สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

โครงการออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาสำหรับพิธีขันหมากในงานมงคลสมรส แบบไทยสากลสำหรับร้านพุ่มพิมานเวดดิงสตูดิโอ

(CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)

นาย ศักดิ์ชัย หวังสะดวก

ม.ท.
ต 324ค
2548-2549

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 71369
วัน,เดือน,ปี - 8 พ.ค. 2550

b. 11743591
i.....

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต
ภาควิชา ศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2548-2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3 มิถุนายน 2548

เรื่อง อนุมัติและสนับสนุนโครงการออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีชันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยเมือง

เรียน คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

ตามที่ นาย ศักดิ์ชัย หวังสะดวก นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ภาควิชา ศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ขออนุมัติและสนับสนุนในการทำหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีชันหมากในงานมงคลสมรส แบบไทยเมือง" เพื่อการศึกษาในระดับปริญญาตรีตามหลักสูตรของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชา ศิลปอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ทางบริษัทได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์เพื่อการศึกษาของนักศึกษา เป็นการส่งเสริมด้านผลิตภัณฑ์ของทางร้าน จึงยินดีสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลต่างๆที่จะเป็นแนวทาง เพื่อนำไปวิเคราะห์ออกแบบสำหรับวิทยานิพนธ์ตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อเห็นสมควรอนุมัติและสนับสนุนโครงการ

ขอแสดงความนับถือ

คุณ กมลชนก มีนา
ผู้จัดการบริษัท บิวตี้ เอ็กเพรสอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิยานิพนธ์เรื่อง	โครงการออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยสากลสำหรับร้านรับจัดแต่งงานพุ่มพิมาน (CERAMIC WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)
ชื่อนักศึกษา	นาย ศักดิ์ชัย หวังสะดวก
ภาควิชา	ศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2548-2549

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันที่สังคมเป็นสังคมแห่งธุรกิจ โดยการประกอบประเพณีนั้นก็มีการนำมาทำเป็นธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจประเพณีการรับจัดงานมงคลสมรสแบบไทยนั้นมีขึ้นมากมาย มีการแข่งขันที่สูงขึ้น ทำให้ทางบริษัทรับจัดงานมงคล " พุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอ " พยามยามจะเพิ่มเสริมสร้างจุดเด่นเพื่อเป็นจุดขายในการดึงดูดลูกค้า และพยายามลดต้นทุนในการจัดงานควบคู่กันไป จึงมีความคิดริเริ่มในการนำเสนอแนวทางใหม่สำหรับภาชนะขันหมากในงานแต่งงาน โดยในการออกแบบจะรวบรวมปัญหาและวิเคราะห์ข้อสรุปเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานเหมาะสม และมีความสวยงามสอดคล้องกับทางบริษัท " พุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอ " โดยมีปัญหาต่างๆมีดังนี้

1. สังคมสมัยใหม่ทำให้รูปแบบเดิมไม่เป็นที่นิยมในคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักของทางร้าน
2. ปัญหาด้านการใช้งานซึ่งจะรวมทั้งในขณะจัดแต่งขันหมากและขณะใช้งานในพิธี
3. ภาชนะของเดิมนั้นจะมีการใช้วัสดุธรรมชาติและงานประดิษฐ์มากทำให้ต้นทุนสูง
4. จากภาชนะของขันหมากเดิมที่มีรูปทรงทั่วไปทำให้ขาดความเป็นเอกลักษณ์ของทางร้าน

จึงทำให้มีแนวความคิดออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยสากล โดยนำวัสดุแบบสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ต่างจากของเดิมที่ใช้วัสดุธรรมชาติในการตกแต่ง ซึ่งก็เป็นช่วยลดปริมาณการใช้วัสดุธรรมชาติต่างๆ ที่จะนำมาใช้กับขันหมากนั้น อีกทั้งยังนำได้นำลักษณะความเชื่อในความหมายของสิ่งต่างๆของคนไทยที่ดำเนินควบคู่กันกับชีวิตคนไทยมาช้านาน โดยได้นำความหมายของ "ดอกไม้มงคลในพิธีมงคลสมรส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของไทย" ดอกไม้ไทยนั้นมีรูปลักษณะและความหมายที่แตกต่างกันนำมาเป็นรูปแบบและรูปทรงของชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยสากล โดยจะออกแบบให้ความหมายของขันหมากและความหมายของดอกไม้สอดคล้องกัน ทำให้ลดต้นทุน รวมถึงเป็นภาพลักษณ์ใหม่เพื่อเข้ากับสังคมยุคเมือง

สรุปผลการออกแบบ

1. ออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาสำหรับพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทย
2. สรุปแนวทางการออกแบบที่ใช้กับภาชนะต่างๆ ดังนี้
   - 2.1 ชุดภาชนะขันหมาก ⟶ ดอกรัก ดอกบานไม่รู้โรย ดอกกล้วยไม้ ดอกดาวเรือง
     - ภาชนะขันหมากเอก
     - ภาชนะภาชนะขันหมากสินสอด
     - ภาชนะขันหมากแหวนแต่งงาน
     - ภาชนะขันหมากธูปเทียนแพ
     - ภาชนะขันหมากผลไม้มงคล 5
     - ภาชนะขันหมากขนมมงคล
     - ภาชนะขันหมากไหว้บรรพบุรุษ
     - ภาชนะขันหมากกล้วย-อ้อยมหามงคล
     - ภาชนะขันหมากข้าวสาร-น้ำตาล
   - 2.2 ชุดภาชนะเชิญขันหมาก ⟶ ดอกกล้วยไม้
     - ภาชนะที่ใส่ปูนแดง
     - ภาชนะที่ใส่หมาก
     - ภาชนะที่ใส่พลูจีบ
     - ภาชนะที่ใส่สีผึ้งทา
     - ภาชนะที่ใส่ยาเส้น
3. ใช้ร่วมกับการจัดดอกไม้ที่นำมาตกแต่งในภาชนะขันหมาก
4. ใช้เนื้อดิน ดินโดโลไมท์ (Dolomite) ผลิตโดยกรรมวิธีการขึ้นรูปด้วยการหล่อ (Casting Method)
5. ตกแต่งโดยการเคลือบผิว (Over glaze)
6. ออกแบบให้มีฐานเป็นไม้ เพื่อช่วยลดน้ำหนักในการถือของตัวขันหมากเพื่อที่จะสะดวกในการเคลื่อนย้ายและจัดเก็บภาชนะขันหมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

การแต่งงาน ในความหมายตามพจนานุกรมมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายความว่า "การทำพิธีเพื่อให้ชายหญิงอยู่กินเป็นผัวเมียกันตามประเพณี" การแต่งงานถือเป็นการเริ่มต้น ชีวิตครอบครัวของมนุษย์ในสังคม ผู้ที่จะมีครอบครัวได้ ก็คือ ชายหญิงที่อยู่ในวัยอันสมควร จะเป็นสามีภริยากัน โดยชอบด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี โดยทั้งนี้สังคมได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ทำให้พิธีการแต่งงานมีรูปแบบแตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแต่ละภูมิภาค จึงทำให้มีการสรุปเป็นพิธีการแต่งงานแบบไทยภาคกลางขึ้นเพื่อเป็นแม่แบบในการแต่งงานโดยทั่วไปโดยใช้คตินิยม ความเชื่อและขั้นตอนที่ผู้คนในสมัยโบราณส่วนใหญ่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยมีรายละเอียดคือเมื่อมีการทาบทามฝ่ายหญิงเรียบร้อยแล้ว ฝ่ายชายจะมีการแห่ขันหมากมาเพื่อทำพิธีหมั้นฝ่ายหญิง และนำไปสู่การรดน้ำ และส่งตัวบ่าวสาว จึงถือว่าเป็นอันเสร็จพิธีการแต่งงานของคนไทย

ขั้นตอนต่างๆในพิธีแต่งงานมีความสำคัญแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อ โดยในที่นี้จะกล่าวถึง "ขบวนขันหมาก" ขบวนขันหมากนั้นเป็นขบวนสิ่นสอดทองหมั้น และอาหารคาวหวาน ที่ฝ่ายชายนำมาให้ฝ่ายหญิง ในสมัยก่อนพิธีหมั้นและพิธีแต่งงานจะกระทำกันคนละวัน จึงต้องจัดขบวนขันหมาก สองครั้งคือขันหมากวันหมั้นและขันหมากวันแต่ง แต่ทว่าในปัจจุบันนิยมจัดพิธีหมั้นและพิธีแต่งในวันเดียวกันเพื่อความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย จึงจัดขันหมากเพียงครั้งเดียว ขบวนขันหมากจะเคลื่อนขบวนตามฤกษ์ยามที่เป็นมงคล และมักจะมีขบวนกลองยาวนำหน้า ร้องรำกันอย่างสนุกสนาน ไปตลอดทางจนถึงเรือนของฝ่ายหญิง ซึ่งฝ่ายหญิงจะแสดงมิตรไมตรี ด้วยการถือพานหมากพลู หรือพานเชิญขันหมากออกมาต้อนรับ

การที่กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของประเพณีในข้างต้นนั้น โดยมุ่งหวังในเห็นการกระทำของยุคสมัยที่ทำให้ประเพณีต้องเปลี่ยนแปลง กระนั้นถึงแม้ประเพณีดั้งเดิมที่บรรพบุรุษคิดค้นขึ้นมาเป็นสิ่งที่ควรยึดมั่นไว้ขนบธรรมเนียม แต่การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมก็เป็นสิ่งที่ทำให้ประเพณีดำรงอยู่ ดังนั้นการขยับบ้างตามกาลเวลาเพื่อเปลี่ยนให้ประเพณีสามารถดำเนินต่อไปได้ตามวิถีชีวิตของสังคมนั้นเป็นสิ่งจำเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ โครงการออกแบบชุดเครื่องเคลือบดินเผาในงานพิธีมงคลสมรสแบบไทย ของ ร้าน "พุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ" สามารถสำเร็จลุล่วงมาได้ ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆ ท่านซึ่งขอขอบคุณอย่างสูงมาไว้ ณ ที่นี้

- คุณพ่อ (นายเจริญ หวังสะดวก) ผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู ส่งเสียให้ข้าพเจ้าได้เล่าเรียน รวมทั้งคอยเป็นกำลังใจและให้คำปรึกษา วางรากฐานทางความคิด ตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้าเรียนในคณะสถาปัตย์แห่งนี้
- คุณแม่ (นางสุนทรี หวังสะดวก) ผู้ให้กำเนิดชีวิตข้าพเจ้า เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ช่วยเหลือด้านการงาน ให้ความรักความอบอุ่น เป็นกำลังใจให้ยามเหนื่อยล้า เป็นห่วงเป็นใยเสมอเวลาที่ไม่ได้หลับได้นอน
- พี่น้อง (นายสราวุธ นายสาโรจน์ นางสาวชุติมา หวังสะดวก) เป็นห่วงเป็นใยพี่ชายคนนี้เสมอ พยายามจะช่วยงานทุกอย่างที่พอจะทำได้ คอยอยู่เป็นเพื่อนเวลากลางคืน
- ผศ.นัฏกาภรณ์ รัตนทัศนีย ที่คอยอบรมสั่งสอน คอยเคี่ยวเข็ญอย่างเหนื่อยยาก เป็นอาจารย์ท่านแรกแห่งรั้วมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ซึ่งในระยะเวลาหลายๆ ปีที่เรียนวิชาเซรามิกส์ ในคณะสถาปัตย์แห่งนี้ กราบขอบพระคุณที่คอยดูแลเอาใจใส่ อบรมบ่มนิสัยในการทำงาน ไม่เพียงท่านจะสอนแต่ในหลักวิชาการ รวมทั้งให้ความกระจ่างในด้านต่างๆในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ อีกทั้งท่านยังสอนชีวิตที่ถูกต้องเสมอมา
- ผศ.สุทธิชาติ รักษาพราหมณ์ ผู้คอยให้คำปรึกษาด้านวิธีการใช้งานของผลิตภัณฑ์ วัสดุและวิธีการประกอบ ให้แนวคิดการผสมเซรามิกส์กับวัสดุอื่น ความรู้ด้านเคลือบและเนื้อดิน รวมทั้งกราบขอบพระคุณที่คอยดูแลและเอาใจใส่เสมอมา
- อ.ประอรนุช ศิริเดช (อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ครั้งนี้) อาจารย์"แอน" คอยเป็นที่ปรึกษาเสมอมาตลอดการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งยังพูดคุยให้คำปรึกษาอย่างเป็นกันเอง เป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและเป็นเสมือนรุ่นพี่ ที่คอยให้คำปรึกษาและเป็นห่วงพวกเราเสมอในเวลาเดียวกัน
- อ.คณธร ปวีณวงศ์ชัย ผู้คอยให้คำปรึกษาเรื่องเนื้อดิน เรื่องเคลือบ เรื่องการเผา เรื่องแบบ นำเสนอแนวความคิดใหม่ๆในการออกแบบ ช่วยสอนทุกกระบวนการผลิตเซรามิกส์อย่างมีเหตุผลและมีที่มาที่ไป
- อ.กฤติยา ชุณหชีวาโอลก ผู้ให้คำแนะนำเรื่องแนวทางการออกแบบ และความคิดในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ รวมทั้งอบรมสั่งสอนแนะนำเรื่องความประพฤติในด้านต่างๆตลอดมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อ.สุรพล พลีคราม ผู้ให้คำแนะนำเรื่องเคลือบ สูตรเคลือบ การแก้ปัญหาด้านเคลือบต่างๆ อย่างเป็นกันเอง อีกทั้งแนะนำสถานที่ในการจ้างทำงาน รวมถึงการพาพวกเราไปยังทัศนศึกษา ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ไม่อาจลืม
- คุณ ทองหล่อ โพระดก (ลุงหล่อแห่งโรงปฏิบัติงานเซรามิกส์) คอยดูและช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ รวมทั้งทำงานล่วงเวลาให้กับนักศึกษาที่ทำงานดึก ให้ยืมอุปกรณ์ต่างๆ
- บริษัท JR Ceramics จำกัด อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร

(คุณลุงพรชัย น้าจำ ป้ายอด น้าโว้) ขอขอบคุณในความช่วยเหลือที่ได้รับ รวมทั้งการให้คำแนะนำ ประสบการณ์ต่างๆที่ได้เรียนรู้ และความมีน้ำใจของคนที่นั่นทำให้ได้รับรู้สึกถึงความเป็นห่วงเป็นใย ที่รับเสมอมาตลอดการทำงานที่ อ.กระทุ่มแบน

- คุณกลมชนก เจ้าของบริษัทพุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอที่คอยให้ความช่วยและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาทำวิทยานิพนธ์
- นายกิตติศักดิ์ กิตติโรจน์พันธ์ (แอ๊ส) เป็นเพื่อนที่คอยช่วยเหลือ ให้ความสนุกสนาน ให้คำแนะนำในการทำงานตลอดเวลาในช่วงการทำวิทยานิพนธ์
- นายบัณณิกร (อ.บัน) เป็นเพื่อนและเพื่อนร่วมการเดินทางที่ยาวนาน คอยช่วยเหลือ คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำต่างๆ ให้ความบันเทิง ในช่วงการทำวิทยานิพนธ์
- นางสาวศศธร (หยก) นางสาวพิชญา (แพรว) เป็นเพื่อนที่คอยเป็นห่วงเป็นใย ไม่เพียงเฉพาะเรื่องงานเท่านั้น คอยช่วยเหลือ เรื่องงาน ข้าวของต่างๆ เป็นเพื่อนที่ร่าเริงแจ่มใส คอยช่วยให้เรายิ้มแย้มตลอดเวลาการทำงาน
- เพื่อนๆกลุ่มเซรามิกส์ ที่คอยดูแล คอยช่วยเหลือ ร่วมงานกันอย่างสนุกสนานเสมอมา
- นายอมร (โอม) เป็นเพื่อนที่ให้ยืมยานพาหนะในการขนย้าย งาน สิ่งของ ของใช้ต่างๆ ตลอดการทำวิทยานิพนธ์
- นายวิทย์ (ก้อง) เป็นร่วมห้อง ที่อยู่ด้วยกันตลอดไม่ย้ายหนีและช่วยเหลือกันมา
- นายธงชัย (ธง) เป็นเพื่อนร่วมรหัสที่คอยให้คำปรึกษาและคอยช่วยเหลืองานยามคับขันเสมอตลอดเวลาที่เรียนที่นี่
- น้องกิ๊ฟปี4 เป็นน้องสายรหัสตัวเล็กที่ช่วยเหลือถึงเข้าเป็นห่วงตลอดเมื่อถึงเวลาส่งงาน
- น้องบิ๋ม น้องแก้ว น้องอ้อม (ปี4) น้องหมี น้องโบ น้องกิ่ง (ปี3) น้องปอ น้องรี่ น้องนก (ปี2) ที่คอยช่วยเหลือและเป็นห่วงเสมอมา
- พี่ๆและน้องๆ สายรหัส 12 และ 38 พี่ปลา พี่ฮุ้ย พี่วี พี่ปัด พี่ป้อ บอล ฟิงค์ น้องศักดิ์
- เกท ที่อยู่คุยด้วย และให้กำลังใจเสมอ ยามเวลาทำงานทั้งตอนกลางคืนและกลางวัน

และขอบคุณบุคคลอื่นๆ อีกหลายท่าน ที่คอยช่วยเหลือให้กำลังใจ หรือสิ่งใด ไม่ว่าจะทั้งทางตรงหรือทางอ้อมที่ช่วยให้ข้าพเจ้าได้เดินผ่านเส้นทางในการศึกษาปริญญาตรี ณ ที่แห่งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต

_____

คณะบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ _____ ประธานกรรมการ

_____ กรรมการ

_____ กรรมการ

_____ กรรมการ

_____ กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

_____

อ.ประอรนุช ศิริเดช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

อนุมัติ
บทคัดย่อ ก-ข
คำนำ ค
กิตติกรรมประกาศ ง-จ
อนุมัติผล ฉ
รายการตารางประกอบภาพ
รายการภาพประกอบ

บทที่ 1 บทนำ
บทนำ 1
ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา 2
ขอบเขตของโครงการ 7
ความเป็นไปได้ของโครงการ 9
แนวทางการออกแบบ 10
แนวทางในการศึกษาวิจัย 14
ผลที่คาดว่าจะได้รับ 14

บทที่ 2 การค้นคว้าวิเคราะห์และสรุปผล
2.1 ข้อมูลของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ
2.1.1 ประวัติความเป็นมาของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ 15
2.1.2 รูปแบบสัญลักษณ์ของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ 15
2.1.3 รูปแบบของการจัดงานของทางบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ 16
2.1.4 นโยบายของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ 20
2.1.5 สรุปข้อมูลบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ 21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งงานแบบไทย
2.2.1 เรื่องราวและประวัติการแต่งงานแบบไทย 22
2.2.2 ขั้นตอนการแต่งงานแบบไทย 23
2.2.3 อุปกรณ์และสิ่งของสำหรับพิธีแต่งงานของไทย 29
2.2.4 อุปกรณ์และสิ่งของภายในพานขันหมากไทยในปัจจุบัน 39
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์
2.3.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมของทางบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ 46
2.3.2 ลักษณะที่อยู่อาศัยของคน 61
2.3.3 ข้อมูลของผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาดของภาชนะขันหมาก 65
2.3.3.1 ภาชนะขันหมากแบ่งประเภทตามวัสดุ 65
2.3.3.2 ภาชนะขันหมากแบ่งรูปทรงการใช้งาน 71
2.3.3.3 ภาชนะขันหมากแบ่งขนาดความสูง 73
2.3.4 วิเคราะห์และสรุปรูปทรงของภาชนะขันหมากที่ทำการออกแบบ 74
2.3.5 วิเคราะห์และสรุปขนาดสัดส่วนภาชนะขันหมากที่ทำ 76
การออกแบบผลิตภัณฑ์
2.3.6 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ทั่วไปของภาชนะภายในพานเชิญขันหมาก 78
2.3.6.1 จอกหมาก 84
2.3.6.2 ตลับสีผึ้ง 88
2.3.6.3 ของพลู 92
2.3.6.4 ที่ใส่เส้นยาสูบ 96
2.3.6.5 ไหปูนแดง 100
2.3.7 สรุปรูปแบบและขนาดสัดส่วนของภาชนะภายใน 107
พานเชิญขันหมาก
2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภค
2.4.1 ลักษณะกลุ่มผู้บริโภค 110
2.4.2 พฤติกรรมการใช้งานผลิตภัณฑ์ในพิธีแต่งงาน 110
2.4.3 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้บริโภค 115
2.5 ข้อมูลเรื่องกายวิภาค
2.5.1 ลักษณะท่าทางการหยิบจับสิ่งของต่างๆ 118
2.5.2 ขนาดสัดส่วนของมือ 120
2.5.3 การออกแรงยกของมนุษย์ 122

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.4 ลักษณะการเคลื่อนไหวของมือ 126
2.5.5 ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่างๆ 126
2.5.6 ลักษณะการเคลื่อนไหวและหยิบจับของตรงหน้า 129
2.5.7 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลด้านกายวิภาค 130
2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบ
2.6.1 ข้อมูลดอกไม้มงคลในพิธีแต่งงาน 131
2.6.2 วิเคราะห์และสรุปรูปทรงดอกไม้มงคลที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ 160
2.6.3 วิเคราะห์และสรุปดอกไม้มงคลที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ 162
2.7 ข้อมูลเกี่ยวกับลวดลาย
2.7.1 ลวดลายกับจิตวิทยา 165
2.7.2 นิยามหลักเบื้องต้นในการออกแบบ 167
2.7.3 ข้อมูลการออกแบบลวดลายและการจัดวางลวดลายบนตัวผลิตภัณฑ์ 173
2.7.4 ลวยลายจากที่มาของดอกไม้มงคล 176
2.7.5 วิเคราะห์และสรุปแนวทางของการจัดลวดลายที่ใช้ในการออกแบบ 180
2.8 ข้อมูลด้านสี
2.8.1 คุณลักษณะของสี 182
2.8.2 ความรู้สึกเกี่ยวกับสีในเชิงจิตวิทยา 185
2.8.3 เทคนิคการใช้สี 188
2.8.4 การใช้สีในการออกแบบผลิตภัณฑ์ 188
2.8.5 ความสัมพันธ์ทางด้านสีกับการออกแบบ 190
2.8.6 สีจากที่มาของดอกไม้มงคล 192
2.8.7 วิเคราะห์และสรุปแนวทางการเลือกใช้สี 195
2.9 ข้อมูลด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต
2.9.1 ข้อมูลของดิน(Body)ประเภทต่างๆและคุณสมบัติ
2.9.1.1 ประเภทและคุณสมบัติเนื้อดิน(Body)ชนิดต่างๆ 196
2.9.1.2 วิเคราะห์และสรุปเนื้อดิน(Body)ที่ใช้ในการออกแบบ 210

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9.2 ข้อมูลด้านกรรมวิธีการผลิต กรรมวิธีการผลิตในระบบอุตสาหกรรมและกรรมวิธีการผลิตหรือการขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผา

2.9.2.1 กรรมวิธีการผลิตแบบต่างๆในระบบอุตสาหกรรม 211

2.9.2.2 วิเคราะห์และสรุปด้านกรรมวิธีการผลิตในระบบอุตสาหกรรม 219

2.9.3 ข้อมูลด้านการตกแต่งเครื่องเคลือบดินเผา

2.9.3.1 การตกแต่งเครื่องเคลือบดินเผา 220

2.9.3.2 วิเคราะห์และสรุปวิธีการตกแต่ง 225

2.9.4 ข้อมูลด้านเคลือบ

2.9.4.1 ประเภทของเคลือบ 226

2.9.4.2 วิเคราะห์และสรุปเคลือบที่ใช้ในงานออกแบบ 248

2.10 ข้อมูลวัสดุที่เกี่ยวข้อง 249

บทที่ 3 การพัฒนาการออกแบบ

- แบบร่างพัฒนาความคิด 256

บทที่ 4 ผลงานชั้นสุดท้าย

- กระบวนการทำผลงานชั้นสุดท้าย 294
- แบบแสดงรายละเอียด (Working Drawing)

บทที่ 5 บทสรุป

- สรุปผลการออกแบบ 311
- ข้อเสนอแนะของนักศึกษา 312

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

ประวัติการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการภาพประกอบ

		หน้า
ภาพที่ 1.1	ภาพดอกดาวเรือง	10
ภาพที่ 1.2	ภาพดอกกุหลาบ	11
ภาพที่ 1.3	ภาพดอกกล้วยไม้	11
ภาพที่ 1.4	ภาพดอกรัก	12
ภาพที่ 1.5	ภาพดอกบานไม่รู้โรย	12
ภาพที่ 1.6	ภาพดอกบานไม่รู้โรย	13
ภาพที่ 2.1	ภาพสัญลักษณ์ของทางบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ	15
ภาพที่ 2.2	ภาพสัญลักษณ์ของบริษัทพุ่มพิมาน	16
ภาพที่ 2.3	ภาพจัดชุดขันหมาก ประกอบพิธีหมั้น และ พิธีสมรส	17
ภาพที่ 2.4	ภาพพิธีสงฆ์	17
ภาพที่ 2.5	ภาพพิธีหลั่งน้ำพระพุทธมนต์	17
ภาพที่ 2.6	ภาพนายพิธี ดำเนินพิธีการ	18
ภาพที่ 2.7	ภาพของชำร่วยชาววัง	18
ภาพที่ 2.8	ภาพงานเลี้ยงฉลองหมั้นและสมรส	18
ภาพที่ 2.9	ภาพดนตรีไทย ปี่พาทย์ และ มโหรี	19
ภาพที่ 2.10	ภาพกลองยาวนำขบวนขันหมาก	19
ภาพที่ 2.11	ภาพออกแบบและตกแต่งสถานที่ด้วยดอกไม้สด	19
ภาพที่ 2.12	ภาพของชำร่วยและการ์ด	20
ภาพที่ 2.13	ภาพลูกหมากดิบที่อยู่ในพานขันหมากเอก	32
ภาพที่ 2.14	ภาพใบเงินใบทองที่อยู่ในพานขันหมากเอก	32
ภาพที่ 2.15	ภาพยอดดอกรักที่อยู่ในพานขันหมากเอก	32
ภาพที่ 2.16	ภาพลักษณะการปิดประตูขันหมาก	37
ภาพที่ 2.17	ภาพผลหมากภายในขันหมากเอก	39
ภาพที่ 2.18	ภาพใบเงินใบทองภายในขันหมากเอก	40
ภาพที่ 2.19	ภาพยอดดอกรักภายในขันหมากเอก	40
ภาพที่ 2.20	ภาพภาชนะเชิญขันหมาก	41
ภาพที่ 2.21	ภาพการตกแต่งภายในพานขันหมากสินสอด	41
ภาพที่ 2.22	ภาพขนมมงคลภายในขันหมาก	42
ภาพที่ 2.23	ภาพผลไม้ภายในพานขันหมากผลไม้มงคล	42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.24	ภาพข้าวของสำหรับไหว้บรรพบุรุษ	43
ภาพที่ 2.25	ภาพธูปไม้ระกำและเทียนในพานขันหมากธูปเทียน	43
ภาพที่ 2.26	ภาพการตกแต่งภายในพานขันหมากแหวน	44
ภาพที่ 2.27	ภาพถุงข้าวสารหรือน้ำตาล	44
ภาพที่ 2.28	ภาพถุงข้าวสารหรือน้ำตาลที่ใส่ในพานขันหมากข้าวสารน้ำตาล	44
ภาพที่ 2.29	ภาพแสดงการจัดขบวนขันหมากในปัจจุบัน	45
ภาพที่ 2.30	ภาพพานขันหมากเอก	49
ภาพที่ 2.31	ภาพพานกล้วยอ้อยมหามงคล	49
ภาพที่ 2.32	ภาพพานสินสอด	50
ภาพที่ 2.33	ภาพพานแหวน	50
ภาพที่ 2.34	ภาพพานธูปเทียนแพ	51
ภาพที่ 2.35	ภาพพานเชิญขันหมาก	51
ภาพที่ 2.36	ภาพพานขนมมงคลและพานผลไม้มงคล	52
ภาพที่ 2.37	ภาพพานข้าวสารและพานน้ำตาล	52
ภาพที่ 2.38	ภาพภาชนะใส่หมาก พลู บุหรี่ ยาเส้น สีผึ้งสีทาปาก	53
ภาพที่ 2.39	ภาพลักษณะของพานรัฐธรรมนูญ	54
ภาพที่ 2.40	ภาพลักษณะของพานทองเหลือง	55
ภาพที่ 2.41	ภาพพานเชิญขันหมาก	56
ภาพที่ 2.42	ภาพจอกหมาก	56
ภาพที่ 2.43	ภาพตลับสีผึ้ง	56
ภาพที่ 2.44	ภาพที่ของพลู	57
ภาพที่ 2.45	ภาพที่ใส่เส้นยาสูบ	57
ภาพที่ 2.46	ภาพไหปูนแดง	57
ภาพที่ 2.47	ภาพขนาดสัดส่วนจอกหมาก	58
ภาพที่ 2.48	ภาพขนาดสัดส่วนตลับใส่สีผึ้งทาปาก	58
ภาพที่ 2.49	ภาพขนาดสัดส่วนของพลู	58
ภาพที่ 2.50	ภาพขนาดสัดส่วนที่ใส่เส้นยาสูบ	59
ภาพที่ 2.51	ภาพขนาดสัดส่วนไหปูนแดง	59
ภาพที่ 2.52	ภาพลักษณะของเรือนไทย	61
ภาพที่ 2.53	ภาพลักษณะของเรือนไทย	61
ภาพที่ 2.54	ภาพแสดงเรือนไทยในฤดูน้ำหลาก	62

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.55	ภาพครัวบนเรือนไทย	62
ภาพที่ 2.56	ภาพแสดงการถ่ายเทของอากาศ	62
ภาพที่ 2.57	ภาพลักษณะของเรือนไทย	63
ภาพที่ 2.58	ภาพลักษณะข้าวของเครื่องใช้ของไทย	63
ภาพที่ 2.59	ภาพการประกอบพิธีในงานมงคลสมรส	64
ภาพที่ 2.60	ภาพการประกอบพิธีในงานมงคลสมรส	64
ภาพที่ 2.61	ภาพลักษณะของพานรัฐธรรมนูญ	65
ภาพที่ 2.62	ภาพลักษณะของพานทองเหลือง	66
ภาพที่ 2.63	ภาพลักษณะของพานเซรามิกส์	66
ภาพที่ 2.64	ภาพลักษณะของพานเครื่องถม	66
ภาพที่ 2.65	ภาพลักษณะของพานเตียบ	67
ภาพที่ 2.66	ภาพขนาดสัดส่วนของพานรัฐธรรมนูญ	67
ภาพที่ 2.67	ภาพขนาดสัดส่วนของพานทองเหลือง	68
ภาพที่ 2.68	ภาพขนาดสัดส่วนของพานเซรามิกส์	68
ภาพที่ 2.69	ภาพขนาดสัดส่วนของพานเครื่องถม	68
ภาพที่ 2.70	ภาพขนาดสัดส่วนของเตียบ	69
ภาพที่ 2.71	ภาพพานลักษณะรูปทรงแนวตรง	71
ภาพที่ 2.72	ภาพพานลักษณะรูปทรงโค้งตัวเอส	71
ภาพที่ 2.73	ภาพพานลักษณะรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง	72
ภาพที่ 2.74	ภาพพานลักษณะรูปทรงปากผาย	72
ภาพที่ 2.75	ภาพพานลักษณะรูปทรงอิสระ	72
ภาพที่ 2.76	ภาพพานทรงสูง	73
ภาพที่ 2.77	ภาพพานทรงกลาง	73
ภาพที่ 2.78	ภาพพานทรงเตี้ย	73
ภาพที่ 2.79	ภาพตัวอย่างขนาดสัดส่วนของภาชนะขันหมากที่จะออกแบบ	77
ภาพที่ 2.80	ภาพเครื่องเชิญขันหมากขันพลู	79
ภาพที่ 2.81	ภาพชุดเชี่ยนหมากทำด้วยเงิน	80
ภาพที่ 2.82	ภาพชุดเชี่ยนหมากทำด้วยไม้	81
ภาพที่ 2.83	ภาพชุดเครื่องถมเชี่ยนหมาก	81
ภาพที่ 2.84	ภาพชุดเครื่องเบญจรงค์เชี่ยนหมาก	82
ภาพที่ 2.85	ภาพชุดเชี่ยนหมากที่ทำจากทองเหลือง	82

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.86	ภาพลักษณะของจอกหมากที่มีฝาครอบ	84
ภาพที่ 2.87	ภาพลักษณะของจอกหมากที่ไม่มีฝาครอบ	84
ภาพที่ 2.88	ภาพลักษณะของต้นหมาก	85
ภาพที่ 2.89	ภาพลักษณะของลูกหมากผลหมาก	85
ภาพที่ 2.90	ภาพลักษณะของตลับสีผึ้งทรงแนวตรง	88
ภาพที่ 2.91	ภาพลักษณะของตลับสีผึ้งทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม	88
ภาพที่ 2.92	ภาพลักษณะของตลับสีผึ้งรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง	88
ภาพที่ 2.93	ภาพลักษณะของสีผึ้ง	89
ภาพที่ 2.94	ภาพลักษณะของสีผึ้ง	89
ภาพที่ 2.95	ภาพลักษณะของซองพลูที่จะวางใบพลูในแนวตั้ง	92
ภาพที่ 2.96	ภาพลักษณะของซองพลูที่จะวางใบพลูในแนวนอน	92
ภาพที่ 2.97	ภาพลักษณะใบพลู	93
ภาพที่ 2.98	ภาพลักษณะใบพลูที่ใช้ในการรับประทานหมาก	93
ภาพที่ 2.99	ภาพลักษณะของที่ใส่เส้นยาสูบทรงแนวตรง	96
ภาพที่ 2.100	ภาพลักษณะของที่ใส่เส้นยาสูบทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม	96
ภาพที่ 2.101	ภาพลักษณะของที่ใส่เส้นยาสูบรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง	96
ภาพที่ 2.102	ภาพลักษณะต้นยาสูบและใบยาสูบ	97
ภาพที่ 2.103	ภาพลักษณะยาเส้น	97
ภาพที่ 2.104	ลักษณะแจกันทรงกระบอก	100
ภาพที่ 2.105	ลักษณะแจกันทรงปากผาย	100
ภาพที่ 2.106	ลักษณะแจกันทรงปากสอบ	101
ภาพที่ 2.107	ลักษณะแจกันทรงโค้งตัวเอส	101
ภาพที่ 2.108	ลักษณะแจกันทรงผนังตรง	101
ภาพที่ 2.109	ลักษณะแจกันทรงปากผาย	101
ภาพที่ 2.110	ลักษณะแจกันทรงปากสอบ	102
ภาพที่ 2.111	ลักษณะแจกันทรงโค้งตัวเอส	102
ภาพที่ 2.112	ลักษณะแจกันทรงผนังตรง	102
ภาพที่ 2.113	ลักษณะแจกันทรงปากผาย	102
ภาพที่ 2.114	ลักษณะแจกันทรงปากสอบ	103
ภาพที่ 2.115	ลักษณะแจกันทรงโค้งตัวเอส	103
ภาพที่ 2.116	ภาพลักษณะของไหปูนแดงทรงโค้งตัวเอสทรงขนาดกลาง	103

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.117	ภาพลักษณะของที่ปูนแดงแบบรูปทรงโค้งตัวเอสทรงสูง	103
ภาพที่ 2.118	ภาพลักษณะของที่ใส่ปูนแดงรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง	104
ภาพที่ 2.119	ภาพปูนแดง	104
ภาพที่ 2.120	ภาพลักษณะของกลุ่มผู้บริโภค	110
ภาพที่ 2.121	ภาพพานแบบมีดอกไม้ประกอบ	112
ภาพที่ 2.122	ภาพลักษณะการประกอบของพานที่มีดอกไม้ประดับตกแต่ง	112
ภาพที่ 2.123	ภาพพานที่ไม่มีดอกไม้ประกอบตกแต่ง	112
ภาพที่ 2.124	ภาพการแห่ขันหมาก	113
ภาพที่ 2.125	ภาพพานขันหมากเอกขณะเปิดในพิธีกรรม	113
ภาพที่ 2.126	ภาพฐูปเทียนแพที่ทำการเปิดแล้วในพิธี	114
ภาพที่ 2.127	ภาพลักษณะการจับถือพาน	117
ภาพที่ 2.128	ภาพลักษณะการถือพานร่วมกัน	117
ภาพที่ 2.129	ลักษณะการจับกระชับ	118
ภาพที่ 2.130	ลักษณะการจับแบบนิ้วเกี่ยว	118
ภาพที่ 2.131	ลักษณะการจับแบบการจับจุก	118
ภาพที่ 2.132	ลักษณะการจับแบบปุ่ม	119
ภาพที่ 2.133	ลักษณะการหยิบยก	119
ภาพที่ 2.134	ลักษณะการจับด้าม	119
ภาพที่ 2.135	ภาพแสดงการยกวัตถุขนาด 12 x 12 x 12 ฟุต	122
ภาพที่ 2.136	ภาพแสดงการยกวัตถุขนาด 12 x 12 x 12 ฟุต	122
ภาพที่ 2.137	ภาพแสดงการยกวัตถุขนาด 6 x 8 x 12 ฟุต	122
ภาพที่ 2.138	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 75 ปอนด์	123
ภาพที่ 2.139	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 95 ปอนด์	123
ภาพที่ 2.140	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 110 ปอนด์	123
ภาพที่ 2.141	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 55 ปอนด์จากระดับพื้น 4 ฟุต	124
ภาพที่ 2.142	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 75 ปอนด์จากระดับพื้น 4 ฟุต	124
ภาพที่ 2.143	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 95 ปอนด์จากระดับพื้น 4 ฟุต	124
ภาพที่ 2.144	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 40 ปอนด์จากระดับพื้น 6 ฟุต	125
ภาพที่ 2.145	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 50 ปอนด์จากระดับพื้น 6 ฟุต	125
ภาพที่ 2.146	ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 50 ปอนด์จากระดับพื้น 6 ฟุต	125
ภาพที่ 2.147	ภาพลักษณะการเคลื่อนไหวของมือ	126

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.148	ลักษณะการเคลื่อนไหวของหัวแม่มือ	126
ภาพที่ 2.149	ภาพการเคลื่อนไหวของแขน	126
ภาพที่ 2.150	ภาพลักษณะการเคลื่อนไหวของข้อศอก	127
ภาพที่ 2.151	ภาพการเคลื่อนไหวของข้อมือ	127
ภาพที่ 2.152	ภาพการเคลื่อนไหวของท่อนแขน	128
ภาพที่ 2.153	ภาพแสดงขอบเขตการหยิบจับในแนวดิ่งตรงข้างหน้า	129
ภาพที่ 2.154	ภาพต้นดอกรักที่มีลักษณะเป็นไม้พุ่มสูง 1.5 - 3 เมตร	132
ภาพที่ 2.155	ภาพดอกรักและใบของดอกรักที่มีลักษณะเป็นใบเดี่ยว	133
ภาพที่ 2.156	ภาพลักษณะดอกรักที่ยังไม่บานออก(ดอกทางด้านขวา)	133
ภาพที่ 2.157	ภาพลักษณะของดอกรักเมื่อบานเต็มที่	133
ภาพที่ 2.158	ภาพลักษณะของดอกรักเมื่อบานเต็มที่	134
ภาพที่ 2.159	ภาพลักษณะของดอกรักเมื่อจะนำมาใช้ร้อยเป็นเส้น	134
ภาพที่ 2.160	ภาพลักษณะของยอดดอกรักที่นำมาใช้ในพิธีมงคลสมรส	134
ภาพที่ 2.162	ภาพลักษณะของดอกรักทางด้านบน	135
ภาพที่ 2.163	ภาพลักษณะของดอกรักทางด้านข้าง	135
ภาพที่ 2.164	ภาพลักษณะของกลีบของดอกรัก	135
ภาพที่ 2.165	ภาพต้นดอกบานไม่รู้โรยเป็นไม้ล้มลุกสูง 15 – 60 ซม.	136
ภาพที่ 2.166	ภาพลักษณะใบของดอกบานไม่รู้โรยที่เป็นใบเดี่ยว	137
ภาพที่ 2.167	ดอกบานไม่รู้โรยมีหลากหลายสีทั้งสีชมพู ม่วง แดง และขาวออกเป็นช่อกลม	137
ภาพที่ 2.168	ลักษณะของดอกบานไม่รู้โรย	137
ภาพที่ 2.169	ลักษณะของดอกบานไม่รู้โรยที่แก่จัด	138
ภาพที่ 2.170	ภาพลักษณะของต้นดาวเรือง	139
ภาพที่ 2.171	ภาพดาวเรืองอเมริกัน (American Marigolds)	141
ภาพที่ 2.172	ภาพดาวเรืองฝรั่งเศส (French Marigolds)	141
ภาพที่ 2.173	ภาพใบของดอกดาวเรืองที่มีลักษณะเหมือนขนนก	142
ภาพที่ 2.174	ภาพลักษณะของดอกดาวเรือง	142
ภาพที่ 2.175	ภาพลักษณะของดอกดาวเรือง	142
ภาพที่ 2.176	ภาพลักษณะของดอกดาวเรืองด้านหลัง	143
ภาพที่ 2.177	ภาพลักษณะของดอกดาวเรืองที่ผ่ากลาง	143
ภาพที่ 2.178	ภาพลักษณะกลีบของดอกดาวเรือง	143

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.179	ภาพลักษณะกลีบดอกดาวเรือง	144
ภาพที่ 2.180	ภาพลักษณะกลีบดอกดาวเรือง	144
ภาพที่ 2.181	ภาพลักษณะต้นดอกกุหลาบ	147
ภาพที่ 2.182	ภาพลักษณะใบของดอกกุหลาบ	147
ภาพที่ 2.183	ภาพลักษณะของดอกกุหลาบเมื่อบานเต็มที่	147
ภาพที่ 2.184	ภาพของดอกกุหลาบที่ยังไม่บานเต็มที่	148
ภาพที่ 2.185	ภาพของดอกกุหลาบทางด้านบน	148
ภาพที่ 2.186	ภาพลักษณะของใบเลี้ยงของดอกกุหลาบ	148
ภาพที่ 2.187	ภาพลักษณะของใบเลี้ยงของดอกกุหลาบ	149
ภาพที่ 2.188	ภาพลักษณะของกลีบของดอกกุหลาบ	149
ภาพที่ 2.189	ภาพลักษณะของกลีบของดอกกุหลาบ	149
ภาพที่ 2.190	ภาพลักษณะของกลีบของดอกกุหลาบ	150
ภาพที่ 2.191	ภาพลักษณะของดอกกุหลาบที่ผ่ากลาง	150
ภาพที่ 2.192	ภาพลักษณะของดอกกุหลาบ	150
ภาพที่ 2.193	ภาพลักษณะของดอกกุหลาบ	151
ภาพที่ 2.194	ภาพลักษณะของกลีบของดอกกุหลาบ	151
ภาพที่ 2.195	ภาพลักษณะของก้านใบ และลำลูกกล้วย	153
ภาพที่ 2.196	ภาพลักษณะของกล้วยไม้ไม่แตกกอ	154
ภาพที่ 2.197	ภาพลักษณะของกล้วยไม้ที่ไม่มีลำต้น	154
ภาพที่ 2.198	ภาพอธิบายลักษณะของกลีบของกล้วยไม้	155
ภาพที่ 2.199	ภาพลักษณะของต้นกล้วยไม้	155
ภาพที่ 2.200	ภาพลักษณะใบของดอกกล้วยไม้	156
ภาพที่ 2.201	ภาพลักษณะของดอกกล้วยไม้	156
ภาพที่ 2.202	ภาพลักษณะของดอกกล้วยไม้	157
ภาพที่ 2.203	ภาพลักษณะของกลีบของดอกกล้วยไม้	157
ภาพที่ 2.204	ภาพลักษณะของกลีบของดอกกล้วยไม้	157
ภาพที่ 2.205	ภาพลักษณะของกลีบของดอกกล้วยไม้	158
ภาพที่ 2.206	ภาพลักษณะของแกนกลางของดอกกล้วยไม้	158
ภาพที่ 2.207	ภาพลักษณะของกลีบของดอกกล้วยไม้	158
ภาพที่ 2.208	ภาพลักษณะของดอกกล้วยไม้ที่ตัดผ่ากลาง	159
ภาพที่ 2.209	ภาพลักษณะของดอกกล้วยไม้ที่ตัดผ่ากลาง	159

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.210	ภาพผังการวางภาชนะขันหมากในพิธี	162
ภาพที่ 2.211	ภาพลักษณะการแบ่งกลุ่มของภาชนะขันหมาก	162
ภาพที่ 2.212	ภาพแสดงการจัดระเบียบของลาย	167
ภาพที่ 2.213	ภาพลักษณะการวางลายของ Repetition	167
ภาพที่ 2.214	ภาพลักษณะการวางลายของ Rhythm	168
ภาพที่ 2.215	ภาพลักษณะการวางลายของ Balance	169
ภาพที่ 2.216	ภาพลักษณะการวางลายของ Balance	169
ภาพที่ 2.217	ภาพลักษณะการวางลายของ Proportion	169
ภาพที่ 2.218	ภาพลักษณะการวางลายของ Alternation	170
ภาพที่ 2.219	ภาพลักษณะการวางลายของ Sequence	170
ภาพที่ 2.220	ภาพลักษณะการวางลายของ Radiation	170
ภาพที่ 2.221	ภาพลักษณะการวางลายของ Parallelism	171
ภาพที่ 2.222	ภาพลักษณะการวางลายของ Symmetry	171
ภาพที่ 2.223	ภาพลักษณะการวางลายของ Contrast	171
ภาพที่ 2.224	ภาพลักษณะการวางลายของ Emphasis	172
ภาพที่ 2.225	ภาพแสดงการวางลายโดด	173
ภาพที่ 2.226	ภาพแสดงการวางลายโดดแบบใช้ร่วมกับลายแถบ	173
ภาพที่ 2.227	ภาพแสดงการวางลายแถบ	174
ภาพที่ 2.228	ภาพแสดงการใช้ลายแถบกับรูปทรงเหลี่ยม	174
ภาพที่ 2.229	ภาพแสดงลายทั่วภาชนะ	175
ภาพที่ 2.230	ภาพลักษณะกลีบของดอกรัก	176
ภาพที่ 2.231	ภาพลักษณะกลีบของดอกบานไม่รู้โรย	176
ภาพที่ 2.232	ภาพลักษณะกลีบของดอกดาวเรือง	177
ภาพที่ 2.233	ภาพลักษณะกลีบของดอกกุหลาบ	177
ภาพที่ 2.234	ภาพลักษณะกลีบของดอกกล้วยไม้	177
ภาพที่ 2.235	ภาพลักษณะรูปทรงของดอกรัก	178
ภาพที่ 2.236	ภาพลักษณะรูปทรงของดอกบานไม่รู้โรย	178
ภาพที่ 2.237	ภาพลักษณะรูปทรงของดอกดาวเรือง	178
ภาพที่ 2.238	ภาพลักษณะรูปทรงของดอกกุหลาบ	179
ภาพที่ 2.239	ภาพลักษณะรูปทรงของดอกกุหลาบ	179
ภาพที่ 2.240	ภาพลักษณะรูปทรงของดอกกล้วยไม้	179

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.241	ภาพแสดงการจำแนกส่วนต่างๆของภาชนะ	180
ภาพที่ 2.242	ภาพตัวอย่างภาพสีเอกรงค์ (Monochrome)	182
ภาพที่ 2.243	ภาพตัวอย่างภาพวรรณะของสี (Tone)	183
ภาพที่ 2.244	ภาพตัวอย่างภาพค่าน้ำหนักของสี (Value of colour)	183
ภาพที่ 2.245	ภาพตัวอย่างภาพความเข้มของสี (Intensity)	184
ภาพที่ 2.246	ภาพตัวอย่างภาพสีส่วนรวม (Tonality)	184
ภาพที่ 2.247	ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีแดง	185
ภาพที่ 2.248	ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีเหลือง	185
ภาพที่ 2.249	ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีเขียว	185
ภาพที่ 2.250	ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีน้ำเงิน	186
ภาพที่ 2.251	ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีฟ้า	186
ภาพที่ 2.252	ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีดำ	187
ภาพที่ 2.253	ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีทอง	187
ภาพที่ 2.254	ดอกรักในโทนสีต่างๆ	192
ภาพที่ 2.255	โทนสีของดอกรัก	192
ภาพที่ 2.256	ภาพดอกบานไม่รู้โรยในโทนสีต่างๆ	192
ภาพที่ 2.257	โทนสีของดอกบานไม่รู้โรย	192
ภาพที่ 2.258	ภาพดอกดาวเรืองในโทนสีต่างๆ	193
ภาพที่ 2.259	โทนสีของดอกดาวเรือง	193
ภาพที่ 2.260	ภาพดอกกุหลาบในโทนสีต่างๆ	193
ภาพที่ 2.261	โทนสีของดอกกุหลาบ	194
ภาพที่ 2.262	ภาพดอกกล้วยไม้ในโทนสีต่างๆ	194
ภาพที่ 2.263	โทนสีของดอกกล้วยไม้	194
ภาพที่ 2.264	ภาพแสดงความสัมพันธ์การเลือกโทนสี	195

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการตารางประกอบ

หน้า

ตารางที่ 2.1	ตารางสรุปลักษณะรูปทรงของผลิตภัณฑ์ทั่วไป	74
ตารางที่ 2.2	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของภาชนะขันหมาก	75
ตารางที่ 2.3	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของจอกหมาก	86
ตารางที่ 2.4	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบลักษณะฝาครอบของจอกหมาก	87
ตารางที่ 2.5	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของตลับสีผึ้ง	90
ตารางที่ 2.6	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของตลับสีผึ้ง	91
ตารางที่ 2.7	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบลักษณะการวางของพลู	94
ตารางที่ 2.8	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของที่ใส่เส้นยาสูบ	98
ตารางที่ 2.9	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบการมีฝาของที่ใส่เส้นยาสูบ	99
ตารางที่ 2.10	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของไหปูนแดง	105
ตารางที่ 2.11	ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบการมีฝาของไหปูนแดง	106
ตารางที่ 2.12	ตารางค่าความยาวต่ำสุดถึงสูงสุดของมือ	120
ตารางที่ 2.13	ตารางค่าความกว้างต่ำสุดถึงสูงสุดของมือ	120
ตารางที่ 2.14	ตารางค่าความกว้างของฝ่ามือต่ำสุดถึงสูงสุดของมือ	121
ตารางที่ 2.15	ตารางค่าความหนาต่ำสุดถึงสูงสุดของมือ	121
ตารางที่ 2.16	ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่างๆ(มีหน่วยเป็นองศา)	127
ตารางที่ 2.17	ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่างๆ(มีหน่วยเป็นองศา)	127
ตารางที่ 2.18	ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่างๆ(มีหน่วยเป็นองศา)	128
ตารางที่ 2.19	ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่างๆ(มีหน่วยเป็นองศา)	128
ตารางที่ 2.20	สรุปตารางแสดงค่าความกว้างของฝ่ามือ	130
ตารางที่ 2.21	ตารางสรุปลักษณะต่างๆของดอกไม้มงคลที่ใช้ในพิธีมงคลสมรส	160
ตารางที่ 2.22	ตารางสรุปรูปทรงของดอกไม้มงคลที่ใช้ในพิธีมงคลสมรส	161
ตารางที่ 2.23	ตารางวิเคราะห์การแสดงลวดลาย	180
ตารางที่ 2.24	ตารางวิเคราะห์ตำแหน่งการแสดง	181
ตารางที่ 2.25	ตารางแสดงการวิเคราะห์กรรมวิธีการผลิตในระบบอุสาหกรรม	219
ตารางที่ 2.26	ตารางแสดงการวิเคราะห์และสรุปในการตกแต่งผิวผลิตภัณฑ์	225

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทนำ

ในปัจจุบันที่การดำรงชีวิตในสังคมนั้นได้เข้าสู่ยุคใหม่ทำให้พิธีการแต่งงานนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จากสมัยก่อนถ้าต้องการจะแต่งงานนั้นต้องมีการจัดเตรียมพิธีมงคลสมรสเองทั้งการสู่ขอ การยกขบวนขันหมาก พิธีรดน้ำสังข์ ซึ่งคนสมัยก่อนนั้นยังพึ่งพาข้าวของจากวัดแต่สมัยนี้ได้วัดได้มีอิทธิพลน้อยลงในการดำรงชีวิตของไทย ทำให้มีบริษัทที่รับจัดงานมงคลสมรสเกิดขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวก แต่ถึงสังคมจะเปลี่ยนไปแต่ผู้คนก็ยังรักษาวัฒนธรรมต่างๆ ในการงานจัดงานมงคลสมรสไว้แบบตามความเชื่อของคนสมัยก่อนไม่ให้เปลี่ยนแปลงไปตามสังคม ซึ่งบริษัท พุ่มพิมาน ซึ่งรับจัดงานพิธีมงคลสมรสในรูปแบบไทยชาววังซึ่งเป็นแบบดั้งเดิมและทางร้านก็ยังคงรักษารูปแบบลักษณะไว้อย่างสมบูรณ์ แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันวัสดุธรรมชาติที่นำมาใช้ในประกอบตกแต่งชุดขันหมากนั้นได้มีราคาสูงขึ้นอีกทั้งยังหาได้ยากขึ้นเนื่องจากได้ลดน้อยลง รวมถึงการใช้งานเมื่อเสร็จสิ้นพิธีก็ต้องทิ้งไปไม่สามารถเก็บไว้ใช้ใหม่ได้อีก

จึงทำให้มีแนวความคิดออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยสากล ซึ่งเป็นวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ต่างจากของเดิมที่ใช้วัสดุธรรมชาติในการตกแต่ง ซึ่งก็จะช่วยลดปริมาณการใช้วัสดุธรรมชาติที่จะนำมาใช้กับขันหมากนั้น อีกทั้งยังนำความเชื่อในความหมายของสิ่งต่างๆของคนไทยที่ควบคู่มากับการดำเนินชีวิตมาช้านาน โดยได้นำเอารูปลักษณะและความหมายของดอกไม้มาเป็นรูปแบบ และรูปทรงของชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยสากล โดยจะออกแบบให้ความหมายของขันหมากและความหมายของดอกไม้สอดคล้องกัน ทำให้ลดต้นทุนรวมถึงเป็นภาพลักษณ์ใหม่ที่เข้ากับสังคมยุคเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา	
ปัญหา	**แนวทางแก้ปัญหา**
ด้านประโยชน์ใช้สอย ลักษณะของผลิตภัณฑ์เดิมที่ใช้ในพิธีขันหมากนั้นจะใช้เป็นพานซึ่งทำให้การถือนั้นยากและไม่สะดวกขณะยกขึ้นเรือนหรือเคลื่อนย้าย 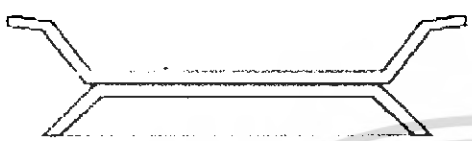	ทำการออกแบบให้มีรูปแบบในการจับการถือที่ง่ายและสะดวกในการเคลื่อนย้าย
ลักษณะของพานนั้นเป็นพานซึ่งที่ตื้นทำให้การวางเรียงสิ่งของนั้นไม่สามารถเรียงได้พอเพียง 	ทำการออกแบบให้ภาชนะใหม่นั้นให้มีพอเหมาะสมกับลักษณะของที่จะใส่ลงไปในพิธีขันหมาก 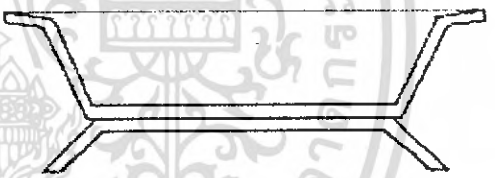
ด้านการตลาด สังคมสมัยใหม่ได้เริ่มเข้ามาแทนที่สังคมสมัยก่อนทำให้รูปแบบเดิมไม่เป็นที่นิยมในคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักของทางร้าน	ทำการออกแบบให้ชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยนั้นใหม่มีความเป็นสมัยใหม่แต่ยังคงกลิ่นอายของความเป็นไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพชุดขันหมากแบบไทยชาววัง(แบบของเดิม)

สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือความเป็นไทยเสื่อมลงนั้นโดยการนำความเป็นไทยมาละลมละลานกับความทันสมัย

<u>ด้านวัสดุและกรรมวิธี</u>

ภาชนะของเดิมนั้นจะมีการใช้วัสดุธรรมชาติมาใช้ตกแต่งร่วมกับพานทองเหลืองหรือแก้ว ทำให้สิ้นเปลืองวัสดุธรรมชาติอีกทั้งขั้นตอนการทำยังทำยังเสียเวลานานและอีกทั้งยังไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

จึงทำการเปลี่ยนมาใช้เป็นภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาแทนพานทองเหลืองและวัสดุธรรมชาติบางส่วนทำสามารถลดปริมาณการใช้วัสดุธรรมชาติและยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

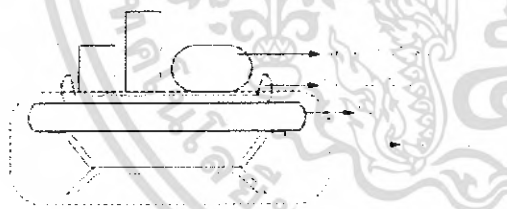

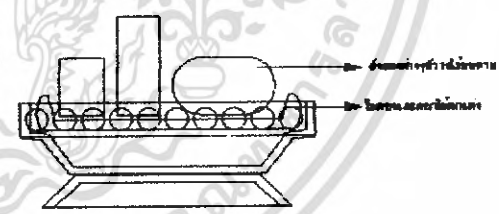

ซึ่งภาชนะขันหมากของเดิมที่ทำจากวัสดุทองเหลือง นั้นเมื่อผ่านการใช้งานเป็นเวลานานนั้นจะดูหมองไปตามเวลาไม่มีคุณค่า

เปลี่ยนวัสดุมาเป็นเครื่องเคลือบดินเผาทำให้ตัวของภาชนะเองจะมีการใช้งานมานานก็ยังดูมีคุณค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านรูปทรงและความงาม จากลักษณะขันหมากเดิมซึ่งมีรูปทรงของภาชนะเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งขบวนแห่ขันหมากซึ่งเวลาวางรวมกันทำให้ล้ำบากในการจำแนกในงานพิธี	ทำการออกแบบโดยนำความเชื่อในความหมายของดอกไม้ไทย เช่น แหวนแต่งงานที่ จะใช้ดอกกุหลาบหรือดอกรัก ซึ่งเป็นดอกไม้ที่มีความหมายถึง ความรักและการแสดงความรัก นั้นเอง เพื่อความหมายและการใช้งานสอดคล้องกัน รวมถึงยังทำให้สะดวกในการจำแนกใช้งาน ภาพดอกกุหลาบ ภาพดอกรัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปทรงของภาชนะขันหมากเดิมนั้นไม่ได้มีความหมายที่สอดคล้องกับตัวความหมายของขันหมาก	การจัดกลุ่มของขันหมาก โดยแบ่งแยกกันตามขั้นตอนของพิธีและตามการใช้งาน เช่น พานสินสอด พานแหวนแต่งงาน พานขันหมากเอก ที่จะใช้พร้อมกันในพิธีกรรม *ตัวอย่างการนำมาใช้* การใช้งานของพานขันหมากเอก พานสินสอด พานแหวนแต่งงาน จะเป็นขั้นตอนพิธีสำคัญในการต่งงานจึงได้นำลักษณะของดอกกุหลาบมาใช้เนื่องจากความเชื่อในความหมายกุหลาบหมายถึงความสง่างาม การเชิดชู และในความหมายมงคล ทำให้คนในเรือนมีคุณค่าแห่งชีวิต *ภาพลักษณะทรงของดอกกุหลาบ*
จากภาชนะของขันหมากเดิมที่มีรูปทรงทั่วไปที่สามารถหาได้ตามท้องตลาด ทำให้ขาดความเป็นเอกลักษณ์ของทางร้าน อีกทั้งยังไม่เป็นที่จดจำของลูกค้า	ทำการออกแบบให้มีเอกลักษณ์ให้กับทางร้าน โดยทำการนำรูปทรงและลักษณ์ของดอกไม้ที่มีความหมายสอดคล้องกับพานขันหมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	ตัวอย่างการนำมาใช้ นำลักษณะและรูปทรงของภาพตัดขวางของดอกไม้มาใช้ 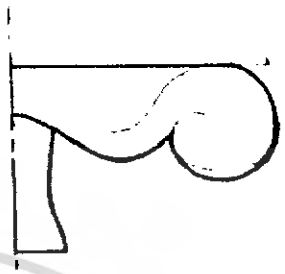 *ภาพตัวอย่างการใช้รูปทรงและลักษณะของดอกไม้มาเป็นภาชนะขันหมาก*
การตกแต่งของภาชนะขันหมากเดิมนั้นจะเป็นลวดลายที่ใช้กันอย่างทั่วไปไม่ได้สร้างเอกลักษณ์ของทางร้าน	นำลักษณะของเส้นสายและลวดลายของดอกไม้ไว้ประดับตกแต่งบนตัวภาชนะเพื่อทำให้เกิดความกลมกลืนกับรูปทรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตของโครงการ

1. ออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาสำหรับพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทย

2. ออกแบบโดยให้ภาชนะขันหมากนั้นมีลักษณะแบบสมัยใหม่เพื่อตอบสนองกลุ่มลูกค้าคนรุ่นใหม่แต่ก็ยังคงกลิ่นอายของความเป็นไทยไว้

3. ทำการออกแบบชุดเครื่องเคลือบดินเผาในขบวนขันหมากสำหรับงานมงคลสมรสแบบไทย ขนาดชุดขันหมาก 5 กะรัต

ซึ่งจะจำแนกตามการใช้งานในพิธีเป็นรูปแบบต่างๆได้ดังนี้

- ภาชนะขันหมากเอก	1 แบบ	จำนวน 2 ชิ้น
- ภาชนะขันหมากสินสอด	1 แบบ	จำนวน 2 ชิ้น
- ภาชนะขันหมากแหวนแต่งงาน	1 แบบ	จำนวน 1 ชิ้น
- ภาชนะขันหมากธูปเทียนแพ	1 แบบ	จำนวน 1 ชิ้น
- ภาชนะเชิญขันหมาก	1 แบบ	จำนวน 1 ชิ้น
ภาชนะที่อยู่ในภาชนะเชิญขันหมาก		
- ภาชนะที่ใส่ปูนแดงพร้อมฝาครอบ 1 ชุด	1 แบบ	จำนวน 1 ชิ้น
- ภาชนะที่ใส่หมาก 1 ชุด	1 แบบ	จำนวน 1 ชิ้น
- ภาชนะที่ใส่พลูจีบ 1 ชุด	1 แบบ	จำนวน 1 ชิ้น
- ภาชนะที่ใส่ยาเส้นพร้อมฝาครอบ 1 ชุด	1 แบบ	จำนวน 1 ชิ้น
- ภาชนะที่ใส่สีผึ้งทาปากพร้อมฝาครอบ 1 ชุด	1 แบบ	จำนวน 1 ชิ้น
- ภาชนะขันหมากผลไม้มงคล 5	1 แบบ	จำนวน 2 ชิ้น
- ภาชนะขันหมากขนมมงคล	1 แบบ	จำนวน 2 ชิ้น
- ภาชนะขันหมากไหว้บรรพบุรุษ	1 แบบ	จำนวน 2 ชิ้น
- ภาชนะขันหมากกล้วย-อ้อยมหามงคล	1 แบบ	จำนวน 2 ชิ้น
- ภาชนะขันหมากข้าวสาร-น้ำตาล	1 แบบ	จำนวน 2 ชิ้น
ซึ่งรวมทั้งหมด	**15 แบบ**	**จำนวน 22 ชิ้น**

- * วัสดุครอบภาชนะขันหมากสินสอด	1 แบบ	จำนวน 2 ชิ้น
- * วัสดุครอบภาชนะขันหมากเอก		จำนวน 2 ชิ้น

** หมายเหตุ วัสดุครอบภาชนะขันหมากสินสอดและขันหมากเอก จะไม่ทำจากเครื่องเคลือบดินเผา*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงส่วนที่จะทำการออกแบบ

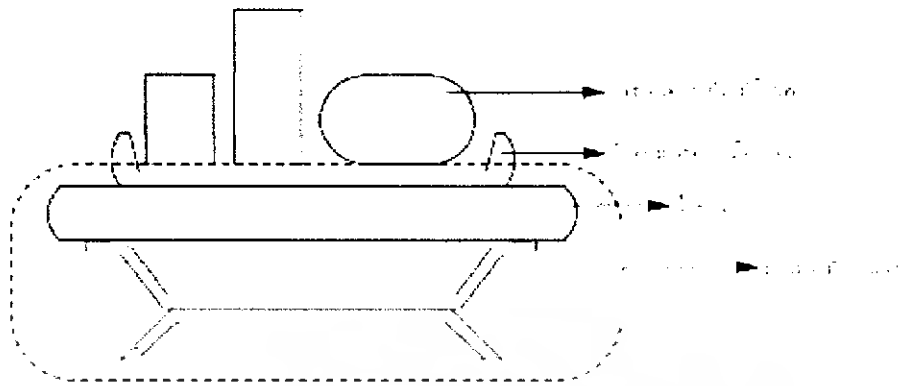

- โดยจะทำการออกแบบส่วนที่เป็นภาชนะรองรับและส่วนที่เป็นใบตองแต่ส่วนดอกไม้ตกแต่งจะคงไว้

ภาพลักษณะภาชนะขันหมากมงคล ภาชนะขันหมากผลไม้มงคล 5 และการจัดวางของภาชนะที่อยู่ในภาชนะเชิญขันหมาก

ภาชนะขันหมากขนมมงคล

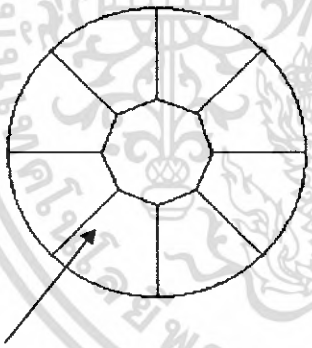

ภาชนะขันหมากขนมมงคลจะแบ่งออกเป็นช่องๆเพื่อแยกขนมที่จะใส่ทั้ง 9 ชนิด

ภาชนะเชิญขันหมาก

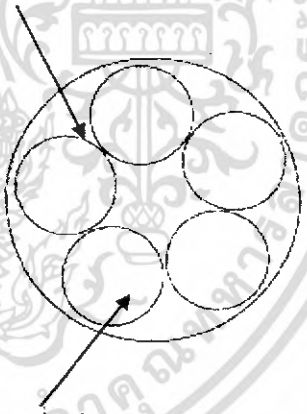

ภาชนะที่อยู่ในภาชนะเชิญขันหมาก ได้แก่**หมาก พลู บุหรี่ ยาเส้น สีผึ้งสีทาปาก**

4. ออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยเมืองโดยใช้เครื่องเคลือบดินเผาเป็นวัสดุหลักอาจใช้วัสดุอื่นประกอบเพื่อความเหมาะสม
5. ออกแบบให้สามารถผลิตได้ในระบบอุตสาหกรรม
6. ออกแบบโดยใช้วัตถุดิบและกรรมวิธีการผลิตภายในประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นไปได้ของโครงการ

ด้านนโยบาย

ในภาวะสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันการทำธุรกิจต่างๆนั้นต้องมีการแข่งขันกันสูง ลูกค้าจึงเป็นสิ่งสำคัญในด้านธุรกิจ ถ้าทางร้านมีเอกลักษณ์หรือจุดเด่นที่เด่นชัด จะเป็นข้อได้เปรียบกว่าคู่แข่ง ดังนั้นโครงการออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยเมือง จึงเป็นการส่งเสริมและเป็นการสร้างภาพลักษณ์สมัยใหม่ในการแต่งงานแบบไทยแต่ก็ยังคงไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมไทย จึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ในการแต่งงานแบบไทย เพื่อตอบสนองความต้องการลูกค้าให้มากที่สุด

ด้านสังคมและสภาพแวดล้อม

ในสังคมปัจุบันที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปข้างหน้านั้นการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีการแต่งงานแบบไทยเดิมนั้น คนรุ่นใหม่มีความสนใจน้อยลงเนื่องจากรูปแบบนั้นเป็นแบบโบราณ โครงการออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยเมืองนั้น ได้เป็นการรวมไว้ซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมและความสมัยใหม่เข้าด้วยกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงแต่ก็ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีเดิมไว้ได้ อีกทั้งโครงการนี้ยังได้ช่วยลดปริมาณการใช้วัสดุธรรมชาติแต่ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นเครื่องเคลือบดินเผาซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ซึ่งต่างจากวัสดุธรรมชาติที่นำมาใช้นั้นไม่สามารถเก็บและนำมาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง

นอกเหนือไปจากรูปแบบ เอกลักษณ์ความสวยงามและหน้าที่การใช้งานเป็นหลักในการทำงานแล้วนั้น โครงการออกแบบชุดภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาในพิธีขันหมากในงานมงคลสมรสแบบไทยเมืองนี้ยังคงคำนึงถึงความเป็นไปได้จริงในระบบการผลิตแบบอุสาหกรรม การใช้หลักเหตุและผลในการออกแบบ จึงทำให้โครงการนี้มีความเหมาะสมในด้านการตอบสนองต่อผู้บริโภคอย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบ

แนวทางการออกแบบจะออกแบบภาชนะในพิธีขันหมาก ซึ่งได้นำ "ความหมายและความเป็นมงคลของดอกไม้ของไทย" ที่เกี่ยวกับความรักและความเป็นมงคลมาใช้โดยการนำรูปแบบลักษณะและความหมายของดอกไม้ มาเป็นแนวความคิดในการออกแบบ โดยจะคลี่คลายและลดทอนรูปแบบรูปทรงให้เรียบง่ายลดความเหมือนจริงให้น้อยลง

การนำแนวความคิดจาก "ความหมายและความเป็นมงคลของดอกไม้" มาใช้ในการออกแบบรูปทรงของชุดภาชนะขันหมาก ซึ่งจะใช้ความหมายและความเป็นมงคลของดอกไม้ที่เข้ากับความหมายของภาชนะขันหมากแต่ละชนิด เช่น ความหมายของพานกล้วยอ้อย โดยความหมายของพานกล้วยอ้อยนั้น จะมีความหมายถึง ความมีศิริมงคล โชคลาภ ซึ่งถ้าเอากล้วยอ้อยที่มากับขบวนขันหมากไปปลูกในเรือน จะนำความมั่งคั่ง โชคลาภมาให้ การที่นำดอกดาวเรืองมาใช้ในพิธีกรรมแต่งงานนั้นเนื่องจากดอกดาวเรืองมีความมงคลที่ชื่อของดอกไม้ ทำให้มีความเชื่อว่าจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่คู่บ่าวสาวทั้งเรื่องความรักและเรื่องฐานะของครอบครัว

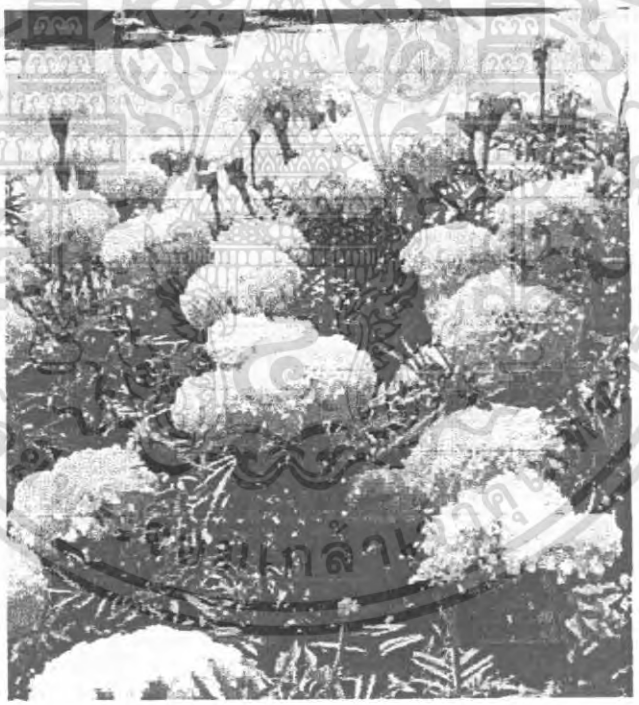

ภาพที่ 1.1 ภาพดอกดาวเรือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อของต้นไม้ดอกไม้

กุหลาบ (Rose)

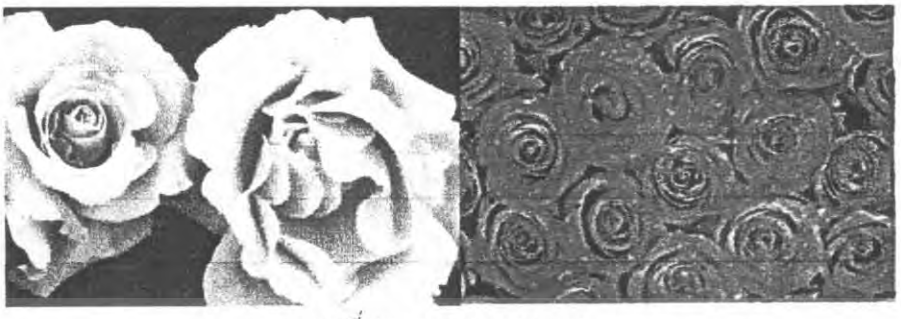

ภาพที่ 1.2 ภาพดอกกุหลาบ

ความเป็นมงคล

คนไทยโบราณเชื่อว่า บ้านใดปลูกต้นกุหลาบไว้ประจำบ้าน จะทำให้คนในบ้านมีคุณค่าแห่งชีวิตที่สูง เพราะกุหลาบได้รับการยกย่องให้เป็นราชินีแห่งอุทยาน เนื่องจากดอกมีรูปร่าง สีสันสวยงาม นอกจากนี้คนไทยโบราณยังเชื่ออีกว่า บ้านใดปลูกกุหลาบไว้ประจำบ้านจะทำให้เกิดความสง่างาม ภาคภูมิ เพราะกุหลาบดอกใหญ่ ขณะชูช่อบานนั้นดูโดดเด่น เห็นเป็นสง่าแก่บุคคลทั่วไป

กล้วยไม้ (Orchic)

ภาพที่ 1.3 ภาพดอกกล้วยไม้

ความเป็นมงคล

คนไทยโบราณเชื่อว่า บ้านใดปลูกกล้วยไม้ไว้ประจำบ้านจะทำให้เกิดความประทับใจแก่คนทั่วไปเพราะลักษณะนั้นจะแสดงถึงความงดงาม ประทับใจแก่คนทั่วไปที่พบเห็น นอกจากนั้นยังเชื่อว่าจะทำให้คนในบ้านเป็นผู้มีจริยธรรม เพราะการดูแลดอกกล้วยไม้ให้สวยงามนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจ และอุปนิสัยเยือกเย็น ประณีต ละเอียดลออ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดอกรัก (Crown Flower)

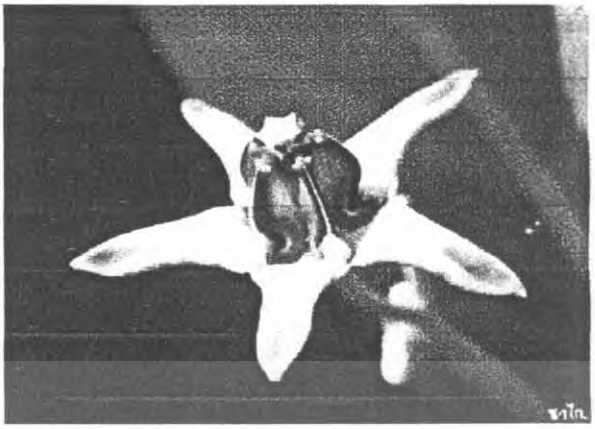

ภาพที่ 1.4 ภาพดอกรัก

ความเป็นมงคล

ดอกรักเป็นดอกไม้ที่ใช้ในพิธีแต่งงานมากที่สุดเนื่องด้วยชื่อของดอกไม้ที่เป็นมงคลแล้วยังมีการนำยอดดอกรักมาใช้ในพิธีแต่งงานโดยความหมายของยอดดอกรักคือความรักที่สุดยอดของคู่แต่งงาน

ดอกบานไม่รู้โรย (GlobeAmaranth)

ภาพที่ 1.5 ภาพดอกบานไม่รู้โรย

ความเป็นมงคล

ดอกบานไม่รู้โรยด้วยความที่ชื่อของดอกบานไม่รู้โรยเองนั้นเป็นชื่อที่ศิริมงคล จึงนำมาประดับในขันหมากเพราะมีความเชื่อว่าจะนำพาความรักของคู่แต่งงานไม่มีวันร่วงโรยไปได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดอกดาวเรือง (Marigolds)

ภาพที่ 1.6 ภาพดอกบานไม่รู้โรย

<u>ความเป็นมงคล</u>

การที่นำดอกดาวเรื่องมาใช้ในพิธีกรรมแต่งงานนั้นเนื่องจากดอกดาวเรืองมีความมงคลที่ชื่อของดอกไม้ ทำให้มีความเชื่อว่าจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่คู่บ่าวสาวทั้งเรื่องความรักและเรื่องฐานะของครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาประเพณี วัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับพิธีมงคลสมรสแบบไทย
2. ศึกษาเกี่ยวกับขนาดและรูปแบบ สี และวิธีการตกแต่งของภาชนะขันหมาก
3. ศึกษาขนาดและปริมาณของที่จะนำมาวางบนภาชนะขันหมาก
4. ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและความหมายของดอกไม้
5. ศึกษาการเลือกใช้วัสดุและกรรมวิธีการผลิตที่เหมาะสมในระบบอุตสาหกรรมของประเทศไทย
6. ศึกษานโยบายการตลาดและความเป็นไปได้ของโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการส่งเสริมอุสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาภายในประเทศ ให้มีการพัฒนารูปแบบ และให้มีความเหมาะสมในการใช้งานมากขึ้น
2. เป็นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผาในประเทศให้มีการขยายตลาด
3. เป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย
4. เป็นการนำเอาวัตถุดิบและเทคโนโลยีที่มีอยู่ในประเทศมาใช้เหมาะสมและเกิดประโยชน์
5. เป็นการช่วยลดปริมาณการใช้วัสดุธรรมชาติ
6. ทางบริษัทสามารถนำไปใช้งานได้จริงและยังช่วยขยายกลุ่มผู้บริโภคของทางบริษัท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การค้นคว้า วิเคราะห์ และสรุปผลข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ข้อมูลของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

2.1.2 รูปแบบสัญลักษณ์ของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

2.1.3 รูปแบบของการจัดงานของทางบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

2.1.4 นโยบายของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

2.1.5 สรุปข้อมูลบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

2.1.1. ประวัติความเป็นมาของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

*เริ่มก่อตั้ง ปี 2546 เริ่มต้นมาจากงานแต่งงานของเจ้าของบริษัท โดยเป็นการแต่งงานแบบไทยที่มีพี่ของเจ้าของร้านเป็นคนจัดการดูแลซึ่งได้กรรมวิธีการทำมาจากวิทยาลัยวังหญิงต่อมามีผู้ได้มาพบเห็นภาพในงานและถามถึงตลอดว่าทำที่ใดทำให้เจ้าของบริษัทเริ่มมองเห็นกลุ่มลูกค้าจึงได้ริเริ่มบริษัทรับจัดแต่งงานพุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอขึ้นมา บริษัทพุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอ เป็นบริษัทในเครือของบริษัทเวดดิ้งสแควร์ จำกัดโดยทางบริษัทเวดดิ้งสแคว จำกัด (Wedding Square) เป็นบริษัทธุรกิจบริการแต่งงานแบบครบวงจรซึ่งยังมีบริษัทอื่นที่อยู่ในการบริหารของเวดดิ้งสแควร์ ซึ่งจะรับจัดงานมงคลของไทยทุกประเภท ทั้งแบบดั้งเดิมและแบบสากลรวมทั้งให้บริการลักษณะงานที่เกี่ยวเนื่องกับงามงคลต่างๆ เช่น รับถ่ายภาพแต่งงานถ่ายวีดีโอ การ์ดของชำร่วย สถานที่จัดเลี้ยง เป็นต้น ซึ่งบริษัทพุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอเป็นเป็นบริษัทในเครือที่รับจัดงานแต่งงานแบบไทยสไตล์ชาววัง

บริษัทพุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอ เป็นบริษัทเป็นบริษัทที่รับจัดแต่งงานแบบไทย ในรูปแบบชาววัง จัดชุดขันหมาก ประกอบพิธีหมั้น และ พิธีสมรส ด้วยทีมงานจากวิทยาลัยวังหญิง นอกจากนี้ยังรับให้บริการอาหารจัดเลี้ยง ไทย-จีน บุฟเฟ่ต์ อาหารว่างชาววัง และออกแบบและตกแต่งสถานที่ด้วยดอกไม้สด เป็นต้น

การจัดชุดขันหมาก ซึ่งเป็นอีกบริการหนึ่งที่บริษัทพุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอ โดยเน้นการจัดงานที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ตามประเพณีไทย ควบคู่กับความปราณีต บรรจง สวยงาม ทั้งนี้เพื่อความเป็นศิริมงคลของคู่สมรสและเจ้าของงาน

2.1.2 รูปแบบสัญลักษณ์ของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

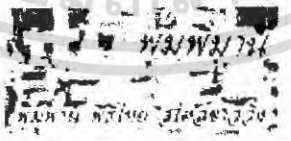

ภาพที่ 2.1 ภาพสัญลักษณ์ของทางบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

*บทสัมภาษย์ของคุณ กลมชนก เจ้าของบริษัท พุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.2 *ภาพสัญลักษณ์ของบริษัทพุ่มพิมาน*

2.1.3 รูปแบบของการจัดงานของทางบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

การจัดงานของบริษัทของพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ รับจัดงานมงคลของไทย ในแบบที่ไม่เหมือนที่ใด โดยผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ และความปราณีต บรรจง สวยงาม ในการจัดพิธีสมรสแบบไทยสไตย์ชาววัง โดยรูปแบบของทางร้านนั้นจะที่เน้นความถูกต้องตามหลักประเพณีไทยเป็นหลัก ด้วยบริการ

- งานหมั้น
  - พิธีสงฆ์
  - พิธีหลั่งน้ำพระพุทธมนต์
  - นายพิธี ดำเนินพิธีการ

- งานแต่งงาน
  - ของชำร่วยชาววัง (กระแตเกาะกิ่งแก้ว พวงห่วงรัก พัดโบกฯลฯ)
  - พิธีสงฆ์
  - นายพิธี ดำเนินพิธีการ
  - รับจัดชุดขันหมาก ประกอบพิธีหมั้น และ พิธีสมรส ด้วยทีมงานจากวิทยาลัยในวังหญิง

- งานเลี้ยงฉลองหมั้นและสมรส

- พิธีขึ้นบ้านใหม่
  - พิธีสงฆ์
  - งานเลี้ยงขึ้นบ้านใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างการบริการของทางร้าน

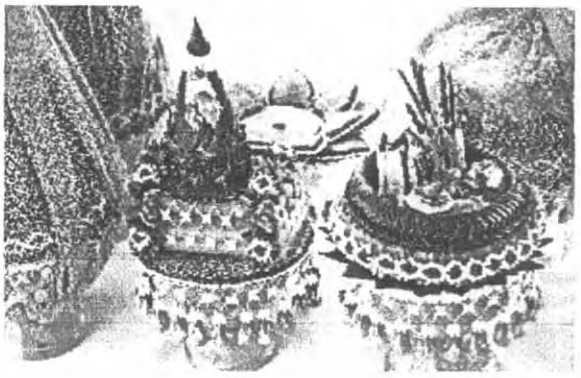

ภาพที่ 2.3 *ภาพจัดชุดขันหมาก ประกอบพิธีหมั้น และ พิธีสมรส*

ภาพที่ 2.4 *ภาพพิธีสงฆ์*

ภาพที่ 2.5 *ภาพพิธีหลั่งน้ำพระพุทธมนต์*

71369

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.6 *ภาพนายพิธี ดำเนินพิธีการ*

ภาพที่ 2.7 *ภาพของชำร่วยชาววัง*

ภาพที่ 2.8 *ภาพงานเลี้ยงฉลองหมั้นและสมรส*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

***บริการพิเศษ**

- อาหารจัดเลี้ยงรสเลิศ ไทย-จีน บุฟเฟ่ต์ ออกร้าน คอฟฟี่เบรค อาหารว่างชาววัง
- ออกแบบและตกแต่งสถานที่ด้วยดอกไม้สด
- ดนตรีไทย ปี่พาทย์ และ มโหรีและดนตรีสากลหลากสไตล์สำหรับงานเลี้ยง
- ชุ้มการละเล่นต่างๆ เพิ่มสีสันให้งานเลี้ยงและออกแบบการ์ด ของชำร่วย
- กลองยาวนำขบวนขันหมาก
- ช่างภาพ และ วิดีโอ หรือ วีซีดี

ภาพตัวอย่างบริการพิเศษของทางร้าน

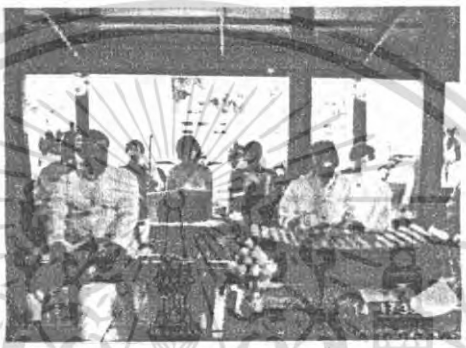

ภาพที่ 2.9 *ภาพดนตรีไทย ปี่พาทย์ และ มโหรี*

ภาพที่ 2.10 *ภาพกลองยาวนำขบวนขันหมาก*

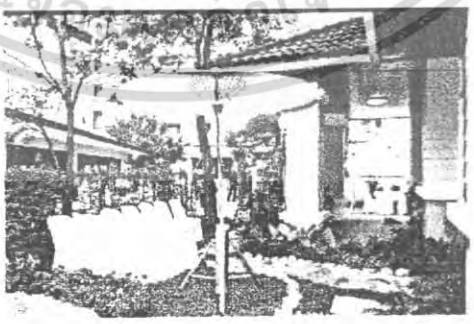

ภาพที่ 2.11 *ภาพออกแบบและตกแต่งสถานที่ด้วยดอกไม้สด*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.12 *ภาพของช่อร่วยและการ์ด*

2.1.4 นโยบาย**ของบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ**

*Our Concept and Visions

1. เราเชื่อว่าการแต่งงานเป็นงานที่สำคัญที่สุดในชีวิต
2. เราเชื่อว่าชีวิตคู่ที่ประสบความสำเร็จ มาจากการเริ่มต้นที่ดีและน่าประทับใจ
3. เราเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของการดำเนินพิธีการอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ จะนำมาซึ่งความสุขในชีวิตสมรส
4. เราเชื่อว่า"ความสมบูรณ์แบบ" เกิดจาก ความทุ่มเทแรงกาย แรงใจสร้างสรรค์
5. เราเชื่อว่าความรับผิดชอบ คือ ลมหายใจของเรา
6. เราเชื่อว่าการบริการด้วยหัวใจ คือชีพจรของเรา
7. เราเชื่อว่าทุกรอยยิ้มที่เกิดขึ้น จะเติมพลังชีวิตให้เรา
8. เราไม่เชื่อว่าเราแค่ทำได้ แต่เราเชื่อว่าเราทำได้ดีที่สุด

เราเน้นการจัดงานที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ตามประเพณีไทย ควบคู่กับความปราณีตบรรจง สวยงาม เพื่อความเป็นศิริมงคลของคู่สมรส

---

* www.weddingsquare.com

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.5 **สรุปข้อมูลบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ**

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นของบริษัทพุ่มพิมานนั้นสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้

- **รูปแบบการจัดงานของทางบริษัท**

รูปแบบการจัดงานของทางร้านนั้นจะจัดงานในลักษณะรูปแบบไทยประยุกต์ครบถ้วนทั้งสิ่งของและพิธีกรรม

- **ลักษณะการจัดงานของทางบริษัท**

ลักษณะการจัดงานของทางร้านนั้นจะเน้นความพิถีพิถันในรายละเอียดทั้งหมดเพื่อความความสวยงามและถูกต้องตามประเพณี

-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งงานแบบไทย

2.2.1 เรื่องราวและประวัติการแต่งงานแบบไทย

2.2.2 ขั้นตอนการแต่งงานแบบไทย

2.2.3 อุปกรณ์และสิ่งของสำหรับพิธีแต่งงานของไทย

2.2.4 อุปกรณ์และสิ่งของภายในพานขันหมากไทยในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งงานแบบไทย

โครงการนี้ เป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับประเพณี จึงต้องศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการออกแบบผลิตภัณฑ์และมีความเข้าใจอย่างแท้จริงจึงจะสามารถออกแบบให้สอดคล้องและดำรงไว้ซึ่งประเพณี

2.2.1 เรื่องราวและประวัติการแต่งงานแบบไทย

*การแต่งงานเป็นการเริ่มต้นแห่งชีวิตครอบครัวซึ่งอยู่ร่วมกันเป็นสังคม และการที่จะเป็นครอบครัวได้นั้นคือการที่หญิงและชาย ซึ่งเข้าพิธีแต่งงานเป็นปกติตามจารีตประเพณีที่มีอยู่ในสังคมนั้นๆ

ประเภทของการแต่งงานแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. **วิวาหมงคล** เป็นการกระทำพิธีสมรสกันที่บ้านของฝ่ายหญิง และเมื่อสมรสแล้วฝ่ายชายจะไปอยู่บ้านของฝ่ายหญิงซึ่งจะเป็นประเพณีนิยมทำกันมากในชนบทหรือผู้ที่มีความคิดแบบเก่า
2. **อาวาหมงคล** เป็นการกระทำพิธีสมรสกันที่บ้านของฝ่ายชาย และเมื่อสมรสแล้วฝ่ายหญิงจะไปอยู่บ้านของฝ่ายชาย ซึ่งในหลายสังคมนิยมปฏิบัติ เช่น จีน อินเดีย ส่วนของไทยเรานั้นมีอยู่ไม่มากที่จะไปอยู่กับบ้านของฝ่ายชาย

ซึ่งในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนไปทำพิธีตามสถานที่ต่างๆซึ่งไม่อยู่ในข่ายของทั้งสองอย่างจึงได้เปลี่ยนชื่อมาใช้ว่า **มงคลสมรส** เข้าใจว่า สมรส คงตัดย่อมาจากคำเสกสมรส ซึ่งใช้เรียกสำหรับแต่งงานเจ้านาย แต่ตัดคำว่า "เสก" ออกเสีย จึงเรียกว่างานมงคลสมรส ส่วนคำว่า วิวาหมงคลและ อาวาหมงคล ก็ค่อยหายและเลิกใช้ไป

---

*บทความจากหนังสือ แต่งงาน ของเสถียร โกเศศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 ขั้นตอนการแต่งงานแบบไทย

***การหาฤกษ์**

ผู้ใหญ่ของทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องเอา วัน เดือน ปี ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางดวงชะตาหรือไปให้โหรดูว่าจะเหมาะสมกันหรือไม่ อยู่กันแล้วจะเจริญรุ่งเรืองหรือเสื่อมโทรม เมื่อเห็นว่าเป็นคู่ที่พอไปกันได้ก็จะหาฤกษ์ที่จะให้คู่บ่าวสาวอยู่ด้วยกันอย่างเจริญรุ่งเรืองตลอดไปโดยหาฤกษ์วันเวลาที่จะยกขันหมาก ฤกษ์หมั้น ฤกษ์รดน้ำ ส่งตัว เป็นต้น

กระบวนการสมรสเมื่อกล่าวตามลำดับพิธีแต่ต้นมามีดังนี้

1. ทาบทาม
2. การสู่ขอ
3. การหมั้น
4. การปลูกเรือนหอ
5. พิธีเครื่องขันหมาก
6. พิธีรดน้ำแต่งงาน
7. พิธีไหว้ผี
8. ฤกษ์การจดทะเบียน
9. การถอดมงคล
10. การปูลาดเรียงหมอน
11. ฤกษ์ส่งตัว

1. **ทาบทาม** คือการลองเชิงว่าฝ่ายหญิงจะมีทีท่าอย่างไร โดยในขั้นต้นนี้อาจจะให้ผู้ที่รู้จักกันดีด้วยกันทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายไปทาบทาม ซึ่งการทาบทามนี้ต้องใช้บุคคลที่มีศิลปะในการพูดเพื่อให้ฝ่ายหญิงเห็นดีเห็นงามด้วยถ้าได้รับการปฏิเสธแสดงว่าอีกฝ่ายหนึ่งไม่สนใจ แต่ถ้าฝ่ายหญิงตกลงพร้อมใจด้วย ก็จะต้องมีการสู่ขอกันต่อไป

2. **การสู่ขอ** เมื่อทาบทามจนเป็นที่ตกลงแล้วจะมีการสู่ขอ การสู่ขอนี้อาจจะให้บิดามารดาหรือผู้ที่มีเกียรติ หรือผู้ที่นับถือไปด้วยก็ได้ เป็น "เฒ่าแก่" ไปสู่ขอ ซึ่งใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจุบันสังคมไทยได้เปลี่ยนไปมากกว่าเดิม เพราะบิดามารดาไม่เก็บตัวลูกสาว เหมือนสมัยก่อน ส่วนมากหนุ่มสาวมักชอบพอกันจนสนิทสนมแล้ว จึงชักนำให้ผู้ใหญ่จัดการสู่ขอ

3. **การหมั้น** กระทำกันในเมื่อผู้ใหญ่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงได้ตกลงกันแล้ว จึงกำหนดฤกษ์วันหมั้น ถือว่าเป็นการรับคำมั่นสัญญาต่อกันว่า ของที่ฝ่ายชายนำไปวันหมั้นนั้นเรียกว่า ขันหมากหมั้น คือมี 2 ขัน ขันหนึ่งใส่หมากพลู อีกขันหนึ่งใส่กับ ข้าวตอก พลู และหมากเจียน พลูและลูกหมากลูกนับเป็นจำนวนคู่ใช้พลู 16 ใบ หมาก 8 ลูก ส่วนถั่วงาและข้าวตอกใช้ถุงเล็กๆใส่อย่างละ 4 ถุง รวมสามอย่างเป็น 12 ถุง ให้เด็กสาวพรหมจารีย์เป็นผู้เชิญขันหมากไปพร้อมกับเฒ่าแก่ฝ่ายชาย ส่วนฝ่ายหญิงต้องจัดเฒ่าก่ฝ่ายหญิงคอยรับขันหมากและเป็นผู้แจกของชำร่วยให้แก่เฒ่าแก่ทั้ง 2 ฝ่าย และเด็กที่มาเชิญขันหมากด้วย

สมัยนี้บางทีก็ไม่มีการหมั้น เมื่อตกลงกันแล้วก็นัดวันแต่งงานกันทีเดียว การหมั้นนั้นกระทำเพื่อกันฝ่ายชายบิดพลิ้ว ฝ่ายหญิงสามารถริบของหมั้น ที่เรียกกันว่า **"ริบทองหมั้น"** สมัยโบราณนอกจากของหมั้น ยังมีการเรียกเงินสินสอดแก่ฝ่ายหญิง เสมอเหมือนเป็นค่าน้ำนม บางรายมีเงินอีกชนิดเรียกว่า **"เงินกองทุน"** ทั้งนี้เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงจะเรียกร้องหรือไม่เงินกองทุนนี้ทั้งสองฝ่ายรวมเงินกันมาเป็นเงินทุนให้แก่คู่บ่าวสาว

4. **การปลูกเรือนหอ** เมื่อทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันแล้วฝ่ายชายก็ต้องทำการปลูกเรือนหอ นิยมปลูกกันเนื้อที่บ้านของฝ่ายหญิง ส่วนเครื่องเรือนนั้นเป็นหน้าที่ของฝ่ายหญิงเป็นผู้จัดหา แต่ในปัจจุบันนั้นได้มีการแยกไปอยู่กันเอง

5. **พิธีเครื่องขันหมาก** ก่อนวันแต่งงาน 1 วัน เรียกว่า "วันสุกดิบ" โดยฝ่ายชายจะแห่ขันหมากพร้อมด้วยผ้าไหว้ไปยังบ้านเจ้าสาว โดยมี

5.1 **ขันหมากเอก** มีการใส่ข้าวสาร หมาก พลู ใส่ตะลุ่มมุกหรือโตกใส่หมาก พลู หมูต้ม ห่อขนม จีบฝาปิด หุ้มผ้าลายมีไหมเส้น

5.2 **ขันหมากโท** ใส่สินสอด ถั่ว งา ข้าวเปลือก ใบเงิน ใบทอง ใบนาก ธูปเทียน และฝ้าไหว้บิดามารดา ผ้าไหว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปู่ย่าตายาย บางทีก็มีเครื่องไทยธรรม (ถั่ว งา และข้าวเปลือกนั้น เป็นถุงเล็กๆ โดยใส่เป็นจำนวนคู่) อนึ่งเงินสินสอดนั้นมีประเพณีว่า ต้องใส่เกินกว่าที่ตกลงกันไว้ เมื่อเฒ่าแก่ตรวจนับสิ่งของดู ก็จะถือว่าเป็นเงินงอก นับว่าเป็นเคล็ดที่นิยมว่า เมื่อฝ่ายชายหญิงคู่นั้นอยู่ร่วมกันแล้ว ทรัพย์สินก็มีแต่จะงอกเงยเพิ่มพูนยิ่งขึ้น

5.3 **ผ้าไหว้** จะมีกี่คู่ก็แล้วแต่จะตกลงกัน ส่วนมากจะเป็นผ้าไหว้บิดามารดา และญาติผู้ใหญ่ฝ่ายหญิง

สำหรับจำนวนขันหมากต่างๆนั้น หากจะจัดเพิ่มเติมขึ้นอีกเท่าใดก็ได้ เช่น จัดเป็นโต๊ะ พาน หรือเป็นถาดเพิ่มขึ้น ให้มีขนมต่างๆใส่ในถาดเหล่านั้น อนึ่ง แม้จะมีมากน้อยสักเท่าใด ตามประเพณีก็จะเรียกร้อยเอ็ดเสมอกัน

เมื่อฤกษ์งามยามดี ก็เริ่มแห่ขันหมากไปยังบ้านเจ้าสาวเป็นขบวนเอิกเกริก มีการโห่ร้องไชโยกัน (ตามประเพณีท้องถิ่น) เป็นการสนุกสนาน ครั้นไปถึงบ้านเจ้าสาวตอนนี้จะมีการกั้น "ประตูเงินประตูทองประตูแก้ว" เฒ่าแก่ผู้นำขันหมากจะให้เงินตราเป็นรางวัล เสมือนค่าเปิดประตูตามมากและน้อยทุกประตู

การกั้นประตูนั้น พวกพี่น้องของเจ้าสาวเป็นคนทำพิธีกั้นโดยเอาผ้าแพรสีบ้าง สายสร้อยคอต่อให้ยาวบ้าง เข็มขัดเงิน นาก หรือทองต่อโยงกันกั้นมิให้เจ้าบ่าวผ่านเข้าไป

ครั้นเมื่อเจ้าบ่าวและเฒ่าแก่ผ่านพ้นประตูเข้าไปได้แล้ว ผู้รับขันหมากเอกโท ไปวางต่อหน้าเฒ่าแก่ฝ่ายหญิงก็ตรวจนับดูเงินและสิ่งของว่าจะถูกต้องตามข้อที่ตกลงกันไว้หรือไม่ เมื่อถูกต้องฝ่ายเจ้าสาวรับเครื่องขันหมากเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็จัดอาหารมาเลี้ยงดูกัน

การที่จะนำขบวนขันหมากมาบ้านเจ้าสาวนั้น บางงานก็นำมาตอนเย็นวันสุกดิบ ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเป็นประเพณีนิยมของคนสมัยก่อน มาปัจจุบันบางงานก็

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำมาในตอนเช้าก็มี ซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสมและสะดวก ไม่มีข้อห้ามแต่อย่างใด

6. **พิธีรดน้ำแต่งงาน** พิธีรดน้ำในสมัยก่อนนั้นกับสมัยนี้ผิดกัน พิธีรดน้ำในสมัยโบราณ เมื่อพระสงฆ์มาสวดมนต์ เจ้าบ่าวกับเจ้าสาวพร้อมเพื่อนบ่าวและเพื่อนสาวห้อมล้อมออกมานั่งตั้งวงแยกกันอยู่หน้าพระสงฆ์แล้ว

   ก. พระสวมมงคลให้คู่บ่าวสาว

   ข. พระเป็นผู้รดน้ำแต่งงาน

   ค. วิธีรดน้ำ เอาขันตักน้ำชัดให้เปียกทั้งตัว (เรียกกันว่าชัดน้ำ) จนต้องเปลี่ยนผ้าแต่งตัวใหม่ด้วยกันทั้งคู่

   ฆ. พวกเพื่อนบ่าวสาวต่างเบียดเจ้าบ่าวเจ้าสาวเข้าไปรับน้ำมนต์ ทั้งนี้เป็นอุบายที่จะแกล้งดันตัวบ่าวสาวเข้าไปให้ชิดติดกัน

   ตามพิธีดังกล่าวนี้ ปัจจุบันไม่กระทำกันอีกแล้ว เพราะมิได้รดน้ำกันในสวดมนต์เย็น ใช้รดรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งและรดกันตอนบ่ายเย็นซึ่งหมดพิธีสงฆ์ พระกลับจำวัดหมดแล้ว

   ดังจะกล่าวถึงพิธีการในปัจจุบัน เมื่อนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ในพิธีให้คู่บ่าวสาวจุดธูปเทียน 1 ชุด โดยให้เจ้าสาวเป็นผู้จุดเทียนส่วนเจ้าบ่าวเป็นผู้จุดธูปเพื่อปันการให้เกียรติแก่ฝ่ายหญิง ก่อนสวดมนต์ให้คู่บ่าวสาวนำธูปเทียนบูชาพระแล้วพระก็เริ่มสวด ให้คู่บ่าวสาวจุดเทียนที่บาตรน้ำมาต์ แล้วบ่าวสาวจัดการใส่บาตรเมื่อพระสวดเสร็จ

   เวลาตั้งเครื่องเตรียมรดน้ำสังข์ ให้ตั้งโต๊ะสำหรับวางเครื่องมงคลไว้ข้างหน้าแล้ว จึงตั้งคนโททอง คนโทเงิน คนโทแก้ว ซึ่งใส่น้ำมนต์ดังที่กล่าวไว้แล้วตามลำดับ ในการรดน้ำสังข์ก็จะมีการให้พวงมาลัยให้ก่อน และจึงทำการรดน้ำสังข์พระพุทธมนต์ให้และมีการเจิมต่อภายหลัง

7. **พิธีไหว้ผี** หลังพิธีรดน้ำ บิดามารดาให้เชิญเจ้าบ่าวเข้าไปในเรือน บิดามารดาเจ้าสาวจะนำน้ำขาว ๔ ศอกปูลงกลางเรือน ยกเตียงกับขวดเหล้าและพร้าวอ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าไหว้ผีวางลงบนผ้าขาว เจ้าบ่าวจุดเทียนแฝดคู่หนึ่ง รูปคู่หนึ่ง แล้วเก็บแก่นำ เจ้าสาวมาไหว้ผีปู่ยาตายายพร้อมเจ้าบ่าว เก็บแก่ให้เจ้าบ่าวยกมือขวาขึ้นข้างหนึ่ง เจ้าสาวยกมือซ้ายขึ้นข้างหนึ่ง ประนมมือกราบลงพร้อมกัน ๓ ครั้ง แล้วเจ้าบ่าวออกมาไหว้ บิดามารดาญาติเจ้าสาว ตามที่ได้จัดผ้าไปนั้นเรียงไปตามลำดับ บิดามารดาญาติฝ่ายหญิงที่รับไหว้ให้พร และให้เงินสิ่งของแก่เจ้าบ่าว แล้วจัดสิ่งของแถมพกเจ้าบ่าวตามสมควร เพื่อนเจ้าบ่าวก็จะพากันกลับไป

การไหว้ผีนี้ในปัจจุบันบางรายไม่เรียกว่าผ้าไหว้ผี(หรือแม้แต่เรียกว่าผ้าไหว้บิดามารดาฝ่ายเจ้าสาวบางรายก็ไม่เรียก)ถ้าเช่นนั้นก็ไม่มีการไหว้ผี แต่ถ้าในชนบทยังนิยมการไหว้ผีอยู่กันจนถึงในปัจจุบัน

8. **ฤกษ์จดทะเบียน** เดิมมาไม่เคยมีฤกษ์นี้ แต่ในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนสมรสขึ้นมา จึงเกิดมีฤกษ์ขดทะเบียนขึ้นด้วย เพื่อให้เป็นการสมบูรณ์ตามแบบกฎหมาย จะทำกันในวันแต่งงานเพื่อเกียรติของคู่บ่าวสาว หรือจะทำกันหลังวันแต่งงานแล้วก็ได้ แล้วแต่ความสะดวก

9. **การถอดมงคล** เมื่อถึงเวลาอันควรจะถอดมงคลพิธีของคู่บ่าวสาว ผู้ถอดควรเป็นผู้เจริญด้วยเกียรติ เจริญด้วยชนมายุเป็นผู้ถอดให้ ผู้ถอดควรจับมงคลของคู่บ่าวสาวข้างละมือ แล้วปลดออกพร้อมๆกันเพื่อความเป็นศิริมงคล

10. **ปูลาดเรียงหมอน** หรือเรียกอย่างตรงไปตรงมาว่าฤกษ์ปูที่นอน กระทำกันตั้งแต่ย่ำค่ำล่วงไปแล้วเป็นฤกษ์ที่สำคัญยิ่งกว่าพิธีใดๆในพิธีแต่งงานผู้ที่เชิญมาปูที่นอนควรเป็นคู่สามีภรรยาที่อยู่ร่วมกันด้วยความเจริญสุขยืนนานเพื่อนำบ่าวสาวคู่นั้นเจริญรอยตาม ผู้ปูที่นอนควรนำเครื่องสุวรรณภาญจนาภรณ์โปรยข้างๆหมอนประเพณีโบราณ เอาฟักเขียวผล 1 หินบดยา 1 หม้อน้ำใส่น้ำหม้อ 1 ถั่วถุง 1 งาถุง 1 และเงินทุน ใส่พานวางไว้ข้างหมอน เป็นเครื่องหมายสำหรับอวยพรให้คู่บ่าวสาวใจเย็นเหมือนฟัก มีน้ำหนักเหมือนศิลา มีความเจริญวัฒนาเหมือน ถั่วและงา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครั้นปูเสร็จแล้วจึงนอนลงทั้งคู่เป็นการประเดิม และต้องทำเป็นอย่างคนนอนหลับจริง ปราศจากการเอียงอาย และทำประหนึ่งว่าหลับแล้วกลับตื่นขึ้นมาเล่าฝันที่ดีในกันฟังและทำการทายฝันในทางที่ดี และให้ศีลให้พรกันตามประเพณี

11. **ฤกษ์ส่งตัว** เป็นฤกษ์สำคัญที่ทำกันหลังจากทำการปูลาดเรียงหมอน ถ้ามีเวลาไม่พอที่จะกระทำในฤกษ์เดียวกันได้นั้น จะทำการกำหนดฤกษ์อีกเวลาหนึ่งก็ได้ แต่ไม่ควรดึกมากนัก

*บทความจากหนังสือ แต่งงาน ของเสถียร โกเศศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 อุปกรณ์และสิ่งของสำหรับพิธีแต่งงานของไทย

ในที่นี้จะกล่าวถึงอุปกรณ์และสิ่งของที่ใช้ในงานแต่งงานของไทยซึ่งได้สืบทอดกันมาซึ่งการใช้งานจริงนั้นก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความต้องการของฝ่ายบ่าวสาวด้วยทำให้มีการบันทึกมากมายแตกต่างกัน โดยในที่นี้จะกล่าวถึงการแต่งงานแบบพื้นบ้านทั่วไปในสมัยก่อน

ขันหมากหมั้น

ขันที่จะนำมาใส่ของหมั้นใช้ขันทอง ขันเงิน ขันถมหรือขันลงหินก็ได้ เกี่ยวกับการจัดขันหมากหมั้น นอกจากเงินทองค่าสินสอดตามที่ตกลงกับทางฝ่ายหญิงไว้แล้ว สิ่งที่ต้องจัดเตรียมไปในขันหมากหมั้นนั้น ในแต่ละท้องถิ่นอาจแตกต่างกันไป เช่นใช้หมากดิบทั้งลูก 8 ผล พลู 4 เรียง บรรจุลงในขันใบหนึ่ง สำหรับอีกขันหนึ่งมีขนาดเล็กกว่า ใช้บรรจุเงินทองหรือของหมั้น เช่น สร้อย แหวน กำไล ฯลฯ บางที่แยกขันหมากเป็น 2 คู่ คือใส่หมากพลู 1 คู่ และใส่ของหมั้น 1 คู่ บางทีก็ไม่แยก แต่เติมขันใส่ใบเงินใบทอง ถุงข้าวเปลือกถั่วงาอีกขันหนึ่ง ไม่จัดปนอยู่ในขันหมากพลูและขันเงินขันทองนอกจากขันหมากพลูแล้ว ยังต้องจัดเตรียมเครื่องขันหมาก อันประกอบด้วยขนมและผลไม้ มากน้อยตามที่ตกลงกันไว้ บางทีอาจเพิ่มสุราหรือเครื่องเซ่นสำหรับไหว้ผีบรรพบุรุษก่อนทำพิธีหมั้นด้วย

ขันหมากพลูนั้น มีการจัดที่แตกต่างกันไป เช่น อาจมีหมากทั้งลูก 8 ผล พลู 4 เรียง หรือหมากทั้งลูก 4 ผล พลู 4 เรียง บางทีก็กำหนดหมากทั้งลูก 16 ผล พลู 3 เรียง การเรียงพลูนั้นในแต่ละเรียงยังกำหนดต่างกันไปแล้วแต่ความนิยม เช่นเรียงละ 5 ใบหรือ 8 ใบ ส่วนหมากนั้นนอกจากจะต้องเป็นหมากทั้งลูกไม่นิยมการผ่าหรือแบ่งเป็น 2 ซีกแล้ว ยังควรให้อยู่ในตะแง้เดียวกันทั้ง 8 ผลหรือ 16 ผลอีกด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะถือเคล็ดการนับเป็นคู่ และการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกนั้นจัดขนมและผลไม้ใส่ถาด จะเป็นจำนวนมากน้อยและกี่ถาด หรือจะไม่มีก็สุดแล้วแต่จะเรียกร้องตกลงกันมาก่อน โดยมากเป็นจำนวนคู่ น้ำตาลหมั้นนั้นฝ่ายหญิงมักจะแบ่งเอาไปแจกจ่ายแก่ผู้รู้จักมักคุ้น ซึ่งเป็นที่นับถือ เพื่อประกาศและบอกให้ทราบว่า ได้มีหมั้นไว้แล้ว น้ำตาลเหลือนอกนั้นเอาไว้ใช้ทำขนมในวันงาน เวลาไปถึงบ้านฝ่ายหญิง ทางนั้นอาจมีเด็กเล็ก ๆ โดยมากเป็นเด็กผู้หญิงถือพานขันหมากขนาดเล็ก ในนั้นมีหมากพลูที่เจียนและจีบแล้ว จะเป็นกี่คำไม่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกมารับและยื่นพานหมากแก่เฒ่าแก่ฝ่ายชาย เฒ่าแก่ฝ่ายชายรับแล้วส่งเงินเป็นของขวัญให้แก่เด็ก พร้อมทั้งคืนพานหมากให้ไปด้วย แล้วเดินตามเด็กนั้นเข้าไปในเรือน เฒ่าแก่ฝ่านเจ้าบ่าวจะกล่าวว่า วันนี้เป็นวันมงคล ตนเป็นผู้นำขันหมากมาหมั้นนางสาวนั้น กล่าวแล้วเปิดผ้าคลุมขันออก มอบให้แก่เฒ่าแก่ฝ่ายหญิงรับเอาไป เฒ่าแก่ฝ่ายหญิงรับไปตรวจถูกต้องแล้ว เป็นเสร็จพิธีขันหมากหมั้น

คำว่าขันหมากและเรื่องทองหมั้น

สังเกตุดูชนชาติที่กินหมาก ย่อมใช้หมากพลูเป็นเครื่องต้อนรับแสดงไมตรีจิต เวลาแขกมาหาก็ยกเชี่ยนหมากออกมารับรอง นั่นแปลว่าต้อนรับด้วยไมตรีจิต

ฝรั่งเล่าถึงพิธีสู่ขอหรือแต่งงานของลางชาติในทวีปแอฟริกาว่าเวลาจะไปหาบิดามารดาฝ่ายหญิง ก็ต้องมีอะไรติดตัวไปกำนัล เป็นของเคารพไมตรี จะเป็นของมีราคาเล็กน้อยมีหาไม่ก็ต้องมีไป เมื่อจะไปพูดทาบทามขอหญิงมาเป็นภริยา ก็ต้องจัดหมากพลูบ้างเล็กน้อยตามสมควร ไปเป็นคำนับ เวลาหมั้นก็มีหมากพลูจัดไปพร้อมกับสิ่งของอย่างอื่น มีไก่และข้าวเป็นต้น เขาถือว่าหมากพลูเป็นเครื่องหมายแสดงความซื่อตรง

จีนชาวไหหลำ เวลาแต่งงานต้องมีหมากพลูไปด้วย เวลาเจ้าสาวไปไหว้แม่ผัวก็ต้องมีหมากพลูเป็นเครื่องคำนับ ตามปกติชาวไหหลำไม่นิยมกินหมาก แต่ก็ต้องทำตามประเพณีซึ่งสืบมาช้านานเท่าไรไม่ทราบ

ประเพณีญวณ วันส่งตัวเจ้าสาว เจ้าบ่าวเจ้าสาวต้องช่วยกันกินหมาก

เมื่อชาติต่าง ๆ เหล่านี้ชอบกินหมากพลูและต้อนรับกันด้วยหมากพลูก็ไม่ประหลาดอะไรที่หมากจะเป็นเครื่องหมายแห่งไมตรี มีเข้ามาอยู่ในพิธีแต่งงาน คำว่า *ขันหมาก* ในภาษาถิ่นต่าง ๆ เขาเรียก *เชี่ยนหมาก* ว่า *ขันหมาก* ทั้งนั้นซ้ำคำว่า *ขัน* ทางภาคพายัพเขาหมายถึง *พาน* ถ้าเป็นขันอย่างที่เราเข้าใจเขาเรียกว่า *สลุง* เดิมเราคงใช้ขันใส่หมากพลูต่างเชี่ยนหมาก หรือว่าจะใช้ใส่ขันที่หมายความว่าพาน ก็ทราบไม่ได้ ซ้ำคำว่า พานพระขันหมาก ซึ่งเป็นเครื่องราชูปโภคของหลวง ก็มีทั้งพานและขัน รูปเป็นพานมากกว่าเป็นขัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทองหมั้น

เมื่อกล่าวถึงขันหมากหมั้น เป็นธรรมดาก็มักนึกถึงทองหมั้นขันที่บรรจุทองหมั้น ธนบัตร หรือของหมั้นอย่างอื่น มักใช้ขันขนาดเล็กๆ บรรจุของหมั้นลงไปเฉยๆ ดูลุ่นๆ จึงมีสิ่งอื่นบรรจุลงไปเป็นเครื่องประกอบด้วย สิ่งที่ใช้บรรจุลงในขันนี้ ให้มีถุงเล็ก ๆ บรรจุถั่วเขียว ข้าวเปลือก ข้าวตอก งาดำ อย่างละถุง และเอาใบเงินใบทองและใบนากรองก้นขัน

ขันหมากแต่ง

- **ของเลื่อนเตือนขันหมาก**

พอเวลาน้องเพล คือจวน ๑๑ นาฬิกา ทางบ้านเจ้าสาวจัดสำรับคาวหวาน ๒ คู่ คือ ๔ สำรับ ให้ผู้ดีมีหน้าที่นำไปยังบ้านเจ้าบ่าว เรียกกันว่า ***ของเลื่อนเตือนขันหมาก ของเลื่อน*** คือเครื่องคาวหวานที่นำเอาไปคำนับผู้ที่นับถือเมื่อมีงานเลี้ยงพระ ทางเจ้าบ่าวรับของเลื่อนไปถ่ายแล้วคืนภาชนะพร้อมทั้งจัดของช่วยให้แก่ผู้นำและคนยกเสร็จแล้ว ผู้นำของเลื่อนบอกกำหนดเวลาที่กะให้ขันหมากไปแล้วลากลับ เป็นเรื่องมาเตือนเวลานัดเวลากัน บอกให้รู้ว่าทางฝ่ายเจ้าสาวเสร็จธุระเรื่องเลี้ยงพระแล้ว ให้เคลื่อนขบวนนำขันหมากไปได้

- **ขันหมากเอก โท**

เมื่อคนนำของเลื่อนเตือนขันหมากกลับไปแล้ว ทางบ้านเจ้าบ่าวจัดแจงขันหมากซึ่งจะนำไปสู่บ้านเจ้าสาว ขันหมากนั้นแบ่งเป็นขันหมากเอกและขันหมากโทหรือขันหมากเลว พร้อมทั้งเงินทุนเงินสินสอดและผ้าไหว้

ขันหมากเอก คือขันหมากที่บรรจุลูกหมากดิบ ใบพลู ลงบางรายแยกเป็นขันคู่ก็มี และถือกันว่าขันสำหรับใส่หมากพลูต้องเป็นขันที่มีขนาดใหญ่กว่าขันอื่น ขันเงินทุน ขันเงินสินสอด ๒ ขันนี้รวมกันเป็นขันเดียวก็มี ในขันมีถุงบรรจุ ถั่ว งา ข้าวเปลือก ใบเงินใบทอง ดอกดาวเรือง ยอดดอกรัก ถุงเงินถุงทอง และอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีเตียบและพานผ้าไหว้ เตียบนั้นอย่างน้อยมีคู่หนึ่งหรือมากกว่านั้น ผ้าไหว้ก็เช่นเดียวกัน ดอกไม้ธูปเทียนไปด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พานหนึ่ง นี่คงเป็นของเติมใหม่ เพราะเป็นเครื่องหมายแสดงความเคารพ แต่ว่าไปซ้อนกับขันหมาก ซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงความเคารพเหมือนกัน สิ่งของเหล่านี้จะคาดผูกริบบิ้นหรือปิดกระดาษแดง หรือจะแต่งประดับอย่างไรก็แล้วแต่จะเห็นงาม ถ้าไม่ใส่พาน จะใส่โตกหรือถาดหรือภาชนะอะไรก็ได้ ที่เห็นว่าเหมาะว่างามตามแต่จะหาได้เป็นอย่างดี

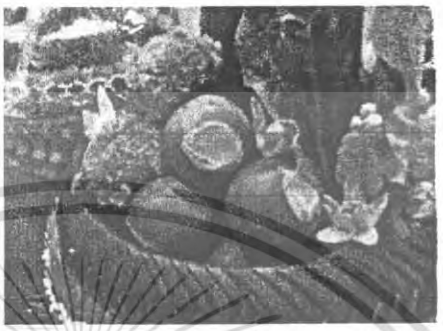

ภาพที่ 2.13 *ภาพลูกหมากดิบที่อยู่ในพานขันหมากเอก*

ภาพที่ 2.14 *ภาพใบเงินใบทองที่อยู่ในพานขันหมากเอก*

ภาพที่ 2.15 *ภาพยอดดอกรักที่อยู่ในพานขันหมากเอก*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขันหมากโท หรือ ขันหมากเลว (เลวแปลว่าธรรมดาสามัญ) ได้แก่ จำพวกขนม และผลไม้ต่าง ๆ ใส่ภาชนะ มีจำนวนอย่างมากถึงร้อยภาชนะก็มี หรือลดลงมาจนถึง ๑๐ ภาชนะ แล้วแต่จะตกลงกัน แต่ต้องเป็นจำนวนคู่เสมอ ขันหมากบรรจุหมากพลูก็จัดเหมือนอย่างขันหมากหมั้น บางทีที่เป็นชาวสวนเคยเห็นมีหน่อหมากและห่อโคนหน่อหมากด้วยใบตองให้เรียบร้อย บรรจุลงไปในขันหมากคู่ด้วยขันละหน่อ เป็นอย่างที่ทุนต้นไม้ไปทำกินตามอาชีพของชาวสวน และอาจเป็นต้นไม้เสี่ยงทายด้วย คือถ้าปลูกไว้เจริญงอกงามดีก็เป็นสิริมงคลแก่ผัวเมียคู่นั้น เป็นจำพวกเดียวกับเรื่องปลูกหน่อกล้วยในงานพิธีขึ้นเรือนใหม่ หมากนั้นต้องเป็นหมากสุก ๘ ผล ให้ม้วนพลูทั้ง ๘ เรียงกด้วยไหมแดง หรือไหมเบญจรงค์ คือ ๕ สี ทำกรวยด้วยใบพลูกรวยหนึ่งบรรจุปูนแดง มียาเส้นทำเป็นกลุ่มเท่าผลส้มเขียวหวานกลุ่มหนึ่ง ขมิ้นทอง (ขมิ้นขัน) ๒ แง่ง น้ำอ้อยงบหนึ่ง ผ้าเช็ดปากผืนหนึ่ง ผลมะขามหรือมะพูดผลหนึ่ง ในที่นี้บอกไว้ด้วยว่า ถ้าหายากก็ไม่ต้องใช้ก็ได้ ให้เอาใบรักและใบสวาดรองก้นขัน (เอาเคล็ดในคำว่ารักและสวาด) ส่วนขันเงินทุนและขันเงินสินสอด มีใบเงิน ใบทอง ใบแก้ว ใบรัก ใบสวาด ดอกพุทธชาด ดอกบานไม่รู้โรย ดอกกุหลาบ ดอกมะลิ เม็ดถั่วงา ข้างเปลือก ข้าวโพด แป้ง กระแจะ ล้วนเป็นของดี ๆ ทั้งนั้น นอกจากนี้ยังมีเงินปลีกปนไปด้วย สำหรับเมื่อเวลาเผ่าแก่ฝ่ายหญิงตรวจนับเงินสินสอดจะได้เปล่งอุทานออกมาว่า *เงินเกิน หรือ เงินงอกได้* เพื่อเอาเคล็ด ขันใส่มะพร้าวอ่อน (เห็นจะปลอกเปลือกนอก) ผลหนึ่ง กล้วยหอม ๔ หวี ขนมปั้นจ่ำ ๒ (เห็นจะหมายว่า ๒ ก้อน) ขนมกง ๒ (เห็นจะเป็น ๒ กง หรือ ๒ อัน) เหล่านี้บรรจุลงในขันสองขัน รวมเรียกว่า *ขันสรวง* กับยังมีผ้าเหลืองขนาดเล็ก ๆ ใส่ลงไปในขัน ขันละผืน แล้วยังมีดอกไม้รูปเทียน บอกไว้ด้วยว่าต้องเป็นรูปเทียนแพอย่างขนาดใหญ่ อย่างละ ๘ ดอก ๘ เล่ม ให้เอารูปซ้อนบนเทียน ดอกไม้ใส่ในกระทงมีกรวยครอบวางข้างบน ขันทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนี้ มีผ้างามๆ คลุมปากทุกขัน

อาหารในขบวนขันหมากโท ไม่นิยมอาหารที่ปรุงสุกแล้ว แต่จะเป็นประเภท ไก่ หมู ที่ยังสดอยู่ ไก่นั้นจะจัดถาดละตัว รวม 2 ถาด ใช้ไก่ที่ลวกน้ำร้อนถอนขนเรียบร้อยแล้ว หมูใช้เนื้อหมูเป็นชิ้น ๆ เพราะอาหารเหล่านี้ใช้สำหรับเป็นเครื่องเซ่นผีบรรพบุรุษตามประเพณีโบราณ หลังจากเซ่นแล้วจึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำมาปรุงเลี้ยงดูกัน เมื่อเป็นเช่นนี้สมัยก่อนการยกขันหมากคงจะใช้ไก่หลายตัว หรือหมูทั้งตัวไม่ใช่แบ่งออกเป็นชิ้นเหมือนในปัจจุบัน เช่นเดียวกับสุราที่คงต้องแบกมาเป็นไหหรือโอ่งไม่ใช่แค่ 2 ขวดหรือ 4 ขวด ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องสุราอาหารนั้นเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ทางฝ่ายเจ้าสาวจะจัดเตรียมไว้สำหรับแขกโดยเฉพาะอยู่แล้ว

ส่วนผ้าไหว้ ๓ สำรับ เป็นผ้าขาวสำหรับนุ่งผืนหนึ่ง ห่มผืนหนึ่ง หรือจะเรียกว่าสำรับหนึ่งก็ได้ หรือจะใช้ผ้าขาวทั้งพับก็ได้ กับให้มีธูปหอม ๒ ดอก เทียนยาวเท่าคืบหนึ่งของเจ้าบ่าว ๒ เล่ม ดอกไม้ช่อหนึ่งหรือกระทงหนึ่ง ผ้านี้เรียกว่า *ผ้าสรวง* (คงจะแปลว่าผ้าเช่นสรวง เพราะเป็นผ้าที่ใช้ไหว้ปู่ย่าตายายของฝ่ายเจ้าสาว ขันสรวงเห็นจะแปลว่าขันใส่เครื่องเช่น) ผ้าไหว้ผีนี้ บางรายเมื่อเสร็จพิธีแล้ว เขาตัดเย็บเป็นสบงจีวร อุทิศส่วนกุศลให้ผีปู่ย่าตายาย ผ้าไหว้อีก ๒ สำรับ เป็นผ้าไหว้พ่อแม่ฝ่ายหญิง จะเป็นผ้านุ่งผ้าห่ม เรื่องรายละเอียดของขันหมากที่จารไนมานี้ออกจะจุกจิกมาก เพราะทำกันต่าง ๆ เอาแน่นอนเหมือนกันเป็นแบบเดียวไม่ได้

คนยกขันหมากเอก มักใช้เด็กรุ่นสาว ต้องเป็นเด็กที่เกิดจากบิดามารดาได้แต่งงานกัน แต่คนที่ยกขันหมากควรเป็นหญิงสาวพรหมจารี ส่วนขันเงินทุน ขันเงินสินสอด พานใส่ผ้าไหว้ ใช้เด็กรุ่นสาวยกทีละคน ถ้ามีขันสรวงดังกล่าวมาแล้วขั้นต้น ก็ต้องเพิ่มคนยกอีกมีจำนวนเท่ากับภาชนะที่จะยกไป เรื่องคนยกขันหมากเอกเหล่านี้ออกจะพิถีพิถันเลือกสรรมา เลือกที่เป็นคนมีตระกูลและมีหน้าตาและรูปร่างหมดจด

ส่วนคนยกขันหมากเลว ใช้หญิงสามัญ จะเป็นคนรุ่นไหนก็ได้หรือจะให้ผู้ชายยกก็ได้ แล้วแต่สะดวก ไม่มีพิถีพิถันเหมือนคนยกขันหมากเอก

- เตียบ

คราวนี้จะกล่าวถึงเตียบในงานขันหมาก ซึ่งจัดเข้าไว้ในจำพวกขันหมากเอก *เตียบ* คือตะลุ่มแต่ละปากผายมีฝาครอบปาก โดยมากตัวและฝาเป็นวัตถุอย่างเดียวกัน เตียบอย่างดีเป็นไม้สานลงรักและปิดมุก เป็นเครื่องสำหรับใส่ของกิน เป็นอย่างภาชนะใส่สำรับข้าวของผู้ดี สมัยก่อนที่ใช้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างอื่นก็มี เตียบที่นำไปในขันหมากตามปกติมี ๒ คู่ เตียบที่ ๑ มีเหล้าขวด ๑ เตียบที่ ๒ มีไก่ย่าง ๑ เตียบที่ ๓ มีขนมจีนน้ำยาและห่อหมกปลา เตียบที่ ๔ มีมะพร้าวอ่อนหน่วย ๑ และส้มหน่วยกล้วยใบ กับยังมีขนมชะมดขนมกง นี่เป็นเตียบของหวาน อีกตำราหนึ่งว่ามีไก่ต้มตัว ๑ ปลาต้มตัว ๑ หมูชิ้น ๑ ขนมจีน ๒ หัวใหญ่ ข้าวสุกขาม ๑ พร้อมทั้งเหมือดและผักกินกับน้ำยาขาม ๑ น้ำส้มผสมกล้วย ๑ เหล้าขวด ๑ นี่เป็นเตียบของคาว

ส่วนเตียบของหวานมีขนมฝอยทอง ขนมหัวผักกาด ขนมชั้น ขนมกล้วย เหล่านี้อย่างละชิ้นใหญ่ นอกจากนี้ยังมีผ้าแดงสำหรับเช็ดปากด้วยเตียบละผืน แล้วมีผ้างาม ๆ คลุมเตียบอีกชั้นหนึ่ง ของกินเหล่านี้เป็นเครื่องสำหรับไปเซ่นผีปู่ย่าตายาย

- เคลื่อนกระบวนขันหมาก

ครั้นจัดขันหมากเสร็จแล้ว ก็บรรทุกเรือหรือเกวียนหรือบนโคต่างช้างม้าแล้วแต่ยาน ภาหนะที่ใช้กันในท้องถิ่น บางตำราว่าจะต้องมีต้นกล้วย ต้นอ้อยแดงผูกข้างหน้ายานพาหนะนั้นคู่หนึ่ง ว่าเป็นเครื่องหมายแสดงว่าอาวาหมงคล ถ้าใช้ต้นอ้อย ต้นอ้อยขาวหรืออ้อยไทยเป็นวิวาหมงคล ต้นกล้วยต้นอ้อยที่ใช้ในขบวนขันหมากนั้น การขุดต้องให้ติดรากหรือมีตาและเลือกเอาต้นหรือหน่อที่สมบูรณ์ โดยขุดมาเป็นคู่ นำมาประดับตกแต่งด้วยกระดาษสีให้ดูสวยงาม ซึ่งเจ้าบ่าวเจ้าสาวจะต้องทำการปลูกร่วมกันคล้ายกับเป็นการเสี่ยงทายอย่างหนึ่ง ซึ่งหากต้นกล้วยเจริญเติบโตออกดอกออกผลสมบูรณ์และต้นอ้อยเติบโตหอมหวาน เชื่อกันว่าความรักของหนุ่มสาวคู่นี้จะเป็นไปอย่างราบรื่น มีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง ความรักจะสดชื่นหอมหวานอยู่มิรู้คลาย ฐานะความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจก็สมบูรณ์พูนสุขเมื่อคนของฝ่ายเจ้าบ่าวยกขบวนขันหมากมาถึงบ้านฝ่ายเจ้าสาวแล้ว จะไม่ยอมมอบต้นกล้วยต้นอ้อยให้โดยง่าย อาจถือหรืออุ้มถ่วงเอาไว้จนกว่าจะได้น้ำมารดเพื่อความเจริญงอกงาม บางทีก็ใช้น้ำมนต์หรือน้ำฝนสะอาด แต่น้ำที่ผู้อุ้มต้องการมากที่สุด คือสุรา ดังนั้นในวันยกขันหมากพวกคอสุราจะจับจองหรือขออาสาเป็นคนอุ้มต้นกล้วยต้นอ้อย เพราะนอกจากจะได้น้ำอมฤตแล้วยังได้พูดจาหยอกเย้าต่อรองกับคนของฝ่ายเจ้าสาวเป็นที่สนุกสนานครื้นเครง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การยาตรากระบวนขันหมาก เวลาได้กำหนดฤกษ์ ในขบวนมักมีปืนผาหน้าไม้ไปด้วย เวลาออกจากบ้านก็มียิงปืนฤกษ์เคลื่อนกระบวนนัดหนึ่ง มาได้อีกครึ่งทางยิงอีกนัดหนึ่ง และเมื่อถึงเขตบ้านเจ้าสาวก็ยิงอีกนัดหนึ่ง การยิงปืนนี้ว่าเพื่อให้ฝ่ายเจ้าสาวรู้ตัว ว่าขันหมากกำลังจะมาถึงอยู่แล้ว จะได้เตรียมการต้อนรับ ถ้าไม่ได้ใช้การยิงก็ใช้การโห่ ๓ ลา เมื่อเคลื่อนกระบวนส่วนที่เห็นในกรุงเทพพระมหานคร โดยเฉพาะในหมู่พวกชาวสวนเห็นใช้ลั่นฆ้องและรัวฆ้องเป็นสัญญาณ เมื่อเคลื่อนกระบวนขันหมาก แล้วมีร้องโห่ฮิ้วรับเป็น ๓ ลา ต่อจากนั้นก็ตีฆ้องและร้องโห่ฮิ้วเป็นระยะ ๆ ไป

คราวนี้จะต้องไปกล่าวทางบ้านฝ่ายเจ้าสาว คือต้องจัดหาเด็กคนหนึ่งโดยมากเป็นเด็กหญิงและไว้จุกยิ่งดี และเลือกได้เด็กในบ้านด้วยเป็นเหมาะเป็นผู้นำขันหรือพานขนาดเล็ก ในนั้นมีหมาก ๔ ผล พลูจีบของหนึ่งเตรียมรอไว้ พอกระบวนขันหมากเข้ามาใกล้เขตบ้าน ก็โห่และลั่นฆ้องรับ แล้วเด็กถือขันหรือพานหมากเดินออกมาต้อนรับ ยื่นขันหรือพานเป็นการคารวะเชิญขึ้นเรือยแก่เฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าบ่าว เด็กที่ถือขันหรือพานหมากมาเชิญนี้เรียกกันว่า เชิญขันหมาก เฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าบ่าวรับขันหรือพานหมากเชิญแล้ว ก็ให้ของแถมพกแก่เด็กและพร้อมคืนทั้งขัน ตลอดจนเงินค่าเปิดประตูขันหมาก ถ้ามีกั้นประตูขันหมาก เด็กจะนำขันหรือพานหมากมาเชิญ ต่อเมื่อผ่านประตูที่กั้นมาแล้ว ตามปรกติมักจะเป็นที่หัวบันไดเรือน

เมื่อเด็กรับขันหรือพานหมากคืนมาแล้ว ก็จะนำหน้าพาเฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าบ่าวขึ้นบนเรือนพร้อมทั้งกระบวนขันหมาก แต่ก่อนที่จะขึ้นบนเรือน ฝ่ายเจ้าบ่าวจัดกระบวนขันหมากเป็นดังนี้ เฒ่าแก่นำหน้า ถัดมาถึงคนยกขันหมากแต่ง ขันสินสอด ขันเงินทุน ผ้าไหว้ และเตียบ โดยลำดับ เหล่านี้จัดเป็นขันหมากเอกจึงไปหน้า ส่วนขันหมากโทหรือขันหมากเลวรั้งท้ายกระบวน

ได้กล่าวไว้ในข้างต้นเรื่องตอนเคลื่อนกระบวนขันหมาก ว่ามี *นายขันหมาก* ออกหน้า นายขันหมากนั้น คือผู้มีความรู้จัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับขันหมาก มีหน้าที่ดำเนินการตลอดไป คือ เป็นนายพิธีขันหมาก นอกจากนี้นายขันหมากยังมีหน้าที่คอยดูแลระวังดูแลข้าวของตลอดทั้งยานพาหนะด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปิดประตูขันหมาก

เมื่อเฒ่าแก่นำกระบวนขันหมากไปถึงหน้าประตูบ้านเจ้าสาวแล้ว มีคนในบ้านฝ่ายเจ้าสาว ๒ คน ถือชายผ้าข้างละชายกั้นขวางทางไว้ เรียกกันว่า *ปิดประตูขันหมาก* เฒ่าแก่ ต้องถามว่า *ประตูนี้มีชื่อว่าอันใด* ผู้ปิดประตูคนหนึ่งตอบว่า *ประตูชัย* เฒ่าแก่จึงให้ของแถมพกตรีแก่ผู้ปิดประตูทั้ง ๒ คน คนทั้ง ๒ จึงเปิดประตูคือผ้าที่กางกั้นไว้นั้นออก พวกขันหมากก็เดินขบวนโดยลำดับเข้าไปในบ้านเจ้าสาว พอไปถึงประตูบันไดนอกชานเรือน มีคน ๒ คนถือแพรข้างละชายกั้นทางไว้อีก นับเป็นประตูที่สอง เฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าบ่าวจึงถามว่า *ประตูชั้นสองนี้มีชื่อว่าประการใด* ผู้ปิดประตูตอบว่าชื่อ *ประตูเงิน* เฒ่าแก่ให้ของแถมพกอย่างโท แก่ผู้ปิดประตูทั้ง ๒ คน แล้วคนทั้ง ๒ ก็ปล่อยแพรที่กั้นออก พวกขันหมากก็ขึ้นไปบนเรือนหอได้ พอถึงประตูเรือนหอ พอปิดประตูอีก คราวนี้เป็นประตูที่ใช้สายสร้อยทองคำกั้น เฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าบ่าวถามอีก คนปิดประตูจะตอบว่า *ชื่อประตูทอง* แล้วคนทั้ง ๒ จึงย้อนถามเฒ่าแก่ฝ่ายชายว่า ท่านทั้งปวงที่มานี้ เดินมาทางไหน เฒ่าแก่สามีตอบว่า ข้าพเจ้าเดินมาทางตะพานทิพตะพานแสง เฒ่าแก่ภรรยาตอบว่า ข้าพเจ้าเดินทางมาตะพานเงินตะพานทอง ตอบแล้ว ผู้ปิดประตูก็เปิดสายสร้อยที่กั้นอยู่นั้นออก เฒ่าแก่และพวกขันหมากเข้าไปในหอ ทันใดนั้นที่บนเรือนก็ลั่นฆ้องสามลา เป็นฤกษ์ขันหมากมาถึงเรือนหอ

ภาพที่ 2.16 *ภาพลักษณะการปิดประตูขันหมาก*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่บนเรือนหอเขาจัดปูลาดด้วยเสื่อเป็นเฉพาะ นำเครื่องขันหมากวางลงบนเสื่อ วางเรียงเป็น ๒ แถว ให้มีทางเดินระหว่างกลาง เอาขันสินสอดและเงินขันหมาก วางต้นแถว ถัดมาเป็นผ้าไหว้ เตียบและสิ่งอื่น ๆ วางเรียบร้อยแล้ว เฒ่าแก่ฝ่าเจ้าสาวเอาใบพลูจุ่มน้ำพระพุทธมนต์เดินจากซ้ายไปขวา พรมขันหมากเรื่อยไป คนยกขันหมาก ที่เดินตามเฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าสาวไป เมื่อพรมเสร็จแล้ว เฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าสาวก็ยกขันสินสอดและเงินขันหมาก อุ้มเข้าไปวางลงในห้องที่จะทำพิธีเปิดเตียบวักผี คนอื่น ๆ ที่เดินตามก็ยกเครื่องขันหมากอื่น ๆ ตามไปโดยลำดับ เพื่อจะได้ทำพิธีวักผีต่อไป

- เปิดเตียบ

เมื่อขันหมากมาเรือนพร้อมกันแล้ว ฝ่ายเจ้าสาวเลือกหญิงชายซึ่งเป็นสามีภริยากันโดยแต่งงาน ๒ คู่ มาเป็นคนเปิดเตียบ เฒ่าแก่ฝ่ายหญิงต้องนั่งใกล้ชิดเตียบ ให้คนฝ่ายเจ้าบ่าวที่ยกเตียบ อุ้มเตียบส่งให้แก่หญิงฝ่ายเจ้าสาวสองคนที่จะมาเปิดเตียบ หญิงฝ่ายเจ้าสาวสองคนรับเอาเตียบวางลงในที่นั้น แล้วแก้ผ้าที่หุ้มห่อเตียบ และเปิดฝาออกวางไว้เอาแป้งหอมน้ำมันหอมและกระแจะประพรมสิ่งของในเตียบทั้ง ๔ ชายหญิงทั้ง ๔ คนนี้ นำผ้าขาวกว้าง ๔ ศอก ยาว ๔ ศอก ปูลงกลางเรือน แล้วยกเตียบทั้ง ๔ พร้อมทั้งผ้าไหว้สำรับขาวรวมลงในเตียบ วางลงตรงกลางผ้าขาว จุดธูปเทียนคู่ดอกไม้สด ๒ ช่อ กระทำการสักการเทวดาและผีเรือนผีปู่ย่าตายาย เฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าบ่าวจูงมือเจ้าบ่าวเข้าไปในเรือน เฒ่าแก่ฝ่ายเจ้าสาวก็จูงมือเจ้าสาวเข้าไปด้วย นั่งลงพร้อมกัน แล้วให้ก้มศีรษะกราบลง นี่เป็นไหว้ผีไหว้เสร็จแล้ว เจ้าบ่าวเจ้าสาวจึงมาไหว้บิดามารดาฝ่ายเจ้าสาว พิธีตรงนี้เองที่จะเป็นตอนสำคัญของการแต่งงาน เพราะมีเรื่องจับมือเจ้าบ่าวเจ้าสาวประสานกันแปลว่ายอมยกให้เป็นคู่ผัวตัวเมียกันแล้ว ได้ทำพิธีบอกกล่าวเล่าสิบและกราบไหว้ผีปู่ย่าตายายแล้ว เป็นอนุญาตโดยปริยาย เห็นจะถือได้ว่า ตอนนี้ได้เป็นผัวเมียถูกต้องตามประเพณีแล้ว

บทความจากหนังสือ แต่งงาน ของเสถียร โกเศศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.4 อุปกรณ์และสิ่งของภายในพานขันหมากไทยในปัจจุบัน

เนื่องเวลาได้เปลี่ยนแปลงไปวัฒธนนม ขนมธรรมเนียมต่างๆที่สืบทอดกันมาก็ได้มีการปรับเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ ให้เข้ากาลเวลา เข้ากับยุคสมัยของสังคม ซึ่งการแต่งงานก็ได้เปลี่ยนไปเช่นกัน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยนี้ ได้มีการลดทอนเปลี่ยนแปลง แต่ก็ยังคงความเป็นประพณีไว้ โดยพานขันหมากนั้นก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปร่างลักษณะ และข้าวของภายในขันหมากก็ได้ค่อยๆกลายไปตามยุคสมัย ซึ่งข้าวของที่บรรจุในขันหมากปัจจุบันนั้น มีดังนี้

1. **พานขันหมากเอก**

พานขันหมากเอกเป็นพานที่มีความสำคัญมากที่สุดเป็นพานที่จะไว้ขอเจ้าสาว ซึ่งพานขันหมากเอกในปัจจุบันนั้น ได้มีการเปลี่ยนจากพานทองเหลืองมาเป็นพานอลูมิเนียมเพราะทองเหลืองนั้นขึ้นสนิทง่าย ส่วนของภายในพานขันหมากเอกนั้นจะมีข้าวของต่างๆ ดังนี้

- ลูกหมาก 12 ลูก
- ดอกบานไม่รู้โรย 9 ดอก
- ดอกรัก 9 ดอก
- ยอดดอกรัก 2 ยอด
- ดอกดาวเรือง 9 ดอก
- ถุงเงินถุงทอง 4 ถุง

(ในถุงเงินถุงทองนั้นจะมีจำพวก ถั่ว งา ข้าวเปลือก ถั่วเขียว ข้าวกล้อง และข้าวตอก)

- ใบเงินใบทอง 1 ยอด

(จะนำใบเงินใบทองมาจัดให้เป็นทรงกรวย)

ภาพที่ 2.17 *ภาพผลหมากภายในขันหมากเอก*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.18 *ภาพใบเงินใบทองภายในขันหมากเอก*

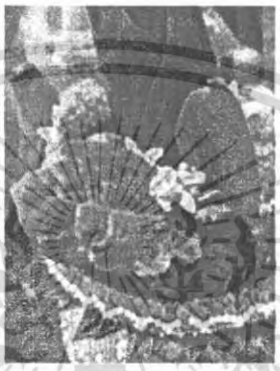

ภาพที่ 2.19 *ภาพยอดดอกรักภายในขันหมากเอก*

2. **พานเชิญขันหมาก**

พานเชิญขันหมากนั้นก็จะมีเป็นจานทองเหลืองก้นลึกโดยภายในจานนั้นมีข้าวของต่างดังนี้

- ที่ใส่หมาก
- ตลับใส่สีผึ้ง
- ที่ใส่ใบพลู
- ที่ใส่เส้นยาสูบ
- ที่ใส่ปูนแดง

(ซึ่งของเหล่านี้ยังคงคล้ายกับของเดิมในสมัยก่อนเนื่องจากของเหล่านี้ยังมีอยู่ในปัจจุบัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.20 *ภาพภาชนะเชิญขันหมาก*

3. **พานสินสอด**

พานสินสอดจะเป็นพานอลูมิเนียมแต่จะมีการตกแต่งด้วยดอกไม้ทั้งด้านบนเนื่องจากมีการวางสินสอดซึ่งในปัจจุบันนั้น สินสอดก็จะเป็นพวกเครื่องเพชร ซึ่งจะมาในลักษณะของกล่องเครื่องเพชรซึ่งขนาดกล่องสินสอดขนาดประมาณ 14 นิ้ว

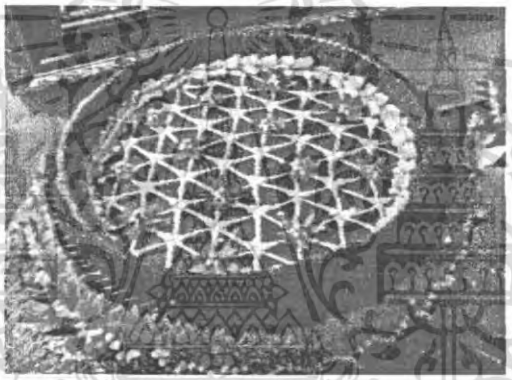

ภาพที่ 2.21 *ภาพการตกแต่งภายในพานขันหมากสินสอด*

4. **พานขนมมงคล**

พานขนมมงคลในสมัยก่อนขนมมงคลที่จัดขึ้นมานั้นเพื่อไว้สำหรับตอนรับแขกที่มาในงานแต่งงานแต่ในปัจจุบันนั้น จะนำขนมมาเพียงเล็กน้อยเพื่อความครบถ้วนตามประเพณี และความศิริมงคลแทน ซึ่งขนมที่ใช้นั้นก็จะมีทั้งหมด 9 ชนิด ดังนี้

- ขนมสัมปันนี
- ขนมชั้น
- ขนมจ่ามงกุด
- ขนมทองเอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ขนมเสน่ห์จันทร์
- ขนมทองหยิบ
- ขนมทองหยอด
- ขนมฝอยทอง
- ขนมเม็ดขนุน (ซึ่งขนมนั้นจะใช้เป็นขนมขนาดเล็ก)

ภาพที่ 2.22 *ภาพขนมมงคลภายในขันหมาก*

5. **พานผลไม้มงคล**

พานผลไม้มงคลผลไม้ที่นำมาใช้ในปัจจุบันนั้นก็ยังคงเป็นผลไม้เดิมในสมัยก่อน ซึ่งจะมีผลไม้อยู่ 5 ชนิด ดังนี้

- กล้วยหอม
- ส้มโอ (ถ้าไม่ใช่ฤดูกาลของส้มโอนั้นจะทับทิมแทน)
- สับปะรด (ถ้าไม่ใช่ฤดูกาลของสับปะรดนั้นจะหน่อไม้ไผ่ตงแทน)
- มะพร้าว
- ฝักเงินและฝักทอง

ภาพที่ 2.23 *ภาพผลไม้ภายในพานขันหมากผลไม้มงคล*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. **พานไหว้บรรพบุรุษ**

พานไหว้บรรพบุรุษนั้นก็จะสามารถแบ่งได้เป็น 2 พวกด้วยกันคือของสดและของแห้ง ซึ่งของสดก็จะมี ไก่ หมูสามชั้น เหล้าขาวและผ้าขาวบางส่วนของแห้งก็จะมี กล้วย อ้อย มะพร้าว และผ้าขาว

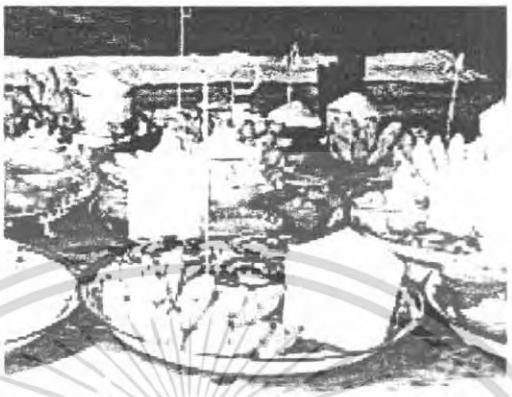

ภาพที่ 2.24 *ภาพข้าวของสำหรับไหว้บรรพบุรุษ*

7. **พานฐูปเทียนแพ**

พานฐูปเทียนแพจะเป็นพานที่ไว้สำหรับขอขมาผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวซึ่งก็จะมี

- ฐูปไม้ระกำ (ขนาดเส้นผ่าศูยน์กลาง 1.5 เซนติเมตร) ยาว 20 เซนติเมตร จำนวน 10อัน
- เทียน (ขนาดเส้นผ่าศูยน์กลาง 1.5 เซนติเมตร) ยาว 20 เซนติเมตร จำนวน 10 อัน

ภาพที่ 2.25 *ภาพฐูปไม้ระกำและเทียนในพานขันหมากฐูปเทียน*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. **พานแหวน**

พานแหวนเป็นพานอลูมิเนียมแต่จะมีการตกแต่งด้วยดอกไม้ทั้งด้านบนเนื่องจากมีการวางแหวนแต่งงานไว้ด้านบน จึงมีการประดับตกแต่งด้วยดอกไม้รอบแหวนแต่งงาน

ภาพที่ 2.26 *ภาพการตกแต่งภายในพานขันหมากแหวน*

9. **พานข้าวสารน้ำตาล**

พานข้าวสารน้ำตาลซึ่งข้าวสารและน้ำตาลนั้นจะถูกบรรจุใส่ถุงขนาด 3 – 4 เซนติเมตร โดยในหนึ่งพานจะมีถุงข้าวสารและน้ำตาลจำนวน 24 ถุง

ภาพที่ 2.27 *ภาพถุงข้าวสารหรือน้ำตาลที่ใส่ในพานขันหมากข้าวสารน้ำตาล*

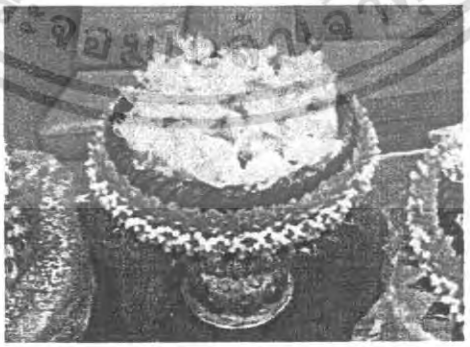

ภาพที่ 2.28 *ภาพถุงข้าวสารหรือน้ำตาลที่ใส่ในพานขันหมากข้าวสารน้ำตาล*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. **พานกล้วยอ้อยมงคล**

พานกล้วยอ้อยมงคลซึ่งในสมัยก่อนนั้นไม่มีการตกแต่งขึ้นเป็นพานแต่จะยกกันมาทั้งต้นหรือหน่อกล้วยมาแทน แต่ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงนำมาจัดเป็นพานกล้วยอ้อยมงคล โดยจะใช้ต้นกล้วยและต้นอ้อยที่ยังอ่อนอยู่มาใช้จัดตกแต่งด้วยดอกไม้ขึ้นเป็นพานกล้วยอ้อยมงคล

โดยการจัดขันหมากนั้นเป็นการสืบทอดกันมาตามแต่ละท้องที่ซึ่งก็จะมีลักษณะการจัดสิ่งของภายในนั้นอาจมีไม่เหมือนกันแต่โดยรวมแล้วจะมีเค้าโครงเหมือนกันแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

*บทสัมภาษย์ของคุณ กลมชนก เจ้าของบริษัท พุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

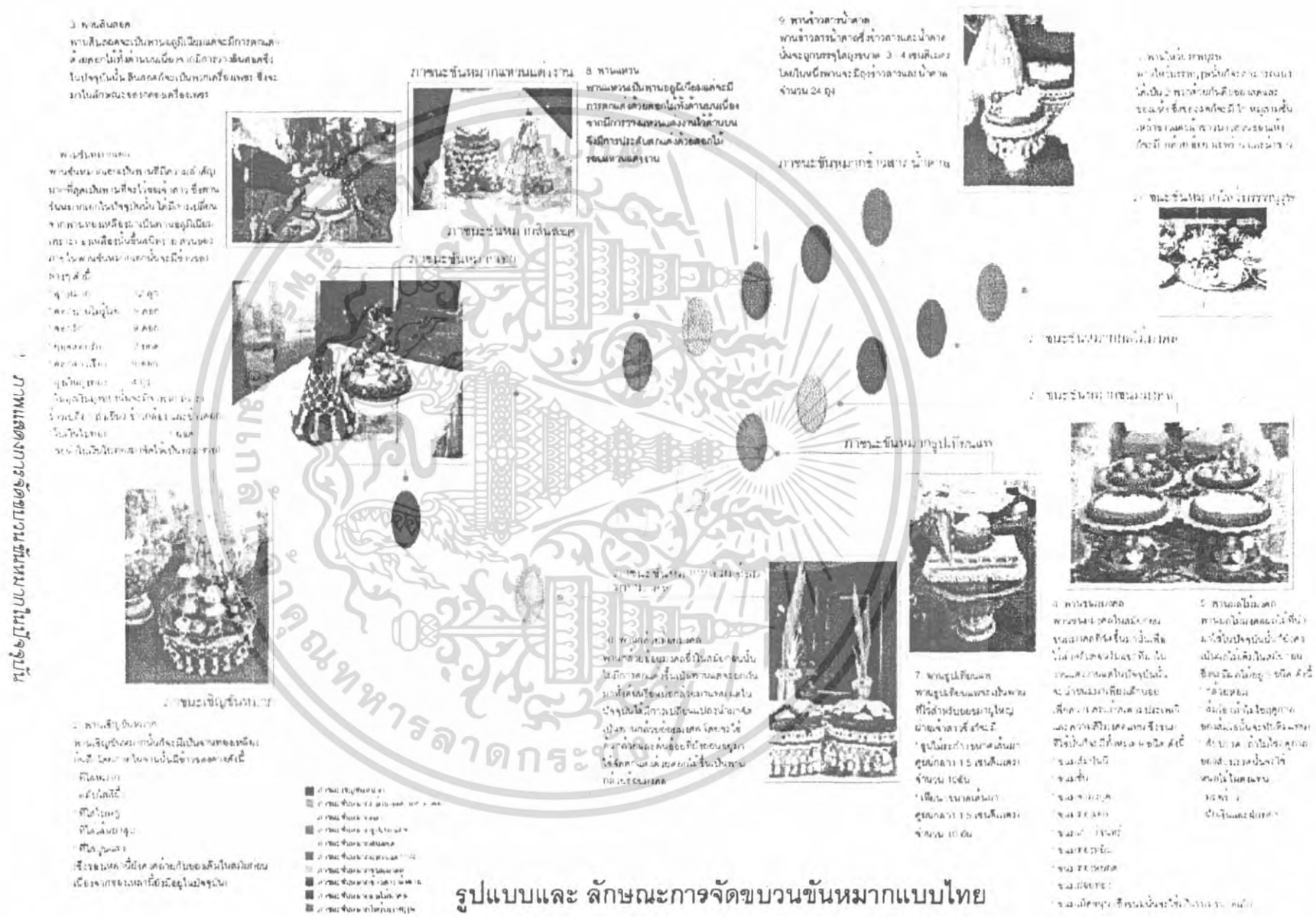

รูปแบบและ ลักษณะการจัดขบวนขันหมากแบบไทย

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

2.3.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมของทางบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

2.3.2 ลักษณะที่อยู่อาศัยของคน

2.3.3 ข้อมูลของผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาดของภาชนะขันหมาก

2.3.3.1 ภาชนะขันหมากแบ่งประเภทตามวัสดุ

2.3.3.2 ภาชนะขันหมากแบ่งรูปทรงการใช้งาน

2.3.3.3 ภาชนะขันหมากแบ่งขนาดความสูง

2.3.4 วิเคราะห์และสรุปรูปทรงของภาชนะขันหมากที่ทำการออกแบบ

2.3.5 วิเคราะห์และสรุปขนาดสัดส่วนภาชนะขันหมากที่ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์

2.3.6 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ทั่วไปของภาชนะภายในพานเชิญขันหมาก

2.3.6.1 จอกหมาก

2.3.6.2 ตลับสีผึ้ง

2.3.6.3 ของพลู

2.3.6.4 ที่ใส่เส้นยาสูบ

2.3.6.5 ไหปูนแดง

2.3.7 สรุปรูปแบบและขนาดสัดส่วนของภาชนะภายในพานเชิญขันหมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

ข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่จะกล่าวถึงนั้นคือชุดชันหมาก โดยทางร้านพุ่มพิมานสตูดิโอนั้นจัดออกมาในรูปแบบดั้งเดิมโดยมีการจัดชุดชันหมากออกเป็นระดับเพื่อกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกัน

2.3.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมของทางบริษัทพุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

รูปแบบของชันหมากของทางบริษัทนั้นจะทำการแบ่งออกเป็น 3 แบบโดยแบ่งด้วยขนาดของขบวนชันหมากโดยการแบ่งออกเป็นเช่นนี้ก็เพื่อตอบสนองต่อลูกค้าที่มีอำนาจในการซื้อที่แตกต่างกันซึ่งชุดชันหมาก 5 กะรัตจะมีราคาที่สูงที่สุด ส่วนชุดชันหมาก 3 กะรัต จะเป็นชุดเล็กที่สุดชุดชันหมากทั้งหมดล้วนแล้วแต่มีความครบถ้วนตามประเพณีเหมือนกันหมด

<u>ชุดชันหมากของทางร้านมีอยู่ 3 ระดับ ดังนี้</u>

1. ชุดชันหมาก 5 กะรัต
2. ชุดชันหมาก 4 กะรัต
3. ชุดชันหมาก 3 กะรัต

1. <u>ชุดชันหมาก 5 กะรัต</u>

<u>ประกอบด้วย</u>	จำนวน
พานชันหมากเอก	1 คู่
พานกล้วย-อ้อย มหามงคล	1 คู่
พานสินสอด	1 คู่
พานแหวน	1 พาน
พานรูปเทียนแพ	1 พาน
พานเชิญชันหมาก	1 พาน
ประกอบด้วย - จอกหมาก - ตลับสีผึ้ง - ซองพลู - ที่ใส่เส้นยาสูบ - ไหปูนแดง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พานขนมมงคล 9 อย่าง	1 คู่
พานผลไม้มงคล 5 อย่าง	1 คู่
พานไหว้บรรพบุรุษ	1 คู่
พานข้าวสาร	1 คู่
พานน้ำตาล	1 คู่
รวม	**19 พาน**

2. **ชุดขันหมาก 4 กะรัต**

ประกอบด้วย	จำนวน
ขันหมากเอก	1 คู่
พานกล้วย-อ้อย มหามงคล	1 คู่
พานสินสอด	1 คู่
พานแหวน	1 พาน
พานฐูปเทียนแพ	1 พาน
พานเชิญขันหมาก	1 พาน
ประกอบด้วย - จอกหมาก - ตลับสีผึ้ง - ซองพลู - ที่ใส่เส้นยาสูบ - ไหปูนแดง	
พานขนมมงคล 9 อย่าง	1 คู่
พานผลไม้มงคล 5 อย่าง	1 คู่
พานไหว้บรรพบุรุษ	1 คู่
พานข้าวสาร+น้ำตาล รวมกัน	1 คู่
รวม	**17 พาน**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. **ชุดขันหมาก 3 กะรัต**

ประกอบด้วย	จำนวน
ขันหมากเอก	1 คู่
พานกล้วย-อ้อย มหามงคล	1 คู่
พานสินสอด	1 คู่
พานแหวน	1 พาน
พานรูปเทียนแพ	1 พาน
พานเชิญขันหมาก	1 พาน
ประกอบด้วย - จอกหมาก - ตลับสีผึ้ง - ของพลู - ที่ใส่เส้นยาสูบ - ไหปูนแดง	
พานขนมมงคล 9 อย่าง	1 คู่
รวม	**11 พาน**

เนื่องจากชุดขันหมากที่ได้ทำการออกแบบนั้นเป็นชุดขันหมากขนาด 5 กะรัต เพราะในรายละเอียดของชุดขันหมาก 4 กะรัต และ 3 กะรัต เป็นส่วนหนึ่งของชุดขันหมาก 5 กะรัต จึงทำการศึกษารายละเอียดของชุดขันหมาก 5กะรัต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>รายละเอียดชุดขันหมาก 5 กะรัตประกอบด้วย</u>

***พานขันหมากเอก** 1 คู่ (2 พาน)

- มีขนาดของพาน 12 นิ้ว ภายในพานจะวางถุงเงิน ถุงทอง ข้าวตอก ใบเงินใบทอง นาค ซึ่งจะนำมาโรยที่นอนและสินสอด

ภาพที่ 2.29 *ภาพพานขันหมากเอก*

พานกล้วย-อ้อย มหามงคล 1 คู่ (2 พาน)

- มีขนาดของพาน 10 นิ้ว

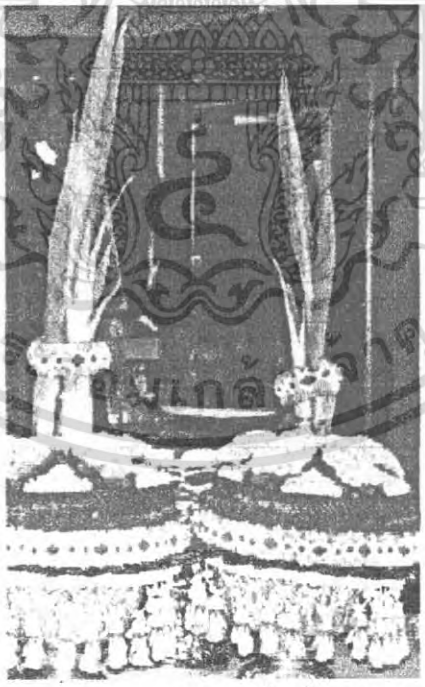

ภาพพานกล้วยอ้อยมหามงคล

ภาพที่ 2.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พานสินสอด 1 คู่ (2 พาน)

- มีขนาดของพาน 12 นิ้ว สำหรับใส่หรือวางมีจำพวกสินสอดต่างๆ เช่น เงิน โฉนดที่ดิน เครื่องประดับเครื่องเพชร

ภาพที่ 2.31 *ภาพพานสินสอด*

พานแหวน 1 พาน

- มีขนาดของพาน 8 นิ้ว ซึ่งจะไว้สำหรับวางแหวนแต่งงาน

ภาพที่ 2.32 *ภาพพานแหวน*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พานธูปเทียนแพ 1 พาน

- มีขนาดของพาน 8 นิ้ว นิ้ว สำหรับใส่หรือวาง ธูป เทียน ไม้ระกำ ไว้สำหรับไหว้ผู้ใหญ่

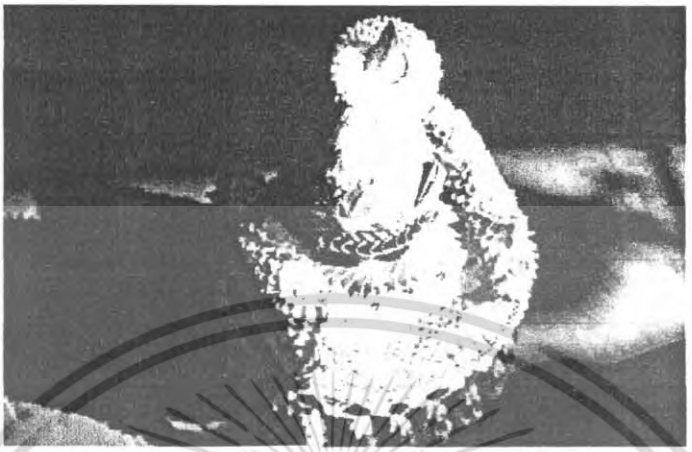

ภาพพานธูปเทียนแพ

ภาพที่ 2.33

พานเชิญขันหมาก 1 พาน

- มีขนาดของพาน 8 นิ้ว พานนี้จะเป็นทางฝ่ายเจ้าสาวยกออกมาต้อนรับขบวนขันหมาก และจะไว้สำหรับวาง หมาก พลู บุหรี่ ยาเส้น สีผึ้งสีทาปาก

ภาพพานเชิญขันหมาก

ภาพที่ 2.34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พานขนมมงคล 1 คู่ (2 พาน)

- มีขนาดของพาน 12 นิ้ว พานในพานจะวางขนมมงคล ทั้ง 9 ชนิด ซึ่งจะแบ่งใส่ลงในถ้วยแยกชนิดกันแล้วนำมาวางไว้บนพาน

พานผลไม้มงคล 5 อย่าง 1 คู่ (2 พาน)

- มีขนาดของพาน 15 นิ้ว สำหรับใส่หรือวาง ผลไม้ ได้แก่ กล้วยหอม ส้มโอ มะพร้าว ฟักทอง ทับทิม

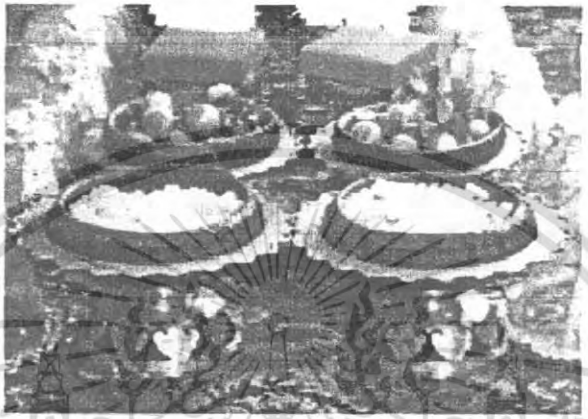

ภาพพานขนมมงคลและพานผลไม้มงคล

ภาพที่ 2.35

พานข้าวสาร 1 คู่ (2 พาน)

พานน้ำตาล 1 คู่ (2 พาน)

- มีขนาดของพาน 10 นิ้ว ซึ่งสำหรับใส่หรือวาง พวกน้ำตาลและข้าวสารที่ได้ใส่ห่อเป็นถุงขนาดเล็กจำนวน 24 ถุง (ข้าวสาร 12 ถุง น้ำตาล 12 ถุง)

ภาพที่ 2.36 *ภาพพานข้าวสารและพานน้ำตาล*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พานไหว้บรรพบุรุษ 1 คู่ (2 พาน)

- มีขนาดของพาน 10 นิ้ว สำหรับใส่หรือวาง ของไหว้บรรพบุรุษ ได้แก่ ผ้าขาว กล้วย หมู ไก่ มะพร้าว เหล้าขาว

ภาชนะใส่หมาก พลู บุหรี่ ยาเส้น สีผึ้งสีทาปาก

- หมาก พลู บุหรี่ ยาเส้น สีผึ้งสีทาปากเป็นของที่วางบนภาชนะเชิญขันหมาก ซึ่งของเหล่านี้จะมีภาชนะใส่ดังภาพ

ซึ่งภาชนะพานขันหมากนั้นจะประกอบด้วย

- จอกหมาก
- ตลับสีผึ้ง
- ซองพลู
- ที่ใส่เส้นยาสูบ
- ไหปูนแดง

ภาพที่ 2.37 *ภาพภาชนะใส่หมาก พลู บุหรี่ ยาเส้น สีผึ้งสีทาปาก*

สรุป โดยภาชนะเดิมที่ทางบริษัทพุ่มพิมานใช้เป็นภาชนะขันหมากคือ พานรัฐธรรมนูญ และพานทองเหลือง ซึ่งมีหลายขนาดที่ทางบริษัทใช้ในการจัดขันหมาก ซึ่งจะสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **พานรัฐธรรมนูญ**

รูปทรงของพานรัฐธรรมนูญจะมีลักษณะปากผายก้นลึกมีเชิงยกสูงซึ่งไว้สำหรับจับและถือขณะใช้งาน และมีลวดลายของลายรัฐธรรมนูญอยู่โดยรอบตัวพาน

ภาพที่ 2.38 *ภาพลักษณะของพานรัฐธรรมนูญ*

- ขนาด

พานรัฐธรรมนูญนั้นจะแบ่งขนาดโดยใช้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางโดยใช้ หน่วย "นิ้ว" เป็นหน่วยวัดขนาด ซึ่งขนาดที่ทางบริษัทใช้นั้นมีด้วยกันอยู่ 4 ขนาดคือ ขนาด 8 10 12 และ 14 นิ้ว (20-50 เซนติเมตร) ความสูง 20 -35 เซนติเมตรโดนแปรผันตามขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง

- วัสดุ

พานรัฐธรรมนูญใช้วัสดุในการผลิตมาจากอลูมิเนียมชุบสีด้วยสีเหลืองทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **พานทองเหลือง**

พานทองเหลืองจะมีลักษณะก้นตื้นมีเชิงยกสูงแต่จะเตี้ยกว่าพานรัฐธรรมนูญ มีการฉลุลายโดยรอบของตัวพาน ส่วนมากจะฉลุเป็นลายไทยหรือลายดอกไม้

ภาพที่ 2.39 *ภาพลักษณะของพานทองเหลือง*

- ขนาด

พานทองเหลืองนั้นจะแบ่งขนาดโดยใช้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางโดยใช้หน่วย "นิ้ว" เป็นหน่วยวัดขนาด ซึ่งขนาดที่ทางบริษัทใช้นั้นมีด้วยกันอยู่ 3 ขนาดคือ ขนาด 10 12 และ14 นิ้ว (25-35 เซนติเมตร) ความสูง 20 -35 เซนติเมตรโดนแปรผันตามขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง

- วัสดุ

พานทองเหลืองใช้วัสดุในการผลิตมาจากทองเหลืองและมีการขัดมันโดยเมื่อใช้ไปเป็นระยะเวลานานจะเกิดสนิทขึ้นได้ง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาชนะที่อยู่ในพานเชิญขันหมาก

รูปทรง

พานนี้จะเป็นทางฝ่ายเจ้าสาวยกออกมาต้อนรับขบวนขันหมาก และจะไว้สำหรับวาง ลูกหมาก ใบพลู บุหรี่ ยาเส้น และสีผึ้งสีทาปาก

ภาพที่ 2.40 *ภาพพานเชิญขันหมาก*

- **จอกหมาก**

ถ้วยใส่หมากมีลักษณะคล้ายจอกหรอ พานโดยมีเชิงสำหรับในการจับ

ภาพที่ 2.41 *ภาพจอกหมาก*

- **ตลับสีผึ้ง**

ตลับใส่สีผึ้งมีลักษณะกลมและมีฝาปิดซึ่งปิดแล้วพอดีกับตัวด้านล่าง

ภาพที่ 2.42 *ภาพตลับสีผึ้ง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **ซองพลู**

ที่ใส่ใบพลูมีลักษณะเหมือนนำกระดาษมาม้วนคล้ายทรงกรวย

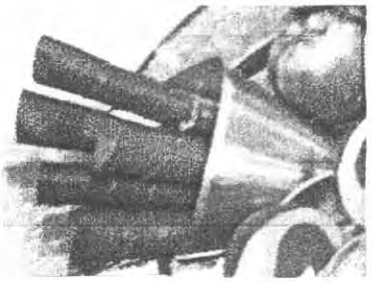

ภาพที่ 2.43 *ภาพที่ซองพลู*

- **ที่ใส่เส้นยาสูบ**

มีลักษณะคล้ายกับสถาปัตยกรรมไทยประเภทเจดีย์

ภาพที่ 2.44 *ภาพที่ใส่เส้นยาสูบ*

- **ไหปูนแดง**

มีลักษณะคล้ายกับสถาปัตยกรรมไทยประเภทเจดีย์

ภาพที่ 2.45 *ภาพไหปูนแดง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดสัดส่วน

- **จอกหมาก**

ถ้วยใส่หมากมีลักษณะคล้ายพานแต่มีขนาดเล็กเส้นผ่าศูยน์ก ลาง 6 เซนติเมตร สูง 4 เซนติเมตร

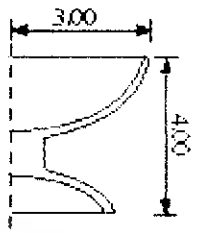

ภาพที่ 2.46 ภาพขนาดสัดส่วนจอกหมาก

- **ตลับใส่สีผึ้งทาปาก**

ตลับใส่สีผึ้งมีลักษณะกลมและมีฝาปิดมีเส้นผ่าศูยน์ กลาง 3.5 เซนติเมตร สูง 2.5 เซนติเมตร

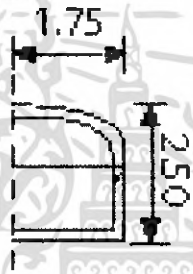

ภาพที่ 2.47 ภาพขนาดสัดส่วนตลับใส่สีผึ้งทาปาก

- **ซองพลู**

ที่ใส่ใบพลูมีลักษณะคล้ายทรงกรวย โดยมีความยาว 12 เซนติเมตร กว้าง 6 เซนติเมตร สูง 2.50 เซนติเมตร

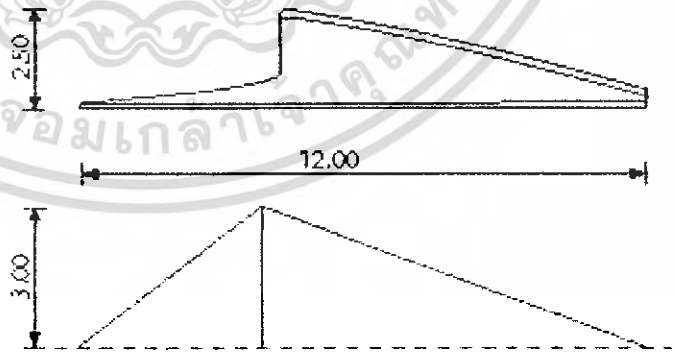

ภาพที่ 2.48 ภาพขนาดสัดส่วนซองพลู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **ที่ใส่เส้นยาสูบ**

ที่ใส่เส้นยาสูบจะมีลักษณะเป็นถ้วยที่มีขาและมีฝาปิดโดยมีขนาดความสูง 13 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 8 เซนติเมตร

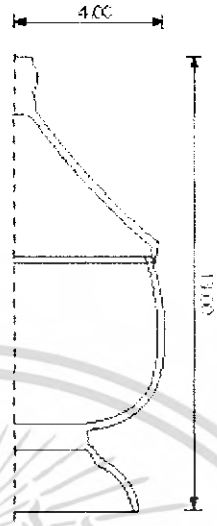

ภาพที่ 2.49 *ภาพขนาดสัดส่วนที่ใส่เส้นยาสูบ*

- **ไหปูนแดง**

ที่ใส่ปูนแดงมีลักษณะคล้ายกับที่ใส่เส้นยาสูบแต่ทรงสูงกว่ามีความสูง 18 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 7 เซนติเมตร

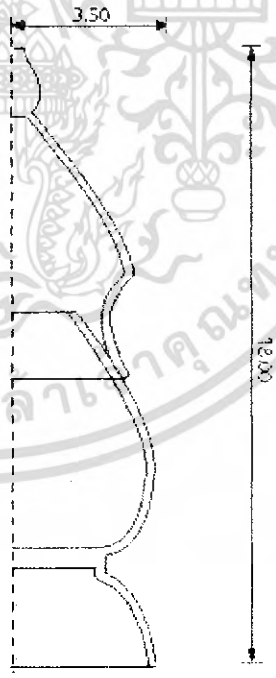

ภาพที่ 2.50 *ภาพขนาดสัดส่วนไหปูนแดง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนชุดชั้นหมาก 4 กะรัต และชุดชั้นหมาก 3 กะรัตนั้นจะลักษณะพานต่างๆนั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันแตกต่างกันที่การตกแต่งที่ชุดชั้นหมาก 5 กะรัตจะมีการตกแต่งหรูหราสมบูรณ์ครบถ้วนมากกว่า

*จากบทสัมภาษณ์ของคุณ กลมชนก เจ้าของบริษัท พุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 ลักษณะที่อยู่อาศัยของคนไทย

การอยู่อาศัย นับเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ลักษณะที่อาศัยของแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างตามสภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ภูมิอากาศตลอดจนวัฒนธรรมความเชื่อต่างๆ ซึ่งสิ่งต่างเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับลักษณะการดำรงชีวิตและส่งผลถึงลักษณะของข้าวของเครื่องใช้ ที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของเรือนไทย

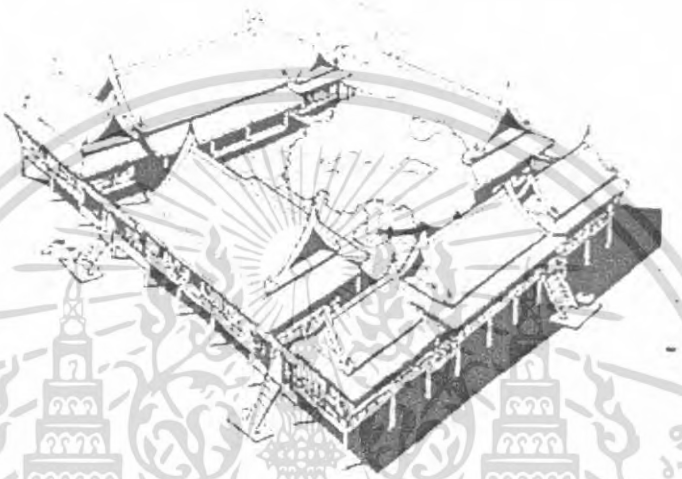

ภาพที่ 2.51 *ภาพลักษณะของเรือนไทย*

ภาพที่ 2.52 *ภาพลักษณะของเรือนไทย*

แผ่นดินไทยเป็นชุมชนเกษตรกรรมมาแต่โบราณ เรือนไทยส่วนใหญ่ปลูกอยู่ตามพื้นที่ลุ่ม มีแหล่งน้ำสมบูรณ์เอื้อต่อการทำอาชีพเกษตร เรือนไทยแทบทุกภาคจึงนิยมยกพื้นสูงเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับฤดูน้ำหลากผู้อยู่อาศัยบนเรือนไทย สามารถประกอบกิจกรรมในครัวเรือนทุกสิ่งทุกอย่างจนสำเร็จบนตัวเรือน โดยไม่ต้องลงมายังพื้นดินก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

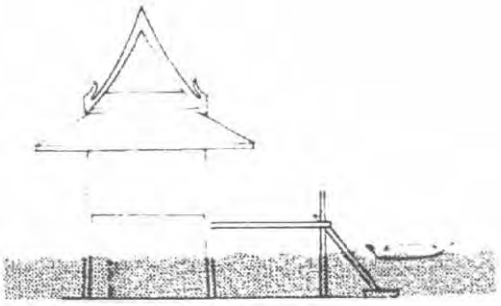

ภาพที่ 2.53 *ภาพแสดงเรือนไทยในฤดูน้ำหลาก*

ภาพที่ 2.54 *ภาพครัวบนเรือนไทย*

เรือนไทย เป็นสถาปัตยกรรมซึ่งสะท้อนเด่นชัดถึงความผูกพันกับธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และวิถีความเป็นอยู่หลังคาทรงจอมแหก็เป็นตัวอย่างหนึ่งซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมการดำรงชีพที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เมื่อบ้านเรือนในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ภายใต้อิทธิพลของร่องมรสุม มีพายุฝนรุนแรงเป็นประจำคล้ายคลึงกัน ที่พักอาศัยของชุมชนในภูมิอากาศเช่นนี้จึงต้องสร้างหลังคาเป็นทรงสามเหลี่ยมลาดสูง ซึ่งช่วยผ่อนแรงขณะรองรับน้ำฝนได้เป็นอย่างดี ทั้งสามารถระบายน้ำลงจากหลังคาได้รวดเร็วการเล่นระดับทางสถาปัตยกรรมของเรือนไทยนั้น มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับช่วงอวัยวะของผู้อยู่อาศัยเสมอ ดังเช่น พื้นห้อยยกระดับจากพื้นชานเรือน เอื้อต่อการนั่งพักผ่อนห้อยเท้า ขอบหน้าต่างสร้างให้อยู่ในระดับซึ่งเจ้าของเรือนสามารถนั่งและมองออกไปยังภายนอกอย่างสะดวก ชายหลังคาเรือนพะไลสูงพอเหมาะสำหรับวางกระด้งตากสิ่งของบนหลังคา เป็นต้น

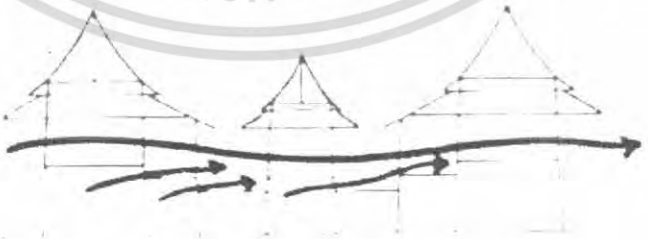

ภาพที่ 2.55 *ภาพแสดงการถ่ายเทของอากาศ*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการวางระดับพื้นของเรือนจัดไว้ต่างกันหลายระดับ เช่น ยกพื้นเรือนพะไลหน้าห้องให้สูงกว่าพื้นชาน ยังมีประโยชน์อีกประการหนึ่ง นั่นคือทำให้เกิดช่องเปิด ลมจึงสามารถพัดผ่านไหลเวียน และเกิดการถ่ายเทระบายอากาศได้ดี นอกจากนี้ ช่างไทยในอดีตยังนิยมวางแนวเรือนให้ขนานไปกับทิศตะวันตกและตะวันออก หันเอาด้านหน้าสู่ทิศเหนือ ทำให้แนวของแสดงแดดไม่ตกกระทบหลังคาโดยตรง ภายในเรือนไทยจึงมีอากาศเย็นสบายให้ความร่วมเย็นแก่ผู้พักพิงตลอดมา

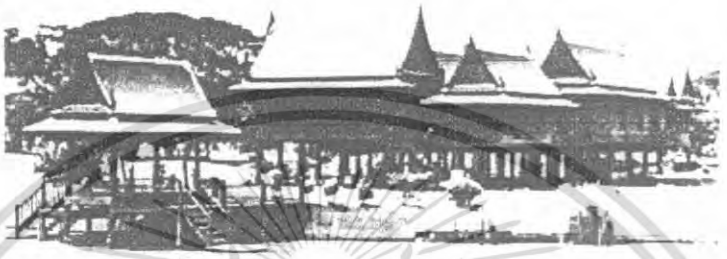

ภาพที่ 2.56 *ภาพลักษณะของเรือนไทย*

จากลักษณะของที่อยู่อาศัย(เรือนไทย) ทำให้ทราบลักษณะการดำรงชีวิตและการอยู่อาศัยต่างๆที่จะกระทำบนพื้นบ้านเนื่องด้วยลักณะของเรือนไทย และลักษณะภูมิประเทศที่เมืองไทยเป็นเมืองเขตร้อนชื้น บ้านเรือนไทยที่สร้างจากไม้นั้นจะเย็นสบายทำให้คนไทยจะนั่งและนอนบนพื้นไม้ ด้วยเหตุนี้ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆของไทยจึงจะใช้งานบนพื้น ลักษณะของข้างของเครื่องใช้จึงลักษณะที่เหมาะสมกับการใช้งานบนพื้น เช่นมีเชิง มีการยกสูงขึ้นเพื่อเหมาะแก่การใช้งานที่ต้องนั่งกับพื้น

ภาพที่ 2.57 *ภาพลักษณะข้าวของเครื่องใช้ของไทย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป

การทำพิธีมงคลสมรสนั้นยังคงมีพิธีกรรมที่ต้องการแสดงความเคารพรวมถึงการเข้าหาผู้ใหญ่ทำให้ มีการทำพิธีกรรมบนพื้นทำให้ภาชนะขันหมากนั้นต้องมีการยกสูงขึ้นจากพื้น เพื่อสะดวกในการใช้งานและเพื่อความสวยงามและเหมาะสม

ภาพที่ 2.58 *ภาพการประกอบพิธีในงานมงคลสมรส*

ภาพที่ 2.59 *ภาพการประกอบพิธีในงานมงคลสมรส*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 ข้อมูลของผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาดของภาชนะขันหมาก

ผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาดโดยจากกล่าวถึงตัวภาชนะที่ใช้ในพิธีกรรมที่มีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาด

2.3.3.1 ภาชนะขันหมากแบ่งประเภทตามวัสดุ

ภาชนะที่นิยมใช้กันทั่วไปในท้องตลาดที่นำมาใช้เป็นภาชนะในการประกอบพิธีขันหมากนั้นแบ่งตามวัสดุจะมีด้วยกัน 5 ประเภท ดังนี้

1. พานรัฐธรรมนูญ
2. พานทองเหลือง
3. พานเซรามิกส์
4. เครื่องถม
5. เตียบ

รูปทรง

1. **พานรัฐธรรมนูญ**

รูปทรงของพานรัฐธรรมนูญจะมีลักษณะปากผายก้นลึกมีเชิงยกสูงซึ่งไว้สำหรับจับและถือขณะใช้งาน และมีลวดลายของลายรัฐธรรมนูญอยู่โดยรอบตัวพาน

ภาพที่ 2.60 *ภาพลักษณะของพานรัฐธรรมนูญ*

2. **พานทองเหลือง**

พานทองเหลืองจะมีลักษณะก้นตื้นมีเชิงยกสูงแต่จะเตี้ยกว่าพานรัฐธรรมนูญ มีการฉลุลายโดยรอบของตัวพาน ส่วนมากจะฉลุเป็นลายไทยหรือลายดอกไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.61 *ภาพลักษณะของพานทองเหลือง*

3. **พานเซรามิกส์**

พานเซรามิกส์เป็นลักษณะพานเชิง ซึ่งมีลักษณะก้นตื้น และมีการวาดลวดลายโดยจะเรียกว่า ลายสัปปะรด

ภาพที่ 2.62 *ภาพลักษณะของพานเซรามิกส์*

4. **เครื่องถม**

พานเครื่องถมมีลักษณะก้นลึก ทรงสูงและมีการกะสลักลวดลายต่างๆให้อ่อนช้อยงามวิจิตร หรือมีการใช้กรดกัดเพื่อให้เกิดลวดลาย

ภาพที่ 2.63 *ภาพลักษณะของพานเครื่องถม*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. **เตียบ**

* เตียบ คือ ตะลุ่มที่มีปากผาย และมีฝาครอบปาก ทำจากไม้ไผ่สานเป็นภาชนะใส่ของชนิดหนึ่ง หากทำอย่างดีจะลงรักและฝังมุกด้วย เดี๋ยวนี้ เตียบเป็นสิ่งที่หายาก เพราะเป็นของเลิกใช้แล้ว จะมีตัวอย่างอยู่ก็แต่ที่เป็นของหลวง ของบ้านผู้ดีเก่าหรือในพิพิธภัณฑ์ เมื่อเตียบเป็นสิ่งหายากเช่นนี้ ก็เป็นธรรมดาจะต้องหาภาชนะชนิดอื่นมาใช้แทนเตียบ เช่น ใช้ โตกทองเหลือง มีฝาผิด อย่างฝาชี *

ภาพที่ 2.64 *ภาพลักษณะของพานเตียบ*

* อ้างอิง: ธนากิต ประเพณี พิธีมงคล และวันสำคัญของไทย . กรุงเทพฯ ชมรมเด็ก 2539 400 หน้า

เสรีย์ระโกเศศ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน. เคล็ดไทย 2539 190 หน้า

ขนาดสัดส่วน

1. **พานรัฐธรรมนูญ**

ขนาดของพานรัฐธรรมนูญจะใช้หน่อยวัดเป็นนิ้วและจะเป็นเลขคู่ คือขนาด 4 6 8 10 12 14 16 18 20 และรวม 9 นิ้วอีกขนาด โดยเฉลี่ยความสูง 20-35 เซนติเมตร

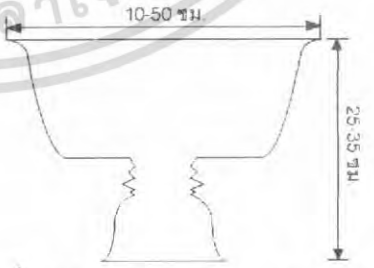

ภาพที่ 2.65 *ภาพขนาดสัดส่วนของพานรัฐธรรมนูญ*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **พานทองเหลือง**

ขนาดของพานทองเหลืองซึ่งที่มีจำหน่ายในท้องตลาดนั้นจะมี ขนาดตั้งแต่ 9 นิ้ว 10 นิ้ว 12 นิ้ว 14 นิ้ว 16 นิ้ว 18 นิ้ว และ 20 นิ้ว ความสูง 25 -30 เซนติเมตร

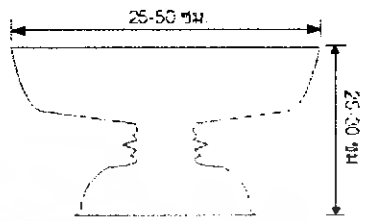

ภาพที่ 2.66 *ภาพขนาดสัดส่วนของพานทองเหลือง*

3. **พานเซรามิกส์**

ขนาดของพานเซรามิกส์ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดจะมีขนาด ตั้งแต่ 3 นิ้วถึงขนาด 16 นิ้ว ความสูง 20 -30 เซนติเมตร

ภาพที่ 2.67 *ภาพขนาดสัดส่วนของพานเซรามิกส์*

4. **เครื่องถม**

ขนาดของพานเครื่องถมจะมีขนาดตั้งแต่ 8 นิ้ว 9 นิ้ว 10 นิ้ว 12 นิ้ว 14 นิ้ว 16 นิ้ว 18 นิ้ว และ 20 ความสูง 25 -30 เซนติเมตร

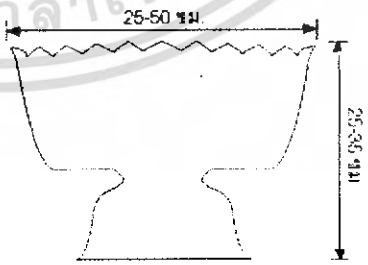

ภาพที่ 2.68 *ภาพขนาดสัดส่วนของพานเครื่องถม*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. **เตียบ**

ขนาดของเตียบที่ยังจำหน่ายในท้องตลาดนั้นจะมีขนาด 12 และ14 นิ้ว ความสูง 25-30 เซนติเมตร

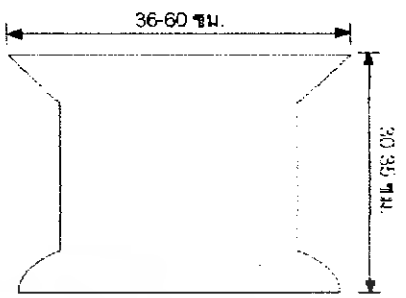

ภาพที่ 2.69 *ภาพขนาดสัดส่วนของเตียบ*

วัสดุ

1. **พานรัฐธรรมนูญ**

พานรัฐธรรมนูญใช้วัสดุในการผลิตมาจากอลูมิเนียมชุบสีด้วยสีเหลืองทอง

2. **พานทองเหลือง**

พานทองเหลืองใช้วัสดุในการผลิตมาจากทองเหลืองและมีการขัดมันโดยเมื่อใช้ไปเป็นระยะเวลานานจะเกิดสนิทขึ้นได้ง่าย

3. **พานเซรามิกส์**

พานเซรามิกส์ใช้วัสดุในการผลิตจากดินสโตนแวร์แล้วเคลือบขาวตกแต่งลวดลายด้วยการวาดลายสับปะรด

4. **เครื่องถม**

เครื่องถมคือการนำเครื่องเงินเครื่องทองมาทำการแกะสลักและทำการลงยาถมลงไปบนร่องหรือพื้นราบ สีดำของยาถมจะขับลวดลายให้มีความม้ดน่และสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. **เตียบ**

เตียบทำจากไม้ไผ่สานเป็นภาชนะใส่ของ หากทำอย่างดีจะลงรักและฝังด้วยมุก

หน้าที่การใช้งาน

1. **พานรัฐธรรมนูญ**

พานรัฐธรรมนูญเป็นพานชนิดหนึ่งที่นิยมใช้สำหรับในการถวายสิ่งของต่อเบื้องสูงและนำมาใช้เป็นภาชนะขันหมาก

2. **พานทองเหลือง**

พานทองเหลืองเป็นพานที่นำไว้ใช้ถวายพระสงฆ์แต่เนื่องด้วยการที่เป็นสนิมง่ายทำให้มีการใช้น้อยลงในปัจจุบัน

3. **พานเซรามิกส์**

พานเซรามิกส์เป็นพานที่มีขนาดตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ทำให้มีการนำมาใช้งานต่างๆมากมายแต่นิยมนำมาใช้อาหารมากกว่า

4. **เครื่องถม**

พานเครื่องถมเกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องบรรณาการในสมัยอดีตและเนื่องในปัจจุบันเครื่องถมมีราคาสูงจึงมีใช้กันแต่ในวงศ์ผู้ดีจึงนิยมนำมาวางตั้งโชว์มากกว่ามาใช้งาน

5. **เตียบ**

ใช้เป็นเครื่องใส่ของกินอย่างภาชนะสำหรับใส่กับข้าวของผู้ดีสมัยก่อนเนื่องด้วยจากมีฝาครอบและมีการประดับตกแต่งที่งดงาม

---

*บทสัมภาษย์ของคุณ กลมชนก เจ้าของบริษัท พุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พานเป็นภาชนะรูปทรงเปิด มีลักษณะก้นสอบปากกว้าง ขอบภาชนะจะทำหน้าที่เป็นตัวแบ่งให้เห็นความแตกต่างระหว่างส่วนในกับส่วนนอก ในการออกแบบพานจะต้องออกแบบให้ส่วนรูปทรง และขอบของพาน มีทั้งพื้นที่ภายในและภายนอกสัมพันธ์กันทั้งหมด

2.3.3.2 **ภาชนะขันหมากแบ่งรูปทรงการใช้งาน**

ลักษณะรูปทรงนั้นสังเกตได้จากรูปทรงภายนอกของพาน สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. รูปทรงแนวเส้นตรง
2. รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve)
3. รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง (Straight Curve)
4. รูปทรงปากผายออก
5. รูปทรงอิสระ

1. **รูปทรงแนวเส้นตรง** เป็นรูปทรงที่มีผนังตรงตลอดแนว อาจมีลักษณะเอียงด้านใดด้านหนึ่ง

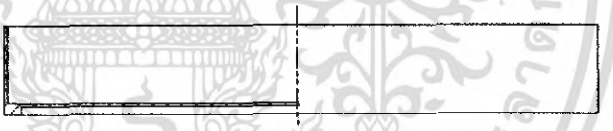

ภาพที่ 2.70 *ภาพพานลักษณะรูปทรงแนวตรง*

2. **รูปทรงโค้งตัวเอส** (S-Curve)

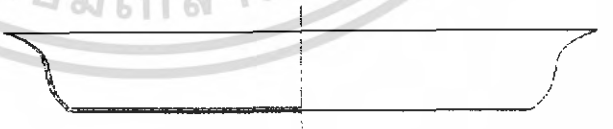

ภาพที่ 2.71 *ภาพพานลักษณะรูปทรงโค้งตัวเอส*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. **รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง** (Straight and Curve)

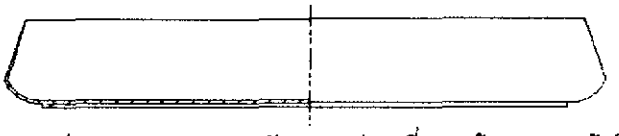

ภาพที่ 2.72 *ภาพพานลักษณะรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง*

4. **รูปทรงปากผาย**

เป็นรูปทรงที่ช่วงผนังลาดลงจนถึงพื้นภาชนะ และเป็นช่วงแคบ ยากแก่การหยิบจับ

ภาพที่ 2.73 *ภาพพานลักษณะรูปทรงปากผาย*

5. **รูปทรงอิสระ**

เป็นรูปทรงที่สร้างขึ้นแล้วแต่จิตนาการของผู้คิด ซึ่งมีรูปทรงที่ไม่แน่นอน

ภาพที่ 2.74 *ภาพพานลักษณะรูปทรงอิสระ*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.3 **ภาชนะขันหมากแบ่งขนาดความสูง**

รูปทรงของพานสามารถแบ่งตามขนาดความสูงของตัวพานได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. **ภาชนะขันหมากทรงสูง**

ภาพที่ 2.75 *ภาพพานทรงสูง*

2. **ภาชนะขันหมากทรงกลาง**

ภาพที่ 2.76 *ภาพพานทรงกลาง*

3. **ภาชนะขันหมากทรงเตี้ย**

ภาพที่ 2.77 *ภาพพานทรงเตี้ย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.4 วิเคราะห์และสรุปรูปทรงของภาชนะขันหมากที่ทำการออกแบบ

ตารางที่ 2.1 **ตารางสรุปลักษณะรูปทรงของผลิตภัณฑ์ทั่วไป**

ชื่อของผลิตภัณฑ์	ลักษณะของผลิตภัณฑ์	ลักษณะรูปทรงการใช้งาน
1.พานรัฐธรรมนูญ		รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve)
2.พานทองเหลือง		รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve)
3.พานเซรามิกส์		รูปทรงปากผาย
4.พานเครื่องถม		รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve)
5..เตียบ		รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์และสรุปลักษณะของภาชนะขันหมาก

โดยเลือกรูปแบบคือ

1. รูปทรงแนวเส้นตรง
2. รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve)
3. รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง (Straight and Curve)
4. รูปทรงปากผาย
5. รูปทรงอิสระ

เงื่อนไขในการพิจาราณา คือ

1. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมกับการใช้งาน
3. สะดวกในการจับขณะยกและถือภาชนะ
4. สะดวกในการทำความสะอาด
5. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

ตารางที่ 2.2 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของภาชนะขันหมาก**

โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

ลักษณะ / เงื่อนไข	แบบที่1	แบบที่2	แบบที่3	แบบที่4	แบบที่5
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	2	3	2	3	2
เหมาะสมกับการใช้งาน(การใส่ข้าวของ)	2	3	2	3	2
สะดวกในการจับขณะยกและถือภาชนะ	2	3	3	3	2
สะดวกในการทำความสะอาด	2	3	2	3	1
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	1	2	2	2	3
รวม	9	14	11	14	10

สรุป

ด้านรูปทรงในรูปทรงในแบบที่ 2 และแบบที่ 4 คือ รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) และรูปทรงปากผาย ซึ่งจะเหมาะสมที่นำมาเป็นแนวทางออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.5 วิเคราะห์และสรุปขนาดสัดส่วนภาชนะขันหมากที่ทำการออกแบบ

รูปแบบของภาชนะที่จะนำมาใช้งานต้องมีความเหมาะสมกับขนาดของของที่จะนำมาจัดลงในภาชนะนั้น และนอกจากนี้ยังต้องแสดงออกถึงความเหมาะสมความเป็นศิริมงคล

ดังนั้นจึงสรุปขนาดสัดส่วนออกมาเป็นภาชนะได้ 4 ขนาด ดังนี้

ขนาดความกว้าง

1. ขนาดหน้ากว้าง 8 นิ้ว ซึ่งเป็นจำพวกภาชนะ แหวน-แต่งงาน ธูปเทียนแพ และภาชนะเชิญขันหมาก
2. ขนาดหน้ากว้าง 10 นิ้ว ซึ่งเป็นจำพวกภาชนะ ข้าวสารน้ำตาล ของไหว้บรรพบุรุษ และกล้วยอ้อยมงคล
3. ขนาดหน้ากว้าง 12 นิ้ว ซึ่งเป็นจำพวกภาชนะ ขนมมงคลและกล้วยอ้อยมงคล
4. ขนาดหน้ากว้าง 14 นิ้ว ซึ่งเป็นจำพวกภาชนะใส่ ผลไม้มงคล และขันหมากเอกสินสอดทอง-หมั้น

ขนาดความสูง

เนื่องจากการลักษณะการเข้าหาผู้ใหญ่ ของไทยนั้นต้องมีการคลานการนั่งที่ต่ำกว่า การนั่งพื้นจึงยังคงอยู่กับประเพณีของไทย ดังนั้นลักษณะภาชนะที่ต้องวางไว้บนพื้นขณะทำพิธีกรรมภาชนะที่ออกแบบจึงต้องยกระดับขึ้นเพื่อไม่ให้ของที่ต้องโชว์ราบไปกับพื้นดูไม่สวยงามและทำให้ของที่อยู่ในนั้นไม่มีค่า ดังนั้น ขนาดความสูงของภาชนะที่ออกแบบจะมีขนาด 20 - 35 เซนติเมตร (8 – 14 นิ้ว) โดยความสูงจะแปรผันตามสัดส่วนหน้าตัดของภาชนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดความลึก

ขนาดความลึกได้คำนึงถึงลักษณะของสิ่งของที่ใส่และลักษณะการจัดสิ่งของที่จะต้องจัดวางให้สูงเพื่อนำเสนอสิ่งของที่อยู่ในภาชนะแต่ละภาชนะ จึงทำให้ภาชนะขันหมากนั้นไม่ต้องมีความลึกมาก ดังนั้นความลึกของภาชนะขันหมากนั้นที่จะออกแบบจะมีขนาด 3-5 เซนติเมตร (โดยจะแปรผันตามขนาดหน้ากว้าง)

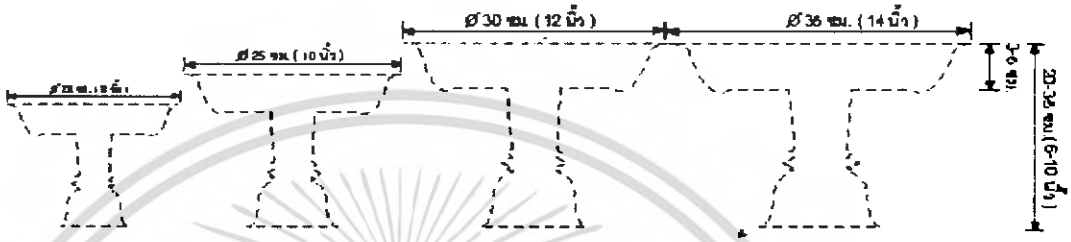

ภาพที่ 2.78 ภาพตัวอย่างขนาดสัดส่วนของภาชนะขันหมากที่จะออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.6 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ทั่วไปของภาชนะภายในพานเชิญขันหมาก

ภาชนะที่อยู่ในพานเชิญขันหมากนั้นเป็นภาชนะที่อยู่บนชุดเชี่ยนหมาก ซึ่งเป็นภาชนะแบบเดียวกันเนื่องจากชุดเชี่ยนหมากในสมัยโบราณมีความหมายถึงเมื่อมีแขกหรือผู้มาเยือนนั้นการยกชุดเชี่ยนหมากออกไปต้อนรับนั้นเป็นการแสดงถึงมารยาทในการต้อนรับ ซึ่งจะมีความหมายเดียวกับพานเชิญขันมหากที่ต้องการสื่อความหมายเหมือนกัน

วัฒนธรรมการกินหมากเคยมีความหมายต่อวิถีชีวิตผู้คนอย่างมากในอดีต นอกจากนั้นแล้ว ในบางสังคมการกินหมาก เป็นสัญลักษณ์ของความดีความชอบด้วย คนภาคใต้กินหมากอ่อนได้ทั้งผลโดยลอกเพียงเปลือกบางๆรอบนอกออกและหลายประเทศสั่งซื้อหมาก เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมย้อมสี

คำว่า "หมาก" เป็นคำไทย หมายถึง ลูกไม้ โดยสมัยสุโขทัยเรียกผลไม้ว่า "*หมาก*" นำเสมอ และมีการเพี้ยนเป็น "มะ" ในภายหลังตามหลักฐานจากศิลาจารึกสมัยกรุงสุโขทัย หลักที่ 1 ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 2-3 กล่าวว่า " เมืองสุโขทัยนี้ดีจึ่งขม สร้างป่าหมาก ป่าพลู ทั่วเมืองนี้ทุกแห่ง " แสดงว่ามีการปลูกหมากพร้อมกับมะพร้าว มะขาม มะม่วง ขนุน ต่อมาสมัยกรุงศรีอยุธยาการปลูกหมากได้เพิ่มมากขึ้น เพราะประชาชนนิยมกินหมากพลูกันแพร่หลาย ในสมัยพระนารายณ์มหาราชได้มีการส่งหมากไปขายยังต่างประเทศได้มากถึงปีละ 75,000 เหรียญ จนถึงสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งมีหลักฐานบันทึกว่าทางราชการได้เก็บภาษีอากรต้นหมากที่ปลูกด้วย

"เชี่ยนหมาก" เป็นเครื่องใช้อย่างหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในสังคมสมัยโบราณ โดยเฉพาะในสมัยที่วัฒนธรรมการกินหมากยังเป็นที่นิยมแพร่หลาย เชี่ยนหมากพบได้ทั่วไปในทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยรูปแบบและการตกแต่งที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น

สุรีย์ ภูมิภมร หมาก **ศิลปวัฒนธรรม** 13(8) หน้า 177-186, 2535

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **ภาชนะเชิญขันหมากแบ่งตามลักษณะของวัสดุ**

โดยชุดเชี่ยนหมากที่แตกต่างกันนั้นสามารถแยกออกตามชนิดของวัสดุได้ 6 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. เครื่องเขิน
2. เครื่องเงิน
3. ไม้
4. เครื่องถม
5. เซรามิกส์
6. ทองเหลือง

1. **เครื่องเขิน**

เครื่องเขิน เป็นชื่อเรียกภาชนะเครื่องใช้ที่สานด้วยไม้ไผ่แล้วเคลือบด้วยรัก เขียนลาดลายประดับตกแต่งด้วยชวด ทองคำเปลว หรือ เงินเปลว เครื่องเขินเป็นภาชนะเครื่องใช้ที่นิยมใช้กันในภาคเหนือ "เครื่องเขิน" นั้นเชื่อกันว่าเรียกตามชื่อของเผ่าหรือกลุ่มคนผู้ทำคือพวก "ไทยเขิน" ที่อยู่ในเขียงตุงต่อมาได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ในเชียงใหม่ในสมัยพระเจ้ากาวิละ (ประมาณ พ.ศ. 2325-2358) แล้วรวมกันตั้งเป็นหมู่บ้านซึ่งกลายเป็นหมู่บ้านหนึ่งคือ "บ้านเขิน" อยู่ในตำบลหายยา อ.เมืองเชียงใหม่ มาจนทุกวันนี้ เครื่องเขินที่ทำกันในหมู่บ้านนี้ทำสืบต่อกันมาตามแบบอย่างของบรรพบุรุษนานนับร้อยปี เครื่องเขินที่ทำส่วนมากเป็นพวกภาชนะเครื่องใช้สอยที่เป็นประโยชน์มากกว่าที่จะใช้เป็นเครื่องประดับตกแต่ง เช่น ขันน้ำ โถแห้ง กล่องใส่ยาเส้น พานแว่นฟ้า เชี่ยนหมาก เป็นต้น

ภาพที่ 2.79 *ภาพเครื่องเขินขันหมากขันพลู*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **เครื่องเงิน**

เครื่องเงินการทำเครื่องเงินของช่างเงินนั้น ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งจะฝึกหัดการทำทุกขั้นตอน จนที่สุด คือ การสลักลวดลาย

รูปแบบของเครื่องเงินในอดีต นิยมทำเป็นขัน (สลุง) ขนาดต่างๆ พานเล็กเรียกว่า โต๊ะ พานขันดอก พานแว่นฟ้า เชี่ยนหมาก ระยะต่อมาก็ได้พัฒนารูปแบบเป็น กล่องใส่บุหรี่ แจกัน เข็มกลัด กระดุม ปิ่นปักผม กำไล แหวน ตลับ กระเป๋า ฯลฯ ในส่วนการสลักลวดลายนั้นก็ได้พัฒนาลวดลายพม่า ลายเชียงใหม่ ลายแม่หย้อย ซึ่งได้อิทธิพลจากเรื่องราวในชาดก ดอกไม้ พืชผัก ตามที่นิยมปลูกกันมาเป็นลวดลายตามธรรมชาติ การประกอบอาชีพลายไทย สิบสองราศี ตามแนวคิดของทั้งช่างและลูกค้าที่คิดขึ้น ซึ่งการพัฒนาทั้งรูปแบบและลวดลายนี้เอง

ภาพที่ 2.80 *ภาพชุดเชี่ยนหมากทำด้วยเงิน*

3. **ไม้**

โดยปกติชาวบ้านทั่วไปมักใช้เชี่ยนหมากทำด้วยไม้เนื้ออ่อน จำพวกไม้ขนุน ไม้มะม่วงป่า ไม้แตงแซง และไม้ส้มกบ นิยมทาสีผิวนอกเป็นสีดำทำจากเขม่าคลุกกับน้ำมันยาง แล้วจึงแกะสลักลวดลาย โดยใช้มีดคมกรีดเป็นลายเส้นอย่างง่ายๆ เช่น ลายรูปขนมเปียกปูน ลายเส้นลวด ลายดอกผักแว่น บ้างก็แต่งลายด้วยสีแดง สีเหลือง สีปูนขาว สีเขียว ตามแต่จะหาวัสดุได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.81 *ภาพชุดเชี่ยนหมากทำด้วยไม้*

4. เครื่องถม

เครื่องถม จัดเป็นงานประณีตศิลป์ชนิดหนึ่งที่มีมาแต่โบราณ และสืบทอดต่อมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของเครื่องถมไว้ว่า " เรียกภาชนะหรือเครื่องประดับที่ทำโดยใช้ผงยาดำผสมน้ำประสานทอง ถมลงบนลวดลายที่แกะสลักบนภาชนะ หรือเครื่องประดับนั้น แล้วขัดผิวให้เงางามว่า เครื่องถม หรือ ถม เช่น ถมนคร ถมทอง ถมเงิน ซึ่งเครื่องถมมีด้วยกันหลายประเภท สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ถมดำ หรือ ถมเงิน เป็นการทำเครื่องถมที่เก่าที่สุด ทำโดย การแกะสลักลวดลาย ลงบนพื้นผิวภาชนะเครื่องเงิน จนเป็นร่องลึก แล้วลงยาถมดำลงไปในร่องลึกนั้นจนเต็ม
2. ถมตะทอง โดยการใช้ "ทองเปียก" เป็นแผ่นทองบดละเอียดผสมปรอทบริสุทธิ์แล้วนำมาถมลายที่สลักไว้
3. ถมปัด ทำจากภาชนะที่เป็นทองแดงและลงน้ำยาสีต่าง ๆ

ภาพที่ 2.82 *ภาพชุดเครื่องถมเชี่ยนหมาก*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เซรามิกส์

มนุษย์รู้จักทำเครื่องปั้นดินเผา มาตั้งแต่สมัยหินกลาง ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ เมือ 10,000-7,000 ปี มาแล้ว และทำกันมาจนถึงปัจจุบัน ในทุกภูมิภาคของโลก อาจกล่าวได้ว่า ชาติใด ๆ ก็รู้จักการทำเครื่องปั้นดินเผาทั้งสิ้น ใน ประเทศไทย มีการทำเครื่องปั้นดินเผาอยู่ทุกภูมิภาค ในสมัยดั้งเดิมเป็นการเผาดินดิบต่อมามีการเคลือบด้วยน้ำยาเคลือบ และ พัฒนามาสู่การเขียนลวดลายลักษณะต่าง ๆ จากสีเดียว (เอกรงค์) มาเป็นหลายสี (พหุรงค์) ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ซึ่งใช้สี 5 สี เรียกว่า ลายเบญจรงค์ และต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ มีการเขียนลายทอง ที่เรียกว่าเบญจรงค์ลายน้ำทอง

ภาพที่ 2.83 *ภาพชุดเครื่องเบญจรงค์เขียนหมาก*

6. ทองเหลือง

ชุดเชี่ยนหมากที่ทำมาจากทองเหลืองนั้นมีมาตั้งแต่ยุครัตนโกสินทร์ ชุดเชี่ยนหมากที่ทำจากทองเหลืองนั้นจะมีการแกะลวดลายลงบนตัวทองเหลืองด้วยลวดลายวิจิตรสวยงาม

ภาพที่ 2.84 *ภาพชุดเชี่ยนหมากที่ทำจากทองเหลือง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในพานเชิญขันหมากนั้นจะมีลักษณะคล้ายกับชุดเชี่ยนหมากซึ่งในชุดเชี่ยนหมากนั้นจะประกอบด้วย จอกใส่หมาก โถพลู ขวด โหล ไห ปูน มีด กระโถน ตะบันหรือครก เชี่ยนหมาก เป็นต้น ซึ่งในที่จะกล่าวนี้จะกล่าวถึงเฉพาะภาชนะที่มีอยู่ในพานเชิญขันหมากเท่านั้น คือ จอกใส่หมาก ตลับสีผึ้ง ซองพลู ที่ใส่เส้นยาสูบ และไหปูนแดง ซึ่งเป็นภาชนะที่จะทำการออกแบบ

- จอกหมาก
- ตลับสีผึ้ง
- ซองพลู
- ที่ใส่เส้นยาสูบ
- ไหปูนแดง

- **หน้าที่การใช้งาน**

- **จอกหมาก**

จอกหมากนั้นในพิธีขันหมากนั้นจะอยู่ในพานเชิญขันหมากซึ่งจะมีลูกหมากซึ่งหรือผลหมากที่ผ่าเป็นซีกๆ เรียบร้อยแล้ว โดยจะใส่ได้ประมาณ 3-5 ซีก

- **ตลับสีผึ้ง**

ตลับสีผึ้งจะเป็นตลับที่มีฝาปิดโดยจะใส่สีผึ้งสำหรับทาปากไว้ข้างใน

- **ซองพลู**

ซองพลูจะใส่ใบพลูที่ทำการม้วนแล้วพร้อมทาน โดยจะใส่ได้ประมาณ 5-6 ใบ

- **ที่ใส่เส้นยาสูบ**

ที่ใส่เส้นยาสูบจะเป็นลักษณะถ้วยที่มีฝาครอบปิดโดยจะใส่เส้นยาสูบไว้ข้างโดยปิดไว้เพื่อกันความชื้น

- **ไหปูนแดง**

ไหปูนแดงจะมีลักษณะคล้ายกับที่ใส่ยาเส้นแต่จะมีทรงที่สูงกว่าซึ่งไว้การจะตักปูนแดงนั้นจะมีใช้ช้อนในการตักปูแดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **รูปร่างและขนาดสัดส่วน**

2.3.6.1 **จอกหมาก**

จอกหมากเป็นภาชนะที่สำหรับใส่ลูกหมากหรือผลหมากซึ่งเป็นภาชนะที่อยู่ในชุดเชี่ยนหมาก

รูปแบบของจอกหมาก

รูปแบบของจอกหมากนั้นจะแบ่งแยกตามลักษณะของการใช้งานได้ดังนี้

1. จอกหมากแบบมีฝาครอบ

ภาพที่ 2.85 *ภาพลักษณะของจอกหมากที่มีฝาครอบ*

2. จอกหมากไม่มีฝาครอบ

ภาพที่ 2.86 *ภาพลักษณะของจอกหมากที่ไม่มีฝาครอบ*

ขนาดสัดส่วนของจอกหมากนั้นจะขึ้นอยู่กับขนาดของลูกหมากหรือผลหมาก และจำนวนในการใส่ลูกหมากที่ใช้ในพิธีจะเป็นตัวแปรในการบอกขนาดสัดส่วนของจอกหมาก

ลักษณะของหมาก

หมาก

ชื่อพฤกษศาสตร์ : Areca catechu L.

วงศ์ : ARECACEAE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.87 *ภาพลักษณะของต้นหมาก*

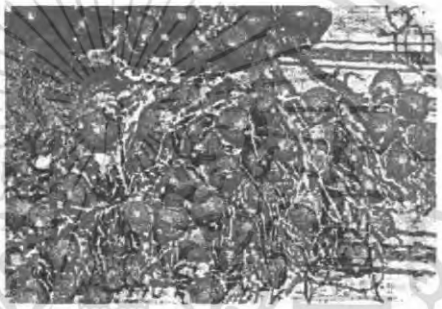

ภาพที่ 2.88 *ภาพลักษณะของลูกหมากผลหมาก*

หมาก : เป็นพืชยืนต้นในวงศ์ปาล์ม มีลำต้นเดียว ตั้งตรง ใบเป็นใบ เรียงตัวรอบ ๆ ปลายยอด ประกอบด้วยใบย่อยจำนวนมาก ใบย่อยรูปหอกแกมรูปดาบ ดอกออกเป็นดอกช่อขนาดใหญ่ มีกาบห่อหุ้มช่อดอก แตกจากโคนซอกใบและมีช่อแขนงจำนวนมาก ดอกแยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน กลีบเลี้ยงมีขนาดเล็ก รูปไข่ กลีบดอกสีขาวแกมเหลือง รูปหอก เชื่อมติดกันเกือบเป็นทรงกลม **ผลเป็นผลสด ผิวเกลี้ยง เป็นมัน รูปทรงกลม หรือรูปไข่ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3.5-5 ซม. มีเมล็ด 1 เมล็ดภายใน มีสีส้มหรือแดงแกมส้ม ที่เรียกว่า สีหมากสุก** เมื่อแก่จัดหมาก มีเขตการกระจายพันธุ์ในเขตร้อนของทวีปเอเชีย มีการปลูกทั่วไปในทั่วทุกภาคของประเทศ หมากเป็นพืชที่ต้องการความชุ่มชื้นสูง

Khuan,F.P. 2525 **ปีนังหมากหรือลูกหมาก . ศิลปวัฒนธรรม** ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 หน้า 80-83

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์และสรุปรูปแบบและขนาดสัดส่วนจอกหมาก

โดยเลือกรูปแบบคือ 1. ทรงแนวตรง

2. ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม

3. รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง

เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ

1. สะดวกต่อการยกเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมกับการวางผลหมาก
3. สะดวกในการหยิบผลหมาก
4. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

ตารางที่ 2.3 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของจอกหมาก**

โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

ลักษณะ / เงื่อนไข	ทรงแนวตรง	ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม	ทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง
สะดวกต่อการยกเคลื่อนย้าย	3	2	2
เหมาะสมกับการวางผลหมาก	1	3	3
สะดวกในการหยิบผลหมาก	1	3	3
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	2	3	3
รวม	7	11	11

วิเคราะห์และสรุปลักษณะฝาครอบของจอกหมาก

โดยเลือกรูปแบบคือ 1. แบบมีฝาครอบ

2. แบบไม่มีฝาครอบ

เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ

1. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมกับการใช้งาน (ในวางครอบผลหมาก)
3. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบลักษณะฝาครอบของจอกหมาก**

โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

เงื่อนไข / ลักษณะ	มีฝาครอบ	ไม่มีฝาครอบ
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	3	2
เหมาะสมกับการใช้งาน (ในวางครอบผลหมาก)	2	3
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	2	3
รวม	7	8

รูปทรง

โดยรูปทรงที่เลือกมาใช้เป็นแนวทางการออกแบบ คือ **ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม** และ **ทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง** และมีไม่มีฝาครอบภาชนะ

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบของจอกหมากนั้น หาได้โดยคำนึงถึงขนาดสัดส่วนของลูกหมาก หรือผลหมาก ซึ่งขนาดของผลหมากนั้น จะมีขนาด 3.5 - 5 เซนติเมตร โดยปริมาณที่ต้องใส่นั้นในจอกหมากประมาณ 3-5 ชิ้น ดังนั้น ขนาดที่เล็กที่สุดในการออกแบบ คือ เส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 6 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.6.2 **ตลับสีผึ้ง**

ตลับสีผึ้งจะภาชนะสำหรับใส่สีผึ้งที่จะใช้ในพิธีงานมงคลสมรส ซึ่งจะวางอยู่ในพานเชิญขันหมาก

รูปแบบของตลับสีผึ้ง

ตลับสีผึ้งเป็นภาชนะทรงกลมมีฝาครอบซึ่งมีลักษณะต่างๆดังนี้

1. ทรงแนวตรง

ภาพที่ 2.89 *ภาพลักษณะของตลับสีผึ้งทรงแนวตรง*

2. ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม

ภาพที่ 2.90 *ภาพลักษณะของตลับสีผึ้งทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม*

3. รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง (Straight and Curve)

ภาพที่ 2.91 *ภาพลักษณะของตลับสีผึ้งรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง*

ลักษณะของสีผึ้ง

สีผึ้งหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ขี้ผึ้ง" ใช้สำหรับทาริมฝีปากที่ลอกเป็นขุย ริมฝีปากแห้งแตก และเพิ่มความชุ่มชื้นให้ริมฝีปาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

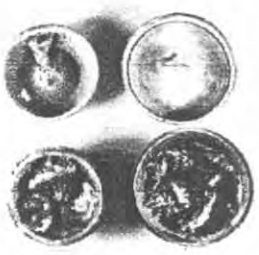

ภาพที่ 2.92 *ภาพลักษณะของสีผึ้ง*

ภาพที่ 2.93 *ภาพลักษณะของสีผึ้ง*

วัตถุดิบในการทำสีผึ้ง

- รังผึ้งร้าง(รังผึ้งที่ไม่มีตัวผึ้งอยู่)
- น้ำมันมะพร้าว

ขั้นตอนการทำ

- นำรังผึ้งร้างใส่ภาชนะทนความร้อน แล้วตั้งไฟให้รังผึ้งละลาย
- นำรังผึ้งที่เหลวมากรองเอาเศษขยะออก
- นำรังผึ้งที่กรองแล้วมาเคี่ยวผสมกับน้ำมันมะพร้าว ให้เข้ากัน
- ทิ้งไว้ให้เย็นก็จะได้เป็นสีผึ้งที่จับตัวและแข็ง ใช้สำหรับทาปากได้

แน่งน้อย ปัญจพรรค์ 2534 กินหมากและเชี่ยนหมาก **ศิลปวัฒนธรรม** ปีที่ 12 ฉบับที่ 11 หน้า 126-136

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์และสรุปลักษณะของตลับสีผึ้ง

โดยเลือกรูปแบบคือ 1. ทรงแนวตรง

2. ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม

3. รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง

เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ

1. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมในการใส่สีผึ้ง
3. รูปทรงสะดวกในการใช้สีผึ้ง
4. รูปทรงมั่นคง ระหว่างขณะการเคลื่อนย้าย (ไม่ล้มง่าย)
5. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

ตารางที่ 2.5 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของตลับสีผึ้ง**

โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

ลักษณะ / เงื่อนไข	ทรงแนวตรง	ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม	ทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	3	2	1
เหมาะสมในการใส่สีผึ้ง	1	3	3
รูปทรงสะดวกในการใช้สีผึ้ง	1	3	3
รูปทรงมั่นคง ระหว่างขณะการเคลื่อนย้าย (ไม่ล้มง่าย)	3	2	2
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	2	3	3
รวม	10	13	12

วิเคราะห์การมีฝาครอบของไหปูนแดง

เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ

1. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมกับการใช้งาน (กันความชื้นและละอองน้ำ)
3. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.6 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของตลับสีผึ้ง**

โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

เงื่อนไข / ลักษณะ	มีฝาครอบ	ไม่มีฝาครอบ
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	3	2
เหมาะสมกับการใช้งาน(กันความชื้นและฝุ่นละออง)	3	1
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	2	3
รวม	7	6

สรุปรูปแบบและขนาดสัดส่วนตลับสีผึ้ง

รูปทรง

ด้านรูปทรงในรูปทรงในแบบที่ 2 คือ **รูปทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม** เหมาะสมที่จะนำมาเป็นแนวทางออกแบบ และเป็นภาชนะ**มีฝาครอบ**

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบของตลับสีผึ้ง หาได้โดยคำนึงถึงปริมาตรของสีผึ้งที่จะใส่ซึ่งจะใส่ประมาณ 10 กรัม ดังนั้นขนาดของช่องใส่สีผึ้งคือ เส้นผ่าศูนย์กลาง 3 เซนติเมตร สูง 1.5 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.6.3 ซองพลู

ซองพลูเป็นภาชนะซึ่งอยู่ในชุดเชี่ยนหมาก เป็นภาชนะที่ไว้สำหรับใส่ใบพลูที่ไว้สำหรับในการรับประทานหมาก

รูปแบบของซองพลู

ซองพลูสามารถแบ่งเป็นลักษณะต่างๆได้ตามลักษณะการวางใบพลู ดังนี้

1. วางใบพลูในแนวตั้ง

ภาพที่ 2.94 ภาพลักษณะของซองพลูที่จะวางใบพลูในแนวตั้ง

2. วางใบพลูในแนวนอน

ภาพที่ 2.95 ภาพลักษณะของซองพลูที่จะวางใบพลูในแนวนอน

ขนาดสัดส่วนของซองพลูนั้นจะขึ้นอยู่กับขนาดสัดส่วนของใบพลู และจำนวนใบพลูในซองพลู

ลักษณะของพลู

พลู : Phluu

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Piper betel Linn.

ชื่อวงศ์ : PIPERACEAE

ชื่ออื่น ๆ : พลูจีน, ซีเก๊ะ, บลูเปล้ายวน ,ซีเก (ใต้)ปู (เหนือ)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.96 ภาพลักษณะใบพลู

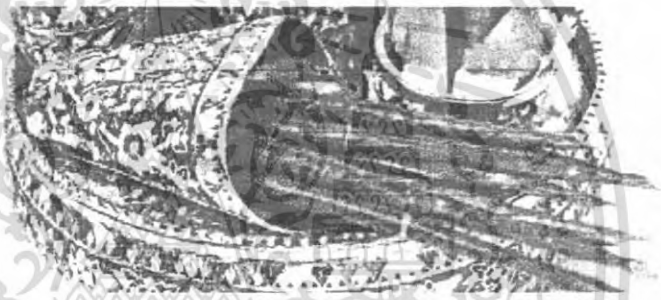

ภาพที่ 2.97 ภาพลักษณะใบพลูที่ใช้ในการรับประทานหมาก

ลักษณะทั่วไป : พลู เป็นไม้เถาเลื้อยเขียวตลอดปี มีอายุหลายปี ลำต้นมีข้อปล้อง รากฝอยจะออกบริเวณข้อเพื่อยึดเกาะ

ใบ : เป็นใบเดี่ยวมีกลิ่นหอมเฉพาะเรียงสลับซ้ายขวาต่างระนาบ ใบอ่อนมีสีเขียว ใบแก่จะมีสีเขียวเข้ม จะออกตามบริเวณตา **แผ่นใบรูปหัวใจมีรสเผ็ด ใบยาว 10 – 15 ซม. กว้าง 4 – 10 ซม.**

สุทธินี ยาวะประภาษ-เคสเตน 2527 วัฒนธรรมการกินหมาก **วัฒนธรรมไทย** ปีที่ 23(3) หน้า 27-60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์และสรุปลักษณะการวางซองซองพลู

โดยเลือกรูปแบบคือ 1. แบบวางตั้ง

2. แบบวางนอน

เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ

1. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ใบพลู)
3. สะดวกในการหยิบใบพลู
4. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

ตารางที่ 2.7 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบลักษณะการวางซองพลู**

โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

เงื่อนไข / ลักษณะ	วางตั้ง	วางนอน
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย(ไม่ล้มง่ายขณะเคลื่อนย้าย)	1	3
เหมาะสมกับการใช้งาน(วางใบพลู)	3	2
สะดวกในการหยิบใบพลู	3	2
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	2	3
รวม	9	10

วิเคราะห์และสรุปรูปแบบและขนาดสัดส่วนซองพลู

รูปทรง

โดยรูปทรงที่เลือกมาใช้เป็นแนวทางการออกแบบ คือ **รูปทรงอิสระ** เนื่องจากแนวทางการออกแบบที่ใช้เป็น **ดอกไม้มงคล** ซึ่งรูปทรงอิสระซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางการออกแบบ

ลักษณะการวางซองพลู

ดังนั้นซองพลูจะออกแบบให้มีลักษณะการวางในแนวนอน เพราะจะเหมาะสมกับการใช้งานและแนวทางการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบของของพลูนั้น หาได้โดยคำนึงถึงขนาดสัดส่วนของใบพลู ซึ่งลักษณะและขนาดของใบพลู โดยใบพลูจะมีลักษณะเป็นรูปหัวใจมี ใบยาว 10 – 12 ซม. กว้าง 4 – 10 ซม. ซึ่งสามารถกำหนดขนาดสัดส่วนที่เล็กที่สุดในการออกแบบคือ ของพลูจะมีขนาด ยาว 12 เซนติเมตร กว้าง 6 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.6.4 **ที่ใส่เส้นยาสูบ**

ที่ใส่เส้นยาสูบจะเป็นภาชนะที่วางอยู่ในพานเชิญขันหมากโดยจะใส่เส้นยาสูบ ซึ่งเป็นจัดเป็นของต้อนรับแขกหรือผู้มาเยือน

รูปแบบของที่ใส่เส้นยาสูบ

ที่ใส่เส้นยาสูบเป็นภาชนะที่มีฝาครอบซึ่งมีลักษณะต่างๆดังนี้

1. ทรงแนวตรง

ภาพที่ 2.98 *ภาพลักษณะของที่ใส่เส้นยาสูบทรงแนวตรง*

2. ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม

ภาพที่ 2.99 *ภาพลักษณะของที่ใส่เส้นยาสูบทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม*

3. ทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง (Straight and Curve)

ภาพที่ 2.100 *ภาพลักษณะของที่ใส่เส้นยาสูบรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นยาสูบ

ยาสูบมีส่วนประกอบของสารนิโคตินซึ่งเป็นสารพิษอินทรีย์ที่มีความเป็นพิษอย่างมาก ส่วนของใบและลำต้นต้นยาสูบใช้สกัดเป็นสารสกัดที่สามารถใช้ควบคุมแมลงเช่น (เพลี้ยอ่อน หนอนผีเสื้อ เพลี้ยไฟ หนอนชอนใบ และ ปลวก)

ภาพที่ 2.101 *ภาพลักษณะต้นยาสูบและใบยาสูบ*

ชนิดยาสูบ

1. ยาเส้น หมายความว่า ใบยาหรือยาอัด ซึ่งได้หั่นเป็นเส้นและแห้งแล้ว
2. ยาสูบ หมายความว่า บุหรี่ซิกาแรต บุหรี่ซิการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้นปรุง และให้ รวมตลอดถึงยาเคี้ยวด้วย

ยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ไม่ว่าจะมีใบยาแห้งหรือยาอัดเจือปนหรือไม่ ซึ่งม้วนด้วยกระดาษหรือวัตถุที่ทำขึ้นใช้แทนกระดาษหรือใบยาแห้งหรือยาอัด บุหรี่ผลิตมาจากใบยาสูบ ซึ่งเป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่งมีชื่อทางพฤษศาสตร์ว่า **Nicotiana Tabacum** โดยนำใบยาสูบมาหั่นเป็นฝอย ๆ เรียกว่า **ยาเส้น** แล้วนำยาเส้นมามวนด้วยใบตองแห้ง ใบจากหรือกระดาษแล้วจุดสูบ แต่บางคนก็ซอยบรรจุยาเส้นลงในกล้องแล้วจุดสูบเช่นเดียวกัน

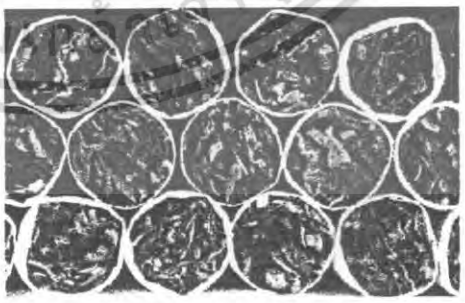

ภาพที่ 2.102 *ภาพลักษณะยาเส้น*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์และสรุปลักษณะของที่ใส่เส้นยาสูบ

โดยเลือกรูปแบบคือ 1. ทรงแนวตรง

2. ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม

3. ทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง

เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ

1. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมในการใส่เส้นยาสูบ
3. สะดวกในการหยิบเส้นยาสูบ
4. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

ตารางที่ 2.8 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของที่ใส่เส้นยาสูบ**

โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

ลักษณะ / เงื่อนไข	ทรงแนวตรง	ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม	ทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	3	2	2
เหมาะสมในการใส่เส้นยาสูบ	2	3	3
สะดวกในการหยิบเส้นยาสูบ	2	3	3
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	2	3	3
รวม	9	10	10

วิเคราะห์การมีฝาครอบของเส้นยาสูบ

เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ

1. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมกับการใช้งาน (กันความชื้นและละอองน้ำ)
3. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบการมีฝาของที่ใส่เส้นยาสูบ** โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

เงื่อนไข / ลักษณะ	มีฝาครอบ	ไม่มีฝาครอบ
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	2	2
เหมาะสมกับการใช้งาน (กันความชื้นและละอองน้ำ)	3	1
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	2	3
รวม	7	6

สรุปรูปแบบและขนาดสัดส่วนที่ใส่เส้นยาสูบ

รูปทรง

ด้านรูปทรงในรูปทรงในแบบที่ 2 และ3 คือ รูปทรงลอบด้านล่างเป็นทรงกลม และรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง (Straight and Curve) โดยจะเป็นภาชนะที่มีฝาครอบ ซึ่งจะเหมาะสมที่นำมาเป็นแนวทางออกแบบ

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนของที่ใส่เส้นยาสูบนั้นจะมีขนาดโดยขึ้นอยู่กับปริมาณของเส้นยาสูบที่ใส่ซึ่งปริมาณยาสูบที่ทางร้านใส่จะซึ่งขนาดบรรจุของซองยาเส้นนั้นมีขนาด กว้าง 5.5 เซยติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร บรรจุยาเส้น 5 กรัมต่อซองบรรจุ ซึ่งเป็นขนาดที่ทางบริษัทใช้งาน

ดังนั้นขนาดของช่องที่ใส่เส้นยาสูบ คือ เส้นผ่าศูยน์กลาง 5 เซนติเมตรสูง 4 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.6.5 ไหปูนแดง

ไหปูนแดงเป็นภาชนะที่ใส่ปูนแดงที่ไว้สำหรับรับประทานในการกินหมาก ซึ่งเป็นภาชนะที่วางอยู่ในพานเชิญขันหมาก

ลักษณะของไหปูนแดงนั้นจะมีลักษณะโครงสร้างคล้ายกับทรงของแจกันแต่ไปทรงแจกันที่มีฝาปิดหรือฝาครอบดังนั้นจึงศึกษาลักษณะรูปทรงของแจกัน ซึ่งมีลักษณะของทรงดังต่อไปนี้

แจกันสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. แจกันทรงสูง
2. แจกันทรงทรงกลาง
3. แจกันทรงเตี้ย

รูปแบบพื้นฐานของแจกันทรงสูง

- แบบทรงกระบอก

ภาพที่ 2.103 *ลักษณะแจกันทรงกระบอก*

- แบบทรงปากผาย

ภาพที่ 2.104 *ลักษณะแจกันทรงปากผาย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แบบทรงปากสอบ

ภาพที่ 2.105 *ลักษณะแจกันทรงปากสอบ*

- แบบ S-CURVE

ภาพที่ 2.106 *ลักษณะแจกันทรงโค้งตัวเอส*

รูปแบบพื้นฐานของแจกันทรงกลาง

- แบบผนังตรง

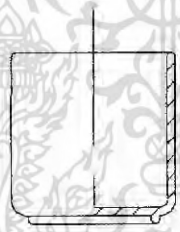

ภาพที่ 2.107 *ลักษณะแจกันทรงผนังตรง*

- แบบทรงปากผาย

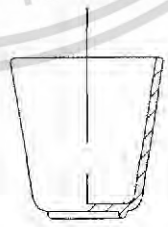

ภาพที่ 2.108 *ลักษณะแจกันทรงปากผาย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แบบทรงปากสอบ

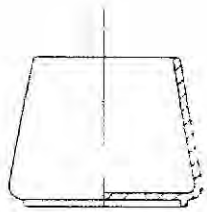

ภาพที่ 2.109 *ลักษณะแจกันทรงปากสอบ*

- แบบ S-CURVE

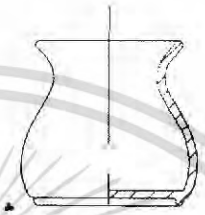

ภาพที่ 2.110 *ลักษณะแจกันทรงโค้งตัวเอส*

รูปแบบพื้นฐานของแจกันทรงเตี้ย

- แบบผนังตรง

ภาพที่ 2.111 *ลักษณะแจกันทรงผนังตรง*

- แบบทรงปากผาย

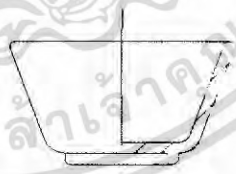

ภาพที่ 2.112 *ลักษณะแจกันทรงปากผาย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แบบทรงปากสอบ

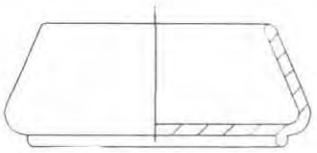

ภาพที่ 2.113 *ลักษณะแจกันทรงปากสอบ*

- แบบ S-CURVE

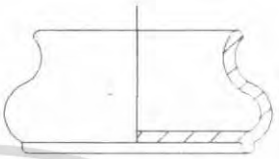

ภาพที่ 2.114 *ลักษณะแจกันทรงโค้งตัวเอส*

รูปแบบของไหปูนแดง

ไหปูนแดงมีลักษณะเป็นภาชนะมีฝาปิดที่สามารถแบ่งออกเป็นรูปทรงต่างๆได้ดังนี้

1. รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ขนาดกลาง

ภาพที่ 2.115 *ภาพลักษณะของไหปูนแดงทรงโค้งตัวเอสทรงขนาดกลาง*

2. รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ทรงสูง

ภาพที่ 2.116 *ภาพลักษณะของที่ปูนแดงแบบรูปทรงโค้งตัวเอสทรงสูง*

3. รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง (Straight Curve)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.117 *ภาพลักษณะของที่ใส่ปูนแดงรูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง*

- **ลักษณะของปูนแดง**

ปูนกินกับหมากของคนโบราณได้จากการเผาเปลือกหอยจนร้อนจัด สามารถบดเป็นฝุ่นละเอียดสีขาว แล้วเอาไปผสมกับขมิ้น จะให้สีส้มหรือเรียกเป็นสีเฉพาะว่าสีปูน ที่มีสรรพคุณรักษาพิษแมลงสัตว์กัดต่อย เพราะขมิ้นมีฤทธิ์ลดการอักเสบ ลดปฏิกิริยาภูมิแพ้ ช่วยฆ่าเชื้อแบคทีเรียที่ทำให้เกิดหนอง ส่วนปูนจะทำให้ขมิ้นติดผิวหนังดีขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนั้น การทำปูนที่กินกับหมากนั้นทำโดยนำหินปูนเผาไฟ แล้วนำไปต้มกับใบมะขาม รอจนเดือดแล้วใส่เกลือ และผงขมิ้น รอจนปูนสุก นำปูนแดงที่ได้ใส่ผ้ากรอง กรองน้ำออกจนแห้ง บรรจุใส่ถุงรอจำหน่าย

ภาพที่ 2.118 *ภาพปูนแดง*

ปูนแดงเป็นปูนที่กินกับหมาก ปูน 2 สีไว้กินกับหมาก คือ ปูนสีขาวกับปูนสีแดง ส่วนใหญ่คนทั่วไปจะคุ้นเคยกับปูนสีแดงมากกว่า ปูนแดง คือ แคลเซียมคลอไรด์

บางเขน 1074 หมากเพื่อการส่งออก **วารสารผู้ส่งออก** ปีที่ 17 ฉบับที่ 402 (พค. 2547) หน้า 79-85

วิเคราะห์และสรุปลักษณะของไหปูนแดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยเลือกรูปแบบคือ 1. ทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ขนาดกลาง
2. ทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ทรงสูง
3. รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง (Straight Curve)

เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ
1. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
2. เหมาะสมกับการใช้งาน(ตักปูน)
3. สะดวกในการใส่ปูน
4. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

ตารางที่ 2.10 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบรูปแบบของไหปูนแดง**
โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

ลักษณะ / เงื่อนไข	ทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ขนาดกลาง	ทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ทรงสูง	รูปทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง (Straight Curve)
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	3	3	3
เหมาะสมกับการใช้งาน(ตักปูน)	3	3	2
สะดวกในการใส่ปูน	2	2	3
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	3	3	2
รวม	11	11	10

วิเคราะห์การมีฝาครอบของไหปูนแดง
เงื่อนไขในการพิจาราณาคือ
4. สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย
5. เหมาะสมกับการใช้งาน (กันความชื้นและละอองน้ำ)
6. สะดวกในการตักปูนแดง
7. เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.11 **ตารางวิเคราะห์แนวทางการออกแบบการมีฝาของไหปูนแดง**

โดยแจกแจงความสัมพันธ์ ดังนี้ : 3 = เหมาะสมดี 2 = พอใช้ได้ 1 = ไม่เหมาะสม

เงื่อนไข / ลักษณะ	มีฝาครอบ	ไม่มีฝาครอบ
สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	3	2
เหมาะสมกับการใช้งาน (กันความชื้นและละอองน้ำ)	3	1
สะดวกในการตักปูนแดง	2	3
เหมาะสมกับแนวทางการออกแบบ	2	3
รวม	10	9

สรุปรูปแบบและขนาดสัดส่วนของไหปูนแดง

รูปทรง

ด้านรูปทรงในรูปทรงในแบบที่ 1 และ แบบที่ 2 คือ รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ขนาดกลาง และทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ทรงสูง โดยจะเป็นภาชนะที่มีฝาครอบ ซึ่งจะเหมาะสมที่นำมาเป็นแนวทางออกแบบ

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนของที่จะมีขนาดโดยขึ้นอยู่กับปริมาณของปูนแดงที่ใส่ ซึ่งปริมาณปูนแดงที่ทางร้านใส่จะประมาณซึ่งสามารถจะเปรียบเทียบจากขนาดสัดส่วนของของผลิตภัณฑ์เดิม ดังนั้นขนาดของช่องใส่ปูนแดง คือ เส้นผ่าศูนย์กลาง 4 เซนติเมตร สูง 4.5 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.7 สรุปรูปแบบและขนาดสัดส่วนของภาชนะภายในพานเชิญขันหมาก

1. จอกหมาก

รูปทรง

โดยรูปทรงที่เลือกมาใช้เป็นแนวทางการออกแบบ คือ **ทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม** และ **ทรงที่ผสมเส้นตรงและเส้นโค้ง** และมีไม่มีฝาครอบภาชนะ

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบของจอกหมากนั้น หาได้โดยคำนึงถึงขนาดสัดส่วนของลูกหมาก หรือผลหมาก ซึ่งขนาดของผลหมากนั้น จะมีขนาด 3.5 - 5 เซนติเมตร โดยปริมาณที่ต้องใส่นั้นในจอกหมากประมาณ 3-5 ชิ้น ดังนั้น ขนาดที่เล็กที่สุดในการออกแบบ คือ **เส้นผ่าศูยน์กลางขนาด 6 เซนติเมตร**

2. ตลับสีผึ้ง

รูปทรง

ด้านรูปทรงในรูปทรงในแบบที่ 2 คือ **รูปทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม** เหมาะสมที่จะนำมาเป็นแนวทางออกแบบและเป็นภาชนะแบบมีฝาครอบ

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบของตลับสีผึ้ง หาได้โดยคำนึงถึงปริมาตรของสีผึ้งที่จะใส่ซึ่งจะใส่ประมาณ 10 กรัม **ดังนั้นขนาดของช่องใส่สีผึ้งคือ เส้นผ่าศูยน์กลาง 3 เซนติเมตร สูง 1.5 เซนติเมตร**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. **ซองพลู**

รูปทรง

โดยรูปทรงที่เลือกมาใช้เป็นแนวทางการออกแบบ คือ **รูปทรงอิสระ** เนื่องจากแนวทางการออกแบบที่ใช้เป็น **ดอกไม้-มงคล** ซึ่งรูปทรงอิสระซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางการออกแบบและลักษณะการวางนอนขณะการใช้งาน

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบของซองพลูนั้น หาได้โดยคำนึงถึงขนาดสัดส่วนของใบพลู ซึ่งลักษณะและขนาดของใบพลู โดยใบพลูจะมีลักษณะเป็นรูปหัวใจมี ใบยาว 10 – 12 ซม. กว้าง 4 – 10 ซม. ซึ่งสามารถกำหนดขนาดสัดส่วนที่เล็กที่สุดในการออกแบบคือ **ซองพลูจะมีขนาด ยาว 12 เซนติเมตร กว้าง 6 เซนติเมตร**

4. **ที่ใส่เส้นยาสูบ**

รูปทรง

ด้านรูปทรงในรูปทรงในแบบที่ 2 และ3 คือ **รูปทรงสอบด้านล่างเป็นทรงกลม และทรงสอบด้านล่างทรงพาลาโบลา** โดยจะเป็นภาชนะที่มีฝาครอบ ซึ่งจะเหมาะสมที่นำมาเป็นแนวทางออกแบบ

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนของที่ใส่เส้นยาสูบนั้นจะมีขนาดโดยขึ้นอยู่กับปริมาณของเส้นยาสูบที่ใส่ซึ่งปริมาณยาสูบที่ทางร้านใส่จะซึ่งขนาดบรรจุของซองยาเส้นนั้นมีขนาด กว้าง 5.5 เซยติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร บรรจุยาเส็น 5 กรัมต่อซองบรรจุ ซึ่งเป็นขนาดที่ทางบริษัทใช้งาน

ดังนั้นขนาดของช่องที่ใส่เส้นยาสูบ คือ เส็นผ่าศูยน์กลาง 5 เซนติเมตรสูง 4 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. **ไฟปูนแดง**

รูปทรง

ด้านรูปทรงในรูปทรงในแบบที่ 1 และ แบบที่ 2 คือ **รูปทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ขนาดกลาง และทรงโค้งตัวเอส (S-Curve) ทรงสูง** โดยจะเป็นภาชนะที่มีฝาครอบ ซึ่งจะเหมาะสมที่นำมาเป็นแนวทางออกแบบ

ขนาดสัดส่วน

ขนาดสัดส่วนของที่ใส่เส้นยาสูบนั้นจะมีขนาดโดยขึ้นอยู่กับปริมาณของปูนแดงที่ใส่ ซึ่งปริมาณปูนแดงที่ทางร้านใส่จะประมาณซึ่งจะเปรียบเทียบจากขนาดสัดส่วนของของผลิตภัณฑ์เดิม **ดังนั้นขนาดของช่องใส่ปูนแดง คือ เส้นผ่าศูยน์กลาง 4 เซนติเมตร สูง 4.5 เซนติเมตร**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภค

2.4.1 ลักษณะกลุ่มผู้บริโภค

2.4.2 พฤติกรรมการใช้งานผลิตภัณฑ์ในพิธีแต่งงาน

2.4.3 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ข้อมูลผู้บริโภค

ผู้ที่จะมาใช้บริการบริษัท พุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอนั้น ล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์ต้องการการแต่งงานแบบไทย และในเรื่องของการแต่งงานนั้นมีความเชื่อและเป็นประเพณีที่คู่รักต้องการประกอบพิธีมงคลสมรสแบบไทย ทางบริษัทพุ่มพิมาน เวดดิ้งสตูดิโอ จึงได้รับจัดงานแต่งงานแบบไทยที่ครบถ้วนในประเพณี ซึ่งมีกลุ่มผู้บริโภค ที่ต้องการบริการแบบไทยดังนี้

2.4.1 ลักษณะกลุ่มผู้บริโภค

กลุ่มผู้บริโภคจะเป็นคู่รัก(คู่บ่าวสาว) อายุ 25 -35 ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 50,000 บาทขึ้นไป นับถือพุทธศาสนา โดยลูกค้าที่มาใช้บริการจะต้องการงานที่ประณีต บรรจง สวยงามและต้องการความครบถ้วนทุกขั้นตอนของประเพณีไทย

ภาพที่ 2.119 *ภาพลักษณะของกลุ่มผู้บริโภค*

2.4.2 พฤติกรรมการใช้งานผลิตภัณฑ์ในพิธีแต่งงาน

ในพิธีงานแต่งงานผู้บริโภคจะเกี่ยวเนื่องกับชุดขันหมากนี้ จะอ้างถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบัน ซึ่งในปัจจุบันได้มีการทำพิธีแต่งงานกันตามสถานที่ต่างๆ เช่นโรงแรม สถานที่ที่ทางร้านจัดให้ หรือสถานที่พิเศษ

โดยในที่นี้จะสามารถแยกผู้ใช้งานได้เป็น 2 กลุ่มคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผู้บริโภคหลัก ได้แก่ ผู้ใช้ขันหมาก (เจ้าบ่าวเจ้าสาว และญาติพี่ น้องของเจ้าบ่าวเจ้าสาว)
2. ทางบริษัท ได้แก่ ผู้จัดเตรียมและเก็บขันหมาก

ลักษณะและพฤติกรรมและลำดับขั้นตอนในการใช้งานของผู้บริโภค สำหรับขั้นตอนในพิธีกรรมแต่งงานนั้นสามารถสรุปเป็นแผนผังพฤติกรรมหลักๆ ได้ดังนี้

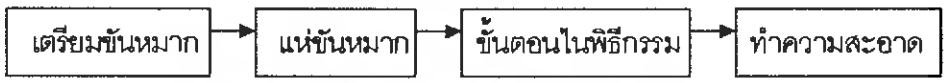

พฤติกรรมในการใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับชุดขันหมากนี้ เป็นการลำดับพฤติกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่างๆได้ดังนี้

1. **ขั้นตอนการเตรียมขันหมาก**

เป็นขั้นตอนแรกในการใช้งาน โดยในที่นี้จะกล่าวแยกพานขันหมากออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มพานขันหมากมีดอกไม้ประดับ
- กลุ่มพานขันหมากไม่มีดอกไม้ประดับ

- **กลุ่มพานขันหมากมีดอกไม้ประดับ**

โดยกลุ่มพานขันหมากมีดอกไม้ประดับ ได้แก่ พานขันหมากเอก พานกล้วย-อ้อยมหามงคล พานสินสอด พานแหวน พานธูปเทียนแพ พานขนมมงคล 9 อย่าง พานข้าวสาร และพานน้ำตาล กล่าวคือการทำพานขันหมากนั้นจะมีการประกอบด้วยดอกไม้ในการประดับตกแต่งซึ่งจะมีส่วนที่เป็นดอกไม้สดมาก่อนแล้วซึ่งจะนำมาประกอบเข้ากับส่วนที่เป็นภาชนะ(พาน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

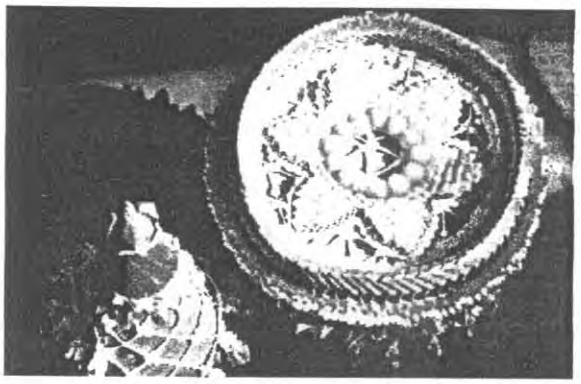

ภาพที่ 2.120 *ภาพพานแบบมีดอกไม้ประกอบ*

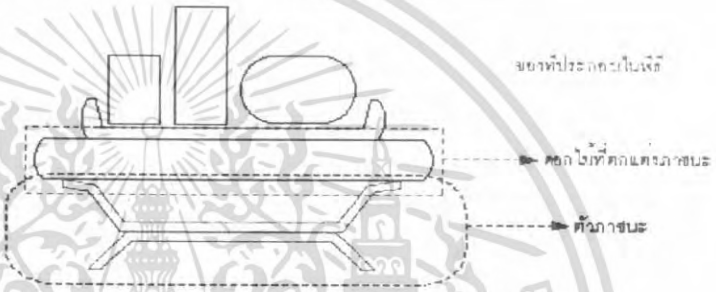

ภาพที่ 2.121 *ภาพลักษณการประกอบของพานที่มีดอกไม้ประดับตกแต่ง*

- **กลุ่มที่ไม่มีดอกไม้ประกอบในพานขันหมาก**

โดยพานที่ไม่มีดอกไม้ประกอบจะเป็นพวก พานผลไม้มงคล พานไหว้บรรพบุรุษ พานเชิญขันหมาก เนื่องจากมีจำพวกผลไม้และของสดที่ใช้จึงไม่ได้นำดอกไม้มาตกแต่ง

ภาพที่ 2.122 *ภาพพานที่ไม่มีดอกไม้ประกอบตกแต่ง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **ขั้นตอนการแห่ขันหมาก**

ในขั้นตอนนี้จะเป็นส่วนญาติพี่น้องของจะเป็นผู้ใช้ผลิตภัณฑ์โดยจะมีการถือพานขันหมากพร้อมกับเดินไปยังห้องที่จัดงานแต่งงาน(ถ้าจัดงานแต่งงานกันที่โรงแรม) ระยะเวลาในการถือหรือแห่ขันหมากนั้นประมาณ 10-15 นาที

ภาพที่ 2.123 *ภาพการแห่ขันหมาก*

3. **ขั้นตอนในพิธีกรรม**

เมื่อแห่ขบวนขันหมากมาถึงทางเข้าก็จะมีพานเชิญขันหมากมาต้อนรับโดยคนที่ถือพานเชิญขันหมากนั้นจะเป็นเด็กผู้หญิง ส่วนขั้นตอนในพิธีกรรมนั้นจะมีการนำพานขันหมากเอก พานสินสอด พานแหวนแต่งงาน และพานธูปเทียนแพ ใช้ในพิธี ซึ่งในพิธีจะมีการเปิดพานขันหมากเอก พานสินสอด และพานธูปเทียนแพ เพราะ พานขันหมากเอกก็จะใช้สำหรับแสดงความนับถือ ส่วนพานธูปเทียนแพเมื่อทำการเปิดจะหมายถึงการขอขมา

ภาพที่ 2.124 *ภาพพานขันหมากเอกขณะเปิดในพิธีกรรม*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

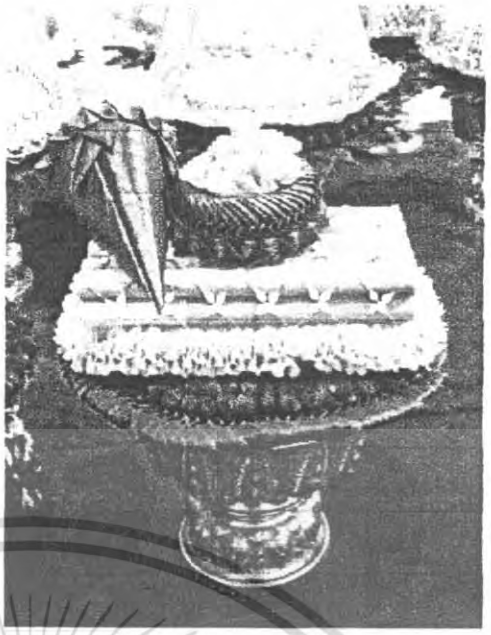

ภาพที่ 2.125 *ภาพฐปเทียนแพที่ทำการเปิดแล้วในพิธี*

4. **ขั้นตอนการทำความสะอาด**

เมื่อเสร็จสิ้นพิธีการจัดเก็บทำความสะอาดนั้นก็ทำการแยกส่วนที่เป็นดอกไม้ตกแต่งออกเพราะไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ แล้วจึงทำความสะอาดส่วนที่เป็นภาชนะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในครั้งต่อไป

---

*บทสัมภาษย์ของคุณ กลมชนก เจ้าของบริษัท พุ่มพิมานเวดดิ้งสตูดิโอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้บริโภค

จากการศึกษาข้อมูลผู้บริโภค และพฤติกรรมผู้บริโภค สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ดังนี้

- **กลุ่มเป้าหมาย(กลุ่มผู้บริโภค)**

จากการศึกษากลุ่มคนที่มาใช้บริการทำให้ทราบกลุ่มผู้บริโภคของทางบริษัท คือ กลุ่มคนที่นับถือศาสนาพุทธ มีอายุประมาณ 25-35 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีรายได้ต่อเดือน ประมาณ 50,000 บาทขึ้นไป

- **พฤติกรรมผู้บริโภค**

จากการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้งานผลิตภัณฑ์เป็น 2 กลุ่มดังนี้

1. **ผู้บริโภคหลัก**

คือ ผู้ใช้ขันหมาก (เจ้าบ่าวเจ้าสาว และญาติพี่ น้องของเจ้าบ่าวเจ้าสาว) โดยคนกลุ่มนี้จะใช้งานผลิตภัณฑ์อยู่ 2 ช่วงเวลา คือ

1.1 ช่วงเวลาแห่ขันหมาก

1.2 ช่วงเวลาตอนทำพิธีแต่งงาน

1.1 **ช่วงเวลาแห่ขันหมาก**

โดยช่วงเวลาแห่ขันหมากจะเป็นช่วงเวลาที่ผู้บริโภคจะต้องถือผลิตภัณฑ์ เป็นเวลา 10-15 นาที จึงต้องคำนึงถึงลักษณะการจับ และถือของผู้บริโภค

1.2 **ช่วงเวลาตอนทำพิธีแต่งงาน**

โดยเป็นขณะทำพิธีซึ่งผลิตภัณฑ์จะต้องวางลงบนพื้น เพราะเนื่องจากพิธีกรรมกระทำกันบนพื้น ทำให้ต้องคำนึกถึงรูปแบบการวางผลิตภัณฑ์ลงบนพื้นแล้วไม่ดูจมหรือแนบไปกับพื้นเพื่องจากจะทำให้ผลิตภัณฑ์ดูไม่มีคุณค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **ผู้บริโภคลอง**

คือ ผู้จัดเตรียมและเก็บขันหมาก โดยจะต้องคำนึกถึงลักษณะการจัดที่มีทั้งแบบมีดอกไม้ประดับและแบบไม่มีดอกไม้ประดับ และวิธีการจัดเก็บ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 **ข้อมูลเรื่องกายวิภาค**

2.5.1 ลักษณะท่าทางการหยิบจับสิ่งของต่างๆ

2.5.2 ขนาดสัดส่วนของมือ

2.5.3 การออกแรงยกของมนุษย์

2.5.4 ลักษณะการเคลื่อนไหวของมือ

2.5.5 ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่างๆ

2.5.6 ลักษณะการเคลื่อนไหวและหยิบจับของตรงหน้า

2.5.7 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลด้านกายวิภาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ข้อมูลทางด้านกายวิภาคที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานผลิตภัณฑ์

ในการออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นไม่ได้เป็นเพียงการออกแบบความสวยงามเพียงเท่านั้นยังเป็นการออกแบบเพื่อผู้บริโภคที่ใช้งานผลิตภัณฑ์นั้นด้วย จึงจำเป็นที่ต้องศึกษาการเคลื่อนไหวและขนาดสัดส่วนของผู้บริโภค เช่นกัน

ลักษณะการใช้งานของมือที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

ภาพที่ 2.126 *ภาพลักษณะการจับถือพาน*

ภาพที่ 2.127 *ภาพลักษณะการถือพานร่วมกัน*

จากรูปแบบการใช้งานของผู้บริโภคทำให้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องศึกษาถึงขนาดสัดส่วนของมือ และการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ดังนี้

มือสามารถทำงานและเคลื่อนไหวโดยอาศัยส่วนบนของแขน การทำงานของมือโดยมีประสิทธิภาพจะสามารถหมุนได้ 45 องศา หมุนลงได้ 75 องศา และพลิกเอียงคว่ำหรือหงายได้ 90 องศา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.1 **ลักษณะท่าทางการหยิบจับสิ่งของต่าง ๆ**

2.5.1.1 **ลักษณะการจับกระชับ** (SPHERICAL GRASP)

การจับกระชับแบบเต็มมือ ขนาดของที่จับควรมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7.5 เซนติเมตร ส่วนการจับโดยใช้นิ้วมือ ขนาดที่จับกระชับประมาณ 14 เซนติเมตร

ภาพที่ 2.128 *ลักษณะการจับกระชับ*

2.5.1.2 **ลักษณะการจับแบบ** (HANDLE)

การจับโดยใช้นิ้วเกี่ยว ขนาดที่จับที่ยาวพอดีมีขนาดประมาณ 4.0 – 5.0 เซนติเมตร กว้างประมา 0.3 – 1.0 เซนติเมตร

ภาพที่ 2.129 *ลักษณะการจับแบบนิ้วเกี่ยว*

2.5.1.3 **ลักษณะการจับจุก** (KNOB)

การจับโดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วกลางในการจับ ขนาดที่จับควรมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.9 – 1.6 เซนติเมตร

ภาพที่ 2.130 *ลักษณะการจับแบบการจับจุก*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.1.4 **ลักษณะการจับแบบปุ่ม**

การจับโดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ หรือนิ้วกลางเช่นกัน ขนาดที่จับควรมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.0 – 2.5 เซนติเมตร และสูงประมาณ 2.0 – 2.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 2.131 *ลักษณะการจับแบบปุ่ม*

2.5.1.6 **ลักษณะการหยิบยก**

ขนาดความสูงจากพื้นถึงขอบยกที่มือสามารถสอดได้ประมาณ 1.6 เซนติเมตร และความกว้างของขอบที่จับประมาณ 1.5 – 3. เซนติเมตร

ภาพที่ 2.132 *ลักษณะการหยิบยก*

2.5.1.7 **ลักษณะการจับด้าม**

การจับด้ามที่ถนัดมือ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4.4 เซนติเมตร

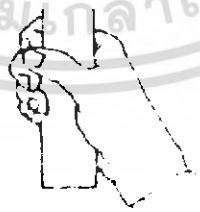

ภาพที่ 2.133 *ลักษณะการจับด้าม*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2 ขนาดสัดส่วนของมือ

ความยาวของมือ

ตารางที่ 2.12 **ตารางค่าความยาวต่ำสุดถึงสูงสุดของมือ**

ความยาวของมือ	ต่ำสุด (นิ้ว)	ปานกลาง (นิ้ว)	สูงสุด (นิ้ว)
เพศชาย	7.0	7.6	8.2
เพศหญิง	6.4	6.9	7.4

ความกว้างของมือ

ตารางที่ 2.13 **ตารางค่าความกว้างต่ำสุดถึงสูงสุดของมือ**

ความกว้างของมือเมื่อนับรวมนิ้วหัวแม่มือ	ต่ำสุด (นิ้ว)	ปานกลาง (นิ้ว)	สูงสุด (นิ้ว)
เพศชาย	3.7	4.1	4.4
เพศหญิง	3.2	3.6	4.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความกว้างของฝ่ามือ

ตารางที่ 2.14 **ตารางค่าความกว้างของฝ่ามือต่ำสุดถึงสูงสุดของมือ**

ความกว้างไม่รวมนิ้วหัวแม่มือ	ต่ำสุด (นิ้ว)	ปานกลาง (นิ้ว)	สูงสุด (นิ้ว)
เพศชาย	3.1	3.6	4.0
เพศหญิง	2.7	3.0	3.4

ความหนาของมือ

ตารางที่ 2.15 **ตารางค่าความหนาต่ำสุดถึงสูงสุดของมือ**

ความหนาของมือ	ต่ำสุด (นิ้ว)	ปานกลาง (นิ้ว)	สูงสุด (นิ้ว)
เพศชาย	1.1	1.2	1.3
เพศหญิง	0.8	1.0	1.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.3 การออกแรงยกของมนุษย์

ขนาดของที่ออกแบบเพื่อการยก

หีบห่อของที่มีน้ำหนักนั้น หากจะต้องแบกหรือยกถือไปชักระยะหนึ่ง จะทำให้เหนื่อยเพลีย เมื่อยล้า หรืออาจถึงเจ็บปวดได้ ภาพที่แสดงเป็นภาพแนะนำถึงข้อกำหนด ขนาด น้ำหนัก และรูปร่างเพื่อความเหมาะสมสะดวกสบายต่อการยกหิ้ว แต่ควรมีความสมดุล คือ น้ำหนักเท่ากันทั้งตลอดอัน

ภาพที่ 2.134 *ภาพแสดงการยกวัตถุขนาด 12 x 12 x 12 ฟุต*

ภาพที่ 2.135 *ภาพแสดงการยกวัตถุขนาด 12 x 12 x 12 ฟุต*

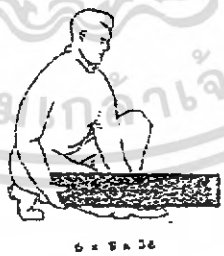

ภาพที่ 2.136 *ภาพแสดงการยกวัตถุขนาด 6 x 8 x 12 ฟุต*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคลยกหีบห่อขึ้นมาจากระดับพื้น 3 ฟุต และถือไว้ได้โดยกำหนดน้ำหนัก ขนาดและรูปร่างต่างๆกันภาพทั้ง 3 ภาพแสดงให้เห็นว่าการยกของตามขนาด รูปร่างน้ำหนักดังกล่าว สามารถทำได้สะดวกในระดับเอว

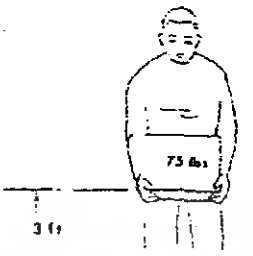

4

ภาพที่ 2.137 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 75 ปอนด์*

5

ภาพที่ 2.138 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 95 ปอนด์*

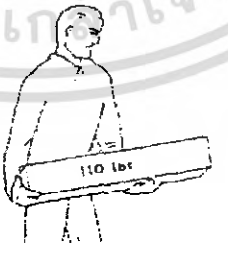

6

ภาพที่ 2.139 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 110 ปอนด์*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคลยกหีบห่อขึ้นมาจากระดับพื้น 4 ฟุต และถือไว้ได้โดยกำหนดน้ำหนัก ขนาดและรูปร่างต่างๆกัน และมีน้ำหนักที่น้อยกว่าภาพที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น จึงสามารถยกของได้สะดวกอยู่ในระดับเหนือเอว

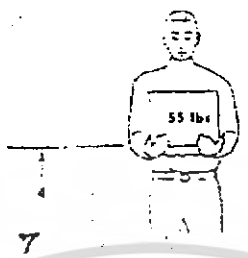

ภาพที่ 2.140 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 55 ปอนด์จากระดับพื้น 4 ฟุต*

ภาพที่ 2.141 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 75 ปอนด์จากระดับพื้น 4 ฟุต*

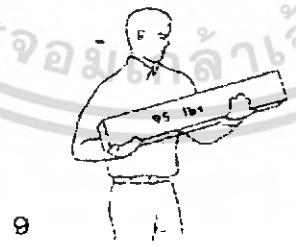

ภาพที่ 2.142 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 95 ปอนด์จากระดับพื้น 4 ฟุต*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำหนักหีบห่อหย่อนลดลงกว่าเดิม แต่รูปร่างและขนาดยังคงเดิม บุคคลจึงสามารถยกได้สูงถึง 6 ฟุต จากระดับพื้น

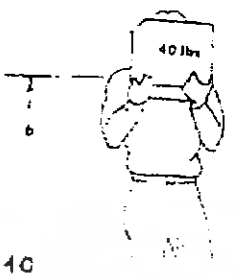

ภาพที่ 2.143 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 40 ปอนด์จากระดับพื้น 6 ฟุต*

ภาพที่ 2.144 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 50 ปอนด์จากระดับพื้น 6 ฟุต*

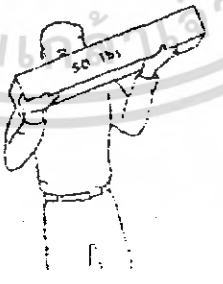

ภาพที่ 2.145 *ภาพแสดงการยกของน้ำหนัก 50 ปอนด์จากระดับพื้น 6 ฟุต*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.4 ลักษณะการเคลื่อนไหวของมือ

ลักษณะการเคลื่อนไหวของมือจะมีผลต่อการหยิบ จับ และถือสิ่งของต่างๆเพราะขณะหยิบ จับ หรือถือสิ่งของ นั้นฝ่ามือจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

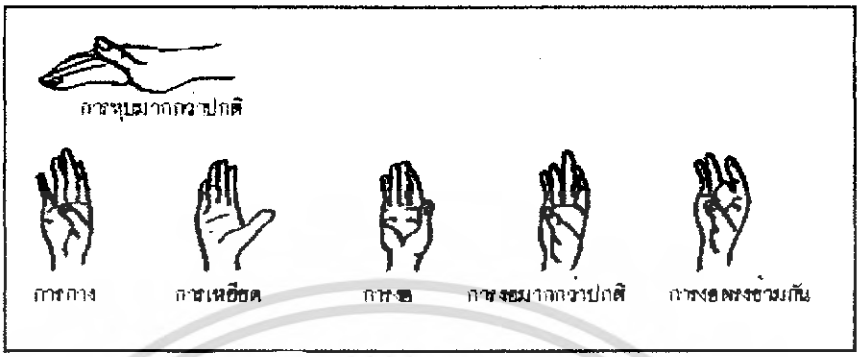

ภาพที่ 2.146 *ภาพลักษณะการเคลื่อนไหวของมือ*

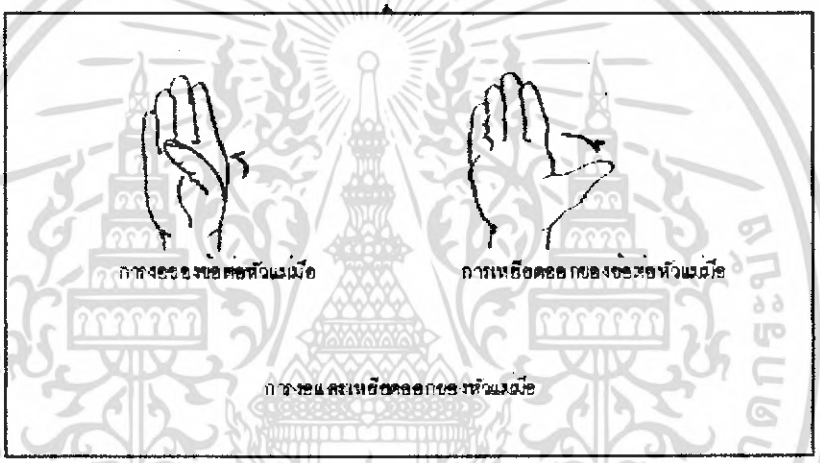

ภาพที่ 2.147 *ลักษณะการเคลื่อนไหวของหัวแม่มือ*

2.5.5 ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่างๆ

ภาพที่ 2.148 *ภาพการเคลื่อนไหวของแขน*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.16 **ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่าง ๆ (มีหน่วยเป็นองศา)**

การเคลื่อนไหว	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่ากลาง	ค่าสูงสุด
การคว่ำแขนลง	77	37	24	117
การหงายแขนขึ้น	113	77	22	149

ที่มา: Ergonomic : คณะวิศวกรรมมนุษย์ปัจจัย

ภาพที่ 2.149 *ภาพลักษณะการเคลื่อนไหวของข้อศอก*

ตารางที่ 2.17 **ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่าง ๆ (มีหน่วยเป็นองศา)**

การเคลื่อนไหว	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่ากลาง	ค่าสูงสุด
การงอข้อศอก	142	126	10	159

ที่มา: Ergonomic : คณะวิศวกรรมมนุษย์ปัจจัย

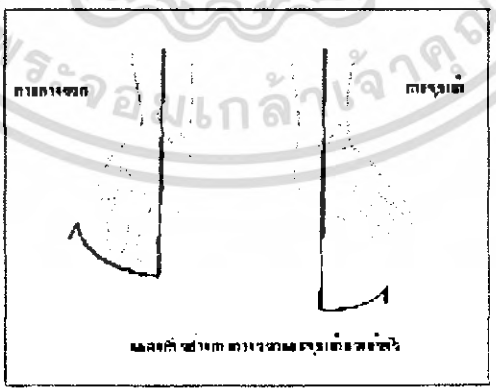

ภาพที่ 2.150 *ภาพการเคลื่อนไหวของข้อมือ*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.18 **ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่าง ๆ (มีหน่วยเป็นองศา)**

การเคลื่อนไหว	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่ากลาง	ค่าสูงสุด
การกางข้อมือ	27	12	9	42
การหุบข้อมือ	47	35	7	59

ที่มา: Ergonomic : คณะวิศวกรรมมนุษย์ปัจจัย

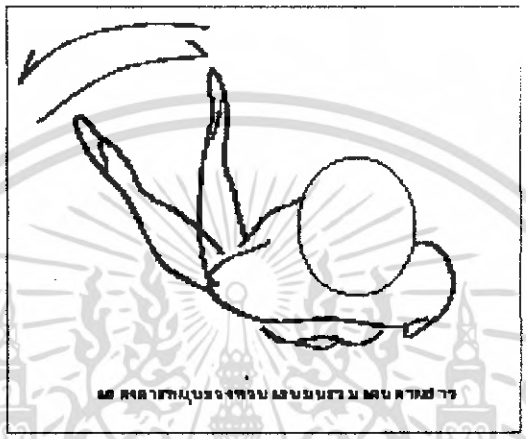

ภาพที่ 2.151 *ภาพการเคลื่อนไหวของท่อนแขน*

ตารางที่ 2.19 **ค่าพิสัยของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่าง ๆ (มีหน่วยเป็นองศา)**

การเคลื่อนไหว	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่ากลาง	ค่าสูงสุด
การหมุนท่อนแขนบนเข้าหาลำตัว	97	61	22	133
การหมุนท่อนแขนบนออกห่างลำตัว	34	13	13	55

ที่มา: Ergonomic : คณะวิศวกรรมมนุษย์ปัจจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.6 ลักษณะการเคลื่อนไหวและหยิบจับของตรงหน้า

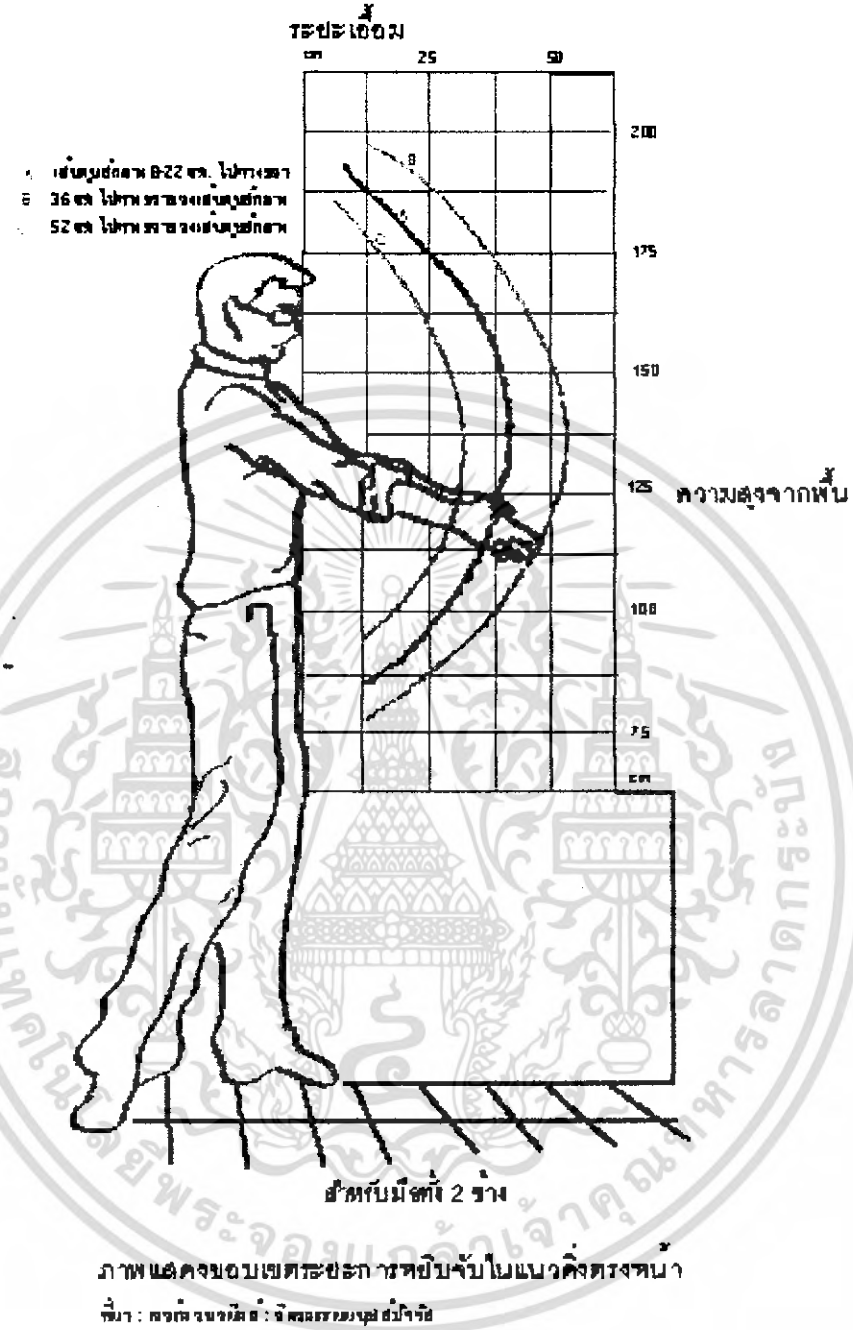

ภาพแสดงขอบเขตระยะการหยิบจับในแนวดิ่งตรงหน้า

ที่มา : [illegible]

ภาพที่ 2.152ภาพแสดงขอบเขตการหยิบจับในแนวดิ่งตรงข้างหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.7 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลด้านกายวิภาค

ตารางที่ 2.20 **สรุปตารางแสดงค่าความกว้างของฝ่ามือ**

มือช่วงความกว้างของฝ่ามือ	เพศ	ค่าความกว้างของฝ่ามือ(นิ้ว)		
		ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย
1. ฝ่ามือรวมนับนิ้วหัวแม่มือ	ชาย	3.7	4.4	4.1
	หญิง	3.2	4.0	3.6
2. ฝ่ามือไม่นับรวมหัวแม่มือ	ชาย	3.1	4.0	3.6
	หญิง	2.7	3.4	3.0
3. ความหนาของฝ่ามือ	ชาย	1.1	1.3	1.2
	หญิง	0.8	1.1	1.0

สำหรับน้ำหนักของขนาดของที่ยกแล้วไม่ทำให้เกิดอาการเก็บปวดเมื่อยล้าโดยจะกำหนดจากลักษณะการถือซึ่งลักษณะการถือนั้นจะเป็นลักษณะการถือขึ้นสูงจากพื้นประมาณ 4 ฟุต จะทำให้สรุปได้ว่าของควรมีน้ำหนักประมาณ 55-75 ปอนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบ

2.6.1 ข้อมูลดอกไม้มงคลในพิธีแต่งงาน

2.6.2 วิเคราะห์และสรุปรูปทรงดอกไม้มงคลที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

2.6.3 วิเคราะห์และสรุปดอกไม้มงคลที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบ

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับต้นไม้นั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่เดิมมนุษย์ก็อาศัยอยู่กับป่าใช้สิ่งต่างๆมากมายในป่าเพื่อการดำรงชีวิต หากจะพูดว่ามนุษย์เกิดมาจากธรรมชาติก็คงไม่เกินจริงนัก ความเชื่อเรื่องภูตผี เจ้าป่าเจ้าเขา นางไม้ต่างๆ ทำให้เกิดความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเลี้ยงต้นไม้ว่าต้นไหนจะดี ชีวิตมีความสุข ก็เรียกว่า "ไม้มงคล" หากต้นไหนปลูกแล้วนำสิ่งไม่ดีมา ก็เรียกกันว่า "ไม้ต้องห้าม"

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันผู้คนยังมีความเชื่อและยึดถือในเรื่องโชคลาง ซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คน อย่างไรก็ตาม ความเชื่อเหล่านี้เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นและค่อนข้างพิสูจน์ยาก แต่ก็ยังคงมีการสืบทอดกันมาทุกยุคทุกสมัย ซึ่งในรุ่นหลังก็ควรนำภูมิปัญญาของบรรพบุรุษมาใช้อย่างเหมาะสมต่อไป

2.6.1 ข้อมูลของดอกไม้มงคลในพิธีแต่งงาน

ดอกไม้ที่มีความหมายนั้นมีมากมายทั้งดอกไม้มงคล และดอกไม้อัปมงคลซึ่งก็มีความหมายที่แตกต่างกันไป แต่ดอกไม้มงคลที่ใช้ในงานแต่งงานนั้นเป็นดอกไม้มงคลแต่ก็จะมีทั้งความหมายมงคลและความมงคลเกี่ยวกับความรักเช่นกัน ดอกไม้มงคลที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมและนิยมนำมาตกแต่งนั้น มีด้วยกันอยู่ 5 ชนิด ดังนี้

1. ดอกรัก
2. ดอกบานไม่รู้โรย
3. ดอกดาวเรือง
4. ดอกกุหลาบ
5. ดอกกล้วยไม้

ข้อมูลเบื้องต้นของดอกไม้มงคลในพิธีแต่งงาน

ในการออกแบบที่ได้นำแนวทางการออกแบบมาจากดอกไม้มงคลนั้น จำเป็นต้องทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับดอกไม้มงคลในพิธีแต่งงานแต่ละชนิดเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบ สรุปได้ดังนี้

- ลักษณะโดยทั่วไปของดอกไม้มงคลแต่ละชนิด
- ความเป็นมงคลทางด้านความรัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. **ดอกรัก**

ชื่อวิทยาศาสตร์	Calotropis gigantea(Linn.) R.Br.ex Ait.
วงศ์	ACSLEPIADACEAE
ชื่อสามัญ	Crown Flower, , Gigantic Swallow-wort
ชื่ออื่น	ดอกรัก, รักดอก, รักร้อยมาลัย,ปอเถื่อน, ป่าเถื่อน(ภาคเหนือ),รักเขา(เพชรบูรณ์)

- ลักษณะทั่วไป

เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1.5 - 3 เมตร ทุกส่วนมียางขาวเหมือนน้ำนมตามกิ่งมีขน ใบ เป็นใบเดี่ยวออกตรงกันข้าม รูปรีแกมขอบขนาน ปลายแหลมโคนเว้า กว้าง 6 – 8 ซ.ม. ยาว 10 – 14 ซ.ม.เนื้อใบหนา ใต้ใบมีขนนุ่ม ก้านสั้น ดอกสีขาวหรือสีม่วงออกเป็นช่อตามซอกใบหรือปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 – 3 ซม. มีรยางค์เป็นคล้ายมงกุฎ 5 สัน เกสรตัวผู้ 5 อัน ผลเป็นฝักคู่ กว้าง 3 – 4 ซม. ยาว 6 – 8 ซม. เมื่อแก่แตกได้ เมล็ดแบนสีน้ำตาล จำนวนมาก มีขนสีขาวเป็นกระจุกอยู่ที่ปลายด้านหนึ่ง ถิ่นกำเนิด เอเชียกลาง อินเดีย ออกดอกตลอดปี ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ดปลูกหรือปักชำกิ่ง ประโยชน์เปลือกราก รักษาบิด ทำให้อาเจียน ขับเหงื่อ ยางมีฤทธิ์เป็นยาถ่ายอย่างแรง ถ้าถูกผิวหนังทำให้ระคายเคือง ส่วนดอกของดอกรักนิยมนำมาทำดอกไม้ประดิษฐ์

ภาพที่ 2.153*ภาพต้นดอกรักที่มีลักษณะเป็นไม้พุ่มสูง 1.5 - 3 เมตร*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

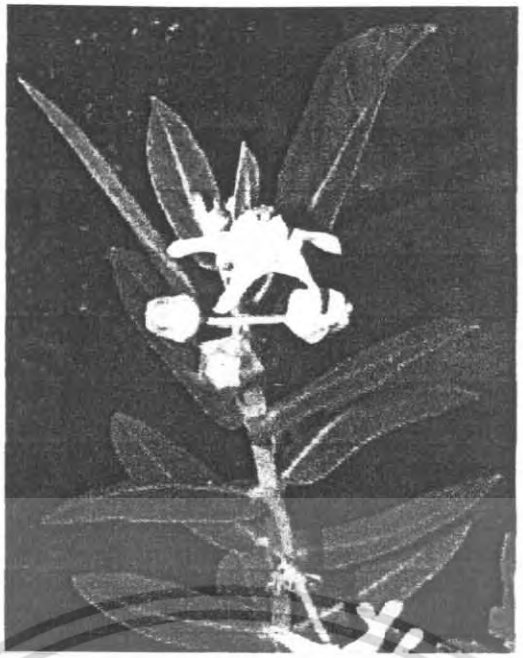

ภาพที่ 2.154 *ภาพดอกรักและใบของดอกรักที่มีลักษณะเป็นใบเดี่ยว*

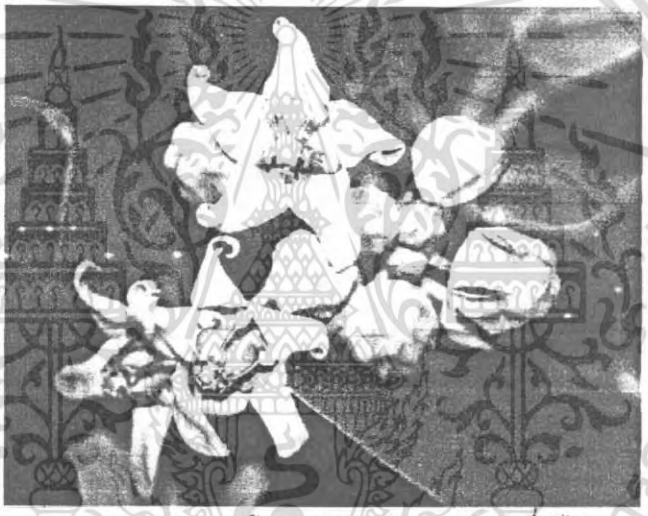

ภาพที่ 2.155 *(ดอกทางด้านขวา)ภาพลักษณะดอกรักที่ยังไม่บานออก*

ภาพที่ 2.156 *ภาพลักษณะของดอกรักเมื่อบานเต็มที่*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

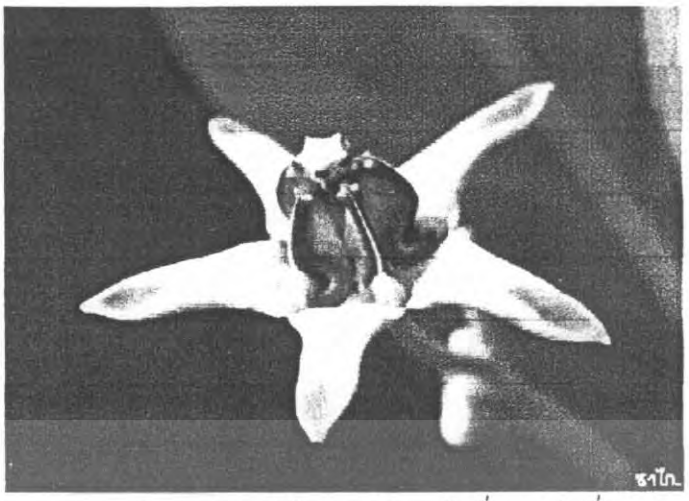

ภาพที่ 2.157 *ภาพลักษณะของดอกรักเมื่อบานเต็มที่*

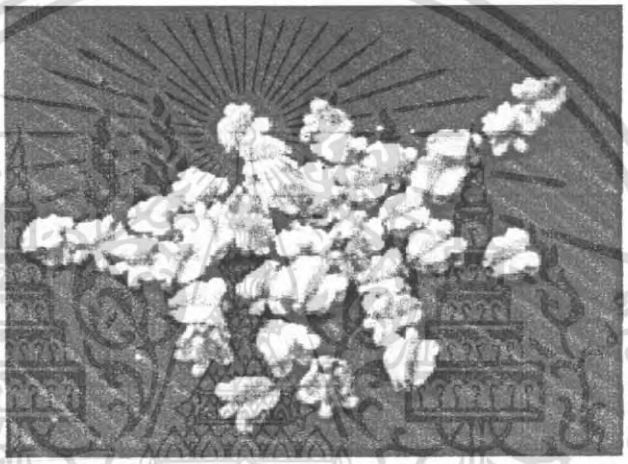

ภาพที่ 2.158 *ภาพลักษณะของดอกรักเมื่อจะนำมาใช้ร้อยเป็นเส้น*

ภาพที่ 2.159 *ภาพลักษณะของยอดดอกรักที่นำมาใช้ในพิธีมงคลสมรส*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

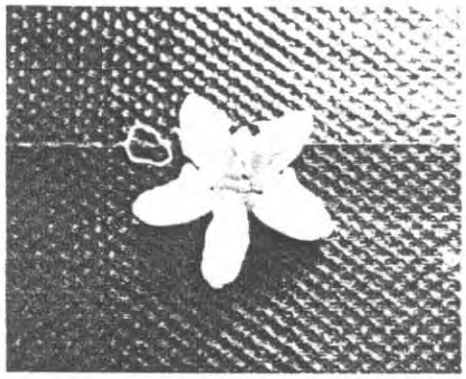

ภาพที่ 2.160 *ภาพลักษณะของดอกรักทางด้านบน*

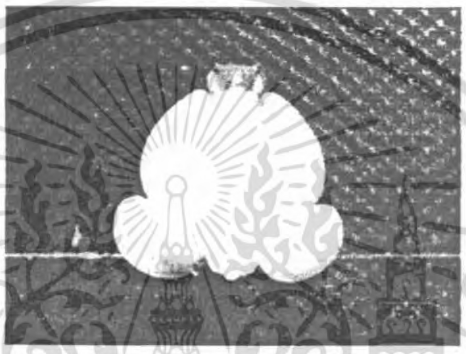

ภาพที่ 2.161 *ภาพลักษณะของดอกรักทางด้านข้าง*

ภาพที่ 2.162 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกรัก*

- ความเป็นมงคลด้านความรัก

ดอกรักเป็นดอกไม้ที่ใช้ในพิธีแต่งงานมากที่สุดเนื่องด้วยชื่อของดอกไม้ที่เป็นมงคลแล้วยังมีการนำยอดดอกรักมาใช้ในพิธีแต่งงานโดยความหมายของยอดดอกรักคือความรักที่สุดยอดของคู่แต่งงาน

คู่มือคนรักต้นไม้ ของ วชิรพงศ์ หวลบุตตา สำนักพิมพ์บ้านและสวน 2548

http://www.panmai.com/Orchid/orchid.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **ดอกบานไม่รู้โรย**

ชื่อวิทยาศาสตร์	Gomphrena globosa Linn.
วงศ์	AMARANTHACEAE
ชื่อสามัญ	Bachalor's Button, Button Agaga, Globe Amaranth, Pearly Everlasing
ชื่ออื่นๆ	กะล่อม, ตะล่อม(เหนือ), ดอกสามเดือน, กุนหยี(ใต้)

- **ลักษณะทั่วไป**

ไม้ล้มลุก สูง 15 – 60 ซม. ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปใบหอกรูปขอบขนาน หรือรูปขอบขนานแกมรูปรี กว้าง 2 – 4 ซม. ยาว 2.5 – 10 ซม.ปลายแหลม โคนมน มีขนทั้งสองด้าน ดอกหลายสี เช่น สีชมพู ม่วง แดง และขาว ออกเป็นช่อกลม เดี่ยว ตามซอกใบใกล้ยอด เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 – 2 ซม. แต่ละดอก มีใบประดับ 2 ใบ กลีบรวมมี 5 กลีบ เกสรตัวผู้ 5 อัน ผล รูปไข่แกมขอบขนาน เมล็ดแบบ สีน้ำตาลเป็นมัน ถิ่นกำเนิดอเมริกาเขตร้อนออกดอกตลอดปี ประโยชน์ของดอกบานไม่รู้โรย ชนิดดอกขาว จะใช้ทำเป็นยาทั้งต้นและราก ต้มน้ำแก้หนองใน นิ่ว ตกขาว และขับปัสสาวะ

ภาพที่ 2.163 ภาพต้นดอกบานไม่รู้โรยเป็นไม้ล้มลุกสูง 15 – 60 ซม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

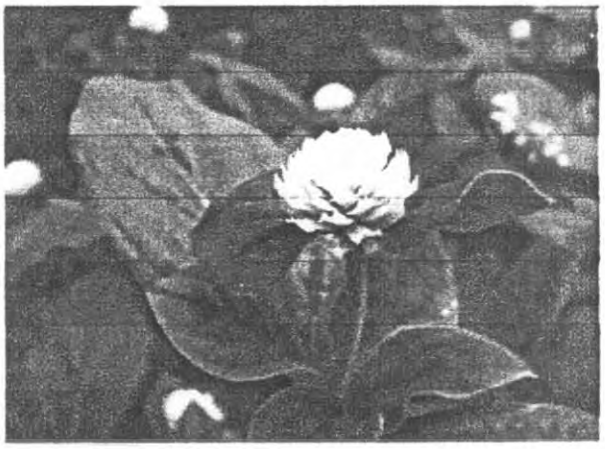

ภาพที่ 2.164 *ภาพลักษณะใบของดอกบานไม่รู้โรยที่เป็นใบเดี่ยว*

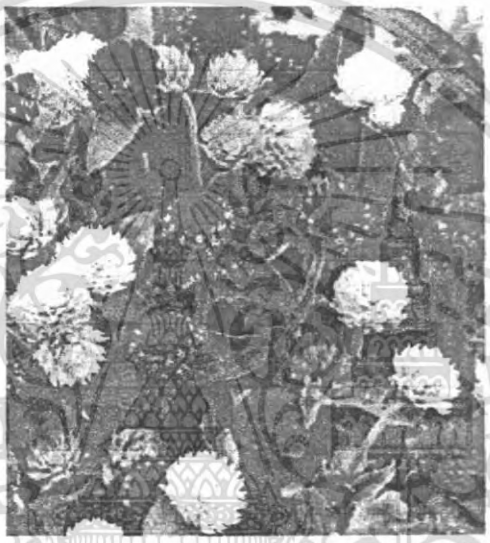

ภาพที่ 2.165 *ดอกบานไม่รู้โรยมีหลากหลายสีทั้งสีชมพู ม่วง แดง และขาวออกเป็นช่อกลม*

ภาพที่ 2.166 *ลักษณะของดอกบานไม่รู้โรย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

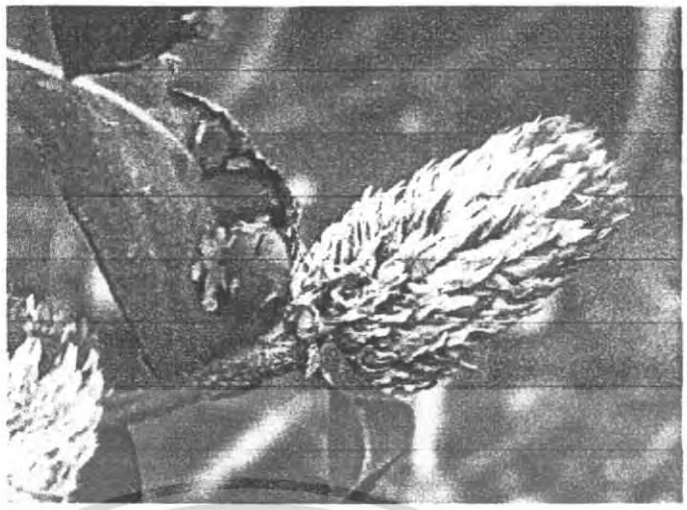

ภาพที่ 2.167 *ลักษณะของดอกบานไม่รู้โรยที่แก่จัด*

- **ความเป็นมงคลด้านความรัก**

ดอกบานไม่รู้โรยด้วยความที่ชื่อของดอกบานไม่รู้โรยเองนั้นเป็นชื่อที่ศิริมงคล จึงนำมาประดับในขันหมากเพราะมีความเชื่อว่าจะนำพาความรักของคู่แต่งงานไม่มีวันร่วงโรยไปได้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คู่มือคนรักต้นไม้ ของ วชิรพงศ์ หวลบุตตา สำนักพิมพ์บ้านและสวน 2548

http://www.panmai.com/Orchid/orchid.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ดอกดาวเรือง

ชื่อสามัญ	Marigold
ชื่อวิทยาศาสตร์	Tagetes erecta Linn.
วงศ์	COMPOSITAE

- ลักษณะทั่วไป

ดาวเรืองเป็นไม้ล้มลุกทรงพุ่มอายุสั้นหรือหลายปี มีความสูงตั้งแต่ 30–60 ซม. ใบมีลักษณะเป็นใบประกอบเหมือนขนนก ออกตรงข้ามกัน ใบย่อยรูปรีหรือรูปหอกแกมขอบขนาน โคนใบสอบ ปลายใบแหลม ออกดอกเป็นดอกเดี่ยวกระจุกอยู่ปลายยอด สีเหลืองหรือสีส้ม กลีบดอกวงนอกมีลักษณะเป็นรูปรางน้ำ โคนดอกเป็นหลอดเล็ก ปลายดอกเป็นรอยหยัก กลิ่นหอมฉุนการขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด สภาพที่เหมาะสมในการปลูกดินร่วนซุย และอุ้มน้ำได้ดี แสงแดดจัด ถิ่นกำเนิดอยู่ที่เม็กซิโก และสหรัฐอเมริกา

ภาพที่ 2.168 *ภาพลักษณะของต้นดาวเรือง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดาวเรือง (Marigold) เป็นชื่อที่คนไทยทั่วไปผู้จักกันดี แต่มีชื่อภาษาท้องถิ่นทางภาคเหนือว่า "ดอกคำปู้จู๋" ซึ่งหมายถึงดอกไม้ที่มีกลีบสีเหลืองคล้ายทองคำ ดาวเรืองเป็นพืชล้มลุก อายุประมาณ 0.5-4 ฟุต ใบเป็นใบประกอบ มีลักษณะเรียวยาว ดอกมีลักษณะเป็นแบบดอกรวม ประกอบด้วยดอกย่อยเล็ก ๆ เป็นจำนวนมาก อัดซ้อนกันแน่นอยู่บนฐานรองดอก ดอกมีสีเหลือง ส้ม ครีม และขาว มีตั้งแต่ขนาดเล็กคือประมาณ 1 นิ้ว จนถึงขนาดใหญ่ประมาณ 4 นิ้ว และเมื่อตัดลำต้น กิ่งก้านหรือใบของดาวเรือง จะมีกลิ่นเหม็น จึงทำให้แมลงไม่ค่อยรบกวน นอกจากนี้ภายในรากของดาวเรืองมีสารชนิดหนึ่งคือ แอลฟ่า เทอร์เธียนิล (& - terthienyl) ซึ่งเป็นสารที่สามารถควบคุมปริมาณไส้เดือนฝอยในดินได้เป็นอย่างดี

ชนิดของดาวเรือง

ดาวเรืองที่ปลูกกันอยู่โดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ดาวเรืองอเมริกัน (American Marigolds) เป็นดาวเรืองที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของทวีปอเมริกาเหนือ ลำต้นสูงตั้งแต่ 10-40 นิ้ว ดอกสีเหลือง ส้ม ทอง และขาว กลีบ ดอกซ้อนกันแน่น ดอกมีขนาดใหญ่ประมาณ 3-4 นิ้ว ดาวเรืองชนิดนี้มีหลายพันธุ์ ได้แก่

พันธุ์เตี้ย สูงประมาณ 10-14 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์ ปาปาย่า (papaya) ไพน์แอปเปิล (pineaple) ปัมพ์กิน (Pumpkin) เป็นต้น

พันธุ์สูงปานกลาง สูงประมาณ 14-16 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์อะพอลโล (Apollo) ไวกิ่ง (Viking) มูนช็อต (Moonshot) เป็นต้น

พันธุ์สูง สูงประมาณ 16-36 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์ดับเบิล อีเกิล (Double Egle) ดับบลูน (Doubloon) ซอฟเวอร์เรน (Sovereign) เป็นต้น

2. ดาวเรืองฝรั่งเศส (French Marigolds) ดาวเรืองฝรั่งเศสเป็นดาวเรืองต้นเล็กต้นเป็นพุ่มเตี้ย ๆ สูงประมาณ 6-12 นิ้ว ดอกสีเหลือง ส้ม ทอง น้ำตาลอมแดง และสีแดง ดอกมีขนาดเล็กประมาณ 1.5 นิ้ว นิยมปลูกประดับในแปลงมากกว่าปลูกเพื่อตัดดอก เนื่องจากมีก้านดอกสั้น นอกจากนี้ยังเป็นดาวเรืองที่สามารถลดปริมาณไส้เดือนฝอยที่ทำให้เกิดอาการรากปมในรากพืชได้ ตัวอย่างดาวเรืองฝรั่งเศส ได้แก่ พันธุ์ดอกชั้นเดียว ดอกมีขนาด 1.5-2 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์เรด มาเรตต้า (Red Marietta) นอธตี้ มาเรตต้า (Naughty Marietta) เอสปานา (Espana) ลีโอปาร์ด (Leopard) เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พันธุ์ดอกซ้อน ดอกมีขนาดตั้งแต่ 1.5-3 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์ควีน โซเฟีย (Queen Sophia) สการ์เลต โซเฟีย (Scarlet Sophia) โกลเด้น เกต (Golden Gate) เป็นต้น

3. ดาวเรืองพันธุ์ลูกผสม (Mule Marigids หรือ Afro American Marigolds) เป็นดาวเรืองลูกผสมระหว่างดาวเรืองอเมริกันและดาวเรืองฝรั่งเศส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำลักษณะความแข็งแรง ดอกใหญ่ และมีกลีบซ้อนมากของดาวเรืองอเมริกัน รวมเข้ากับลักษณะต้นเตี้ยทรงพุ่มกะทัดรัดของดาวเรืองฝรั่งเศส ดาวเรืองลูกผสมให้ดอกเร็วมาก คือเพียง 5 สัปดาห์หลังจากเพาะเมล็ดดอกมีขนาด 2-3 นิ้ว ดอกดกและอยู่กับต้นได้ดี ดาวเรืองชนิดนี้มีข้อเสียก็คือเมล็ดจะลีบ ไม่สามารถนำมาเพาะให้เป็นต้นใหม่ได้จึงเรียกว่า ดาวเรืองล่อ เช่นเดียวกับการผสมม้ากับลา มีลูกออกมาเรียกว่า ล่อ ซึ่งเป็นหมัน จึงทำให้เมล็ดมีราคาแพงมาก และการปลูกดาวเรืองด้วยเมล็ดชนิดนี้ จึงควรใช้เมล็ดเป็นปริมาณ 2 เท่าของจำนวนที่ต้องการ เนื่องเมล็ดมรเปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำ ดาวเรืองลูกผสมที่นิยมปลูกมีอยู่หลายพันธุ์ คือ พันธุ์นักเก็ต (Nugget) ไฟร์เวิร์ก (Fireworks) เรด เซเว่น สตาร์(Red Sevenstar) และโชว์โบ๊ต (Showboat)

ภาพที่ 2.169 *ภาพดาวเรืองอเมริกัน (American Marigolds)*

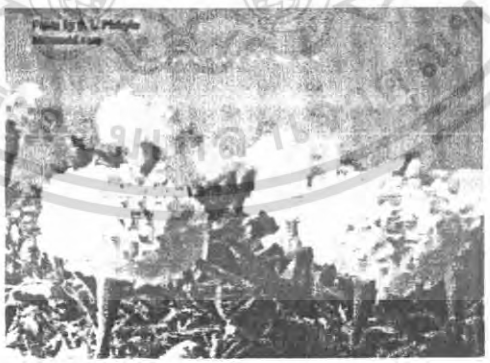

ภาพที่ 2.170 *ภาพดาวเรืองฝรั่งเศส (French Marigolds)*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.171 *ภาพใบของดอกดาวเรืองที่มีลักษณะเหมือนขนนก*

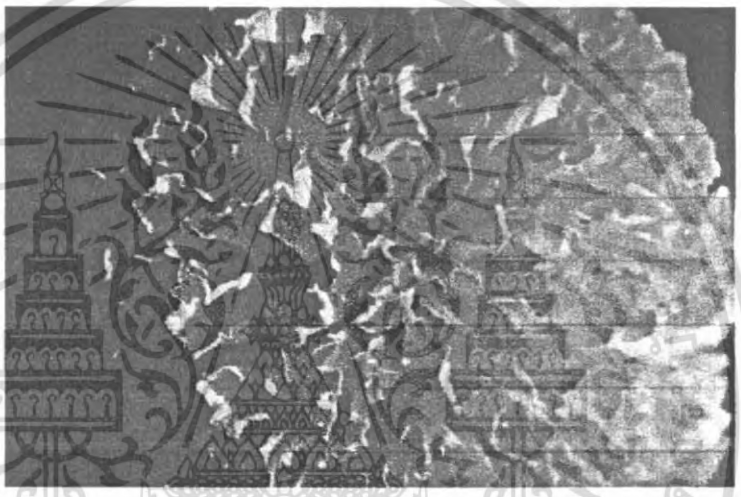

ภาพที่ 2.172 *ภาพลักษณะของดอกดาวเรือง*

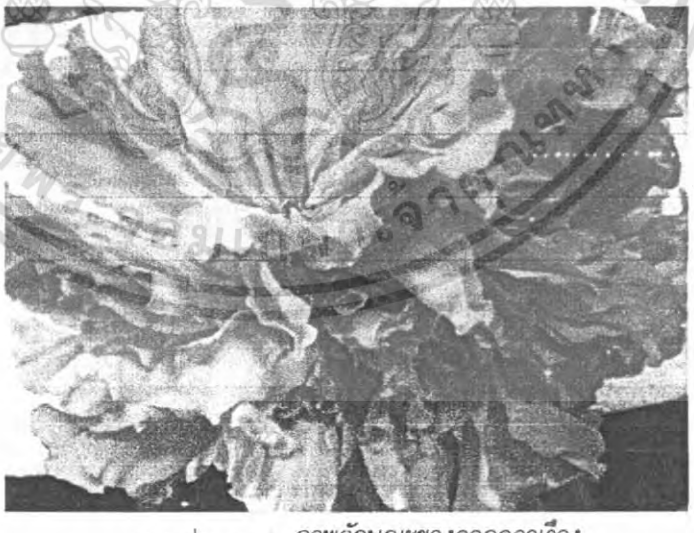

ภาพที่ 2.173 *ภาพลักษณะของดอกดาวเรือง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

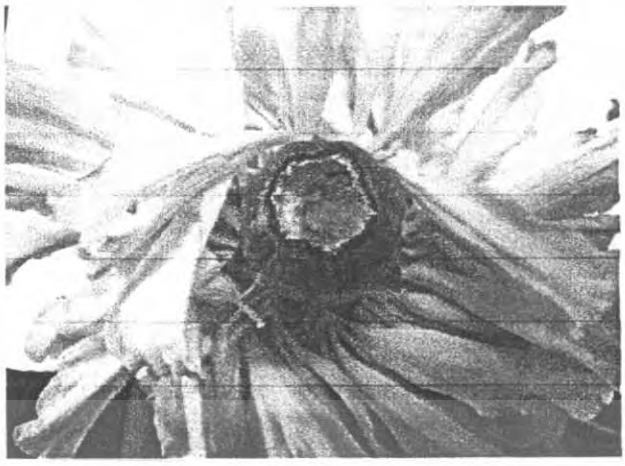

ภาพที่ 2.174 *ภาพลักษณะของดอกดาวเรืองด้านหลัง*

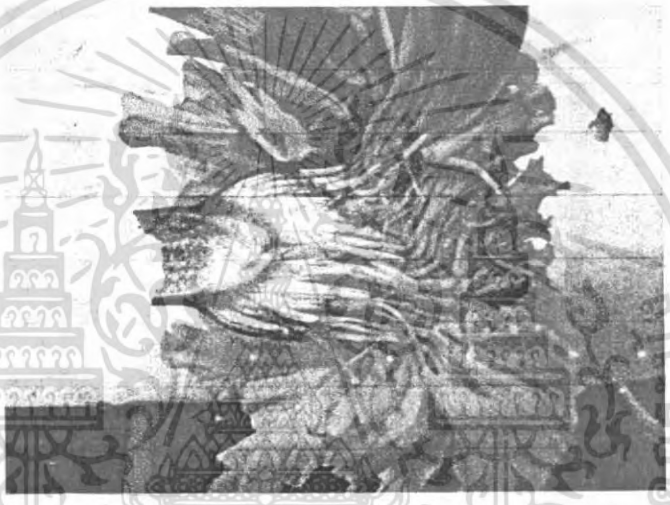

ภาพที่ 2.175 *ภาพลักษณะของดอกดาวเรืองที่ผ่ากลาง*

ภาพที่ 2.176 *ภาพลักษณะกลีบของดอกดาวเรือง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

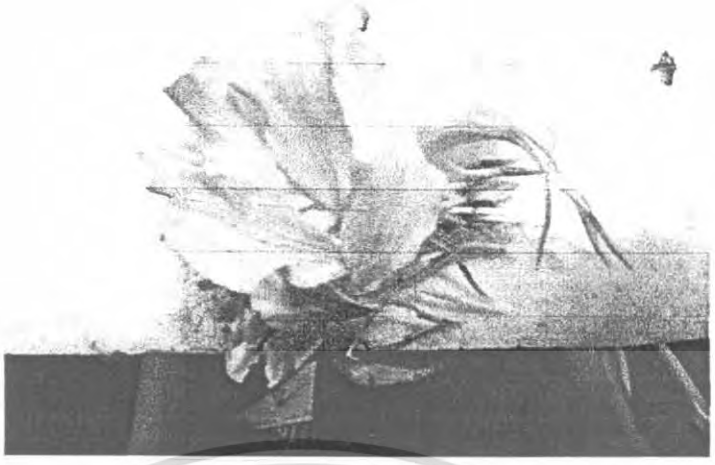

ภาพที่ 2.177 *ภาพลักษณะกลีบดอกดาวเรือง*

ภาพที่ 2.178 *ภาพลักษณะกลีบดอกดาวเรือง*

- ความเป็นมงคลด้านความรัก

การที่นำดอกดาวเรืองมาใช้ในพิธีกรรมแต่งงานนั้นเนื่องจากดอกดาวเรืองมีความมงคลที่ชื่อของดอกไม้ ทำให้มีความเชื่อว่าจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่คู่บ่าวสาวทั้งเรื่องความรักและเรื่องฐานะของครอบครัว

คู่มือคนรักต้นไม้ ของ วชิรพงศ์ หวลบุตตา สำนักพิมพ์บ้านและสวน 2548

http://www.panmai.com/Orchid/orchid.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ดอกกุหลาบ

ชื่อสามัญ	Rose
ชื่อวิทยาศาสตร์	Rose hybrida Rosa chinensis.
วงศ์	ROSACEAE

พันธุ์กุหลาบที่นิยมปลูกเป็นไม้มงคล

1. พันธุ์ดอกสีขาว ได้แก่ - Misty Morn
   - Blanche Mallerine
   - White Christmas
2. พันธุ์ดอกสีเหลือง ได้แก่ - King's Ransom
   - Golden Master Piece
3. พันธุ์ดอกสีชมพู ได้แก่ - Bel Ange
   - Queen Elizabeth
4. พันธุ์ดอกสีแสด ได้แก่ - Super Star
   - Tanga
5. พันธุ์ดอกสีม่วง ได้แก่ - Blue Moon

- ลักษณะทั่วไป

ลำต้นสูงหรือเตี้ย แตกต่างกันไปตามพันธุ์ คือ จะมีความสูงตั้งแต่ 30 – 200 เซนติเมตร แต่ก็จัดเป็นไม้ยืนต้นที่เป็นพุ่มขนาดเล็ก ลำต้นสีเขียว เมื่อแก่จะมีสีน้ำตาลมีหนามตามลำต้นทั่วไปจนถึงกิ่งก้านที่แตกออกมารอบต้นแต่บางพันธุ์ก็ไม่มีหนามเลย ใบเป็นใบรวมแตกออกจากกิ่งโดยจะออกจากก้านใบเป็นใบคู่ ลักษณะใบโคนมน ปลายแหลม ขอบใบหยักเล็กน้อย ใบบางสีเขียว ดอกเป็นดอกเดี่ยว มีก้านดอกยาวแตกออกจากปลายกิ่ง มีกลิ่นหอมอ่อนๆขอบดอกเรียบ มีกลีบดอกซ้อนกันเป็นชั้นๆ ประมาณ 4-6 ชั้น มีกลีบประมาณ 5-15 กลีบ มีเกสรตัวเมียและเกสรตัวผู้อยู่รวมกันตรงกลางดอก แต่ละพันธุ์จะมีลำต้นใบดอกแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กุหลาบ มีลำต้นตั้งตรงหรือเลื้อย แข็งแรงมีใบย่อย 3-5 ใบ ใบมีสีเขียวเข้มเป็นมันและมีรอยย่นเล็กน้อย ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ มี 2 เพศในดอกเดียวกัน มีเกสรตัวผู้และตัวเมียเป็นจำนวนมาก มีทั้งดอกชั้นเดียวและดอกซ้อน การจำแนกตามลักษณะสีของดอกแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. Single color มีสีของกลีบดอกสีเดียว ไม่ว่าจะเป็นด้านหน้าหรือด้านหลังของดอก และทุก ๆ กลีบมีสีเหมือนกัน เช่น พันธุ์Christian Dior
2. Multi-color มีสีของกลีบดอกเปลี่ยนไปตามอายุการบานดอก ในช่วงหนึ่งจะมีหลายสีเพราะบานดอกไม่พร้อมกัน ส่วนมากจะเป็นกุหลาบพวง เช่น พันธุ์ Sambra หรือ Charleston
3. Bi-color มีสีของกลีบดอก 2 สี คือ กลีบด้านในสีหนึ่ง ด้านนอกอีกสีหนึ่ง เช่น พันธุ์ Forty Niner
4. Blend-color มีสีของกลีบดอกด้านในมากกว่า 2 สีขึ้นไป เช่น พันธุ์ Monte Carlo
5. Striped color กลีบดอกในแต่ละกลีบมีสีมากกว่า 2 สีขึ้นไป ส่วนใหญ่มักเกิดเป็นสีสลับกันเป็นเส้นตามความยาวของกลีบดอก เช่น พันธุ์ Candy Stripe

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.179 ภาพลักษณะต้นดอกกุหลาบ

ภาพที่ 2.180 ภาพลักษณะใบของดอกกุหลาบ

ภาพที่ 2.181 ภาพลักษณะของดอกกุหลาบเมื่อบานเต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.182 *ภาพของดอกกุหลาบที่ยังไม่บานเต็มที่*

ภาพที่ 2.183 *ภาพของดอกกุหลาบทางด้านบน*

ภาพที่ 2.184 *ภาพลักษณะของใบเลี้ยงของดอกกุหลาบ*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

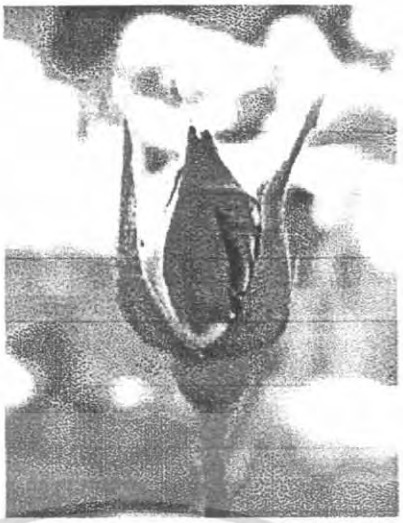

ภาพที่ 2.185 *ภาพลักษณะของใบเลี้ยงของดอกกุหลาบ*

ภาพที่ 2.186 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกกุหลาบ*

ภาพที่ 2.187 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกกุหลาบ*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.188 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกกุหลาบ*

ภาพที่ 2.189 *ภาพลักษณะของดอกกุหลาบที่ผ่ากลาง*

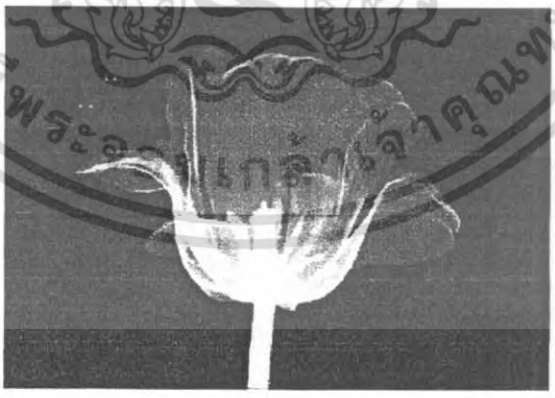

ภาพที่ 2.190 *ภาพลักษณะของดอกกุหลาบ*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.191 *ภาพลักษณะของดอกกุหลาบ*

ภาพที่ 2.192 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกกุหลาบ*

- ความเป็นมงคลด้านความรัก

ดอกกุหลาบนั้นมีกลิ่นหอมหวาน ทำให้มีความเชื่อกันว่ากลิ่นของดอกกุหลาบที่หอมขจรขจายนั้นจะเหมือนความรักของคู่แต่งงานนั้นจะหอมหวานเหมือนดังกลิ่นของดอกกุหลาบ

คู่มือคนรักต้นไม้ ของ วชิรพงศ์ หวลบุตตา สำนักพิมพ์บ้านและสวน 2548

http://www.panmai.com/Orchid/orchid.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ดอกกล้วยไม้

ชื่อสามัญ	Orchid
ชื่อวิทยาศาสตร์	*Phal. cornu-cervi* ORCHIDACEAE
วงศ์	(มีมากกว่า 100 วงศ์)

กล้วยไม้ เป็นพรรณไม้ที่เป็นที่รู้จักกันมานาน และเป็นที่ชื่นชอบอย่างกว้างขวางทั่วโลก เพราะมีความสวยงาม และมีมากมายหลากหลายชนิด จึงมีลักษณะการเติบโตแบบต่างๆ ได้แก่

- กล้วยไม้อากาศ คือ กล้วยไม้ที่เกาะอาศัยอยู่บนต้นไม้อื่น โดยมีรากเกาะอยู่กับกิ่งไม้หรือลำต้น
- กล้วยไม้ดิน คือ กล้วยไม้ที่ขึ้นอยู่ตามพื้นดินที่ปกคลุมด้วยอินทรียวัตถุ

การจำแนกวงศ์ย่อยของกล้วยไม้

ในประเทศไทย นอกจากกล้วยไม้ชนิดพันธุ์ตามที่พบในธรรมชาติอย่างมากมายแล้ว ยังมีพันธุ์ที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ใหม่ มีความแปลก สวยงามเพิ่มขึ้นอีก ซึ่งพันธุ์ที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ใหม่นี้ จะมีจำนวนมาก และไม่มีขีดจำกัด ทำให้กล้วยไม้ของไทยเป็นที่รู้จัก เป็นที่สนใจ และชื่นชอบต่อคนทั่วไป กล้วยไม้สกุลต่างๆ ที่พบในประเทศไทย ตัวอย่างเช่น

- สกุลกุหลาบ (*Aerides spp.*)
- สกุลเข็ม (*Ascocentrum spp.*)
- สกุลสิงโตกลอกตา (*Bulbophyllum spp.*)
- สกุลคาแลนเธ (*Calanthe spp.*)
- สกุลซีโลจิเน (*Coelogyne spp.*)
- สกุลซิมบิเดียม (*Cymbidium spp.*)
- สกุลหวาย (*Dendrobium spp.*)
- สกุลม้าวิ่ง (*Doritis pulcherrima*)
- สกุลแกรมมาโตฟิลลัม (*Grammatophyllum speciosum*)
- สกุลฮาบีนาเรีย (*Habenaria spp.*)
- สกุลรองเท้านารี (*Paphiopedilum spp.*)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **ลักษณะทั่วไป**

กล้วยไม้เป็นพืชที่มีส่วนต่างๆ สมบูรณ์ คือ มีราก ต้น ใบ ดอก และผล ราก ของกล้วยไม้ไม่มีรากแก้ว ลำต้นไม่มีแก่นไม้ ใบจัดเป็นพืชใบเลี้ยง คือเส้นใบจะอยู่ใน ลักษณะขนานกันไปตามความยาวของใบ ใบของกล้วยไม้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ออกไปตามชนิดของกล้วยไม้ ช่อดอก(Inflorescence) มีลักษณะแตกต่างกันไป อย่างกว้างขวางแล้วแต่สกุลและชนิดของกล้วยไม้ บางชนิดมีก้านช่อสั้นมาก บางชนิด มีก้านช่อยาว บางชนิดมีช่อดอกตั้งแข็ง (Erect) บางชนิดมีช่อดอกลักษณะโค้งหรือ ห้อยหัวลง เช่น ช่อดอกกล้วยไม้ไอยเรศ (Rhynchostylis retusa) กล้วยไม้บางชนิดมี ช่อดอกยาวและมีแขนงแยกออกไปอีก ดอกกล้วยไม้เป็นดอกสมบูรณ์เพศ คือ เกสรตัว ผู้และเกสรตัวเมียอยู่ในดอกเดียวกันมีหน้าที่ในการสืบพันธุ์ ดอกมีลักษณะ คือ กลีบ รองดอก คือกลีบชั้นนอก เป็นส่วนที่ห่อหุ้มป้องกันส่วนต่างๆ ในขณะที่มีสภาพเป็นตา ดอกอยู่ มักมีลักษณะและสีสันคล้ายใบ กลีบดอก กล้วยไม้กลีบดอก 6 กลีบ แบ่ง ออกเป็น 2 ชั้น ชั้นนอก 3 กลีบ และชั้นใน 3 กลีบ กลีบชั้นนอกอยู่ข้างบนหนึ่งกลีบ ข้างๆ หรือข้างล่าง 2 กลีบ กลีบคู่ล่างนี้จะมีขนาดรูปร่างและสีสันเหมือนกัน แต่กลีบ บนอาจแตกต่างออกไป สำหรับกลีบชั้นใน 3 กลีบ กลีบหนึ่งอยู่ข้างล่าง อีก 2 กลีบอยู่ ข้างบน กลีบคู่นี้จะมีขนาด รูปทรง สีสัน เหมือนกัน

กล้วยไม้เจริญเป็นกลุ่มประกอบด้วยต้นเล็กๆ ลักษณะเป็นลำหลายต้น เรียกว่า ลำลูกกล้วย มีใบเกิดที่ส่วนปลาย เมื่อต้นสมบูรณ์จะแตกช่อดอกจากปลาย ยอด โคนจะมีตาที่สมบูรณ์ 1-2 ตา ซึ่งหลังจากออกดอกแล้ว ตาก็จะแตกหน่อใหม่ เรียกว่า ลำหน้า สลับซ้าย-ขวาไปเรื่อยๆคล้ายทอดเลื้อย ส่วนลำเก่าเรียก ลำหลังก็จะ หยุดเจริญ สามารถแบ่งแยกกอไปปลูกใหม่ได้

. ภาพที่ 2.193 *ภาพลักษณะของก้านใบ และลำลูกกล้วย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล้วยไม้ไม่แตกกอ (Monopodial pseudobulbous) มีลำต้นเดี่ยว มีใบเกิดที่ยอดเจริญซ้อนทับกันสูงขึ้นเรื่อยๆ เมื่อต้นสมบูรณ์ จะแทงช่อดอกเกิดขึ้นที่ซอกใบ ส่วนที่รากจะแตกจากโคนลำ

ภาพที่ 2.194 *ภาพลักษณะของกล้วยไม้ไม่แตกกอ*

กล้วยไม้บางชนิด อย่างเช่น รองเท้านารี อาจจะไม่มีลำต้นเลย ซึ่งเรียกกล้วยไม้ประเภทนี้ว่า เป็นแบบ sympodial nonpseudobulbous

ภาพที่ 2.195 *ภาพลักษณะของกล้วยไม้ที่ไม่มีลำต้น*

ดอกกล้วยไม้มีกลีบ 6กลีบ แบ่งเป็น 2 ชุด ชุดแรกเป็นกลีบเลี้ยงหรือกลีบชั้นนอก อยู่ด้านบน 1 กลีบ (a) และด้านล่าง 2 กลีบ (b) ส่วนชุดของกลีบดอกหรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลีบชั้นในนั้น มี 2 กลีบอยู่ด้านข้าง (c) และอีก 1 กลีบ อยู่ด้านล่าง (d) ซึ่งมีรูปร่างลักษณะต่างออกไป เพื่อช่วยให้เกิดการถ่ายเทละอองเกสรเรียกว่า กลีบปากหรือกระเป๋า

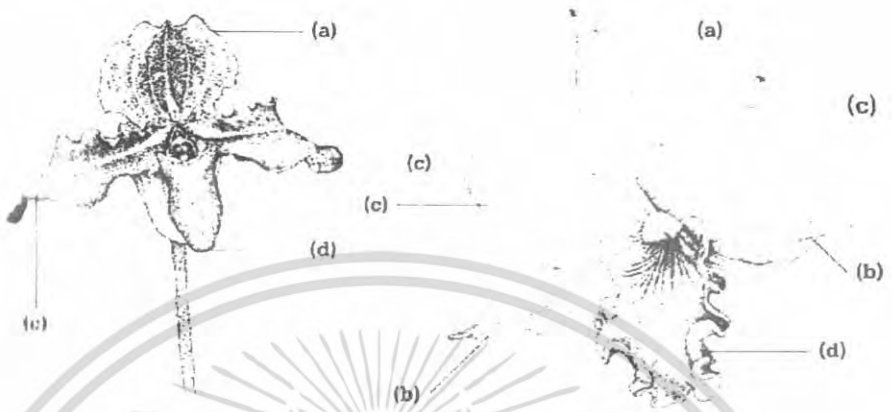

ภาพที่ 2.196 *ภาพอธิบายลักษณะของกลีบของกล้วยไม้*

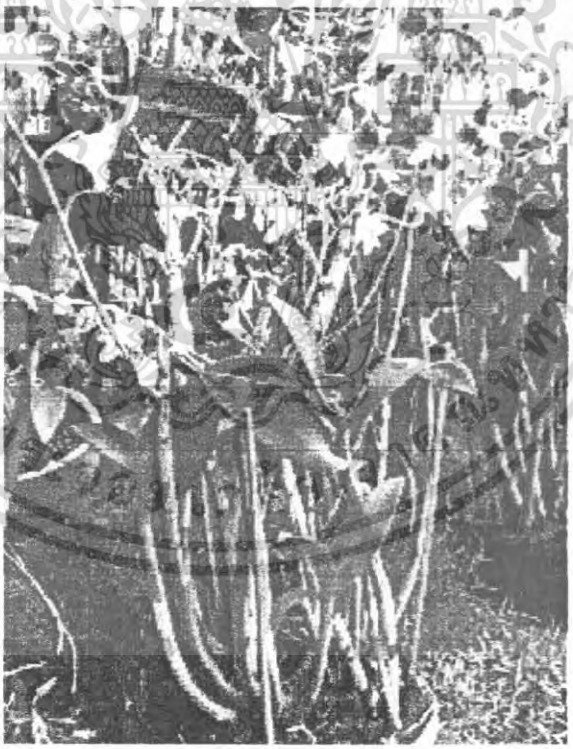

ภาพที่ 2.197 *ภาพลักษณะของต้นกล้วยไม้*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

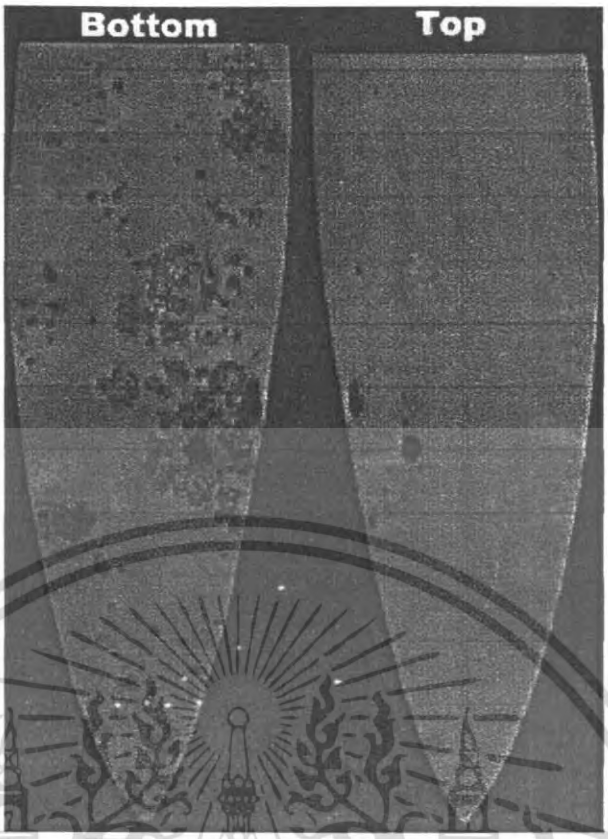

ภาพที่ 2.198 *ภาพลักษณะใบของดอกกล้วยไม้*

ภาพที่ 2.199 *ภาพลักษณะของดอกกล้วยไม้*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

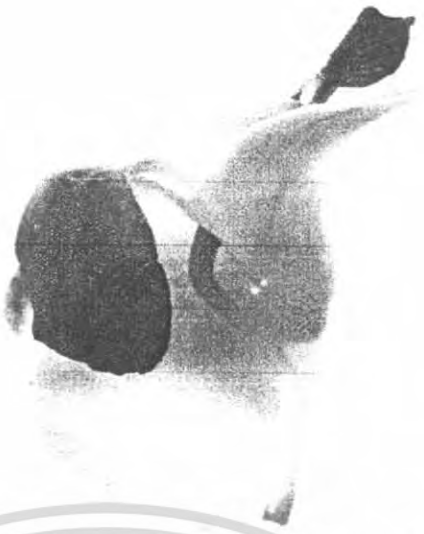

ภาพที่ 2.200 *ภาพลักษณะของดอกกล้วยไม้*

ภาพที่ 2.201 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกกล้วยไม้*

ภาพที่ 2.202 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกกล้วยไม้*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.203 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกกล้วยไม้*

ภาพที่ 2.204 *ภาพลักษณะของแกนกลางของดอกกล้วยไม้*

ภาพที่ 2.205 *ภาพลักษณะของกลีบของดอกกล้วยไม้*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

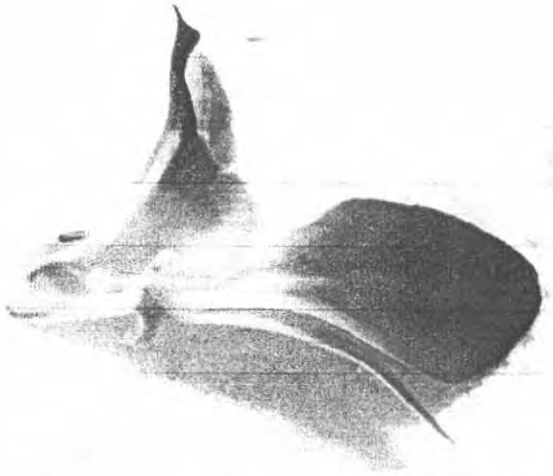

ภาพที่ 2.206 *ภาพลักษณะของดอกกล้วยไม้ที่ตัดผ่ากลาง*

ภาพที่ 2.207 *ภาพลักษณะของดอกกล้วยไม้ที่ตัดผ่ากลาง*

- ความเป็นมงคลด้านความรัก

ดอกกล้วยไม้นั้นได้ถูกยกย่องเป็นดอกไม้ที่สวยงามและคงทนมากที่สุดชนิดหนึ่ง ทำให้มีความเชื่อกันว่าเมื่อนำดอกกล้วยไม้มาใช้ประกอบในพิธีแต่งงาน นั้นจะทำให้คู่บ่าวสาวนั้นจะรักกันยืนนานคงทน

คู่มือคนรักต้นไม้ ของ วชิรพงศ์ หวลบุตตา สำนักพิมพ์บ้านและสวน 2548

http://www.panmai.com/Orchid/orchid.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 วิเคราะห์และสรุปรูปทรงและลวดลายของดอกไม้มงคลที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

สรุปรูปทรงของดอกไม้มงคล

ดอกไม้มงคล 5 ชนิดที่ได้กล่าวมานั้น แต่ละชนิดก็มีหลากหลายพันธุ์แตกต่างกันไปทำให้ต้องมีการสรุปรูปทรงของดอกไม้แต่ละชนิดนั้นเพื่อจะนำรูปทรงไปทำการออกแบบต่อไป

ตารางที่ 2.21 **ตารางสรุปลักษณะต่าง ๆของดอกไม้มงคลที่ใช้ในพิธีมงคลสมรส**

ชื่อดอกไม้	สรุปลักษณะต่างๆของดอกไม้มงคล
ดอกรัก	
ดอก บานไม่รู้โรย	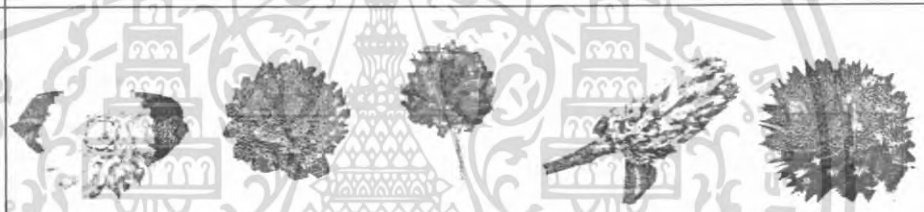
ดอก ดาวเรือง	
ดอก กุหลาบ	
ดอก กล้วยไม้	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.22 **ตารางสรุปรูปทรงของดอกไม้มงคลที่ใช้ในพิธีมงคลสมรส**

ชื่อดอกไม้	รูปทรงลดทอนของดอกไม้
ดอกรัก	
ดอก บานไม่รู้โรย	
ดอก ดาวเรือง	
ดอก กุหลาบ	
ดอก กล้วยไม้	

สรุป จากการลดทอนลักษณะรูปทรงของดอกไม้มงคลนั้นจะได้ออกมาดังตาราง 2.6.3.1 ซึ่งจะเป็นลักษณะของรูปทรงอิสระที่แตกต่างกัน โดยจะนำลักษณะรูปทรงอิสระที่เป็นเอกลักษณ์ของดอกไม้มงคลแต่ละชนิดไปใช้ในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 วิเคราะห์และสรุปดอกไม้มงคลที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบในแต่ละภาชนะขันหมาก

ในพิธีแต่งงานนั้นภาชนะขันหมากแต่ละชนิดก็มีหน้าที่และตำแหน่งในการวางที่ต่างกันออกไป ซึ่งสามารถแยกภาชนะขันหมากออกเป็นกลุ่มๆได้ตามตำแหน่งการวางได้ออกมาเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

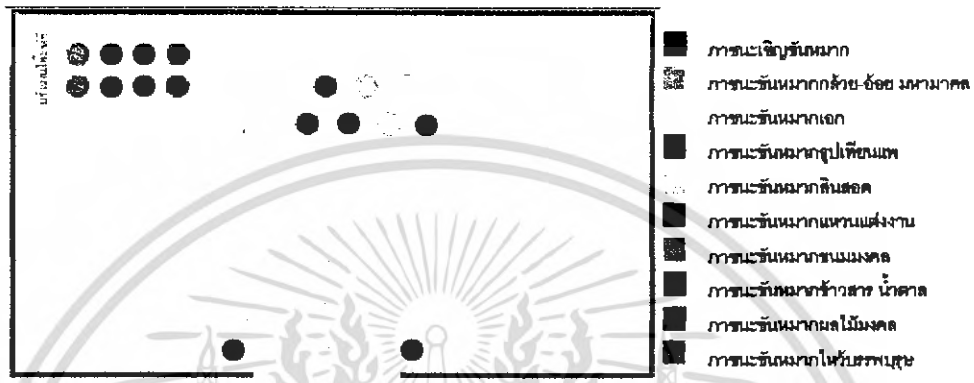

ภาพที่ 2.208 *ภาพผังการวางภาชนะขันหมากในพิธี*

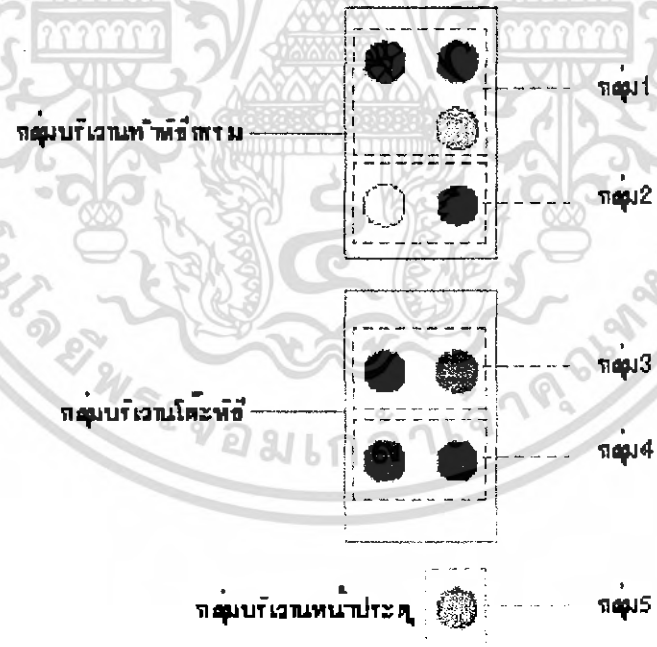

ภาพที่ 2.209 *ภาพลักษณะการแบ่งกลุ่มของภาชนะขันหมาก*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ 1. ภาชนะขันหมากเอก
ภาชนะขันหมากสินสอด
ภาชนะขันหมากแหวนแต่งงาน

กลุ่มที่ 2. ภาชนะขันหมากธูปเทียนแพ
ภาชนะเชิญขันหมาก

กลุ่มที่ 3. ภาชนะขันหมากขนมมงคล
ภาชนะขันหมากผลไม้มงคล

กลุ่มที่ 4. ภาชนะขันหมากกล้วยอ้อยมงคล

กลุ่มที่ 5. ภาชนะขันหมากข้าวสาร
ภาชนะขันหมากน้ำตาล
ภาชนะขันหมากไหว้บรรพบุรุษ

ดอกไม้มงคลที่ใช้ในพิธีมงคลสมรสมีอยู่ 5 ชนิด นั่นคือ ดอกกุหลาบ ดอกบานไม่รู้โรย ดอกรัก ดอกดาวเรือง และดอกล้วยไม้ สำหรับความสำคัญนั้นจะเรียงลำดับความสำคัญตามความหมายและความเชื่อในด้านมงคลของดอกไม้ได้ดังต่อไปนี้

1. ดอกรัก
2. ดอกบานไม่รู้โรย
3. ดอกดาวเรือง
4. ดอกกุหลาบ
5. ดอกล้วยไม้

ซึ่งลำดับความสำคัญของทั้งสอง 2 อย่าง ทั้งกลุ่มของพานขันหมาก และความสำคัญของดอกไม้มงคลในงานมงคลสมรส จึงนำกลุ่มของภาชนะขันหมากมาจับคู่กับดอกไม้มงคล ตามลำดับของทั้งของกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ข้อมูลเกี่ยวกับลวดลาย

- 2.7.1 ลวดลายกับจิตวิทยา
- 2.7.2 นิยามหลักเบื้องต้นในการออกแบบ
- 2.7.3 ข้อมูลการออกแบบลวดลายและการจัดวางลวดลายบนตัวผลิตภัณฑ์
- 2.7.4 ลายลายจากที่มาของดอกไม้มงคล
- 2.7.5 วิเคราะห์และสรุปแนวทางของการจัดลวดลายที่ใช้ในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ข้อมูลลวดลาย

ลวดลายเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อจิตใจของผู้พบเห็น ในการออกแบบลวดลายของชิ้นงานแต่ละชิ้น จะต้องคำนึงถึงทั้งลักษณะของลวดลายที่ใช้และหลักในการจัดวางลวดลายให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ชิ้นนั้นๆ เพราะลวดลายแต่ละชิ้นนั้นจะมีผลต่อจิตใจของผู้พบเห็นแตกต่างกัน และลวดลายมีผลอย่างมากต่อรูปลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ ขึ้นอยู่กับความชอบ และรสนิยมของผู้พบเห็น การออกแบบงานเซรามิกส์ ก็จำเป็นต้องทราบข้อมูลต่างๆของลวดลาย ดังนี้

2.7.1 ลวดลายกับจิตวิทยา

สิ่งจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือบริการนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจหลายอย่างประกอบกัน คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์เป็นเหตุผลหลักที่จะทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ แต่เมื่อคุณสมบัติแบ่งออกได้ทั้งหน้าที่ใช้สอยและความสวยงาม ในการออกแบบจึงต้องคำนึงถึงความสวยงามของผลิตภัณฑ์ไปพร้อมๆกับหน้าที่ใช้สอยด้วย

การออกแบบลวดลายที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นออกมาดูดีประทับใจผู้บริโภค คือสามารถกระตุ้นหรือเร้าใจ จูงใจ ผู้บริโภคได้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้

1. **ขนาด** ลวดลายต้องมีขนาดพอเหมาะกับพื้นที่ใช้สอย ไม่ใหญ่หรือเล็กจนเกินไป
2. **ความเข้มของลวดลายและสี** ได้แก่ การใช้สีที่ดูให้สว่าง ย่อมทำให้น่าสนใจได้ดีกว่าสีที่ดูมัวหม่น
3. **การเปลี่ยนแปลงของลวดลายและสี** บุคคลจะเพิ่มความสนใจมากขึ้น ถ้านักออกแบบออกแบบให้ลวดลายและสีนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น สี ใช้สีเข้มกับสีอ่อนปะปนกันหรือใช้สีสดใสสลับสีขุ่นมัวหรือการเปลี่ยนแปลงขนาด ให้ได้ขนาดและลวดลายมีทั้งเล็กใหญ่ปะปนกันอย่างมีจังหวะ
4. **การกระทำซ้ำ ๆกัน แบบลวดลายที่ซ้ำ ๆกัน แต่วางอย่างมีระเบียบ** จะเพิ่มความเร้าใจให้รู้สึกสนใจมากขึ้นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. **การผ่านประสาทสัมผัสหลาย ๆทาง** ถ้าทำให้บุคคลรับเข้าผ่านประสาทหลายทางจะช่วยให้การรับรู้สมบูรณ์ขึ้นมากกว่าการใช้ประสาทสัมผัสทางเดียว สำหรับลักษณะนี้เมื่อนำมาใช้กับการออกแบบลวดลาย การใช้ลวดลาย 3 มิติจะทำให้รู้สึกอยากจับต้องดูว่าลายนั้นลึกขึ้งเพียงใด บางครั้งการตกแต่งพิเศษ เช่นผิวมัน น่าสัมผัส จะเป็นสิ่งจูงใจให้สัมผัสผลิตภัณฑ์นั้นๆและทำให้เป็นที่นิยมมากกว่าปกติ
6. **ความแปลกใหม่ของสิ่งเร้า** แปลกใหม่ทั้งในเรื่องของลวดลาย ลักษณะหรือคุณสมบัติ จะมีประสิทธิภาพดีกว่าสิ่งเร้าที่เคยชิน ซ้ำซาก ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในการกระตุ้นจุดสนใจของผู้รับรู้

บทความจากวิทยานิพนธ์ของนาย อิสรา ธนะปุระ ปีการศึกษา 2547-2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2 **นิยามหลักเบื้องต้นในการออกแบบ (Definition of Design Principle)**

ความรู้หลักเบื้องต้นในการออกแบบลาย จะสามารถช่วยในการออกแบบลายให้ง่ายขึ้นและน่าสนใจมากขึ้น การออกแบบลายก็คือการจัดระเบียบลาย

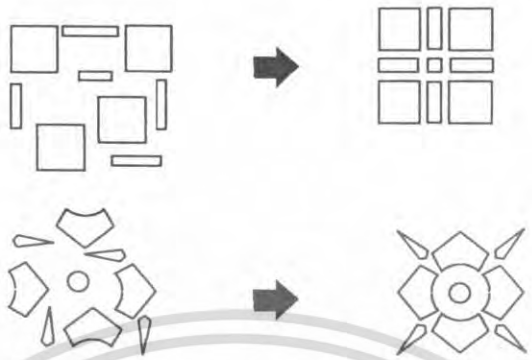

ภาพที่ 2.210 *ภาพแสดงการจัดระเบียบของลาย*

ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะของลวดลายออกเป็นลักษณะต่างๆได้ 11 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. Repetition
2. Rhythm
3. Balance
4. Proportion
5. Alternation
6. Sequence
7. Radiation
8. Parallelism
9. Symmetry
10. Contrast
11. Emphasis

1. **Repetition** – เป็นการทำซ้ำๆกันของลายในทิศทางต่างๆ

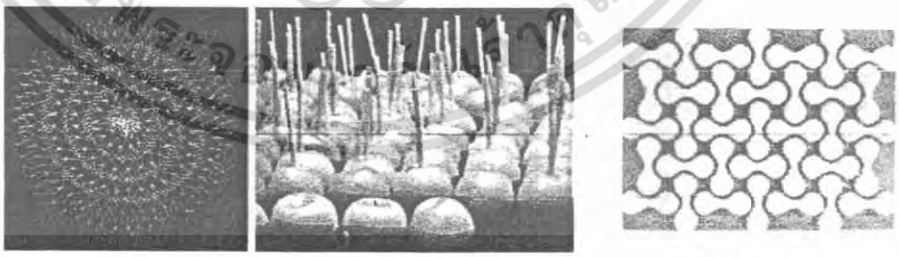

ภาพที่ 2.211 *ภาพลักษณะการวางลายของ Repetition*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **Rhythm** – จังหวะของเส้นซึ่งสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว (Related Movement) เป็นการวางเส้น รูปทรง โทนสี ลงบนภาชนะในส่วนที่สายตาเห็นได้ง่าย มีการลื่นไหลของเส้น (Travel Easily)

1. จังหวะแบบเหมือนกันซ้ำๆกัน เป็นการนำเอาองค์ประกอบหรือรูปที่เหมือน ๆ กัน มาจัดวางเรียงต่อกัน ทำให้ดูมีระเบียบ (Order) เป็นทางการ การออกแบบลายต่อเนื่อง เช่น ลายเหล็กดัด ลายกระเบื้องปูพื้นหรือผนัง ลายผ้า เป็นต้น

2. จังหวะสลับกันไปแบบคงที่ เป็นการนำองค์ประกอบหรือรูปที่ต่างกันมาวางสลับกันอย่างต่อเนื่อง เป็นชุด เป็นช่วง ให้ความรู้สึกเป็นระบบสม่ำเสมอ ความแน่นอน

3. จังหวะสลับกันไปแบบไม่คงที่ เป็นการนำองค์ประกอบหรือรูปที่ต่างกันมาวางสลับกัน อย่างอิสระ ทั้งขนาด ทิศทาง ระยะห่าง ให้ความรู้สึกสนุกสนาน

4. จังหวะจากเล็กไปใหญ่หรือจากใหญ่ไปเล็ก เป็นการนำรูปที่เหมือนกันมาเรียงต่อกัน แต่มีขนาดต่างกันโดยเรียงจากเล็กไปใหญ่หรือจากใหญ่ไปเล็กอย่างต่อ เนื่องทำให้ภาพมีความลึก มีมิติ

ภาพที่ 2.212 ภาพลักษณะการวางลายของ Rhythm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. Balance – คือ ความเท่ากันหรือเท่าเทียมกันทั้งสองข้าง แบ่งออกเป็น สมดุลแบบทั้ง 2 ข้างเหมือนกัน (Symmetrical balance) ทั้งซ้ายขวาเหมือนกัน การสมดุลแบบนี้จะทำให้ดูมั่นคงหนักแน่น ยุติธรรม เช่น งานราชการ ใบวุฒิบัตร ประกาศณียบัตร การถ่ายรูปติดบัตรเป็นต้น

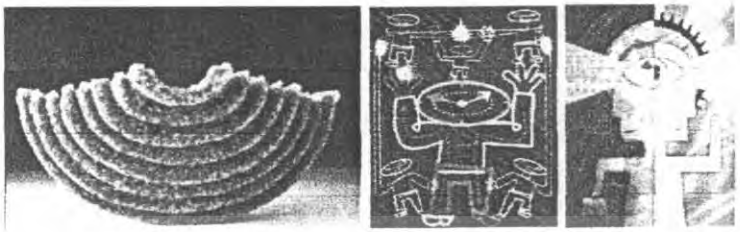

ภาพที่ 2.213 *ภาพลักษณะการวางลายของ Balance*

สมดุลแบบ 2 ข้างไม่เหมือนกัน (Asymmetrical balance) ด้านซ้ายและขวาจะไม่เหมือนกัน แต่มองดูแล้วเท่ากันด้วยน้ำหนักทางสายตา เช่น สมดุลด้วยน้ำหนักและขนาดของรูปทรง ด้วยจุดสนใจ ด้วยจำนวนด้วยความแตกต่างของรายละเอียด ด้วยค่าความเข้มจางของสี เป็นต้น

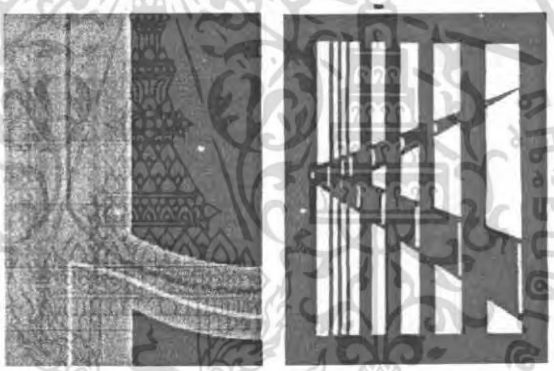

ภาพที่ 2.214 *ภาพลักษณะการวางลายของ Balance*

4. Proportion – คือความสัมพันธ์ของขนาดสัดส่วนซึ่งมีต่อกันของลาย

ภาพที่ 2.215 *ภาพลักษณะการวางลายของ Proportion*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. Alternation – เป็นการกลับกันของลายอย่างต่อเนื่องเป็นระเบียบ ลายอาจมีตั้งแต่ 2 ลายขึ้นไป

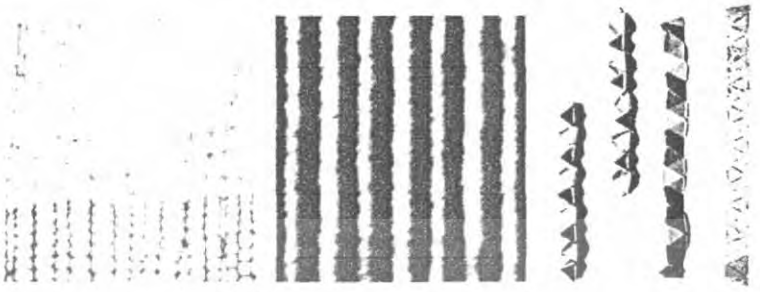

ภาพที่ 2.216 *ภาพลักษณะการวางลายของ Alternation*

6. Sequence – เป็นการลำดับทางเส้นลาย รูปทรง หรือโทนสีให้รวมเป็นสีเดียวกัน

ภาพที่ 2.217 *ภาพลักษณะการวางลายของ Sequence*

7. Radiation – ลายที่แตกแขนงจากแกนกลาง หรือจุดกึ่งกลาง

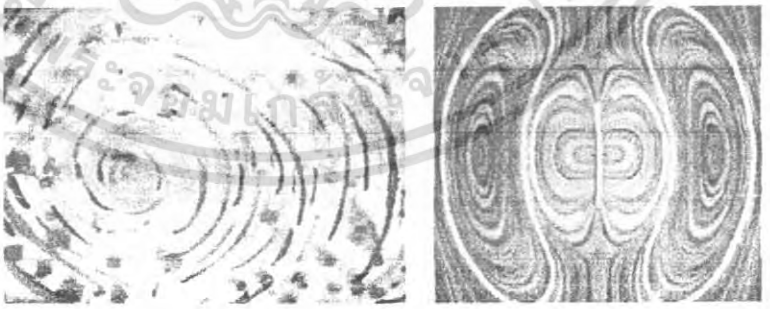

ภาพที่ 2.218 *ภาพลักษณะการวางลายของ Radiation*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. Parallelism – เป็นการต่อเนื่องของเส้นหรือรูปทรงในทิศทางเดียวกันในระยะห่างที่เท่ากัน

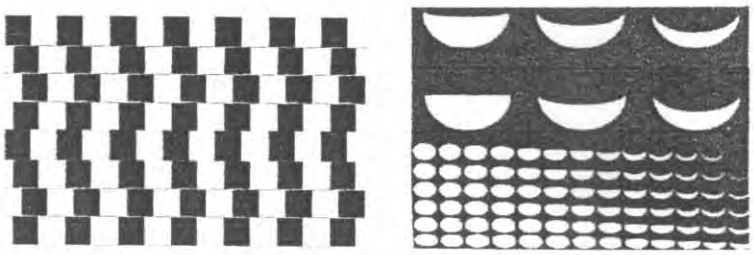

ภาพที่ 2.219 *ภาพลักษณะการวางลายของ Parallelism*

9. Symmetry – คือการสมมาตรของลายที่เท่ากัน เหมือนกันทุกประการทั้ง 2 ด้านของแนวกึ่งกลาง

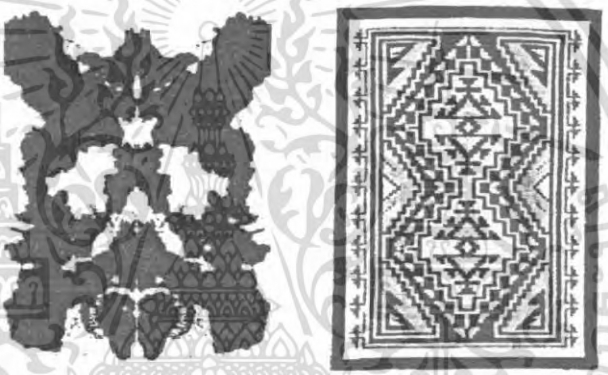

ภาพที่ 2.220 *ภาพลักษณะการวางลายของ Symmetry*

10. Contrast – เป็นลายที่เกิดจากการรวมกันระหว่างความแตกต่างของเส้นลาย รูปทรง สี ความเล็กใหญ่ สั้นยาว สูงต่ำ

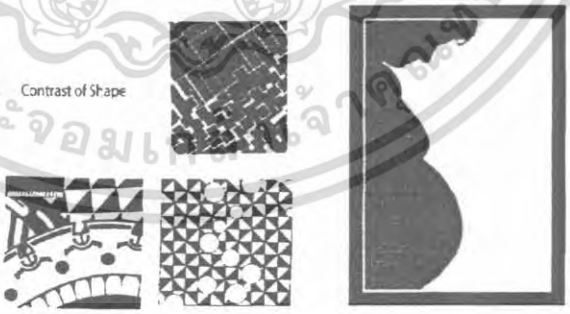

ภาพที่ 2.221 *ภาพลักษณะการวางลายของ Contrast*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. Emphasis – เป็นการเน้นลายโดยการวางลายหลักในตำแหน่งที่สะดุดตาที่สุด จากนั้นจึงแจกแจงรายละเอียด เพื่อให้ลายหลักมีความน่าสนใจมากขึ้น ในการออกแบบจะประกอบด้วยจุดสำคัญหรือส่วนประธานในภาพ จุดรองลงมาหรือส่วนรองประธาน ส่วนประกอบหรือพวกรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ

หลักและวิธีในการใช้การเน้น

- เน้นด้วยการจัดกลุ่มในส่วนที่ต้องการเน้น
- เน้นด้วยการใช้สี
- เน้นด้วยขนาด
- เน้นด้วยการทำจุดรวมสายตา

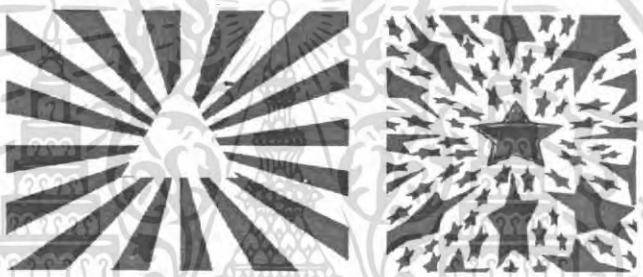

ภาพที่ 2.222 *ภาพลักษณะการวางลายของ Emphasis*

บทความจาก ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จัดทำเมื่อปี พ.ศ. 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.3 **ข้อมูลการออกแบบลวดลายและประเภทของลายบนตัวผลิตภัณฑ์**

ประเภทของลายบนผลิตภัณฑ์ในการออกแบบลายลงบนภาชนะนั้นมี 3 ลักษณะ คือ

1. **ลายโดด (Spot)**

เป็นการวางลายที่ตำแหน่งหนึ่งบนภาชนะ เป็นการวางลายเพื่อเป็นจุดสนใจของภาพโดยทั่วไปมักเป็นการตัดกันของลายกับสีพื้นของภาชนะ (รูปซ้าย) หรืออาจเป็นลายโดยจัดวางในลักษณะกลุ่มลายต่างๆ รวมเข้าด้วยกัน หรือมีลายละเอียดปลีกย่อยออกไป แต่ยังคงรวมอยู่ในกรอบเดียวกัน (รูปขวา)

ภาพที่ 2.223 ภาพแสดงการวางลายโดด

ลายโดดนี้มักจะวางลายบนภาชนะ 3-4 จุดรอบภาชนะ เนื่องจากสายตาของคนเราสามารถมองเห็นเพียง 1/3 ของผิวรอบภาชนะ ลายโดดมักใช้ร่วมกับลายแถบ

ภาพที่ 2.224 ภาพแสดงการวางลายโดดแบบใช้ร่วมกับลายแถบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.ลายแถบ (Band)

เป็นลายมีลักษณะเป็นแถบ ซึ่งนิยมใช้ตกแต่งภาชนะเพื่อเป็นการนำสายตา เน้นให้เห็นสัดส่วน รูปทรงของภาชนะเด่นชัดขึ้น แถบลายต่อเนื่องนี้มักนิยมใช้กับภาชนะรูปทรงกระบอก

ภาพที่ 2.225 *ภาพแสดงการวางลายแถบ*

หากเป็นรูปทรงเหลี่ยมเช่น สี่เหลี่ยมหรือหกเหลี่ยม ลายตกแต่งในแต่ละด้านอาจแตกต่างกันได้หลายแถบ มักใช้ตกแต่งรอบภาชนะในส่วนบนหรือล่างของภาชนะ หรือทั้ง 2 ส่วน

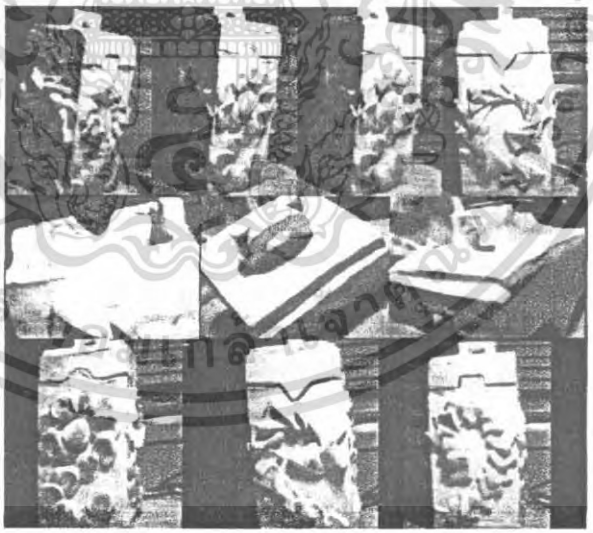

ภาพที่ 2.226 *ภาพแสดงการใช้ลายแถบกับรูปทรงเหลี่ยม*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความกว้างของลายแถบจะต้องมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนของภาชนะ ลายแถบไม่ควรกว้างเกินไป ลายที่กว้างเกินไปจะเป็นการแบ่งภาชนะเป็นส่วนบนและส่วนล่าง แทนที่จะเป็นเส้นรอบภาชนะ

การออกแบบลายแถบ ควรกำหนดตำแหน่งของเส้นพื้นฐาน (Base Line) ก่อนแล้วจึงใส่ลวดลายที่เป็นรายละเอียดต่างๆ

3.ลายทั่วภาชนะ (All-over Pattern)

เป็นการออกแบบลวดลายทั่วภาชนะ ซึ่งแตกต่างจากลาย 2 ประเภทแรกข้างต้น โดยลายที่กระจายทั่วภาชนะไม่ได้เน้นที่จุดใดจุดหนึ่ง

การออกแบบลายทั่วภาชนะนี้ อาจดัดแปลงมาจากลายแถบได้ โดยการกระจายช่องไฟของลายให้อยู่ในตำแหน่งต่างๆอย่างต่อเนื่อง หรือการใช้แม่ลายหลัก (Main Motif) และมีลวดลายประกอบย่อยๆ

ภาพที่ 2.227 *ภาพแสดงลายทั่วภาชนะ*

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ของนาย อิสรา ธนะปุระ ปีการศึกษา 2547-2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.4 ลวดลายจากที่มาของดอกไม้มงคล

ลวดลายที่ได้มาจากดอกไม้นั้นมีด้วยกันหลายลักษณะ เช่น ทั้งที่เกิดจากลายของดอกเอง ลายของเกสร ลายของกลีบดอกไม้ ฯลฯ ซึ่งลวดลายของดอกไม้มงคลที่ใช้ในงานมงคลสมรสนั้นมีลักษณะลวดลายที่จะแบ่งออกมาได้ดังนี้

1. ลวดลายจากลายบนกลีบของดอกไม้
2. ลวดลายจากรูปทรงของดอกไม้

1. ลวดลายจากลายบนกลีบดอกไม้

ลวยลายจากลายบนกลีบของดอกไม้นั้นเป็นลักษณะของลวดลายที่เกิดจากลักษณะของกลีบดอกไม้หรือลวดลายอยู่บนกลีบของดอกไม้เอง

- ดอกไม้รัก

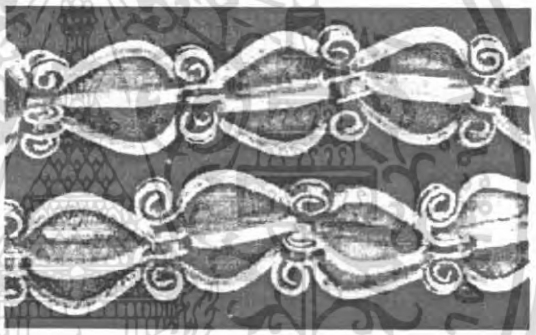

ภาพที่ 2.228 *ภาพลักษณะกลีบของดอกรัก*

- ดอกบานไม่รู้โรย

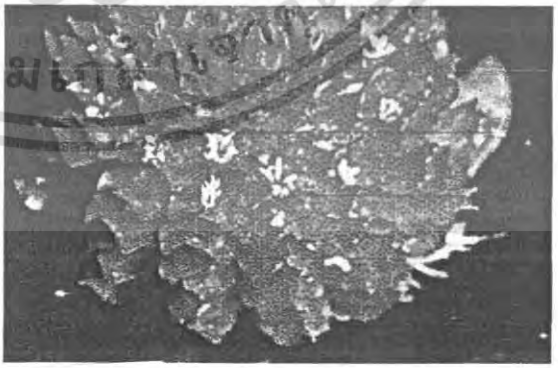

ภาพที่ 2.229 *ภาพลักษณะกลีบของดอกบานไม่รู้โรย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ดอกดาวเรือง

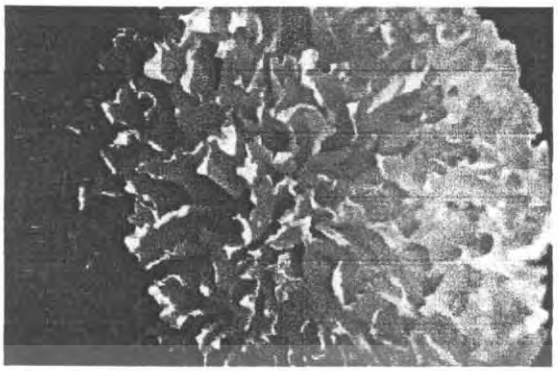

ภาพที่ 2.230 *ภาพลักษณะกลีบของดอกดาวเรือง*

- ดอกกุหลาบ

ภาพที่ 2.231 *ภาพลักษณะกลีบของดอกกุหลาบ*

- ดอกกล้วยไม้

ภาพที่ 2.232 *ภาพลักษณะกลีบของดอกกล้วยไม้*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **ลวดลายจากรูปทรงของดอกไม้**

ลวยลายจากรูปทรงของดอกไม้นั้นจะเป็นลักษณะของลวดลายที่เกิดจากลักษณะดอกไม้หรือจากรูปทรงของตัวดอกไม้

- ดอกไม้รัก

ภาพที่ 2.233 *ภาพลักษณะรูปทรงของดอกรัก*

- ดอกบานไม่รู้โรย

ภาพที่ 2.234 *ภาพลักษณะรูปทรงของดอกบานไม่รู้โรย*

- ดอกดาวเรือง

ภาพที่ 2.235 *ภาพลักษณะรูปทรงของดอกดาวเรือง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ดอกกุหลาบ

ภาพที่ 2.236 *ภาพลักษณะรูปทรงของดอกกุหลาบ*

ภาพที่ 2.237 *ภาพลักษณะรูปทรงของดอกกุหลาบ*

- ดอกกล้วยไม้

ภาพที่ 2.238 *ภาพลักษณะรูปทรงของดอกกล้วยไม้*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.5 วิเคราะห์และสรุปแนวทางของการจัดลวดลายที่ใช้ในการออกแบบ

ก่อนทำการวิเคราะห์ลวดลายที่จะนำมาใช้ในการออกแบบต้องคำนึงถึงตัวผลิตภัณฑ์ว่ามีความเหมาะสมและมีความจำเป็นที่ต้องแสดงลวดลาย

เงื่อนไขในการพิจารณา คือ

1. ง่ายต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม
2. สื่อถึงแนวทางการออกแบบ
3. สามารถจับและถือแล้วไม่ลื่นขณะยกภาชนะขันหมาก

ตารางที่ 2.23 **ตารางวิเคราะห์การแสดงลวดลาย**

ลักษณะ / เงื่อนไข	แสดงลวดลายของดอกไม้ที่เป็นที่มาของการออกแบบ	ไม่แสดงลวดลายของดอกไม้ที่เป็นที่มาของการออกแบบ
ง่ายต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	3	4
สื่อถึงแนวทางการออกแบบ	4	3
สามารถจับและถือแล้วไม่ลื่นขณะยกภาชนะขันหมาก	4	2
รวม	11	9

วิเคราะห์และสรุปการจัดวางตำแหน่งของลวดลาย

การวางลวดลายลงบนภาชนะนั้นจะต้องคำนึงถึงการมองเห็นของผู้ใช้งานด้วยซึ่งต้องดูจากพฤติกรรมการใช้งานของผู้บริโภคเช่นกัน

จำแนกส่วนต่างๆของภาชนะเพื่อทำการวางลวดลาย

ส่วนที่ 1 คือ ส่วนภายในภาชนะ
ส่วนที่ 2 คือ ส่วนด้านข้างของภาชนะ 1
ส่วนที่ 3 คือ ส่วนด้านข้างของภาชนะ 2
ส่วนที่ 4 คือ ส่วนเชิงของภาชนะ 1
ส่วนที่ 5 คือ ส่วนเชิงของภาชนะ 2

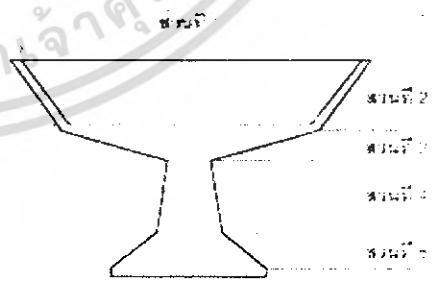

ภาพที่ 2.239 ภาพแสดงการจำแนกส่วนต่างๆของภาชนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.24 **ตารางวิเคราะห์ตำแหน่งการแสดง**

ตำแหน่งของลวดลาย / เงื่อนไข	ส่วนที่ 1	ส่วนที่ 2	ส่วนที่ 3	ส่วนที่ 4	ส่วนที่ 5
มองเห็นลวดลายได้ชัดเจนขณะยืน	3	3	1	1	3
มองเห็นลวดลายได้ชัดเจนขณะนั่ง	2	3	1	2	3
รวม	5	6	2	3	6

สรุป

การจัดลวดลายลงบนผลิตภัณฑ์จะแสดงลวดลายตรงในส่วนที่ 2 ส่วนที่ 5 คือมีการนูนขึ้นหรือเซาะร่องลงไปเพื่อช่วยในการจับให้กระชับขึ้น แต่ในส่วนที่ 1 ที่มีคะแนนใกล้เคียงจะมีการแสดงลายเช่นกันแต่จะแสดงลายเพียงเล็กน้อย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 ข้อมูลด้านสี

2.8.1 คุณลักษณะของสี

2.8.2 ความรู้สึกเกี่ยวกับสีในเชิงจิตวิทยา

2.8.3 เทคนิคการใช้สี

2.8.4 การใช้สีในการออกแบบผลิตภัณฑ์

2.8.5 ความสัมพันธ์ทางด้านสีกับการออกแบบ

2.8.6 สีจากที่มาของดอกไม้มงคล

2.8.7 วิเคราะห์และสรุปแนวทางการเลือกใช้สี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 ข้อมูลด้านสี

ข้อมูลเกี่ยวกับสีทำให้สามารถเลือกใช้สีที่เหมาะสมในการออกแบบผลิตภัณฑ์ สีเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกต่างๆต่อสิ่งนั้นๆ การเลือกใช้สีนอกจากจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักและทฤษฎีสีแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของรูปทรงของผลิตภัณฑ์เพื่อให้สีที่จะใช้นั้นสามารถไปกันได้กับรูปทรงของผลิตภัณฑ์ด้วย

2.8.1 คุณลักษณะของสี

คุณลักษณะของสี เป็นการใช้สีในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเกิดความสวยงามและความรู้สึกต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้สร้าง คุณลักษณะของสีที่ใช้โดยทั่วไปมีดังนี้ คือ

1. สีเอกรงค์ (Monochrome)
2. วรรณะของสี (Tone)
3. ค่าน้ำหนักของสี (Value of colour)
4. ความเข้มของสี (Intensity)
5. สีส่วนรวม (Tonality)

1. **สีเอกรงค์** (Monochrome) เป็นการใช้สีเพียงสีเดียว แต่มีหลาย ๆ น้ำหนัก ซึ่งไล่เรียงจากน้ำหนักอ่อนไปแก่ เป็นการใช้สีแบบดั้งเดิม ภาพจิตรกรรมไทย แบบดั้งเดิมจะเป็นลักษณะนี้ ต่อมาเมื่อมีการใช้สีอื่น ๆ เข้ามาประกอบมากขึ้น ทำให้มีหลายสี ซึ่งเรียกว่า "พหุรงค์" ภาพแบบสีเอกรงค์ มักดูเรียบ ๆ ไม่ค่อยน่าสนใจ

ภาพที่ 2.240 *ภาพตัวอย่างภาพสีเอกรงค์ (Monochrome)*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **วรรณะของสี** (Tone) สีมีอยู่ 2 วรรณะ คือ วรรณะสีร้อน และ สีเย็น สีร้อนคือสีที่ดูแล้วให้ความรู้สึกร้อน สีเย็นคือสีที่ดูแล้วรู้สึกเย็น ซึ่งอยู่ในวงจรสี สีม่วงกับสีเหลืองเป็นได้ทั้งสีร้อนและสีเย็น แล้วแต่ว่าจะอยู่กับกลุ่มสีใด การใช้สีในวรรณะเดียวกันจะทำให้เกิดรู้สึกกลมกลืนกัน การใช้สีต่างวรรณะจะทำให้เกิดความแตกต่าง ขัดแย้ง การเลือกใช้สีในวรรณะใด ๆ ขึ้นอยู่กับความต้องการ และจุดมุ่งหมายของงาน

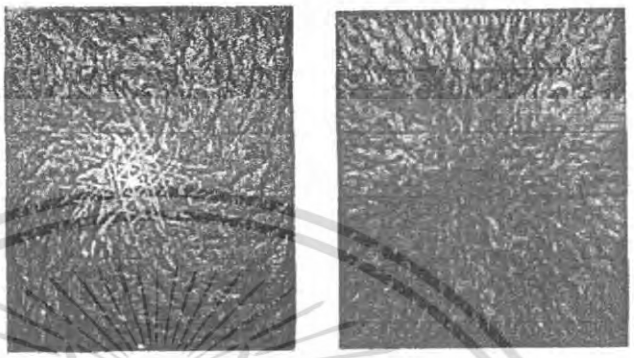

ภาพที่ 2.241 *ภาพตัวอย่างภาพวรรณะของสี (Tone)*

3. **ค่าน้ำหนักของสี** (Value of colour) เป็นการใช้สีโดยให้มีค่าน้ำหนักในระดับต่าง ๆ กัน และมีสีหลาย ๆ สี ซึ่งถ้าเป็นสีเดียว ก็จะมีลักษณะเป็นสีเอกรงค์ การใช้ค่าน้ำหนักของสี จะทำให้เกิดความกลมกลืน เกิดระยะใกล้ไกล ตื้นลึก ถ้ามีค่าน้ำหนักหลาย ๆ ระดับ สีก็จะกลมกลืนกันมากขึ้น แต่ถ้ามีเพียง1 - 2 ระดับที่ห่างกัน จะทำให้เกิดความแตกต่าง

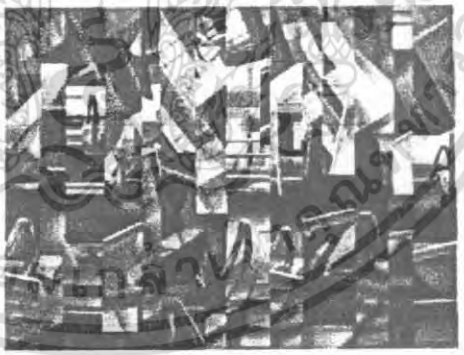

ภาพที่ 2.242 *ภาพตัวอย่างภาพค่าน้ำหนักของสี (Value of colour)*

4. **ความเข้มของสี** (Intensity) เกิดจาก สีแท้ คือสีที่เกิดจากการผสมกันในวงจรสี เป็นสีหลักที่ผสมขึ้นตามกกฎเกณฑ์และไม่ถูกผสมด้วยสีกลางหรือสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อื่น ๆ จะมีค่าความเข้มสูงสุด หรือแรงจัดที่สุด เป็นค่าความแท้ของสีที่ไม่ถูกเจือปน เมื่อสีเหล่านี้ อยู่ท่ามกลางสีอื่น ๆ ที่ถูกผสมให้เข้มขึ้น หรืออ่อนลง ให้มืด หม่น หรือเปลี่ยนค่าไปแล้ว สีแท้จะแสดงความแรงของสีปรากฏออกมาให้เห็น อย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้เกิดจุดสนใจขึ้นในผลงานลักษณะเช่นนี้ เหมือนกับ ดอกเฟื่องฟ้าสีชมพูสด ๆ หรือบานเย็น ที่อยู่ท่ามกลางใบเฟื่องฟ้าที่เขียวจัด ๆ หรือ พลุที่ถูกจุดส่องสว่างในยามเทศกาล ตัดกับสีมืด ๆ ทึบ ๆ ทึมๆ ของท้องฟ้ายามค่ำคืน เป็นต้น

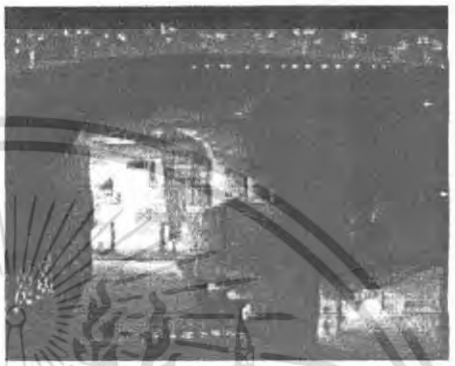

ภาพที่ 2.243 *ภาพตัวอย่างภาพความเข้มของสี (Intensity)*

5. **สีส่วนรวม** (Tonality) เป็นลักษณะที่มีสีใดสีหนึ่ง หรือกลุ่มสีชุดหนึ่งที่ใกล้เคียงกัน มีอิทธิพลครอบคลุม สีอื่น ๆ ที่อยู่ในภาพ เช่น ในทุ่งดอกทานตะวันที่กำลังออกดอกชูช่อบานสะพรั่ง สีส่วนรวมก็คือ สีของดอกทานตะวัน หรือบรรยากาศการแข่งขันฟุตบอลในสนาม ถึงแม้ผู้เล่นทั้งสองทีมจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้า หลากสีต่างกันก็ตาม แต่ สีเขียวของสนามก็จะมีอิทธิพลครอบคลุม สีต่าง ๆ ทั้งหมด สีใดก็ตามที่มีลักษณะเช่นนี้ เป็นสีส่วนรวมของภาพ

ภาพที่ 2.244 *ภาพตัวอย่างภาพสีส่วนรวม (Tonality)*

บทความจาก www.prc.ac.th

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8.2 ความรู้สึกเกี่ยวกับสีในเชิงจิตวิทยา

สีแดง ให้ความรู้สึกร้อน รุนแรง กระตุ้น ท้าทาย เคลื่อนไหว ตื่นเต้น เร้าใจ มีพลัง ความอุดมสมบูรณ์ ความมั่งคั่ง ความรัก ความสำคัญ อันตราย

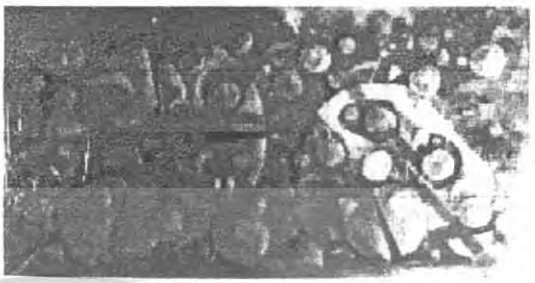

ภาพที่ 2.245 *ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีแดง*

สีส้ม ให้ความรู้สึกร้อน ความอบอุ่น วามสดใส มีชีวิตชีวา วัยรุ่น ความคึกคะนองการปลดปล่อย ความเปรี้ยว การระวัง

สีเหลือง ให้ความรู้สึกแจ่มใส ความสดใส ความร่าเริง ความเบิกบานสดชื่น ชีวิตใหม่ ความสด ใหม่ ความสุกสว่าง การแผ่กระจาย อำนาจบารมี

ภาพที่ 2.246 *ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีเหลือง*

สีเขียว ให้ความรู้สึกสงบ เงียบ ร่มรื่น ร่มเย็น การพักผ่อน ผ่อนคลาย ธรรมชาติ ความปลอดภัย ปกติ ความสุข ความสุขุม เยือกเย็น

ภาพที่ 2.247 *ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีเขียว*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกสงบ สุขุม สุภาพ หนักแน่น เคร่งขรึม เอาการเอางาน ละเอียด รอบ คอบ สง่างาม มีศักดิ์ศรี สูงศักดิ์ เป็นระเบียบ ถ่อมตน

ภาพที่ 2.248 *ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีน้ำเงิน*

สีม่วง ให้ความรู้สึก มีเสน่ห์ น่าติดตาม เร้นลับ ซ้อนเร้น มีอำนาจ มีพลังแฝงอยู่ ความรักความเศร้า ความผิดหวัง ความสงบ ความสูงศักดิ์

สีฟ้า ให้ความรู้สึก ปลอดโปร่งโล่ง กว้าง เบา โปร่งใส สะอาด ปลอดภัย ความสว่างลมหายใจ ความเป็นอิสระ เสรีภาพ การช่วยเหลือ แบ่งปัน

ภาพที่ 2.249 *ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีฟ้า*

สีขาว ให้ความรู้สึกบริสุทธิ์ สะอาด สดใส เบาบาง อ่อนโยนเปิดเผย การเกิด ความรัก ความหวัง ความจริง ความสมหวัง ความจริง ความเมตตา ความศรัทธา ความดีงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีดำ ให้ความรู้สึก มืด สกปรก ลึกลับ ความสิ้นหวัง จุดจบ ความตาย ความชั่ว ความลับ ทารุณ โหดร้าย ความเศร้า หนักแน่น เข้มแข็ง อดทน มีพลังแฝงอยู่

ภาพที่ 2.250 *ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีดำ*

สีชมพู ให้ความรู้สึก อบอุ่น อ่อนโยน นุ่มนวล อ่อนหวาน ความรัก เอาใจใส่ วัยรุ่นหนุ่มสาว ความน่ารัก ความสดใส

สีเทา ให้ความรู้สึก เศร้า อาลัย ท้อแท้ ความลึกลับ ความหดหู่ ความชรา ความสงบ ความเงียบ สุภาพ สุขุม ถ่อมตน

สีทอง ให้ความรู้สึก หรูหรา โอ่อ่า มีราคา สูงค่า สิ่งสำคัญ ความเจริญรุ่งเรือง ความสุข ความมั่งคั่ง ความร่ำรวย การแผ่กระจาย

ภาพที่ 2.251 *ภาพตัวอย่างแสดงความรู้สึกของสีทอง*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8.3 **เทคนิคการใช้สี** (Colour Technique)

เทคนิคการใช้สีมีอยู่ด้วยกัน 3 ชนิดคือ

1. **สีกับรูปร่าง** (COLOUR IN RELATION FORM)

สีกับรูปร่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สีเดียวกัน แต่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปร่างแตกต่างกัน ก็จะให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน เช่นวัตถุทรงกลมหรือแท่งกลมจะมีสีที่เข้มกว่าลูกบาศก์

2. **สีกับพื้นผิว** (COLOUR AND TEXTURE)

ผลิตภัณฑ์ที่ผิวขรุขระ หรือผลิตภัณฑ์ที่มีจุดหรือรูพรุน หากไม่ต้องการให้เห็นรู้หรือรอยดังกล่าว ให้ใช้สีด้านหรือสีอ่อน ส่วนพวกที่เป็นเครื่องจักรหรือส่วนที่มีการเคลื่อนไหว ไม่ควรใช้สีด้าน หรือสีอ่อน ส่วนพวกที่เป็นเครื่องจักรหรือส่วนที่มีการเคลื่อนไหว ไม่ควรใช้สีที่มีลักษณะมัน เพราะจะระคายตา ทำให้ทำงานไม่สะดวก

3. **สีกับวัสดุ** (COLOUR AND MATERIAL)

วัสดุที่เกี่ยวข้องกับสีมีอยู่ด้วยกัน 5 ประการคือ

- เครื่องเคลือบดินเผา วัสดุประเภทนี้ มีหลายสี แต่การควบคุมสีให้คงที่ทำได้ไม่ง่ายนัก ทั้งนี้เนื่องจากต้องขึ้นอยู่กับอุณหภูมิและบรรยากาศในการเผา
- พลาสติก (PLASTIC) สามารถทำได้หลายสี การควบคุมสีทำได้ง่าย
- แก้ว (GLASS) สามารถทำได้หลายสี
- โลหะ(METAL) การทำสีในวัสดุประเภทโลหะทำได้หลายวิธี เช่น การทา ชุบ หรือพ่น ซึ่งก็จะให้สีและลักษณะอารมณ์ของสีที่แตกต่างกัน
- สีแลกเกอร์หรือสีเคลือบ (LACQUERS AND ENAMEL) สามารถทำได้หลายสี

2.8.4 **การใช้สีในการออกแบบผลิตภัณฑ์**

เนื่องจากสีเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ดังนั้นอิทธิพลของสีที่มีผลกระทบต่อตัวผลิตภัณฑ์ มีดังนี้

1. **ขนาด** (SIZE)

- สีอ่อน (LIGHT VALUE) ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูใหญ่ขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สีเข้ม (DARK VALUE) ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูเล็กลง

2. **น้ำหนัก (WEIGHT)**
   - สีอ่อน และสีร้อน (WARM COLOUR) ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูเบา
   - สีเข้ม และสีเย็น (COOL COLOUR) ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูหนัก

3. **ความเข็งแรง(STRENGTH)**
   - สีเข้มให้ความรู้สึกแข็งแรง
   - สีอ่อนให้ความรู้สึกไม่แข็งแรง

4. **อุณหภูมิ (TEMPERATURE)**
   - สีร้อน ทำให้รู้สึกอบอุ่น
   - สีเย็นให้ความรู้สึกสดชื่น เย็นสบาย สงบ เยือกเย็น

5. **ความสะอาด (CLEANNESS)**
   - สีขาวเป็นสีที่ให้ความรู้สึกสะอาดที่สุด
   - สีอ่อน เช่น สีงาช้าง (IVORY) สีเหลืองอ่อน (PALE WARM YELLOW) สีเขียวอ่อน (PALE GREEN) สีฟ้าอ่อน (PALE WARM YELLOW) เป็นสีที่ให้ความรู้สึก นุ่มนวลสะอาดตา

6. **ความภูมิฐาน (DIGNITY)**
   - สีที่ให้ความรู้สึกภูมิฐานมากที่สุด คือ สีเทา อาจใช้สีร้อนช่วยการเน้นได้บ้าง ควรหลีกเลี่ยงสีร้อนที่มีความรุนแรง เว้นแต่จะใช้เป็นส่วนประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ

7. **ส่งเสริมความโดดเด่น**
   - จะเห็นได้ชัดในวัตถุที่มีสีตัดกัน ทำให้เห็นวัตถุแยกออกจากกัน อย่างชัดเจน

8. **ความรู้สึกเฉพาะตัว**
   - เป็นสีที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน สถาบัน หรือ หน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งสีเหล่านี้จะมีความหมายเฉพาะตัว ในแต่ละสถานที่ เช่น สีเขียวขี้ม้า เป็นสีของทหารบก สีน้ำเงินเป็นสีของทหารอากาศ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9 .**ความหรูหรา**

- สีลักษณะนี้ให้ความรู้สึกใกล้เคียงกับความรู้สึกภูมิฐาน สง่างาม แต่จะให้ความรู้สึกหรูหรามีคุณค่ามากกว่า

2.8.5 **ความสัมพันธ์ทางด้านสีกับการออกแบบ**

ในการใช้สีสำหรับงานออกแบบ การรู้ถึงธรรมชาติและคุณลักษณะต่าง ๆ ของสีมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากการใช้สีที่ถูกต้อง และเหมาะสมจะสามารถช่วยสร้างอารมณ์ความรู้สึกตามต้องการได้ ซึ่งมีตัวอย่างของการได้ ซึ่งมีตัวอย่างของการเลือกใช้สีเพื่อสร้างความรู้สึกต่าง ๆ ดังนี้

1. **การใช้สีเพื่อสร้างทัศนวิสัยที่แจ่มใส**

1.1 สีสดใสกับสีสดใส

1.2 สีอ่อนกับสีสดใส

1.3 สีอุ่นตัดกับสีเย็น

1.4 สีที่ตัดกันเองตามปกติ เช่น

- สีดำบนสีพื้นสีเหลือง
- สีเหลืองบนพื้นสีดำ
- สีแดงบนสีน้ำเงิน
- สีส้มบนสีน้ำเงิน

2. **การใช้สีเพื่อทำให้ระยะไกลใกล้**

สีอุ่น ทำให้เกิดความรู้สึกว่าอยู่ใกล้ ส่วนสีเย็นทำให้รู้สึกว่าอยู่ไกล

3. **การใช้เพื่อดึงดูดความสนใจ**

การใช้สีที่สดใสจะสามารถกระตุ้นและดึงดูดความสนใจจากผู้ที่ดูได้อย่างรวดเร็ว

4. **การใช้สีเพื่อสร้างความมีชีวิตชีวา**

การใช้สีเข้มจัด หรือสีอ่อน จะทำให้ดูเด่นกว่าการใช้สีที่มีความเข้มหรือความอ่อนที่ใกล้เคียงกัน ปริมาณการใช้สีที่แตกต่างกัน จะทำให้งานดูเด่นชัดขึ้น ในการใช้สีไม่ควรใช้สีร้อนกาบสีเย็นในปริมาณที่เท่ากัน แต่ควรใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีที่มีระดับความเข้มหรือปริมาณของสีที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างจุดเด่น และดึงดูดความสนใจ

ในการออกแบบนอกจากจะต้องทราบถึงคุณสมบัติของสี และความสัมพันธ์ของสีที่มีต่อความรู้สึก แล้วการเลือกใช้สีก็ยังเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ อีก

*บทความจากหนังสือวิทยานิพนธ์ของ นางสาว เกศวลี อมรรัชยาวิจารณ์ ปีการศึกษา 2545-46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8.6 สีจากที่มาของดอกไม้มงคล

ดอกไม้มงคลที่ได้นำมาเป็นที่มาในการออกแบบนั้นทั้งมีหลากหลายพันธุ์ และมากมายหลากหลายรูปแบบแล้ว ยังมีสีสันที่มากมากเช่นกัน จึงได้มีการสรุปสีเพื่อที่จะนำมาใช้ในการออกแบบ

1. ดอกรัก

สีของดอกรัก โดยมากมักจะเป็นสีขาว และจะมีสีโทนขาวอมม่วงอ่อนเป็นบางสายพันธุ์ ดังภาพ

ภาพที่ 2.252 *ดอกรักในโทนสีต่างๆ*

ภาพที่ 2.253 *โทนสีของดอกรัก*

2. ดอกบานไม่รู้โรย

ดอกบานไม่รู้โรยดอกของบานไม่รู้โรยมีมากมายหลากสี ตั้งแต่สีขาว สีชมพู สีแดง สีแดงเลือดหมู สีบานเย็น ดังภาพ

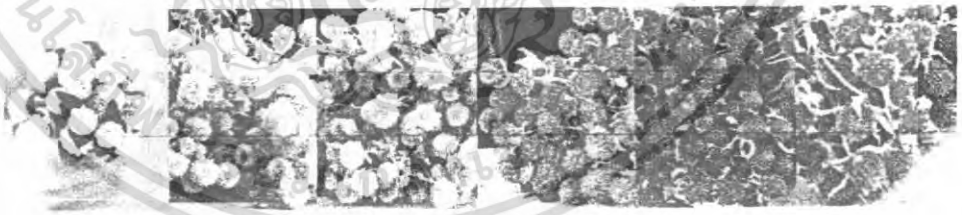

ภาพที่ 2.254 *ภาพดอกบานไม่รู้โรยในโทนสีต่างๆ*

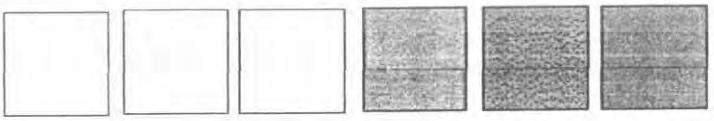

ภาพที่ 2.255 *โทนสีของดอกบานไม่รู้โรย*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. **ดอกดาวเรือง**

ดอกดาวเรืองเป็นดอกไม้ที่มีอยู่ในโทนร้อน คือจะมีดอกเป็นสีเหลือง สีส้มและสีแดง ดังภาพ

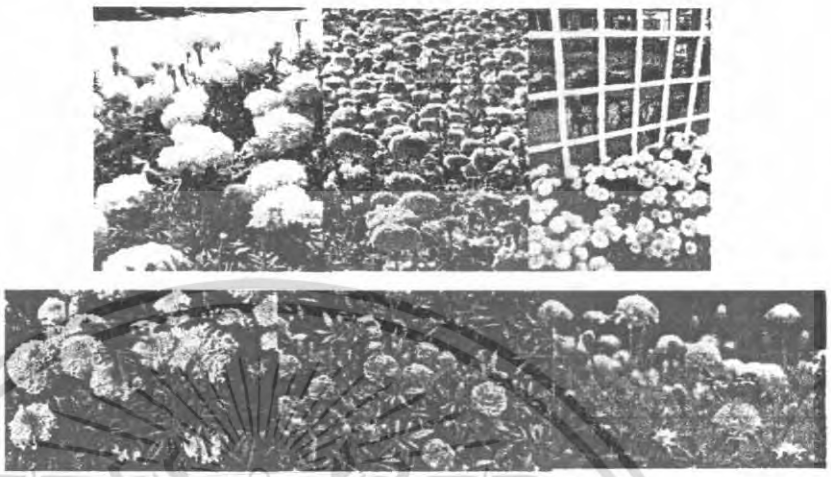

ภาพที่ 2.256 *ภาพดอกดาวเรืองในโทนสีต่างๆ*

ภาพที่ 2.257 *โทนสีของดอกดาวเรือง*

4. **ดอกกุหลาบ**

กุหลาบเป็นต้นไม้ที่มีดอกหลายสีทั้งสีแดง สีขาว สีเหลือง สีชมพู สีแสด และสีม่วง ดอกกุหลาบได้รับการขนานนามให้เป็น "ราชินีแห่งดอกไม้" เพราะมีรูปลักษณ์ และสีสันที่สวยงามจับตาของผู้พบเห็น

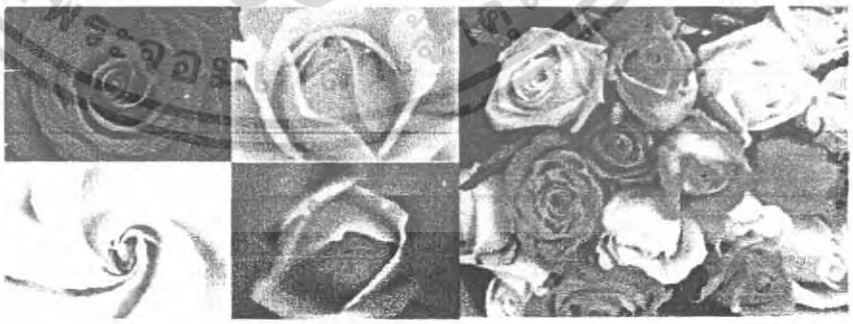

ภาพที่ 2.258 *ภาพดอกกุหลาบในโทนสีต่างๆ*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

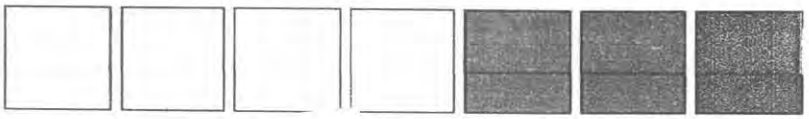

ภาพที่ 2.259 *โทนสีของดอกกุหลาบ*

5. **ดอกกล้วยไม้**

ดอกกล้วยไม้นั้นมีมากมายหลากหลายสีด้วยกันแล้วแต่พันธุ์ของกล้วยไม้ แต่โดยรวมลักษณะของสีดอกกล้วยไม้ จะมีกลีบคู่ล่างนี้มีขนาดรูปร่างและสีสันเหมือนกัน แต่กลีบบนอาจแตกต่างออกไป สำหรับกลีบชั้นใน 3 กลีบ กลีบหนึ่งอยู่ข้างล่าง อีก 2 กลีบอยู่ข้างบน กลีบคู่นี้จะมีขนาด รูปทรง สีสัน เหมือนกัน ส่วนกลีบล่างจะเปลี่ยนไปโดยมีขนาดเล็กลงหรือโตขึ้น และมีสีสันผิดไปจากกลีบคู่บน กลีบคู่ล่างมีชื่อเรียกเฉพาะว่า ปาก หรือ กระเป๋า

ภาพที่ 2.260 *ภาพดอกกล้วยไม้ในโทนสีต่างๆ*

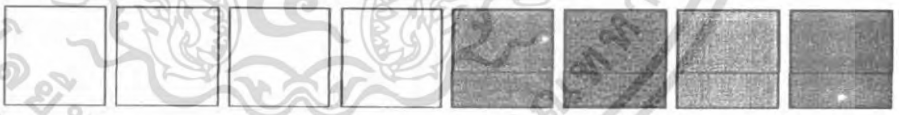

ภาพที่ 2.261 *โทนสีของดอกกล้วยไม้*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8.7 **วิเคราะห์และสรุปแนวทางการเลือกใช้สี**

ภาชนะขันหมากที่ทำการออกแบบนั้นจะมีหน้าที่ใช้งานใส่ของต่างๆที่ใช้ในการแต่งาน ทั้งสินสอด แหวนแต่งงาน ขนมมงคล ผลไม้มงคล ธูปเทียน ดังนั้นการเลือกสีที่จะใช้นั้นจะต้องไม่เป็นการให้มีความน่าสนใจกว่าสิ่งของภายในแต่ต้องเสริมให้สิ่งของเหล่านั้นดูมีคุณค่าขึ้น

สรุป สีของภาชนะขันหมากที่ออกแบบนั้น จะใช้สีที่สื่อถึงดอกไม้แต่ละชนิดโดยมีความสอดคล้องกับแนวทางสีที่เหมาะสมกับภาชนะ

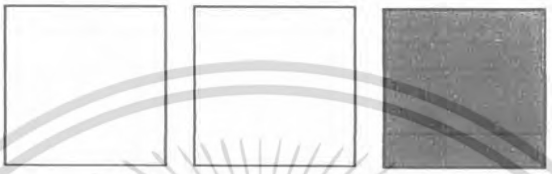

โทนสีของผลิตภัณฑ์

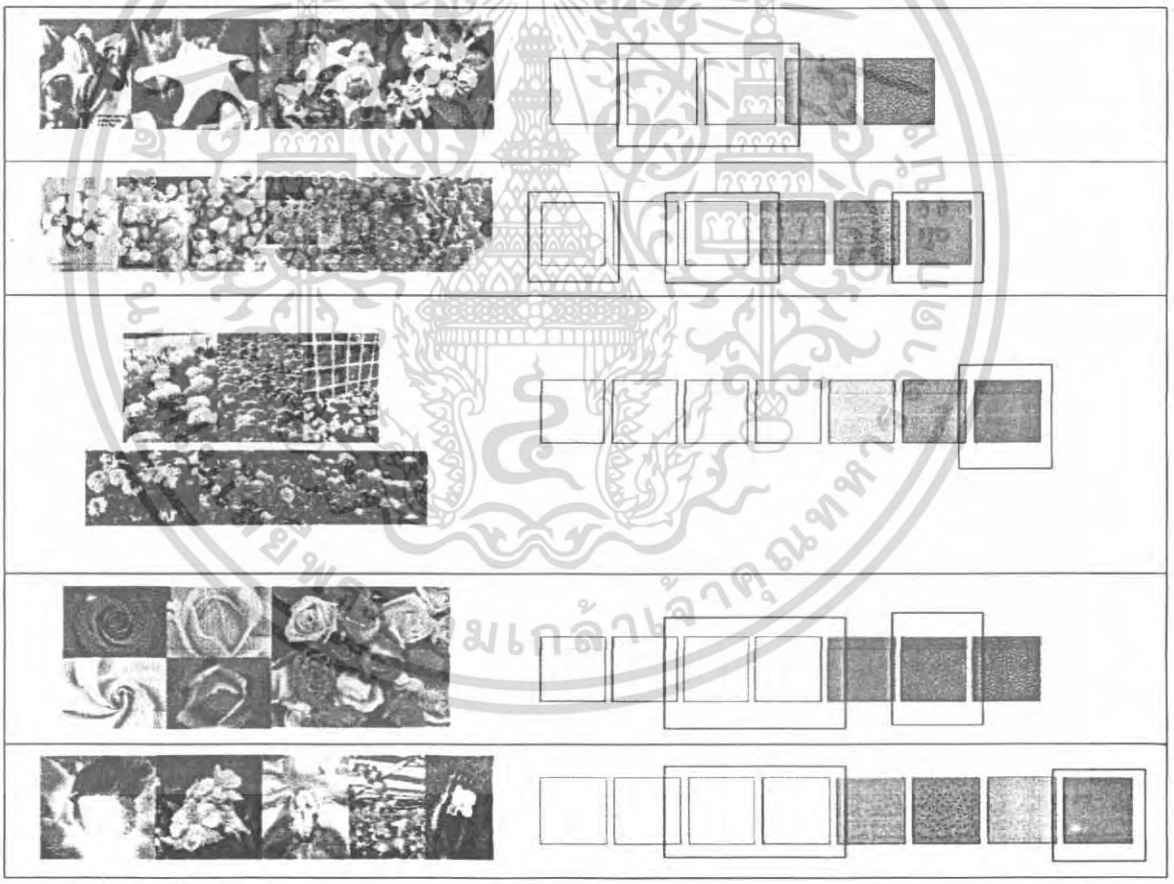

ภาพที่ 2.262 ภาพแสดงความสัมพันธ์การเลือกโทนสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลงานขั้นสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาชนะขันหมากฐูปเทียนแพ ขนาด 8 นิ้ว (ดอกดาวเรือง)

FRONT VIEW.

SIDE VIEW.

SECTION VIEW (A - A')

BOTTOM VIEW.

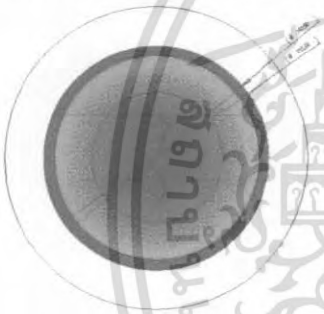

ภาชนะแหวนแต่งงาน ขนาด 8 นิ้ว (ดอกรัก)

FRONT VIEW.

SECTION VIEW (B - B')

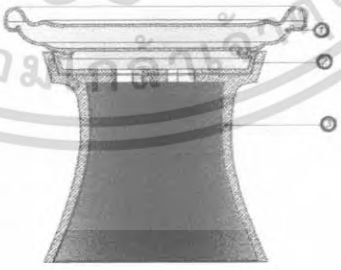

SIDE VIEW.

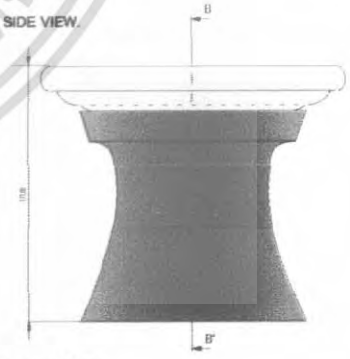

BOTTOM VIEW.

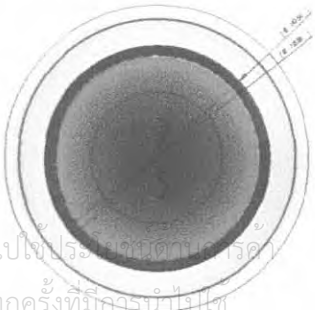

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

FRONT VIEW.

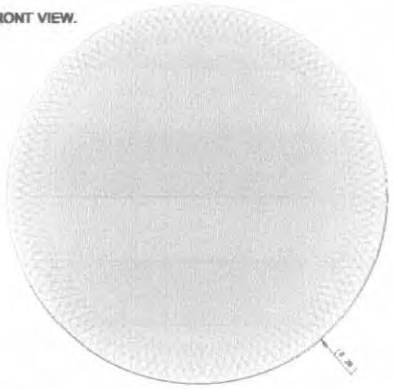

SIDE VIEW.

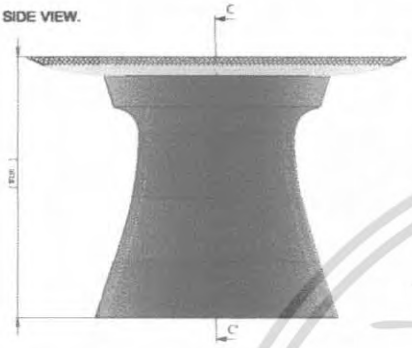

SECTION VIEW (C - C')

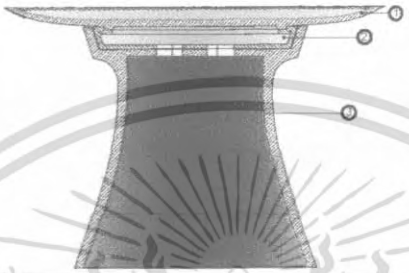

ภาชนะขนมมงคล ขนาด 10 นิ้ว (ดอกรัก)

BOTTOM VIEW.

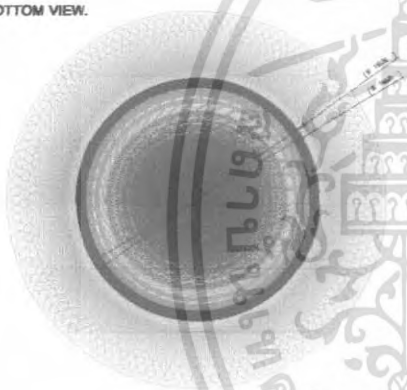

FRONT VIEW.

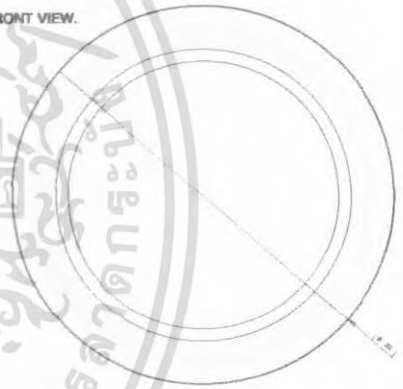

SECTION VIEW (D - D')

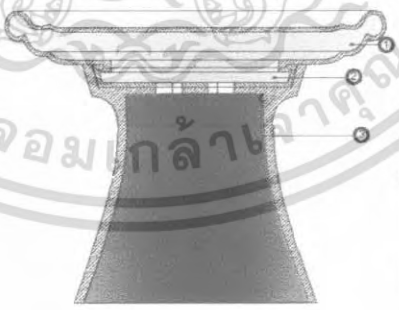

SIDE VIEW.

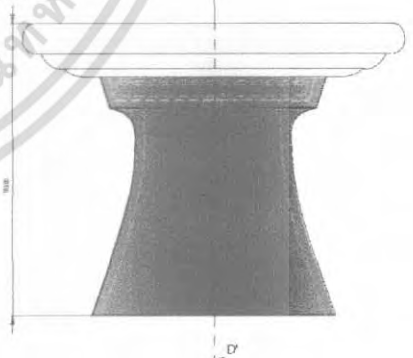

BOTTOM VIEW.

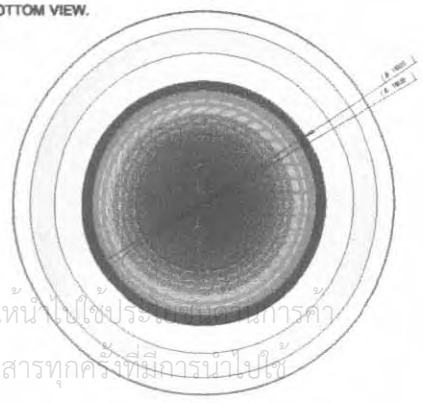

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

RONT VIEW.

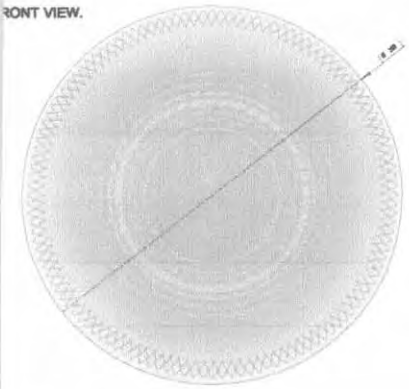

IDE VIEW.

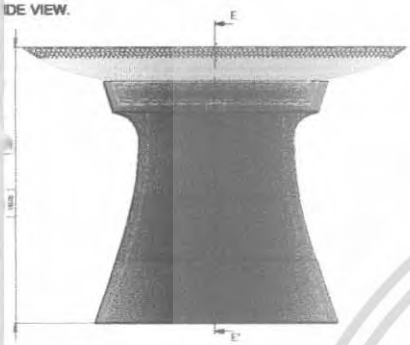

SECTION VIEW (E - E')

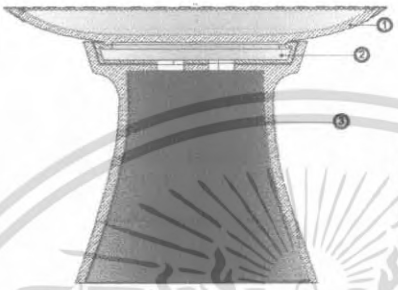

OTTOM VIEW.

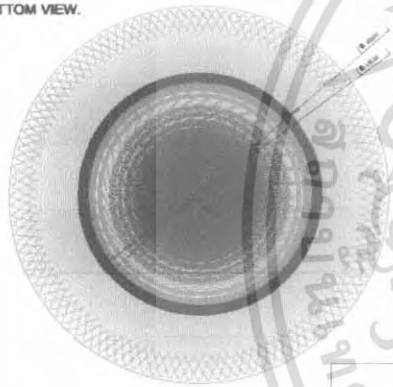

ภาชนะขันหมากเอกและภาชนะไหว้บรรพบุรุษ ขนาด 12 นิ้ว (ดอกกุหลาบ)

FRONT VIEW.

SECTION VIEW (F - F')

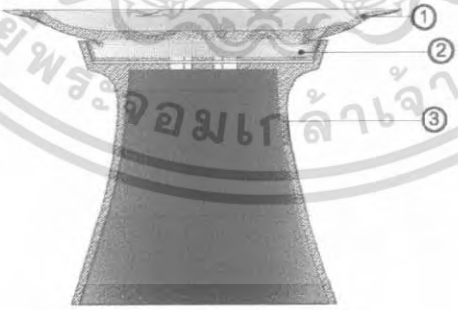

SIDE VIEW.

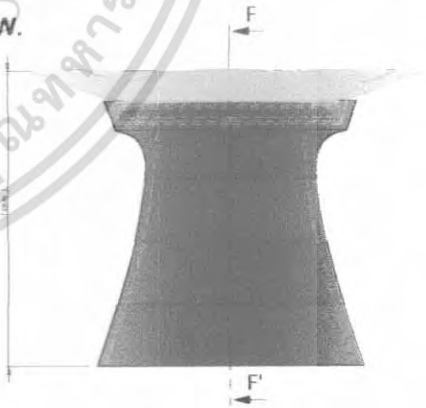

BOTTOM VIEW.

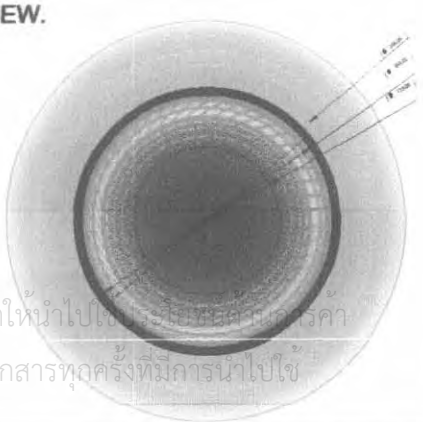

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

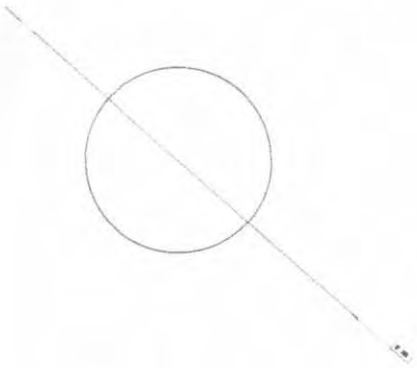

DE VIEW.

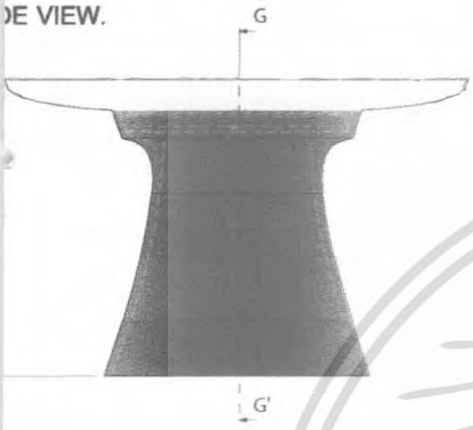

SECTION VIEW (G - G')

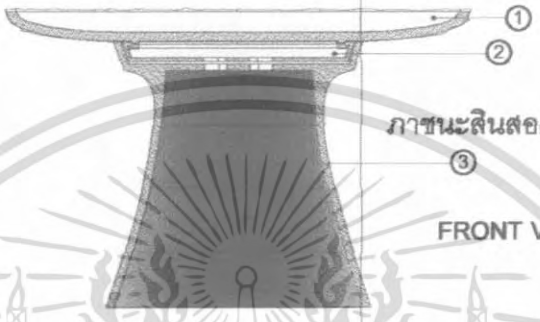

ภาชนะสินสอด ขนาด 14 นิ้ว (ดอกบานไม่รู้โรย)

FRONT VIEW.

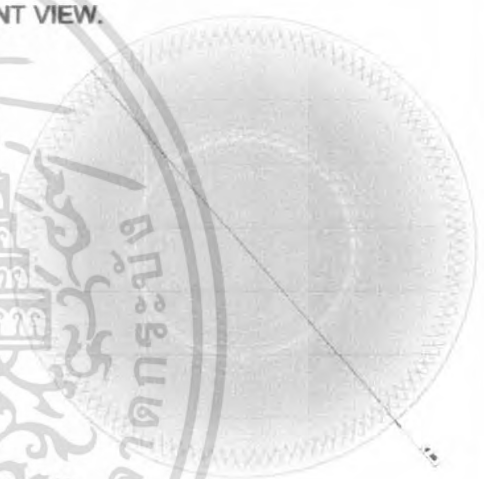

TTOM VIEW.

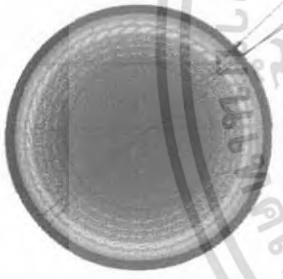

CTION VIEW (H - H')

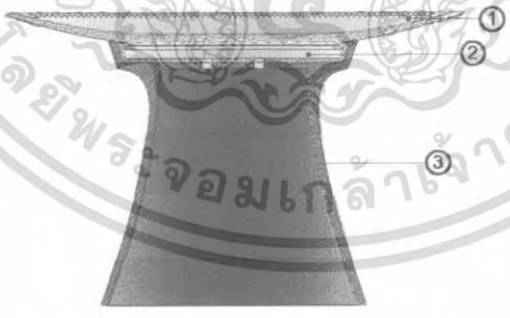

SIDE VIEW.

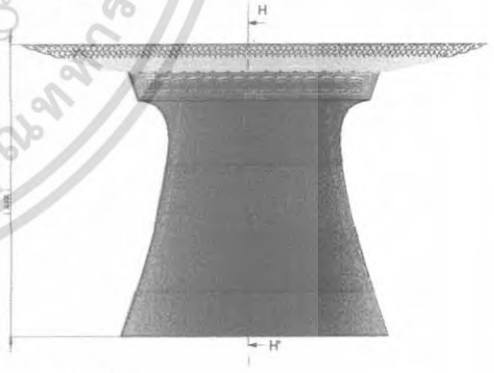

BOTTOM VIEW.

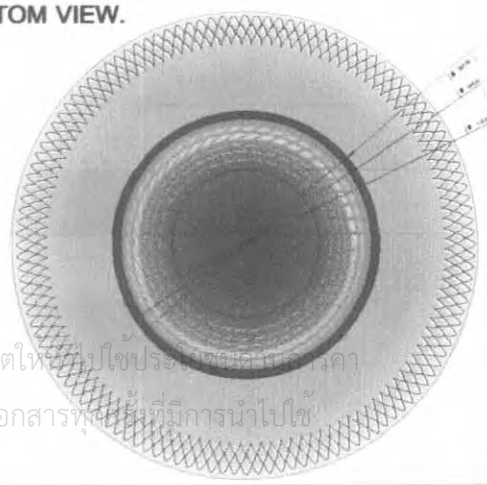

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ใส่สีผึ้ง

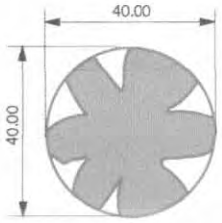

TOP VIEW

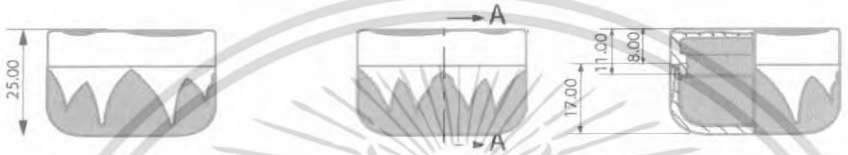

FRONT VIEW SIDE VIEW SECTION VIEW A-A

ที่ใส่ผลหมาก

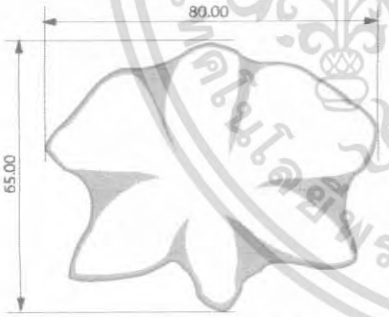

TOP VIEW

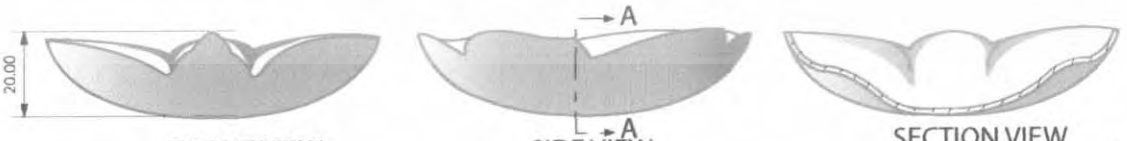

FRONT VIEW SIDE VIEW SECTION VIEW A-A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาชนะเชิญขันหมาก

ที่ใส่ปูนแดง

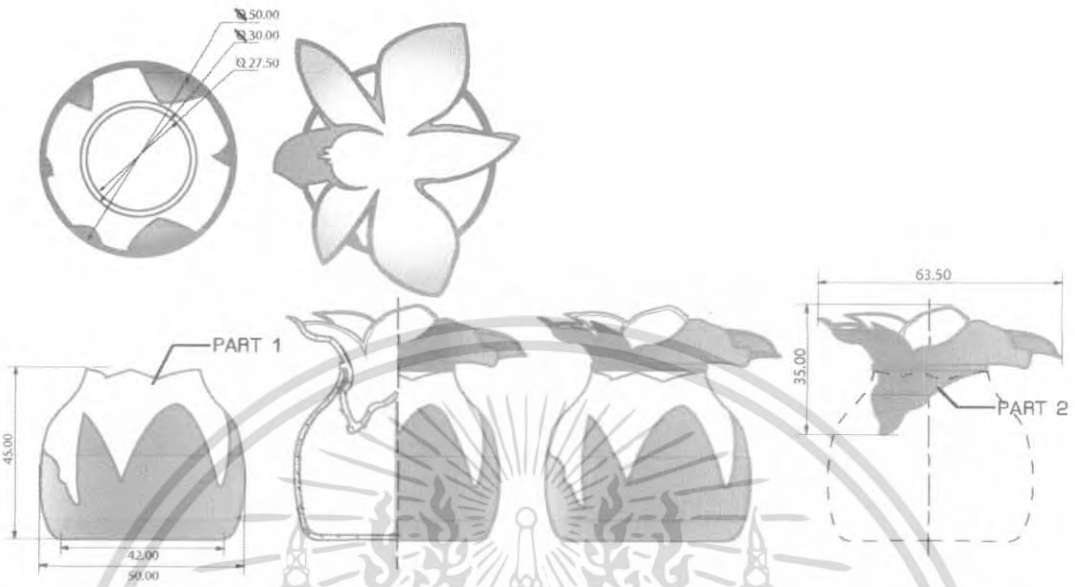

ที่ใส่เส้นยาสูบ

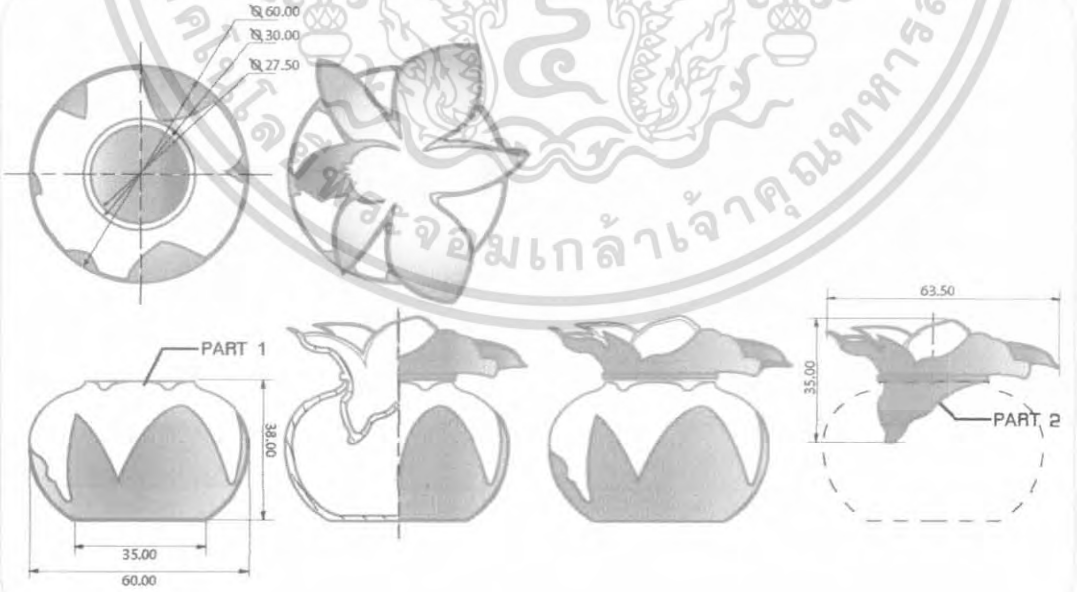

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาชนะเชิญขันหมาก

ที่ใส่ใบพลู

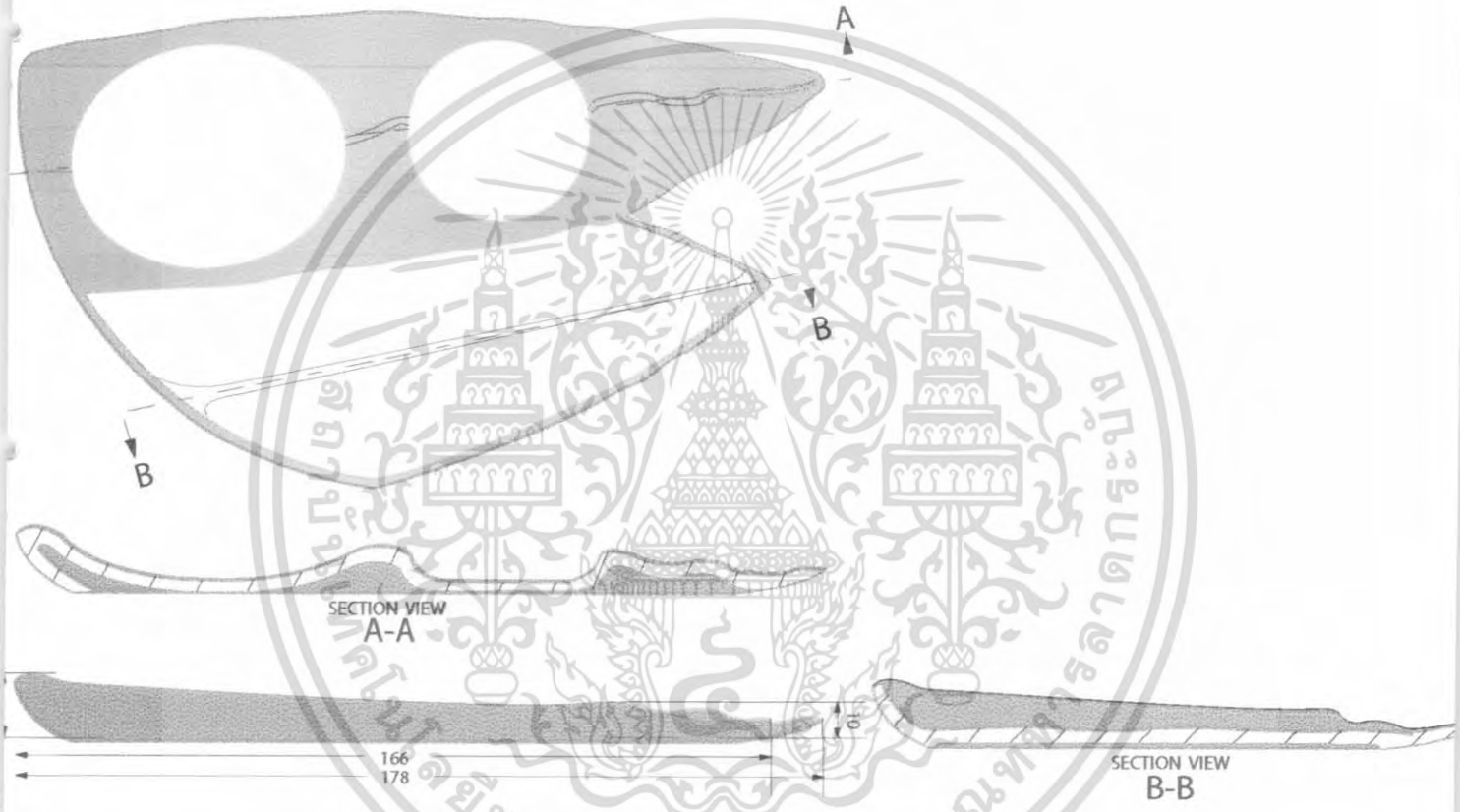

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาชนะเชิญขันหมาก

ASSEMBLY

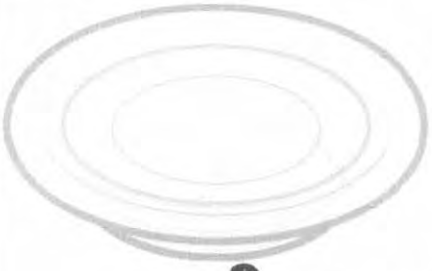

ชิ้นส่วนที่ 1 ภาชนะเชิญขันหมากจะมีลักษณะเป็นจานที่มีขาล่อ ซึ่งสลักด้านหลังของชิ้นส่วนนี้นั้นจะมีรูสำหรับใส่ห่วงบ็อตเข้าไปเพื่อ ยึดกับส่วนที่ 3 ที่เป็นฐานที่ทำจากไม้

PART 1 +

เป็นน็อตตัวยาวขนาด 4 นิ้ว โดยจะเป็นน็อตแบบเกลียวโดยมีน็อตตัวเมียเป็นตัวขันยึด

+

PART 2

PART 3

ชิ้นส่วนที่ 3 ใช้ไม้แบบ[illegible] โดยจะมีรูให้น็อตสามารถทะลุผ่านมายึด ชิ้นส่วนที่ 1 และชิ้นส่วนที่ 3 ไม้เข้าด้วยกัน [illegible] ออกจากกัน

=

ของที่จะนำมาวางลงบนภาชนะขันหมาก ก็จะมีทั้ง ของสด ของแห้ง ขนมมงคล ผลไม้ ธูปเทียน ถุงเงินถุงทอง ฯลฯ

+

+

โดยภาชนะขันหมากจะมีฐานใบตองรองก่อนวางของที่ใช้ในพิธีแต่งงาน ซึ่งใบตองก็จะออกแบบให้มีหลายขนาดตามหน้ากว้างของภาชนะขันหมาก

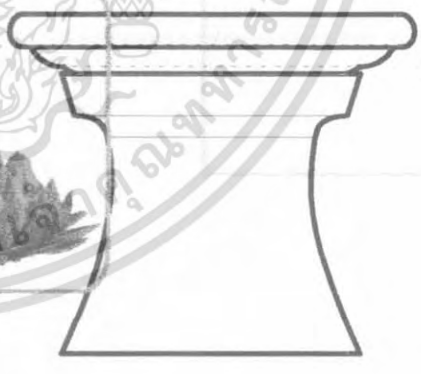

=

ภาพลักษณะการจัดวาง ▶

ภาชนะเชิญขันหมาก

ชุดเชิญขันหมากจะประกอบด้วย

- ภาชนะที่ใส่ปูนแดงพร้อมฝาครอบ 1 ชุด
- ภาชนะที่ใส่หมาก 1 ชุด
- ภาชนะที่ใส่พลูจีบ 1 ชุด
- ภาชนะที่ใส่ยาเส้นพร้อมฝาครอบ 1 ชุด
- ภาชนะที่ใส่สีผึ้งทาปากพร้อมฝาครอบ 1 ชุด

โดยจะมีลักษณะรูปแบบในการจัดวางดังภาพ

DETAIL.

โดยออกแบบให้มีที่สำหรับวางที่ใส่หมากและที่ใส่สีผึ้งลงบนภาชนะใส่ใบพลู

ส่วนอีกด้านจะเป็นที่สำหรับใส่ใบพลูม้วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ [illegible]
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

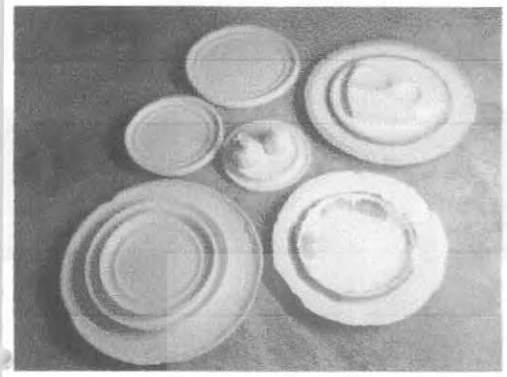

การทำต้นแบบจากปูนปลาสเตอร์

ขั้นตอนการทำบล็อกโมล

ขั้นตอนการเทน้ำดิน

ขั้นตอนการเผาดิบ ที่อุณหภูมิ
1000 - 1100 องศาเซลเซียส

ขั้นตอนการตกแต่งชิ้นงาน
ก่อนการเผาดิบ

ขั้นตอนการเคลือบชิ้นงาน

ขั้นตอนการเผาเคลือบโดยใช้การเผา
แบบ OF ที่ อุณหภูมิ 950 - 1100
องศาเซลเซียส

ตกแต่งชิ้นงานด้วยวัสดุอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โมเดลต้นแบบ

เนื่องจากลักษณะของภาชนะขันหมากจะคล้ายจานทรงต่างๆที่มีลวดลายนูน-ต่ำ จึงได้ใช้การกลึงและ ปั้นดินติดหรือแกะสลัก เพราะเนื่องด้วยแนวทางการออกแบบเป็นดอกไม้มงคล ซึ่งการปั้นจะลวดลายที่เป็นธรรมชาติ

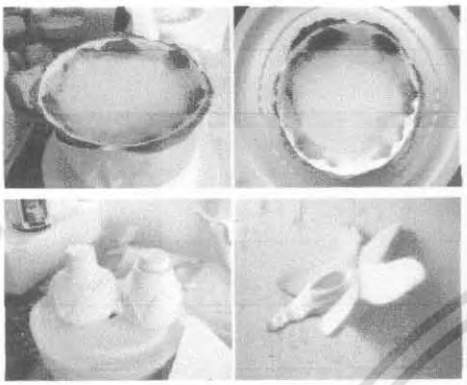

ORIGINAL MODEL

ส่วนภาชนะเชิญขันหมากนั้นจะเป็นการแกะชิ้นงานทั้งชิ้นเนื่องจากรูปทรงของภาชนะ ที่เหมาะสมกับกรรมวิธีในการทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

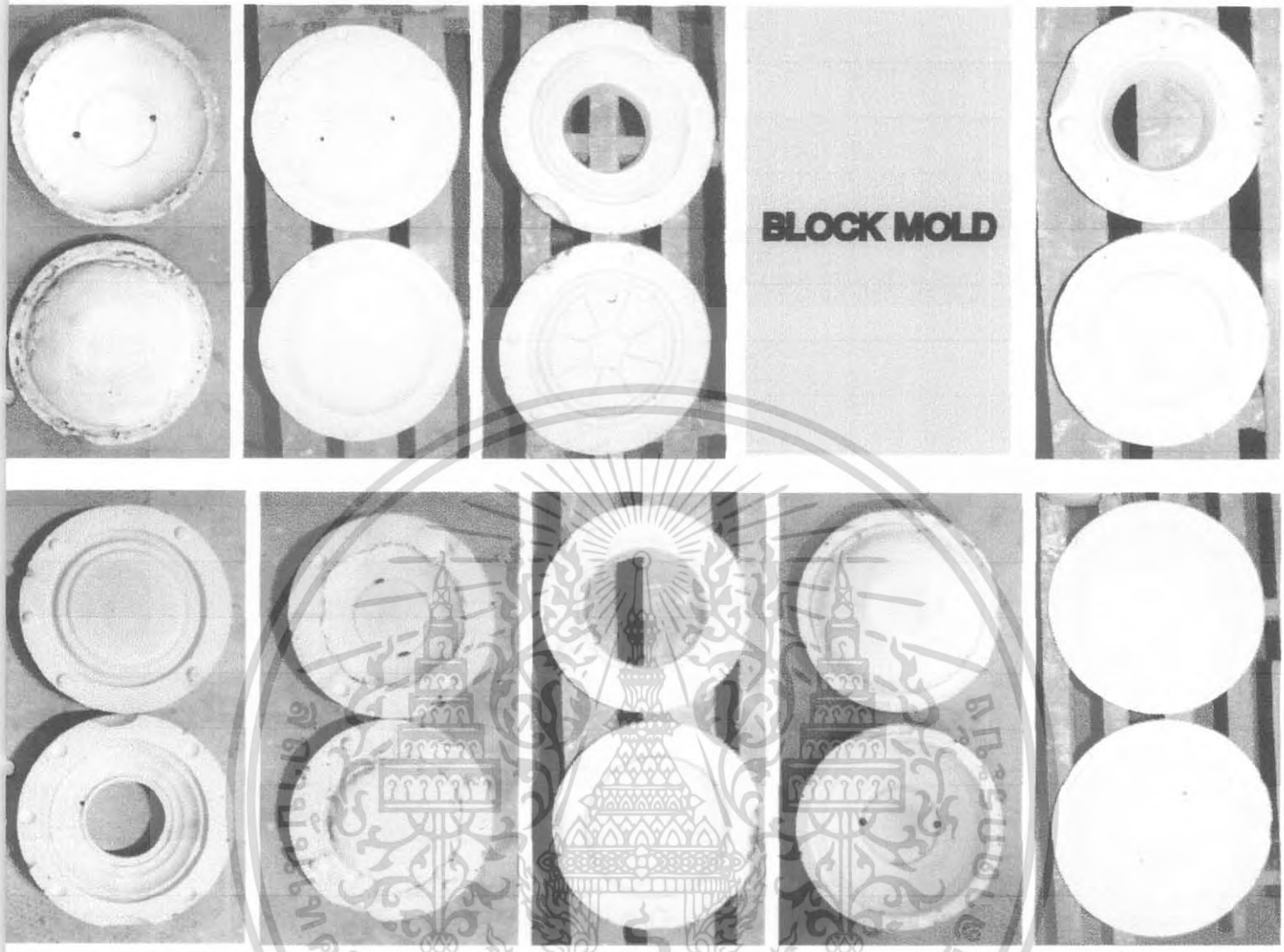

▲ บล็อกโมลของภาชนะขันหมาก

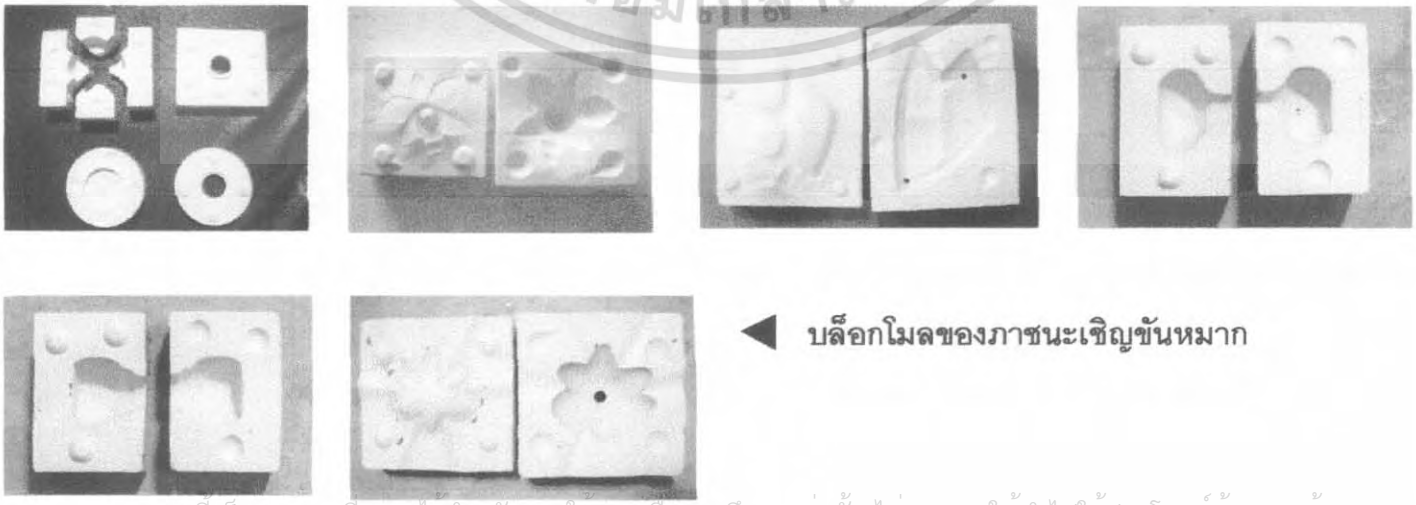

◀ บล็อกโมลของภาชนะเชิญขันหมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำการตัดแต่งชิ้นงาน ขณะที่ยังไม่แห้งสนิท เพื่อที่จะนำไปประกบติดกับอีกชิ้นส่วน

ชิ้นงานที่เพิ่งออกมาจากบล็อกโมล

ชิ้นงานที่แห้งสนิทที่รอการเผาดิบที่อุณหภูมิ 1100 องศาเซลเซียล

GREEN WARE

ทำความสะอาด GREEN WARE โดยการแช่น้ำเพื่อเอาคราบโซเดียมซิลิเกท ออกจากชิ้นงาน

ทำการเก็บความเรียบร้อยของชิ้นงาน ก่อนที่จะนำชิ้นงานไปอบให้แห้ง เพื่อรอการเผาดิบ

ทำการตัดแต่งชิ้นงาน ที่แป้นหมุน เพื่อที่จะนำไปประกบติดกับอีกชิ้นส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า การแสวงหากำไร ทั้งนี้ ห้ามมิให้ทำการดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของผลงานทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

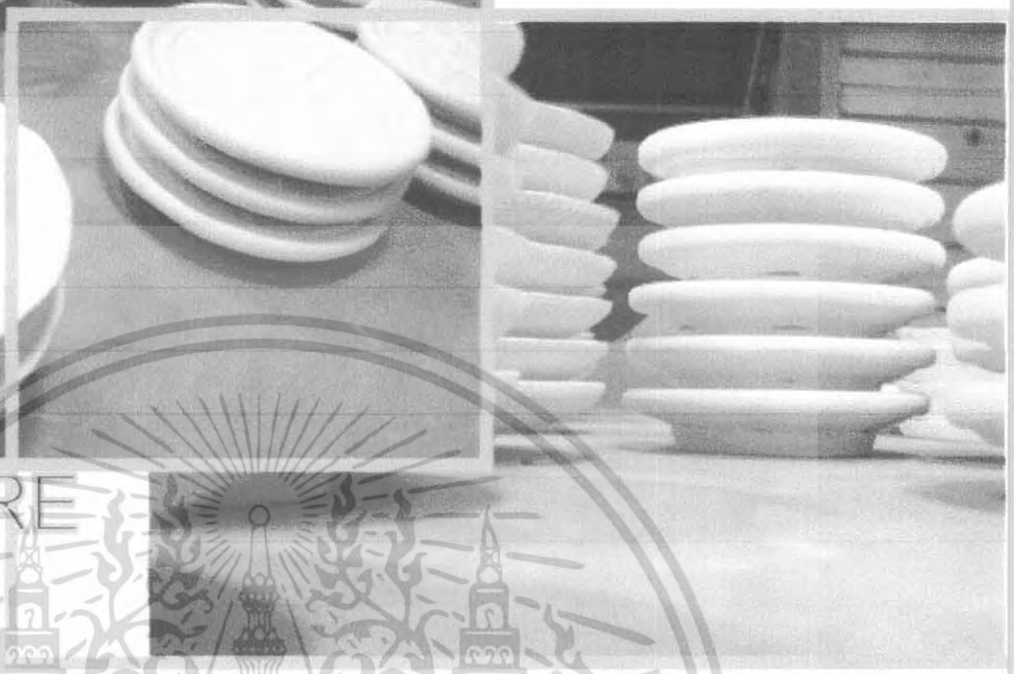

BISQUE WARE

ปัญหา

ชิ้นงานที่มีขนาดเกิน 12 นิ้ว นั้นหลังจากเผาดิบแล้วจะเกิดปัญหา เพราะจะเกิดรอยร้าวและแตก หลังจากทำการวิเคราะห์จากรอยร้าวและรอยแตกแล้ว นั้นทำให้ทราบว่าขนาดที่ใหญ่เกินจะทำให้ ดินที่ใช้(ดินโดโลไมท์) นั้นไม่เหมาะกับการทำงานที่มีลักษณะเป็นจานและมีขนาดใหญ่เพราะทำให้เกิดการฉีกขึ้น

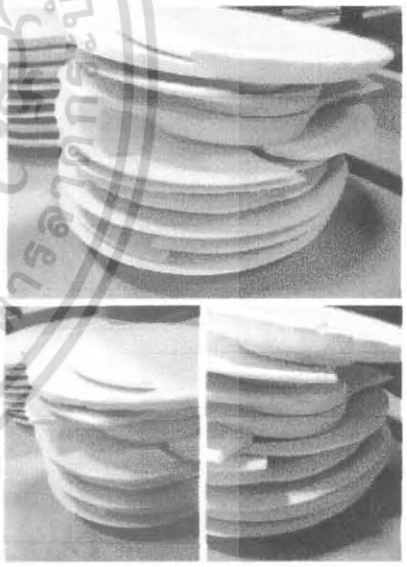

▲ ภาพชิ้นงานที่ออกมาจากการเผาดิบโดยชิ้นงานหลังจากเผาดิบจะมีสีออกชมพูอ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทดลองสีเคลือบที่ใช้ในการตกแต่ง

การเลือกเนื้อดิน

เนื้อดิน

ใช้เนื้อดินโดโลไมท์
Dolomite [EBA]
ของ Compound clay

คุณสมบัติของเนื้อดิน

คุณสมบัติของเนื้อดินที่เหมาะสมกับการออกแบบ

- เปอร์เซนต์การหดตัวของดินหลังการเผาน้อยเพียง 4.5%

การเผาดิบจะเผาที่อุณหภูมิ 1100 C และการเผาเคลือบแบบ OF จะที่เผา 1050 C ซึ่งด้วยและความพรุนตัวของเนื้อดินทำให้น้ำหนักเบาช่วยลดน้ำหนักของชิ้นงานที่ต้องมีการเคลื่อยย้าย

สูตรเคลือบที่ใช้ในการทดสอบ

- เคลือบใส

ตะกั่วไปซิลิเกตฟริต	90
ดินขาวอินโดนีเซีย	10

- เคลือบสีเหลืองใส

ตะกั่วไปซิลิเกตฟริต	90
ดินขาวอินโดนีเซีย	10
+Stain สีเหลืองแมนดาลิน	

- เคลือบสีชมพูใส

ตะกั่วไปซิลิเกตฟริต	90
ดินขาวอินโดนีเซีย	10
+Stain สีชมพู	2.5%

- สีใต้เคลือบสีม่วง (เมื่อทาสีใต้เคลือบแล้วนำมาชุบเคลือบใส)

- สีใต้เคลือบสีเขียว (เมื่อทาสีใต้เคลือบแล้วนำมาชุบเคลือบใส)

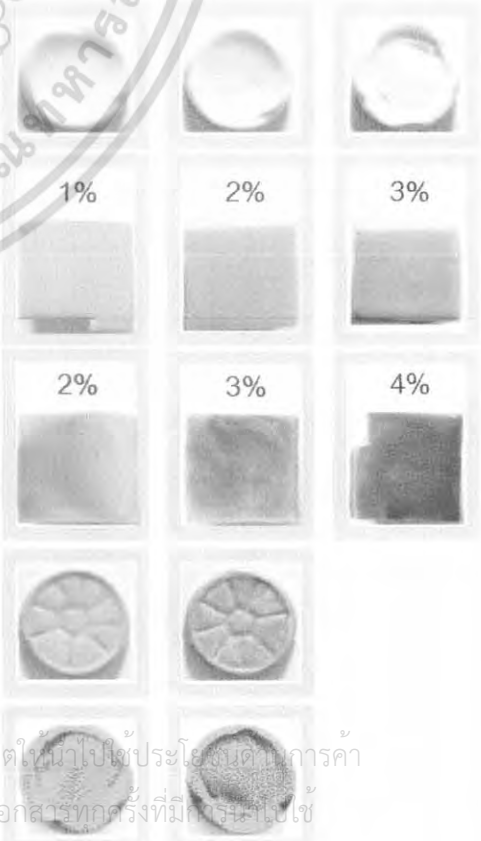

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

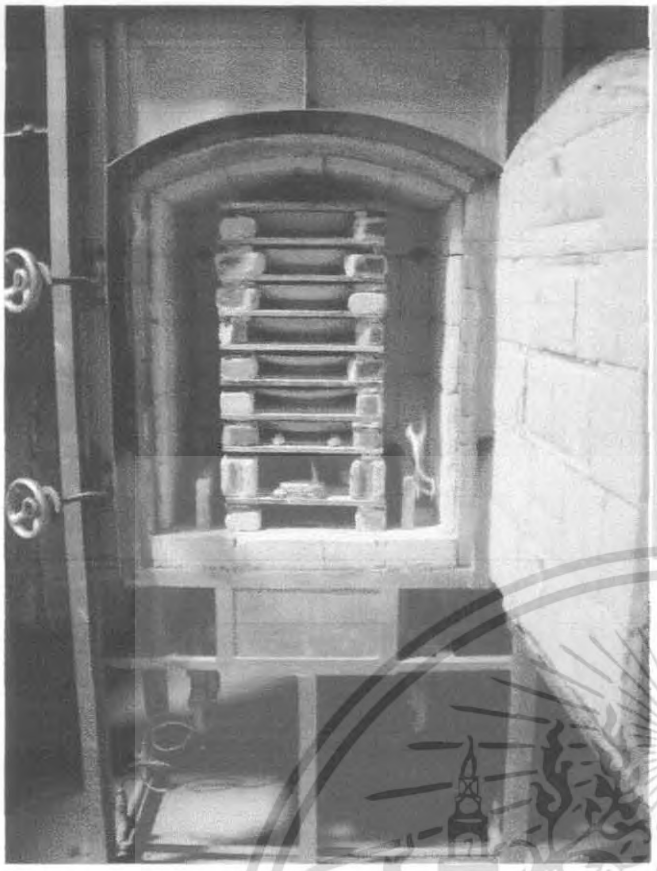

การเผาเคลือบได้ใช้เตาแก๊สในการเผา
โดยเป็น การเผาแบบอ็อกซิเดชั่น (OF)
ซึ่งจะเผาที่อุณหภูมิ 1020-1050
องศาเซลเซียส

◄ การเผาเคลือบ

การเคลือบ

การเคลือบนั้นได้ใช้กรรมวิธีการชุบ
โดยจะชุบเคลือบในความหนา
0.1-0.15 มิลลิเมตร

ส่วนภาชนะเซิญขันหมาก (ชิ้นที่มีขนาดเล็ก)
จะเป็นสีใต้เคลือบ โดยใช้วิธีการเพ้นท์ แล้วจึง
ทำการชุบเคลือบใส โดยความหนาของเคลือบ
เท่ากับ 0.1-0.15 มิลลิเมตร

▼

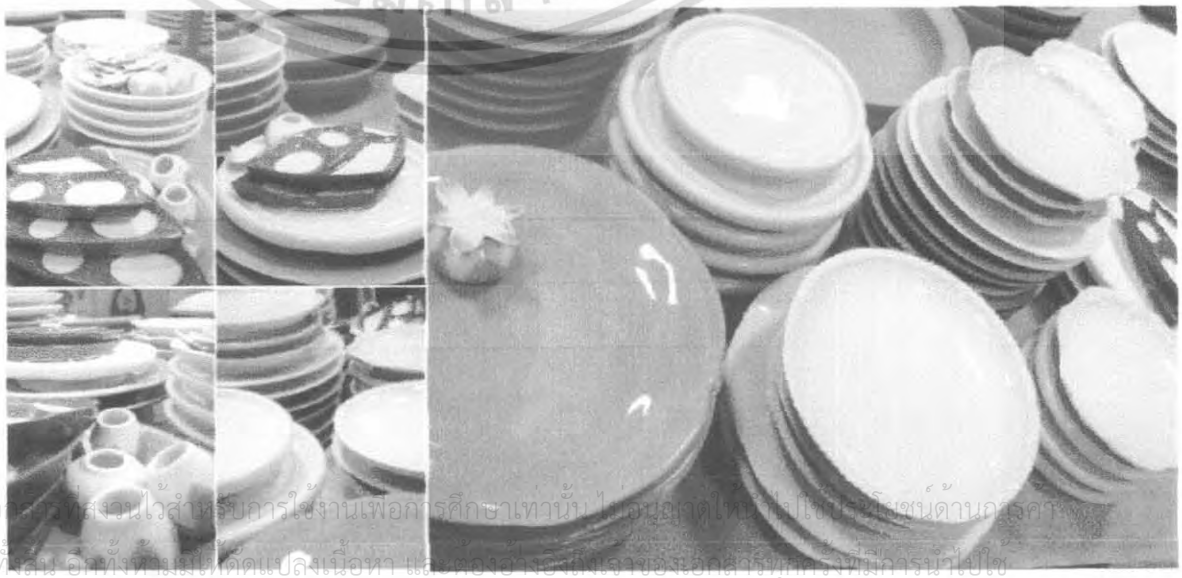

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดวางรูปขวบนขณะแห่ขันหมาก

เป็นภาพแสดงการจัดขบวนขันหมากซึ่งจะแสดงการจัดลำดับของแต่ละภาชนะขันหมาก

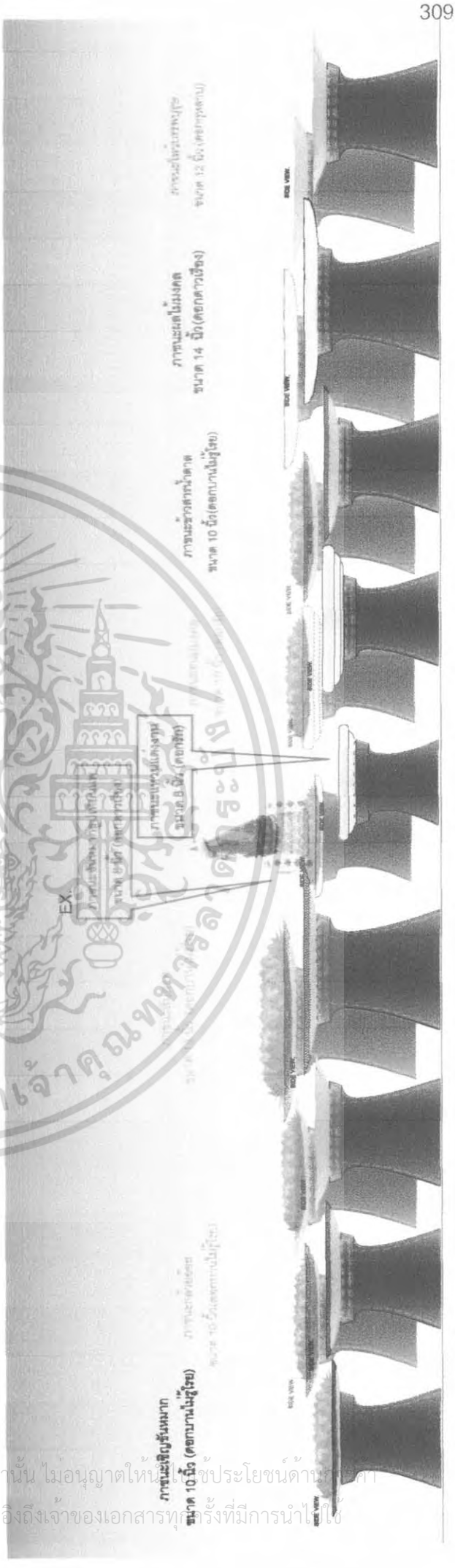

- ภาชนะเชิญขันหมาก
- ภาชนะขันหมากกล้วย-อ้อย
- มหามาคล
- ภาชนะขันหมากเอก
- ภาชนะขันหมากธูปเทียนแพ
- ภาชนะขันหมากสินสอด
- ภาชนะขันหมากแหวนแต่งงาน
- ภาชนะขันหมากขนมมงคล
- ภาชนะขันหมากข้าวสาร น้ำตาล
- ภาชนะขันหมากผลไม้มงคล
- ภาชนะขันหมากไหว้บรรพบุรุษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

PRESENTATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Copyright of Chulalongkorn University

WORKING DRAWING

(CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)

NO.	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN			
	PLATE. (CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289	INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

CONTENTS

- ภาพประกอบ ภาชนะขันหมากฐูปเทียนแพ ขนาด 8 นิ้ว 1
- ภาพประกอบ ภาชนะแหวนแต่งงาน ขนาด 8 นิ้ว 2
- ภาพประกอบ ภาชนะเชิญขันหมาก ขนาด 10 นิ้ว 3
- ภาพประกอบ ภาชนะขนมมงคล ขนาด 10 นิ้ว 4
- ภาพประกอบ ภาชนะข้าวสารน้ำตาลและภาชนะกล้วยอ้อย ขนาด 10 นิ้ว 5
- ภาพประกอบ ภาชนะขันหมากเอกและภาชนะไหว้บรรพบุรุษ ขนาด 12 นิ้ว 6
- ภาพประกอบ ภาชนะผลไม้มงคล ขนาด 14 นิ้ว 7
- ภาพประกอบ ภาชนะสินสอด ขนาด 14 นิ้ว 8
- ภาชนะขันหมากฐูปเทียนแพ ขนาด 8 นิ้ว 9
- ภาชนะแหวนแต่งงาน ขนาด 8 นิ้ว 10
- ภาชนะเชิญขันหมาก ขนาด 10 นิ้ว 11
- ภาชนะขนมมงคล ขนาด 10 นิ้ว 12
- ภาชนะข้าวสารน้ำตาลและภาชนะกล้วยอ้อย ขนาด 10 นิ้ว 13
- ภาชนะขันหมากเอกและภาชนะไหว้บรรพบุรุษ ขนาด 12 นิ้ว 14
- ภาชนะผลไม้มงคล ขนาด 14 นิ้ว 15
- ภาชนะสินสอด ขนาด 14 นิ้ว 16
- ฐานภาชนะขันหมาก ขนาด 8 และ 10 นิ้ว 17
- ฐานภาชนะขันหมาก ขนาด 12 และ 14 นิ้ว 18
- ขาตั้งภาชนะขันหมาก 1 19
- ขาตั้งภาชนะขันหมาก 2 20
- ขาตั้งภาชนะขันหมาก 3 21
- ที่ใส่ผลหมาก 22
- ที่ใส่สีผึ้ง 23
- ที่ใส่ใบพลู 24
- ที่ใส่เส้นยาสูบ 25
- ที่ใส่ปูนแดง 26

NO.	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)		
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN		
	PLATE. CONTENTS		SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK / CODE : 44020289 / INDUSTRAL DESIGN 5		UNIT : mm

FRONT VIEW.

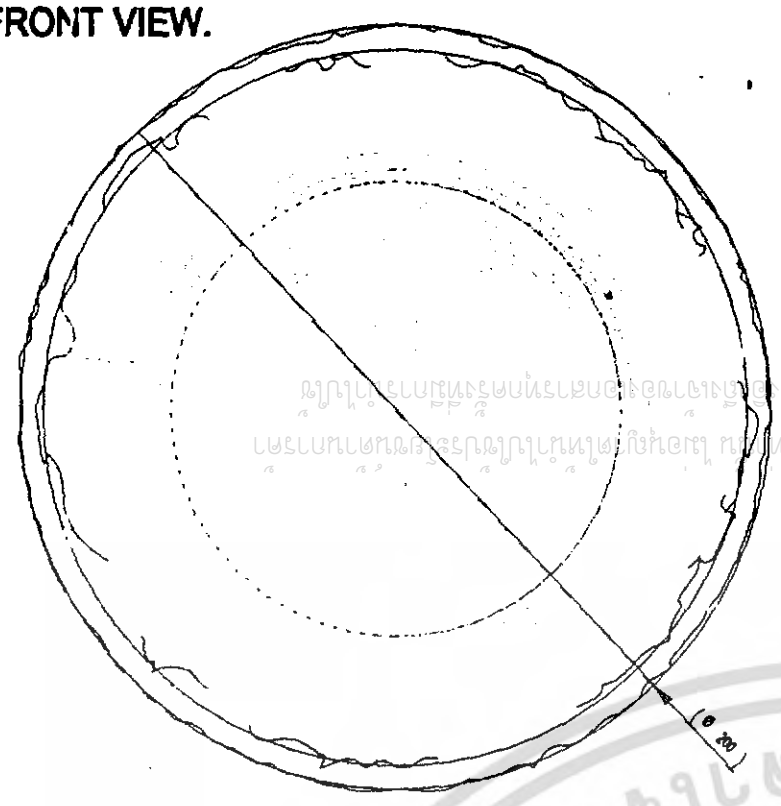

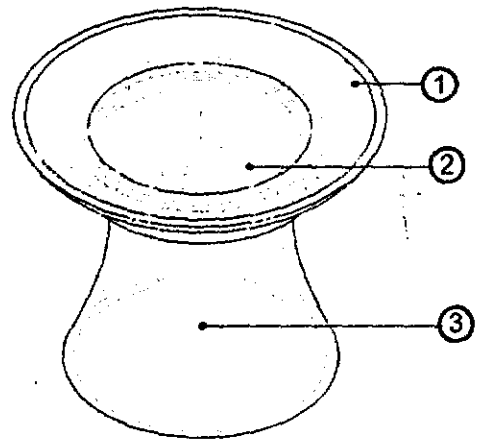

SCALE 1:4

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Process	Remark
1.	ภาชนะจิ้นหมากฐูปเทียนแพ ขนาด 8 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 9
2.	ฐานภาชนะจิ้นหมาก ขนาด 6 และ 10 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 17
3.	ราดั้งภาชนะจิ้นหมาก 1	Wood	การกลึง	แสดงแบบที่ หน้า 19

SIDE VIEW.

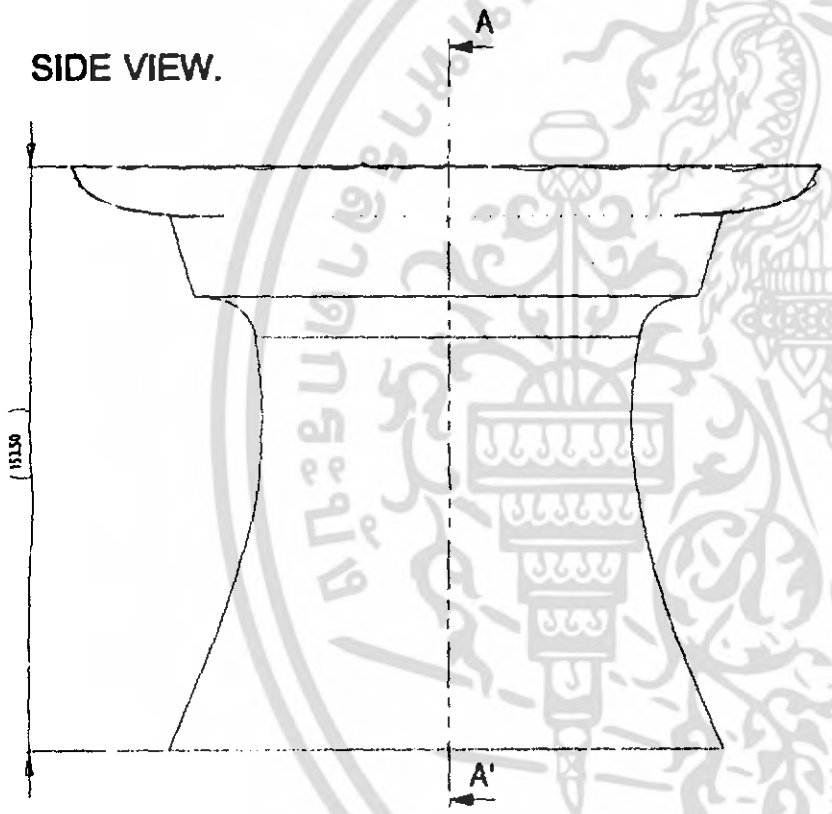

SECTION VIEW (A - A')

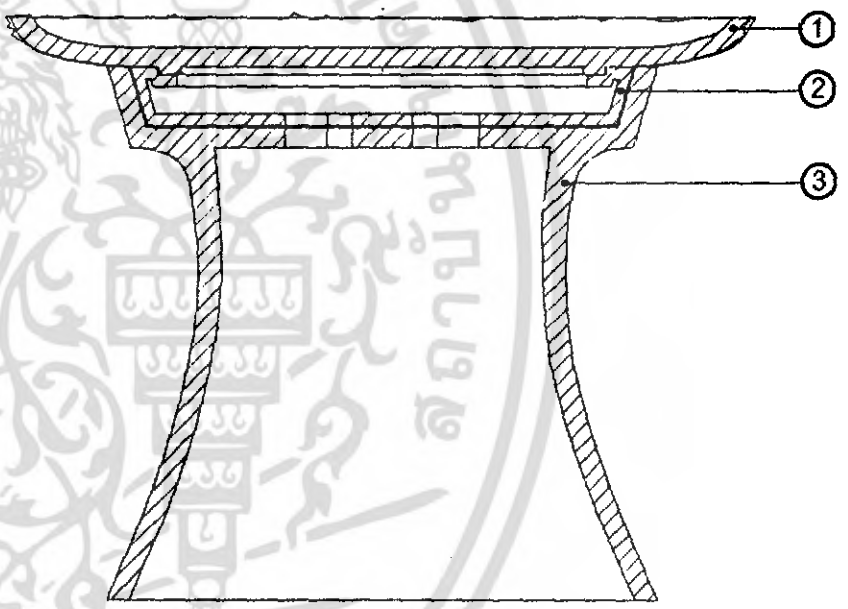

BOTTOM VIEW.

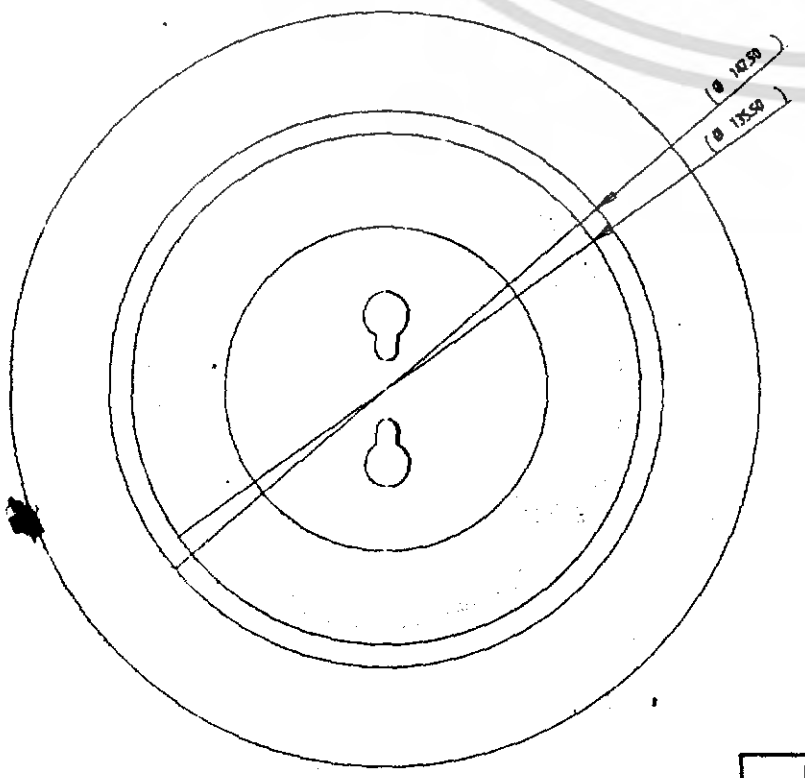

NO.		
1	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE — DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE: ภาชนะจิ้นหมากฐูปเทียนแพ ขนาด 8 นิ้ว (ดอกดาวเรือง)	SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

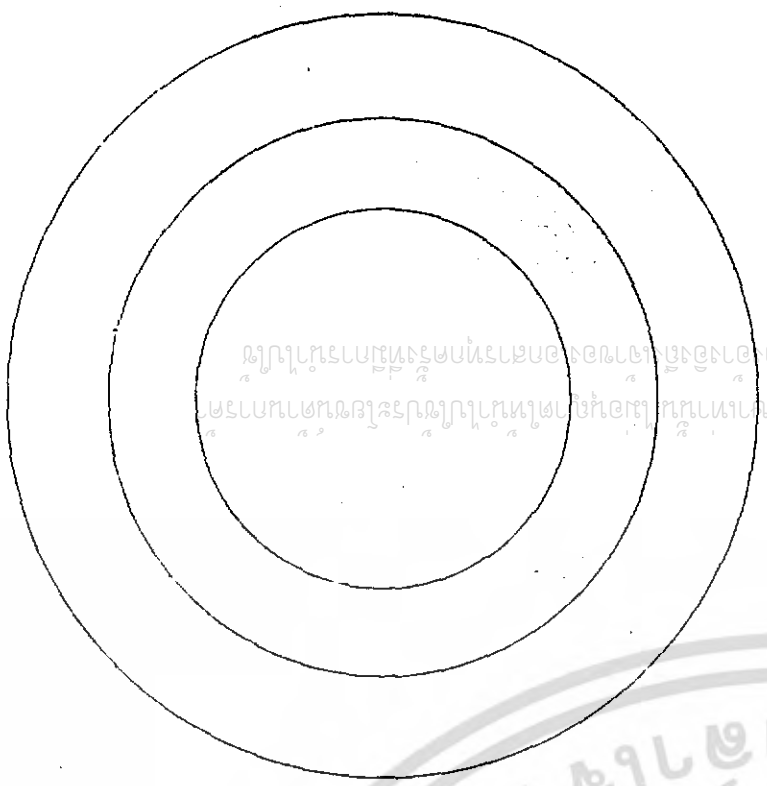

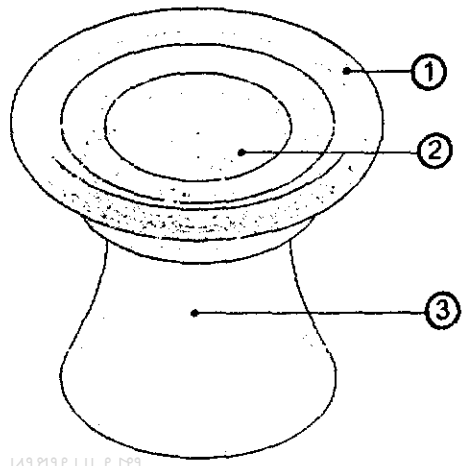

SCALE 1:4

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Process	Remark
1.	ภาชนะแหวนแต่งงาน ขนาด 8 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 10
2.	ฐานภาชนะขันหมาก ขนาด 8 และ 10 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 17
3.	ขาตั้งภาชนะขันหมาก 1	Wood	การกลึง	แสดงแบบที่ หน้า 19

SIDE VIEW.

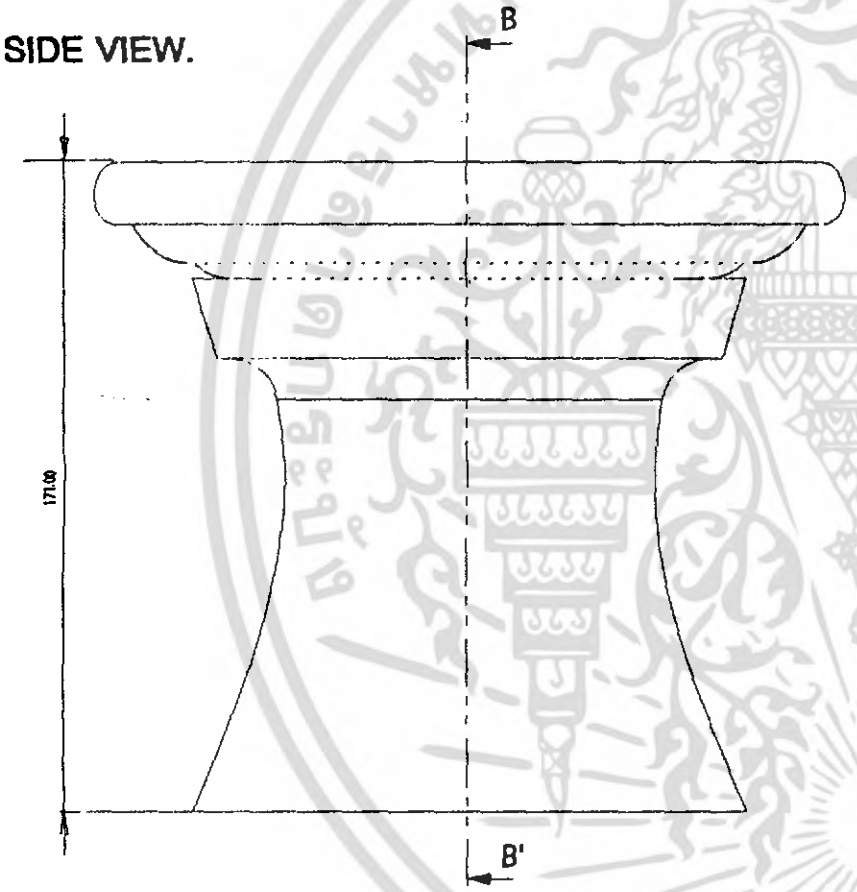

SECTION VIEW (B - B')

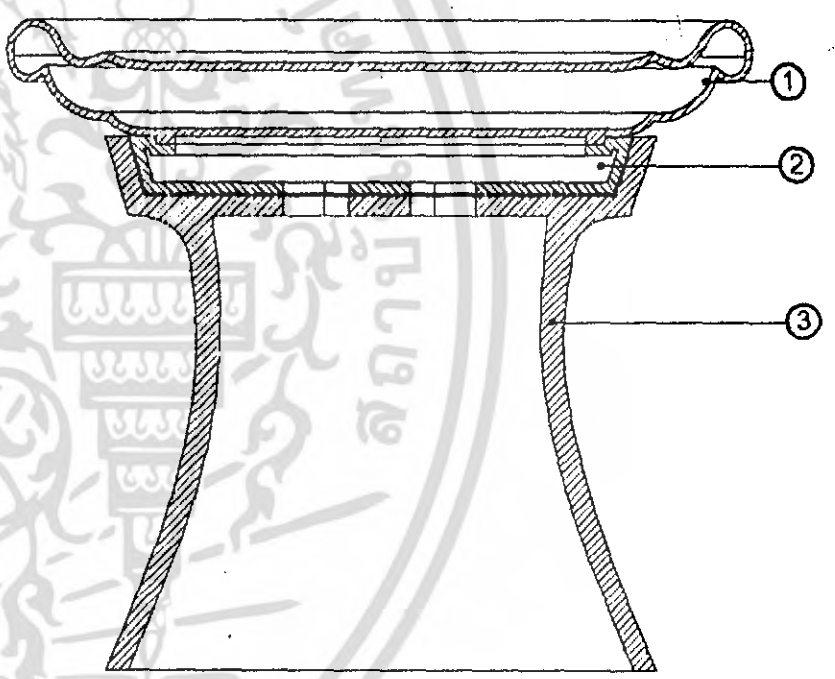

BOTTOM VIEW.

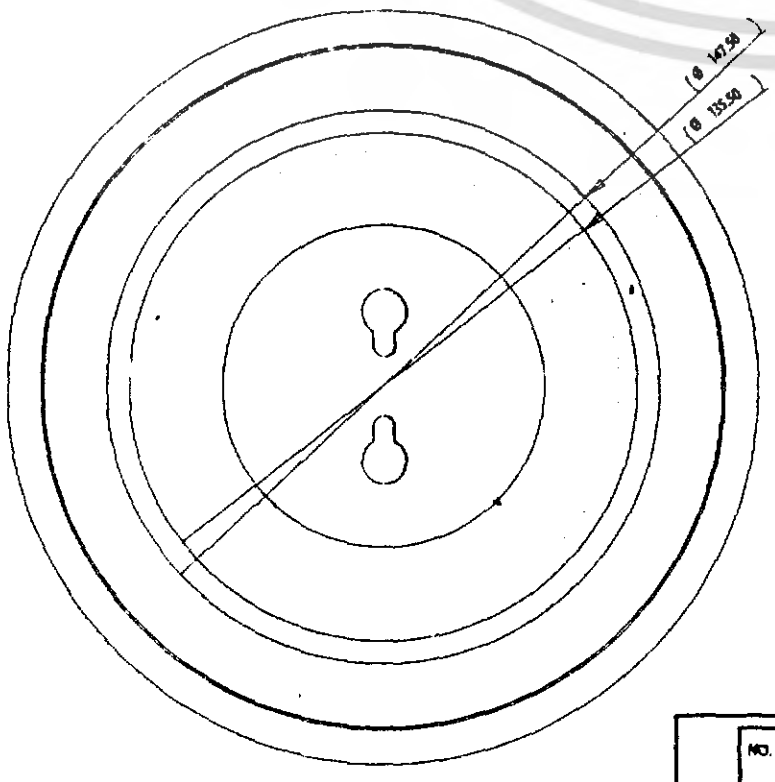

NO.		
2	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะแหวนแต่งงาน ขนาด 8 นิ้ว (ดอกรัก)	SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

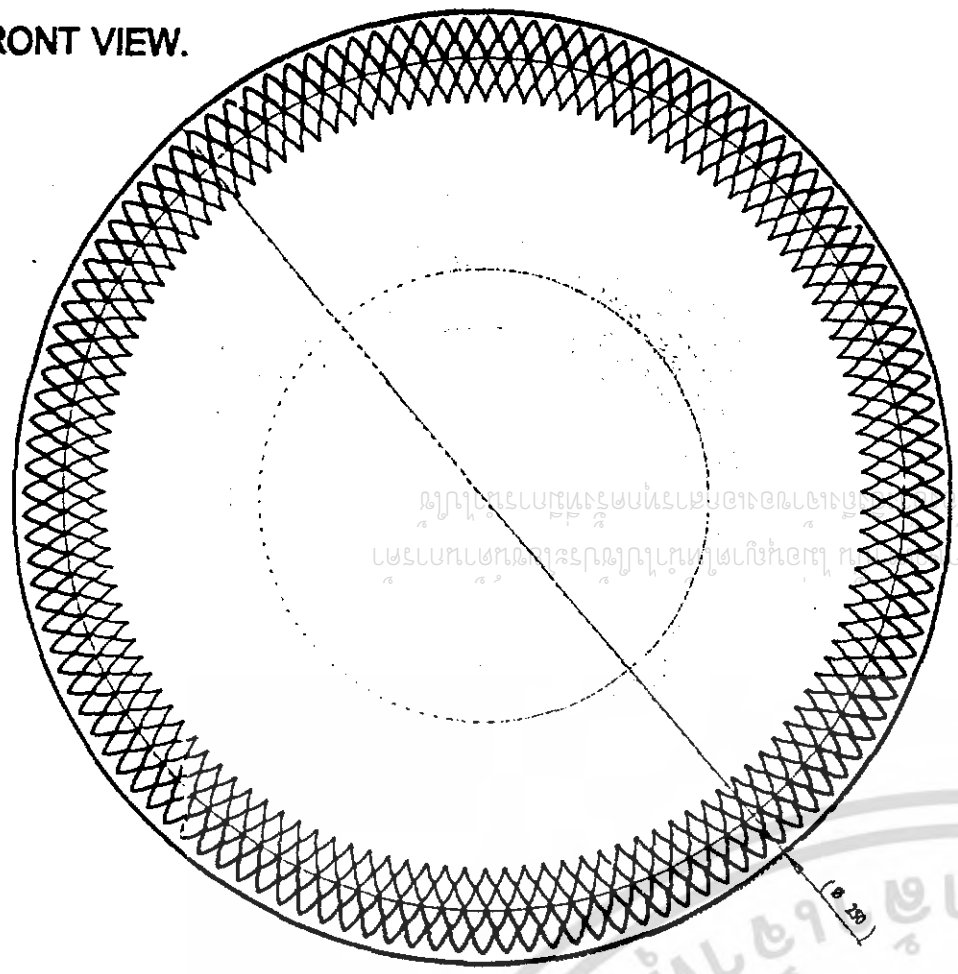

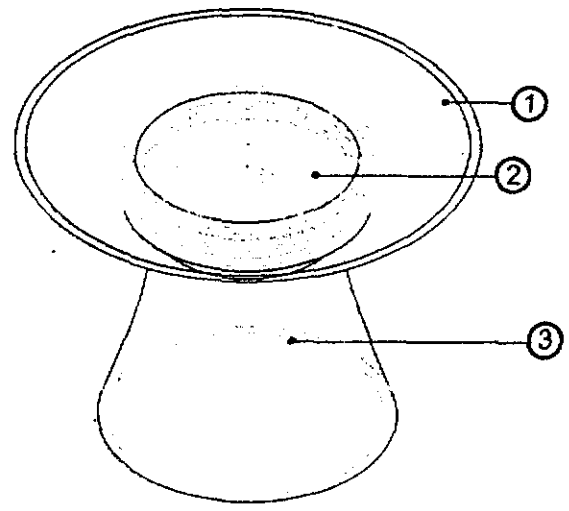

SCALE 1:4

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Process	Remark
1.	ภาชนะเซ่ญชันหมาก ขนาด 10 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 11
2.	ฐานภาชนะชันหมาก ขนาด 8 และ 10 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 17
3.	ขาตั้งภาชนะชันหมาก 2	Wood	การกลึง	แสดงแบบที่ หน้า 20

SIDE VIEW.

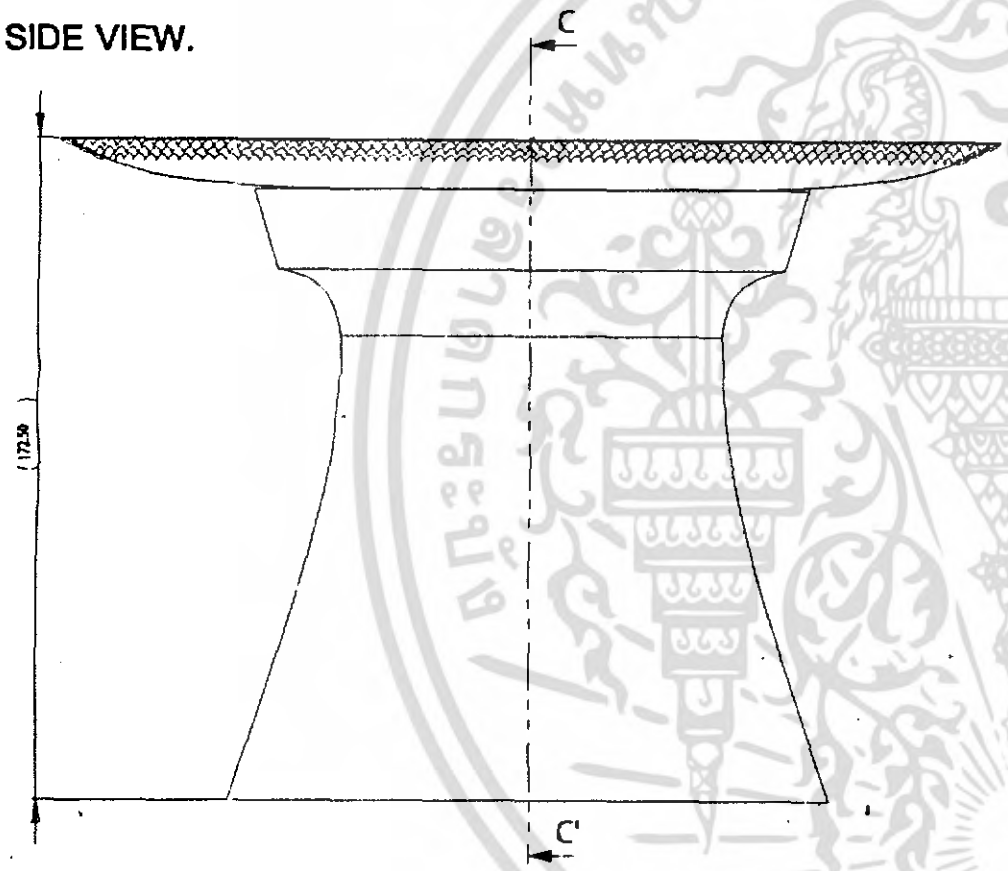

SECTION VIEW (C - C')

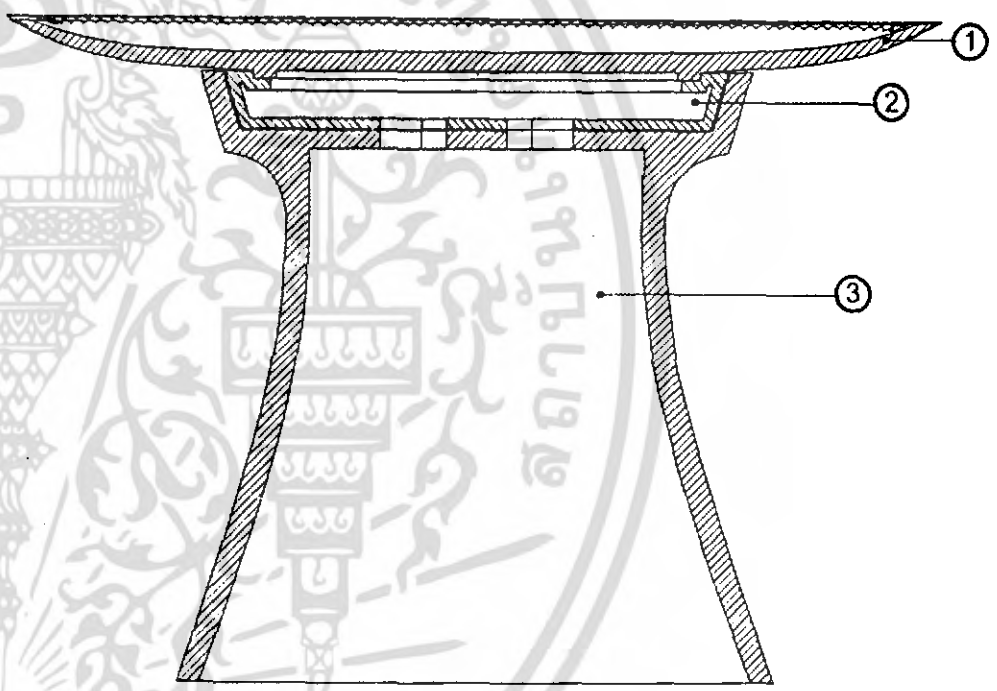

BOTTOM VIEW.

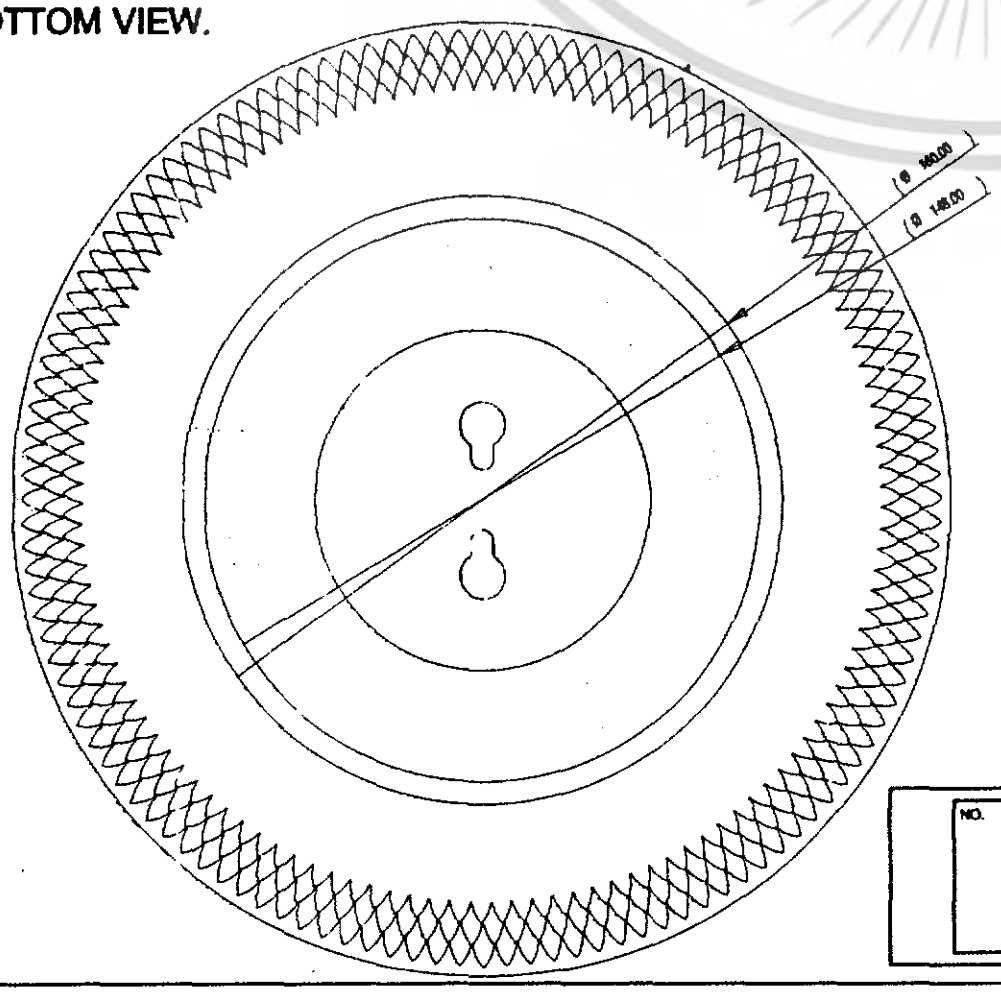

NO.		
3	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE — DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะเซ่ญชันหมากขนาด 10 นิ้ว (ดอกบานไม่รู้โรย)	SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK — CODE : 44020289 — INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

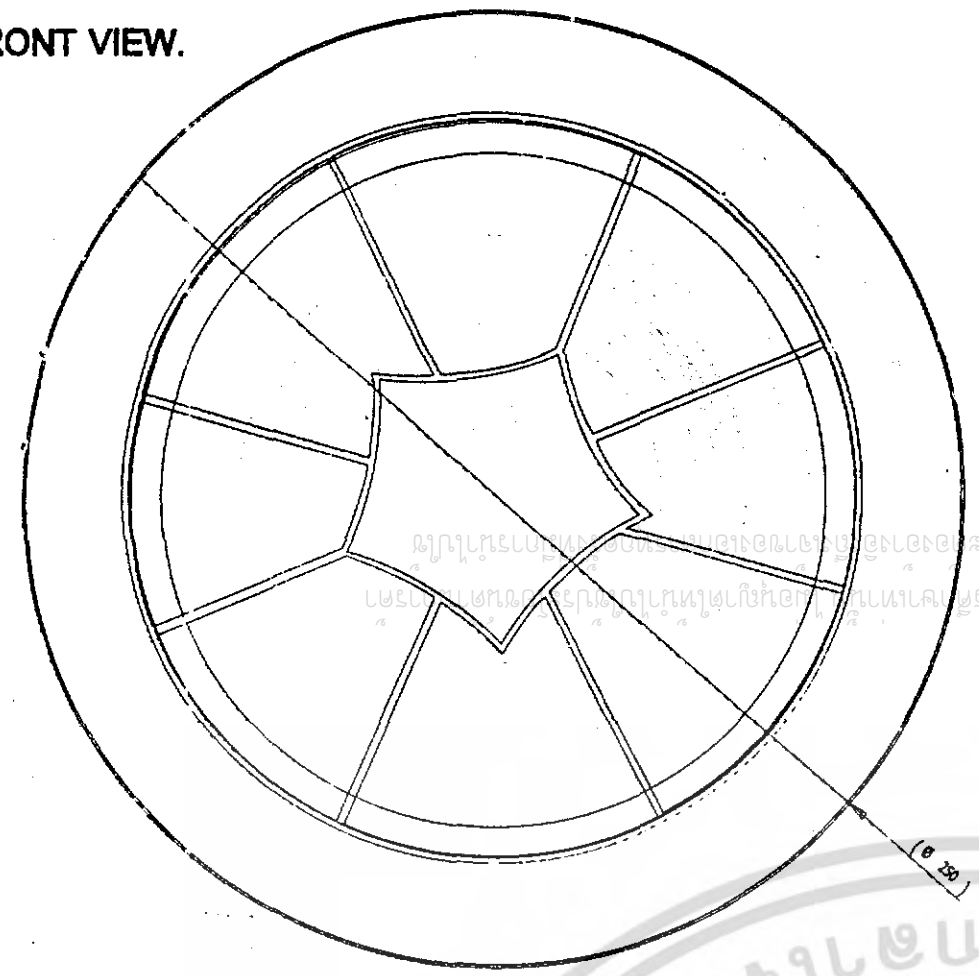

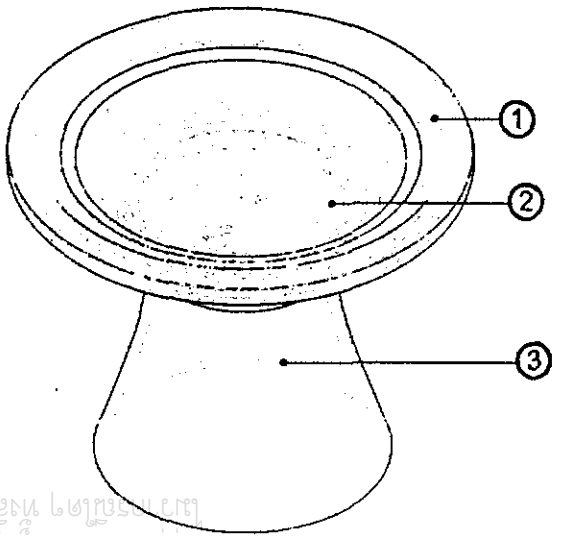

SCALE 1:4

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Process	Remark
1.	ภาชนะชนมงคล ขนาด 10 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 12
2.	ฐานภาชนะรับหมาก ขนาด 8 และ 10 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 17
3.	ชาตั้งภาชนะรับหมาก 2	Wood	การกลึง	แสดงแบบที่ หน้า 20

SIDE VIEW.

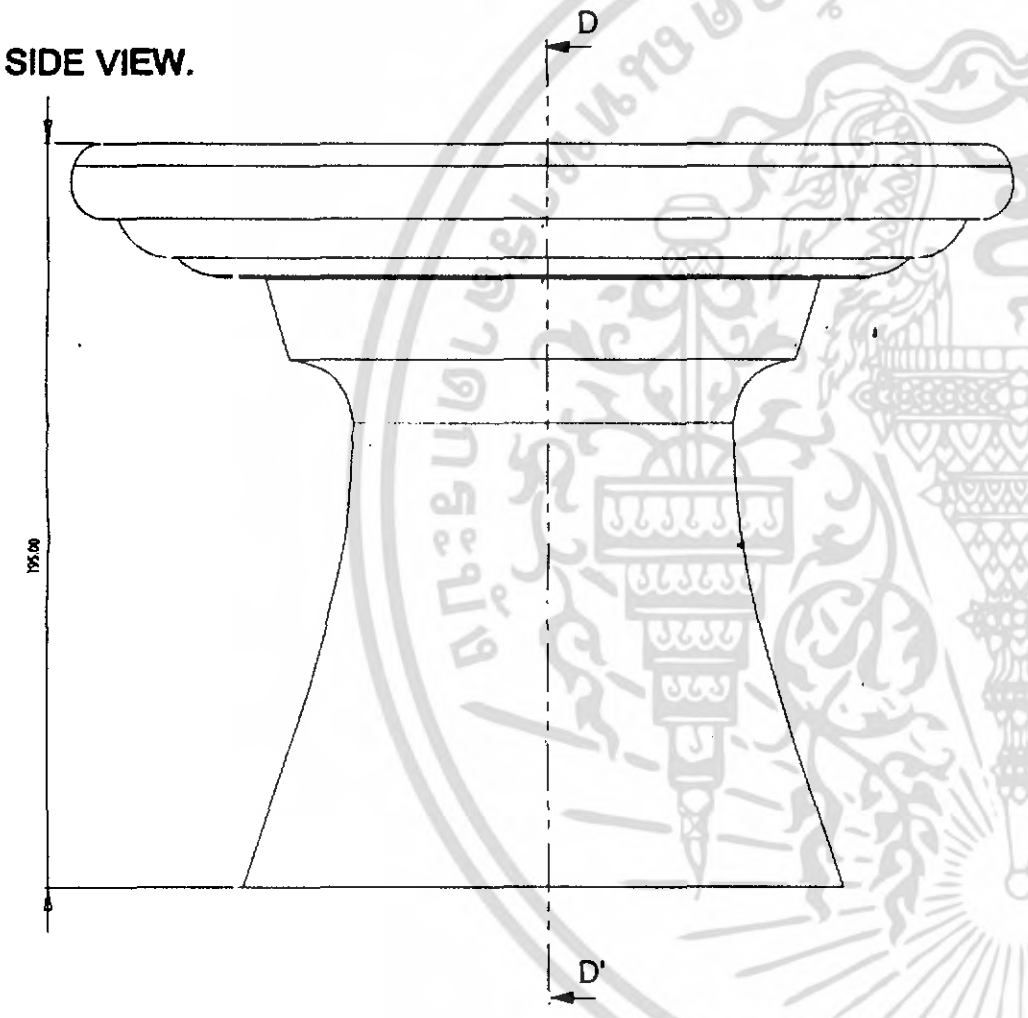

SECTION VIEW (D - D')

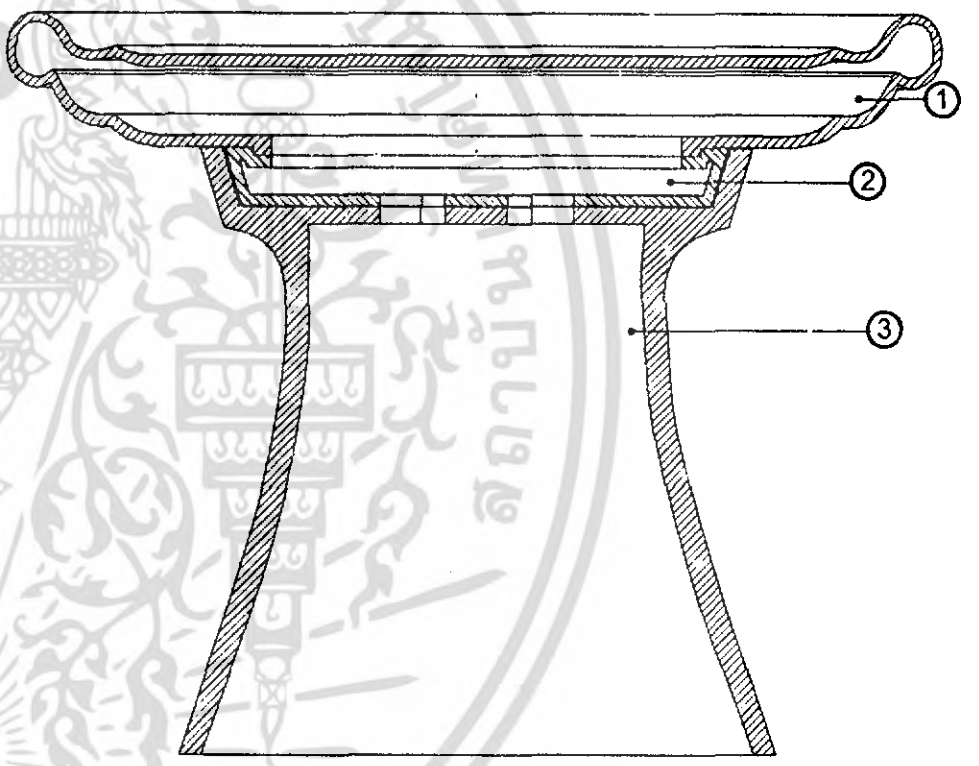

BOTTOM VIEW.

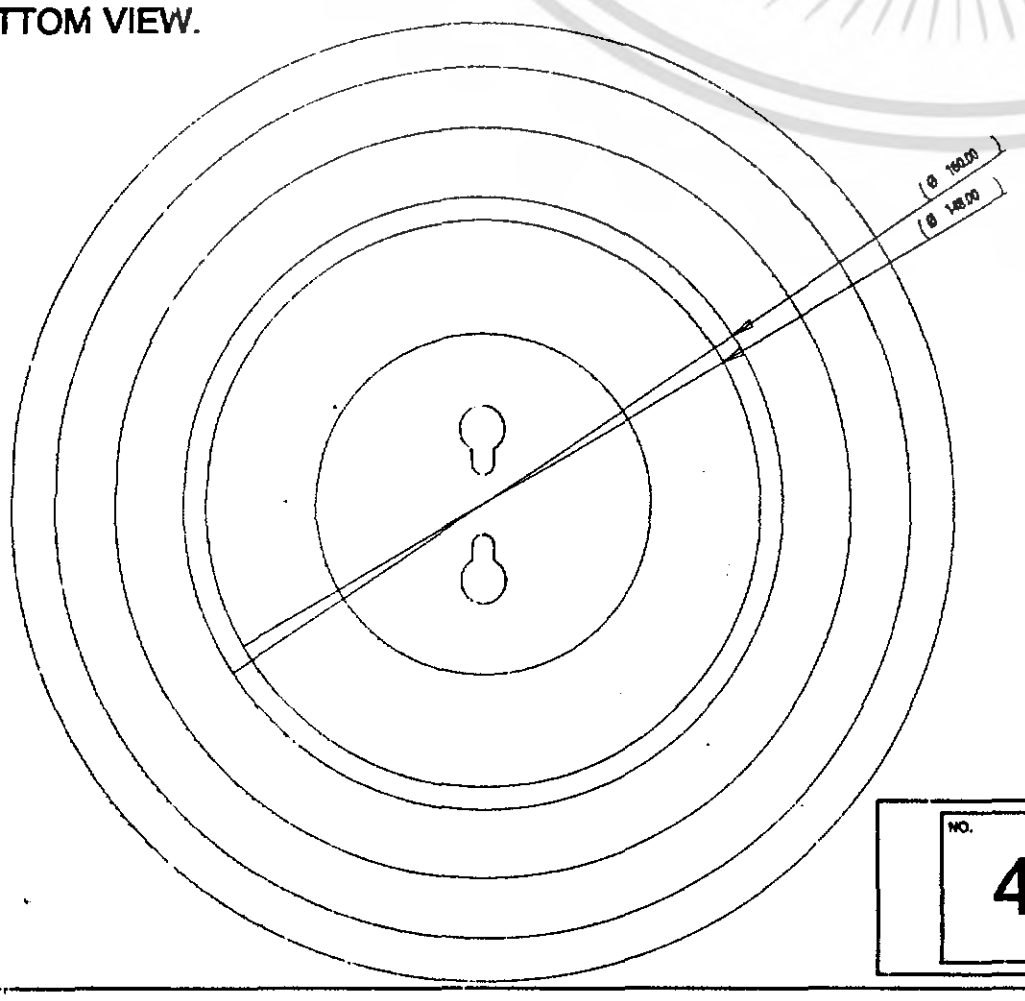

NO.		
4	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE ภาชนะชนมงคล ขนาด 10 นิ้ว (ดอกรัก)	SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

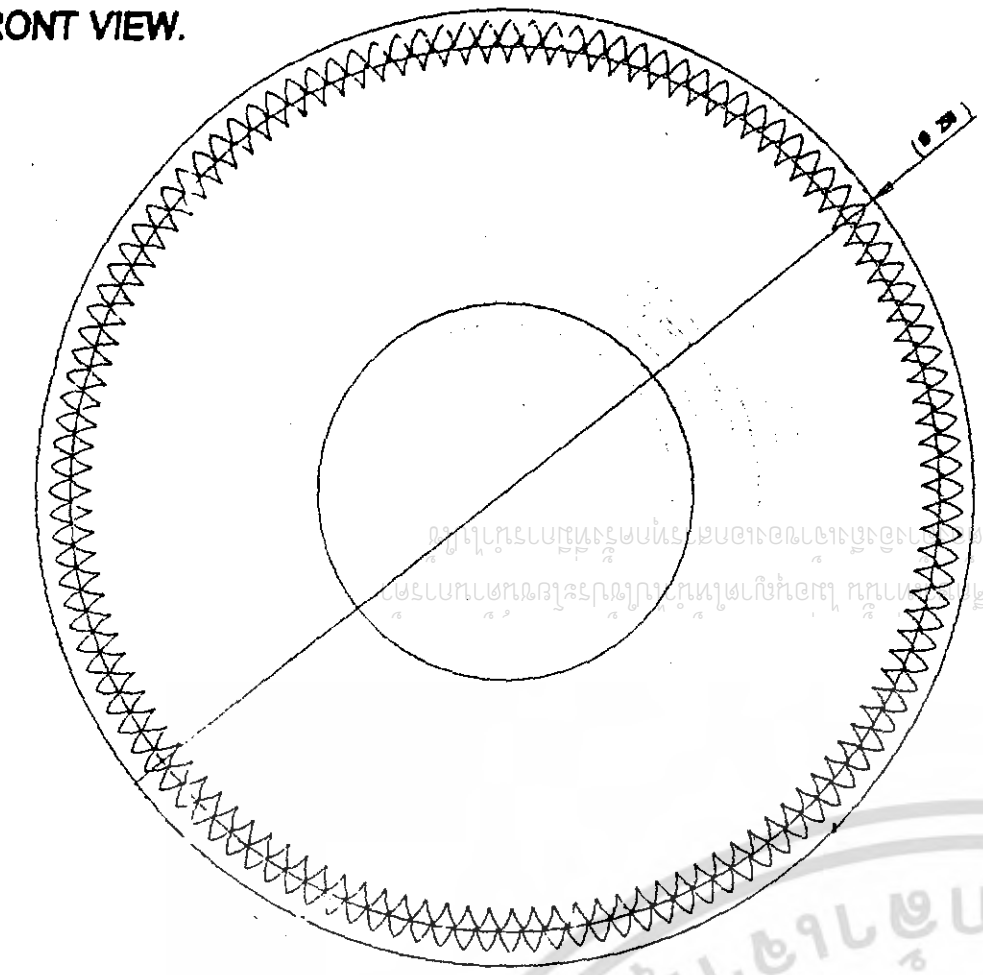

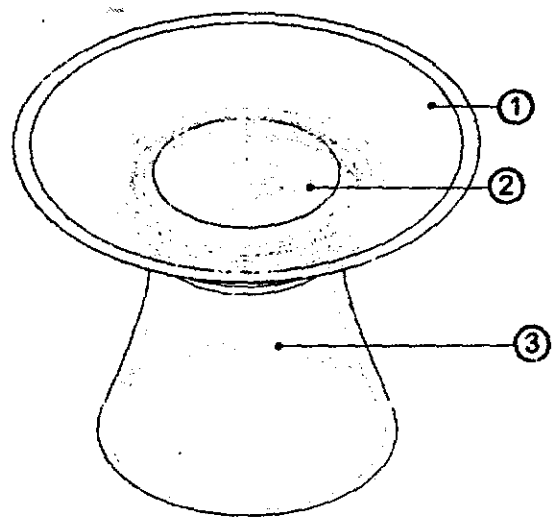

SCALE 1:4

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Process	Remark
1.	ภาชนะข้าวสารน้ำตาลและภาชนะกล้วยอ้อย ขนาด 10 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 13
2.	ฐานภาชนะอันหนาก ขนาด 8 และ 10 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 17
3.	ขาตั้งภาชนะอันหนาก 2	Wood	การกลึง	แสดงแบบที่ หน้า 20

SIDE VIEW.

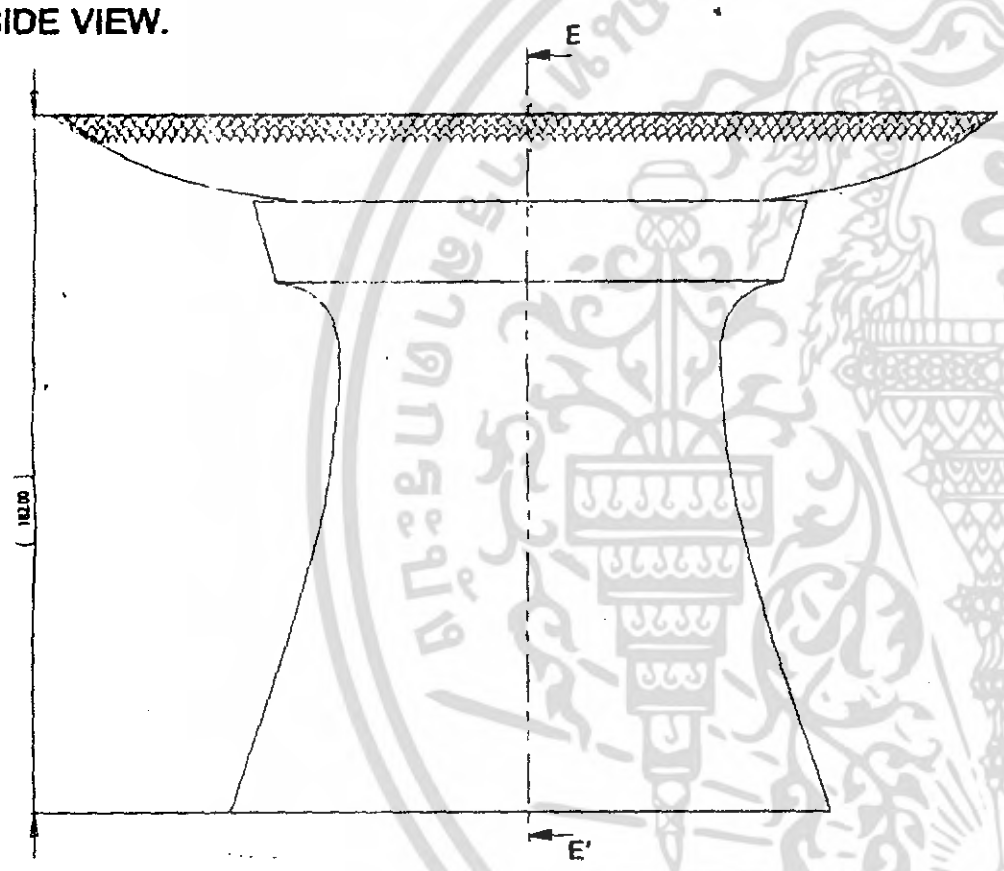

SECTION VIEW (E - E')

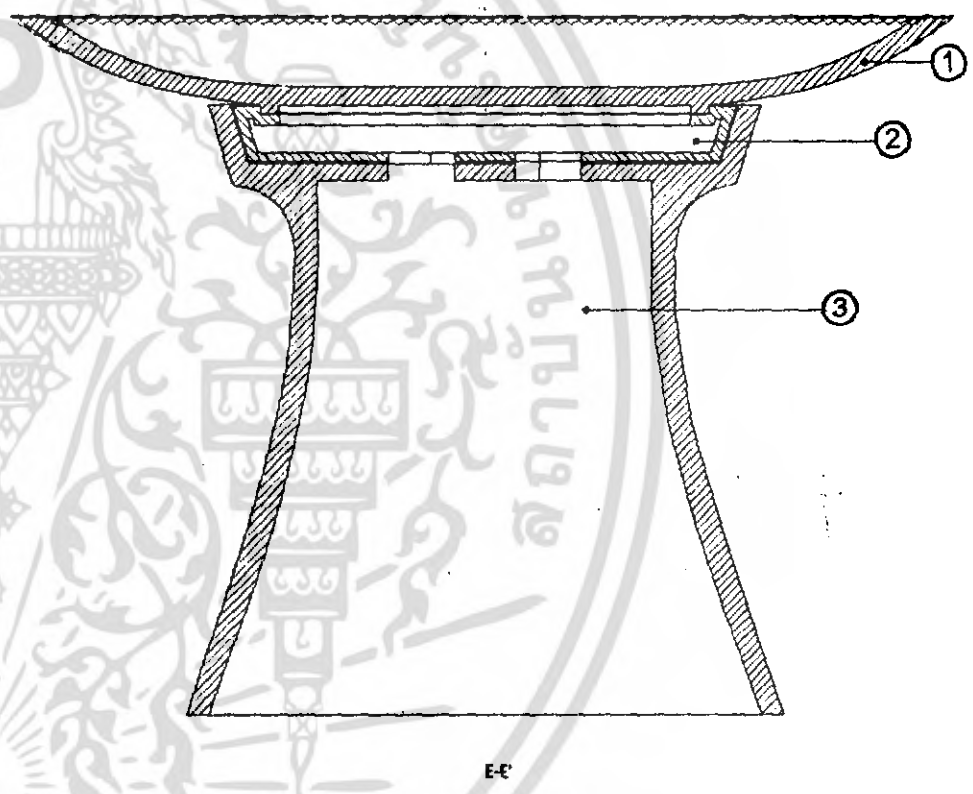

BOTTOM VIEW.

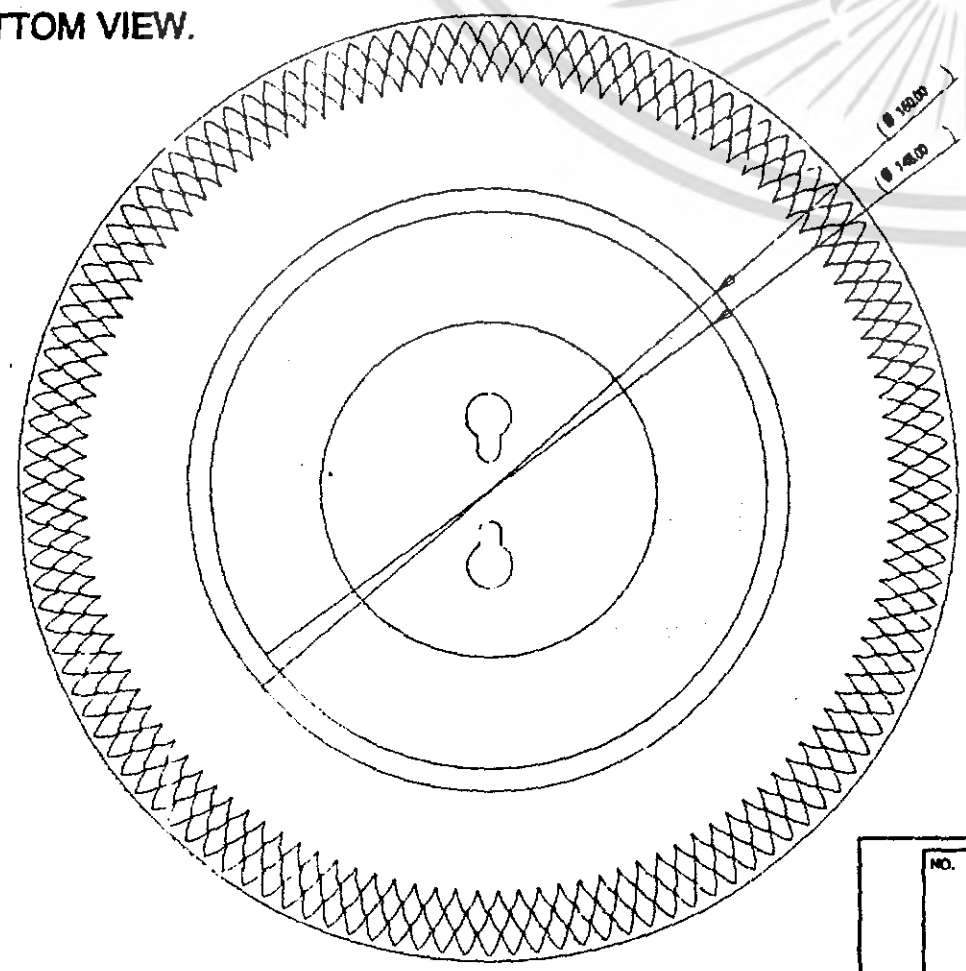

NO.			
5	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)		
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN		
	PLATE. ภาชนะข้าวสารน้ำตาลและภาชนะกล้วยอ้อย ขนาด 10 นิ้ว(ตอกบานไม่รูโปร่ง)		SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289 INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

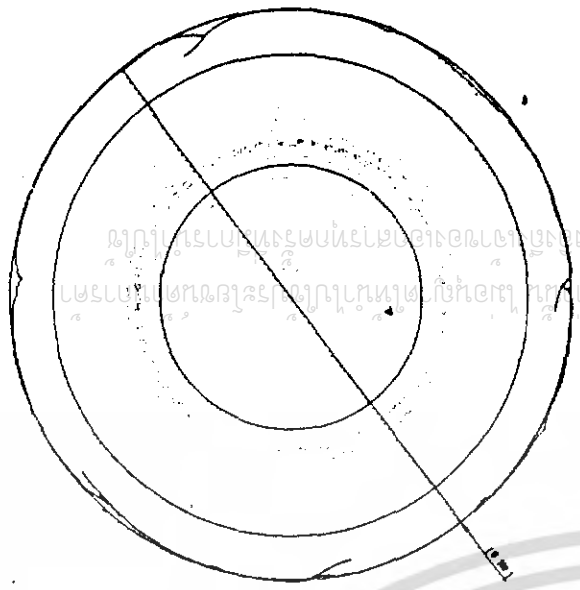

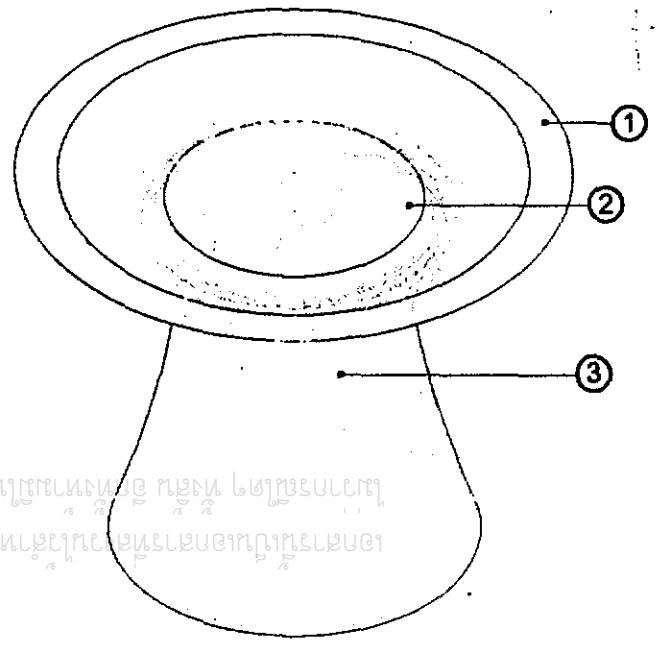

SCALE 1:4

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Process	Remark
1.	ภาชนะรับหมากเอกและภาชนะใส่บรรพบุรุษ ขนาด 12 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 14
2.	ฐานภาชนะรับหมาก ขนาด 12 และ 14 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 16
3.	ขาตั้งภาชนะรับหมาก 3	Wood	การกลึง	แสดงแบบที่ หน้า 21

SIDE VIEW.

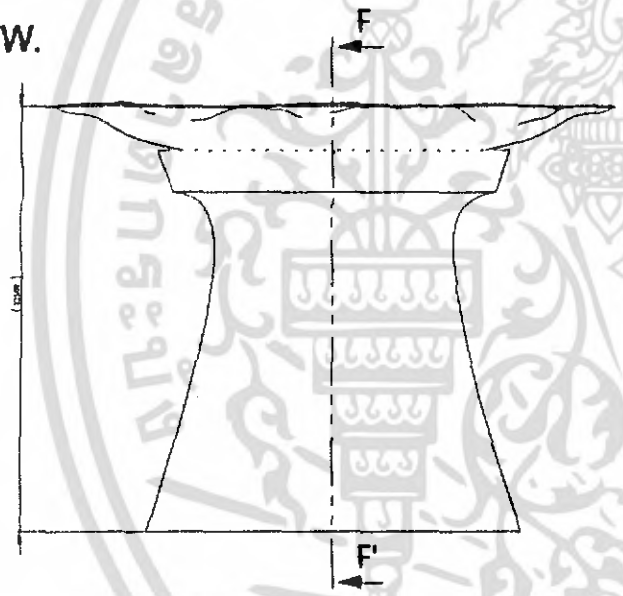

SECTION VIEW (F - F')

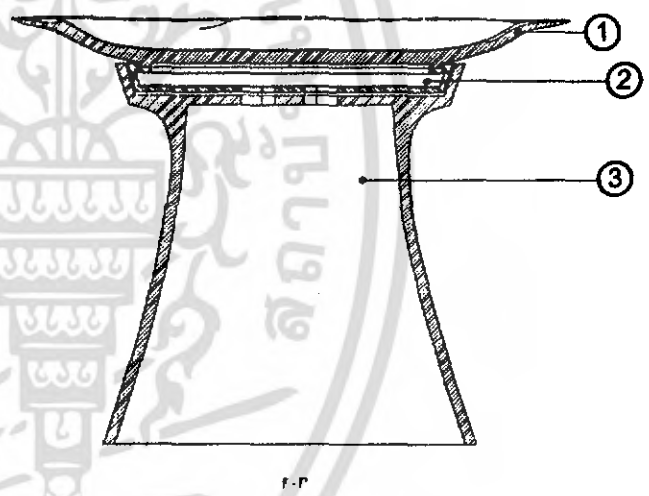

BOTTOM VIEW.

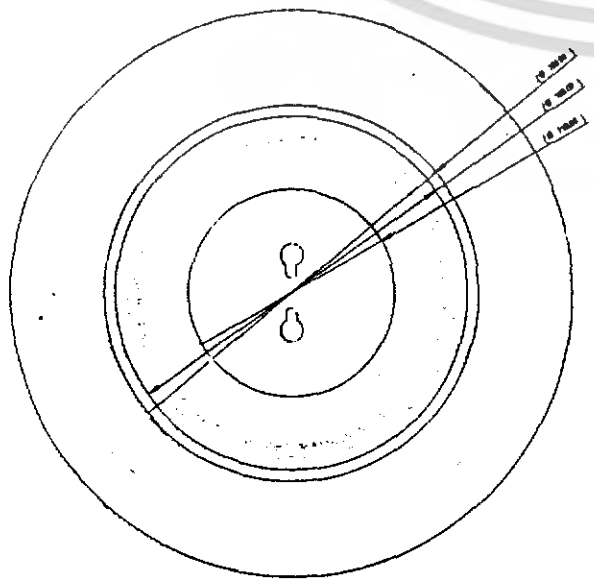

NO.			
6	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)		
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN		
	PLATE ภาชนะรับหมากเอกและภาชนะใส่บรรพบุรุษ ขนาด 12 นิ้ว (ดอกกุหลาบ)		SCALE 1:4
	MR. SAKCAI II WANGSARDUAK	CODE : 44020289 INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

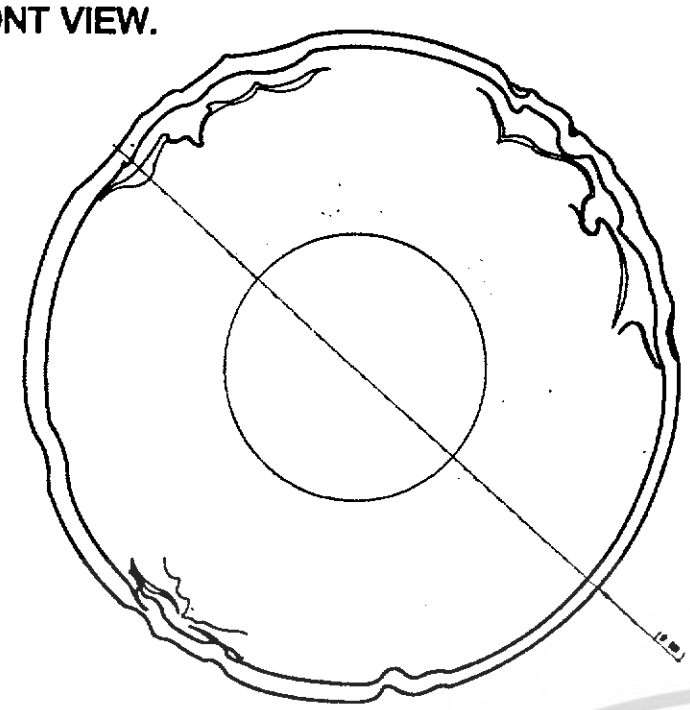

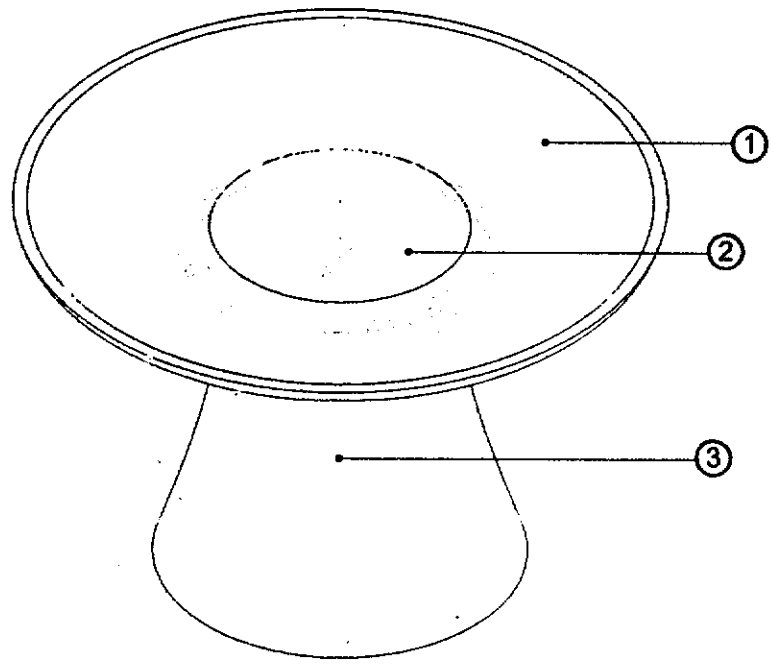

SCALE 1:4

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Process	Remark
1.	ภาชนะผลไม้มงคล ขนาด 14 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 15
2.	ฐานภาชนะซ้อนหมาก ขนาด 12 และ 14 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 18
3.	ขาตั้งภาชนะซ้อนหมาก 3	Wood	การกลึง	แสดงแบบที่ หน้า 21

SIDE VIEW.

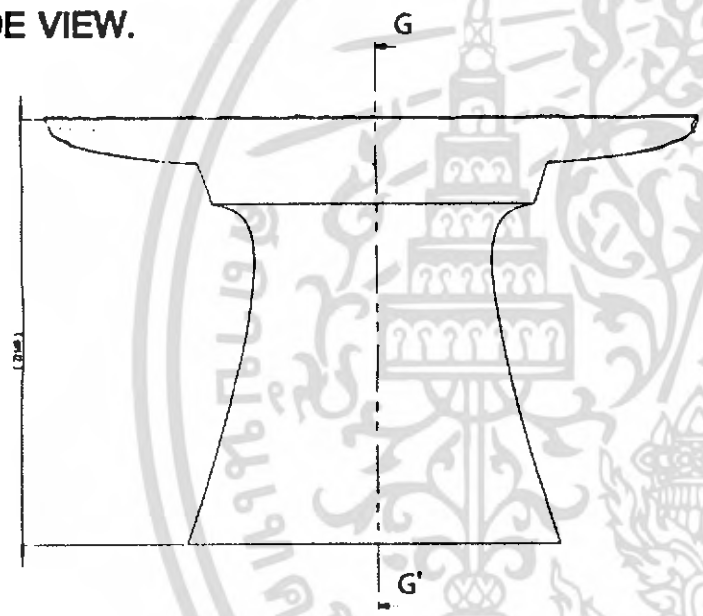

SECTION VIEW (G - G')

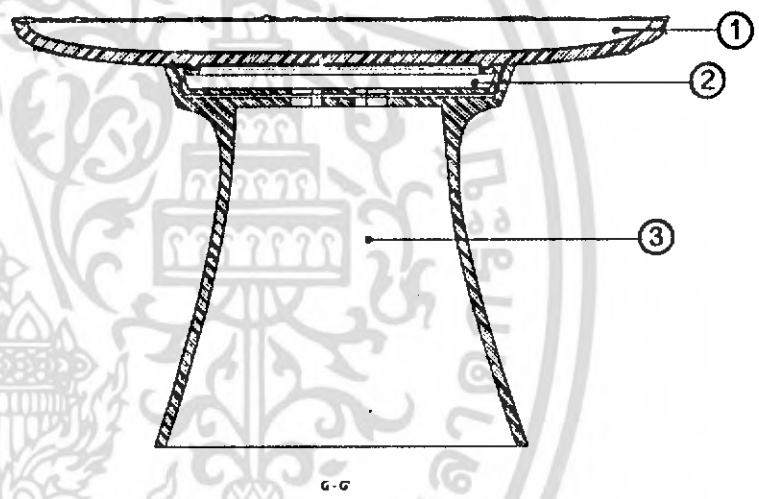

BOTTOM VIEW.

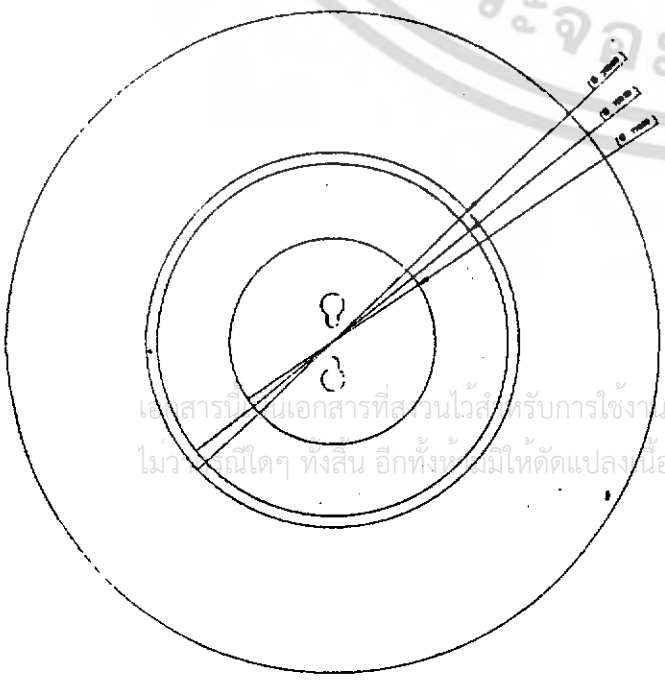

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN			
	PLATE. ภาชนะผลไม้มงคล ขนาด 14 นิ้ว (ดอกดาวเรือง)			SCALE 1:4
	MR. SAKCAHI WANGSARCUAK	CODE : 44020289	INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

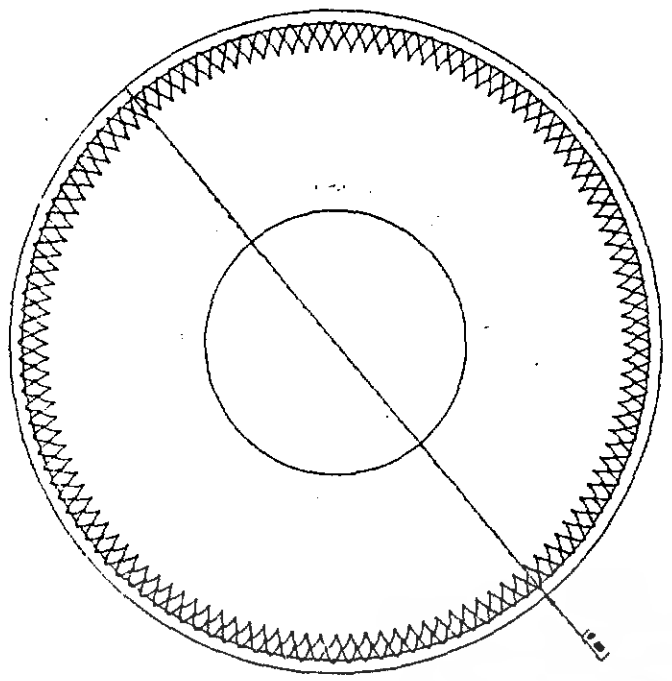

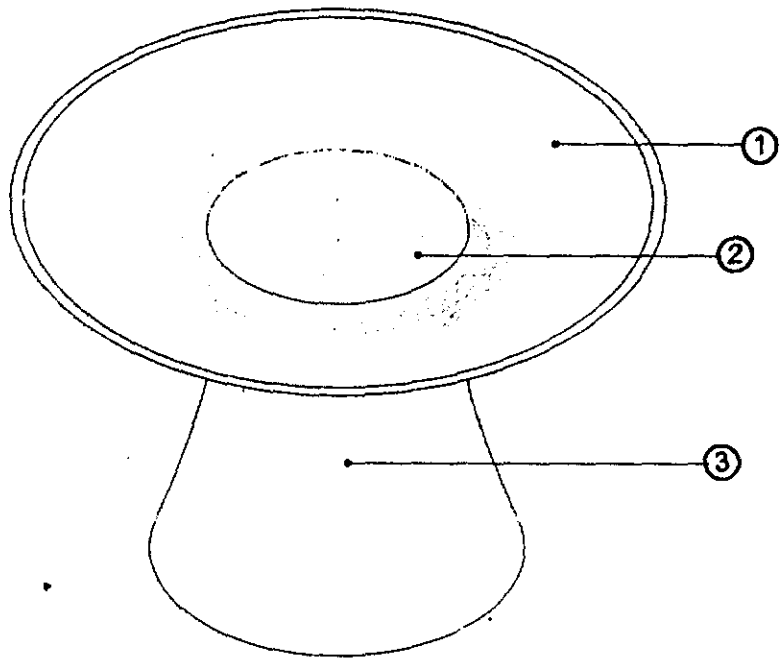

SCALE 1:4

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Process	Remark
1.	ภาชนะสินสอด ขนาด 14 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 16
2.	ฐานภาชนะรับหมาก ขนาด 12 และ 14 นิ้ว	Ceramics	Slip casting Method	แสดงแบบที่ หน้า 18
3.	ขาตั้งภาชนะรับหมาก 3	Wood	การกลึง	แสดงแบบที่ หน้า 21

SIDE VIEW.

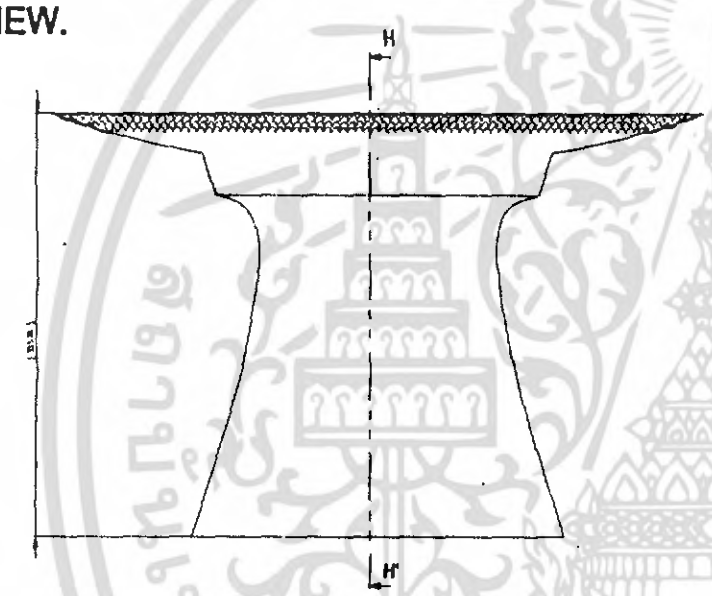

SECTION VIEW (H - H')

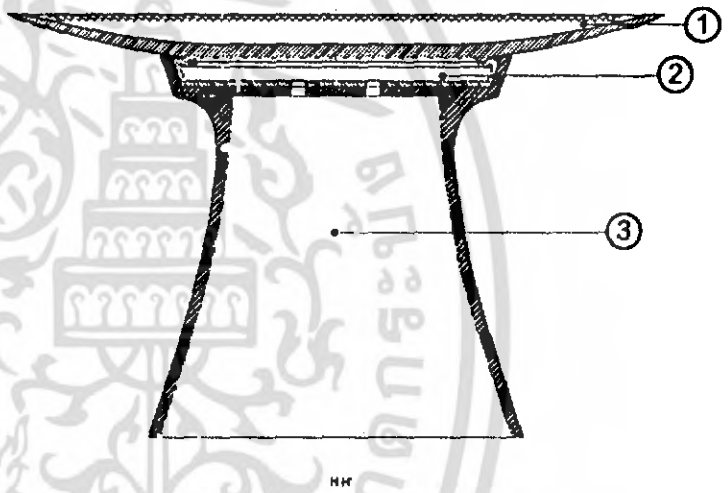

BOTTOM VIEW.

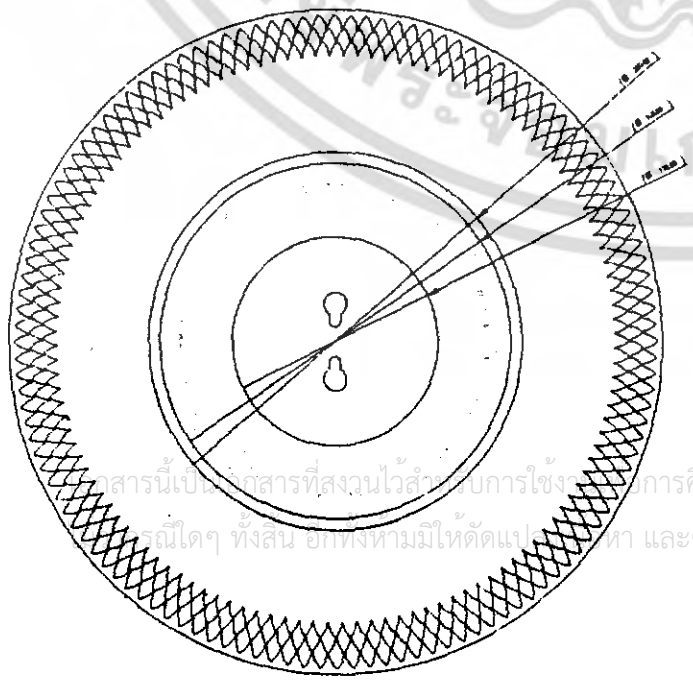

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NO.			
8	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)		
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE	DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะสินสอด ขนาด 14 นิ้ว (ตอกบานไม่รู้โรย)		SCALE 1:4 UNIT : mm
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289 INDUSTRAL DESIGN 5	

FRONT VIEW.

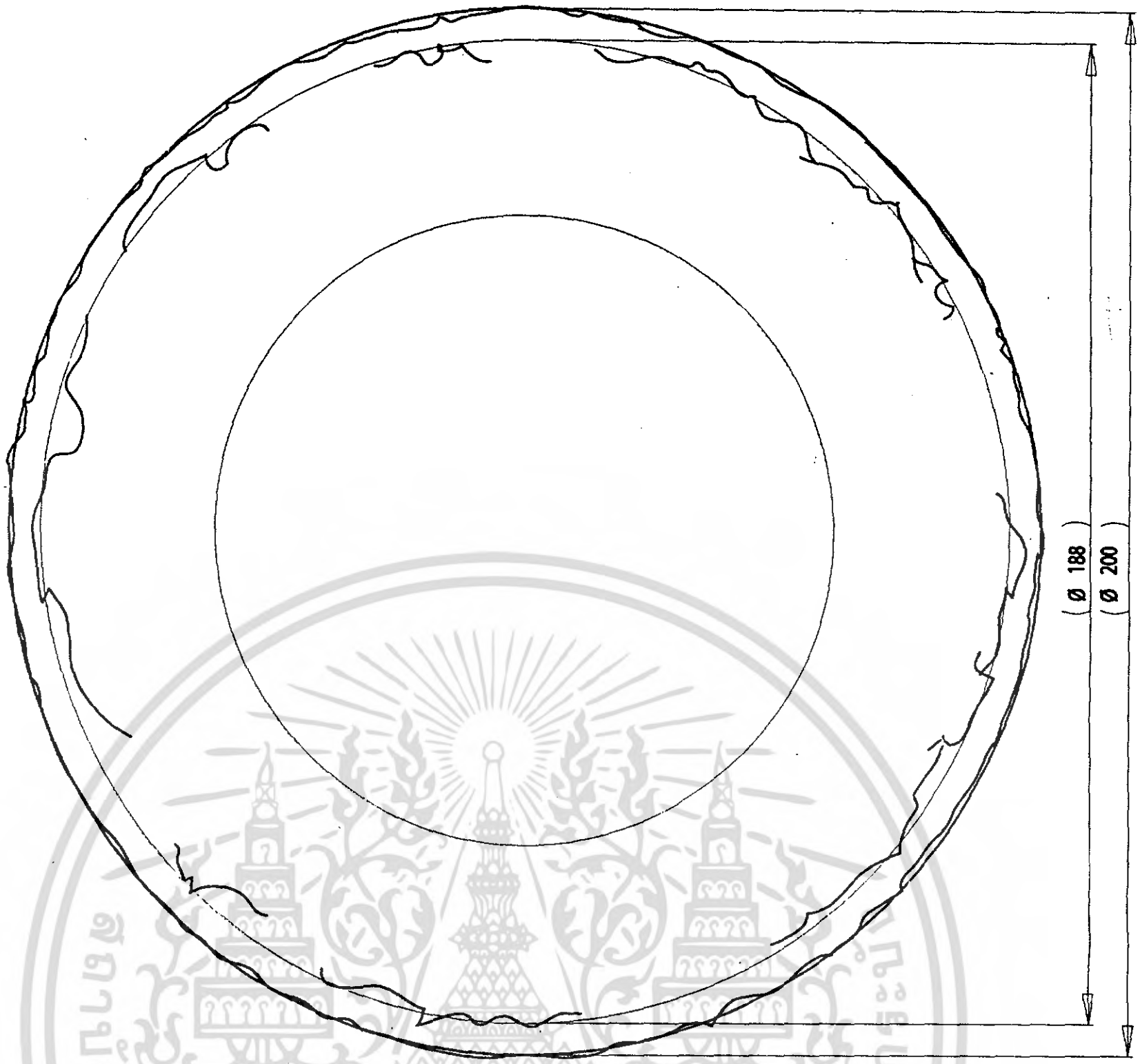

SIDE VIEW.

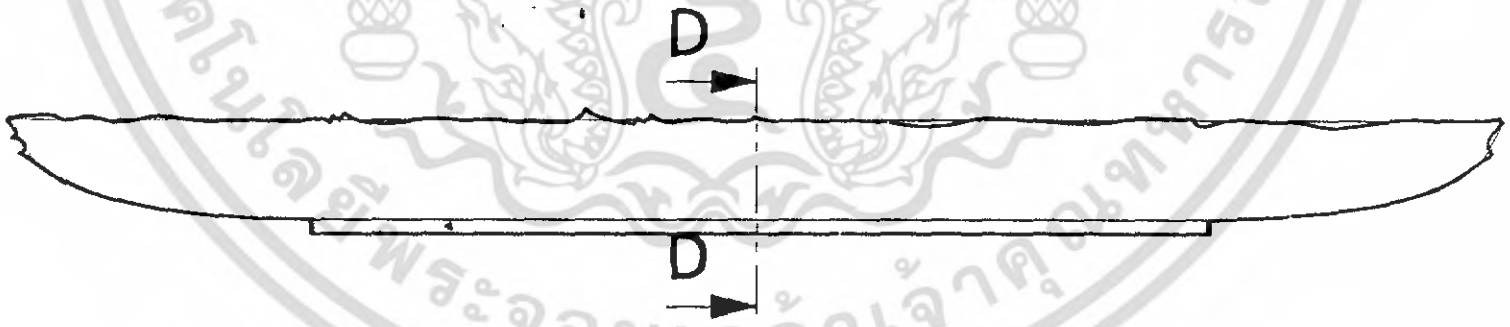

SECTION VIEW (D - D')

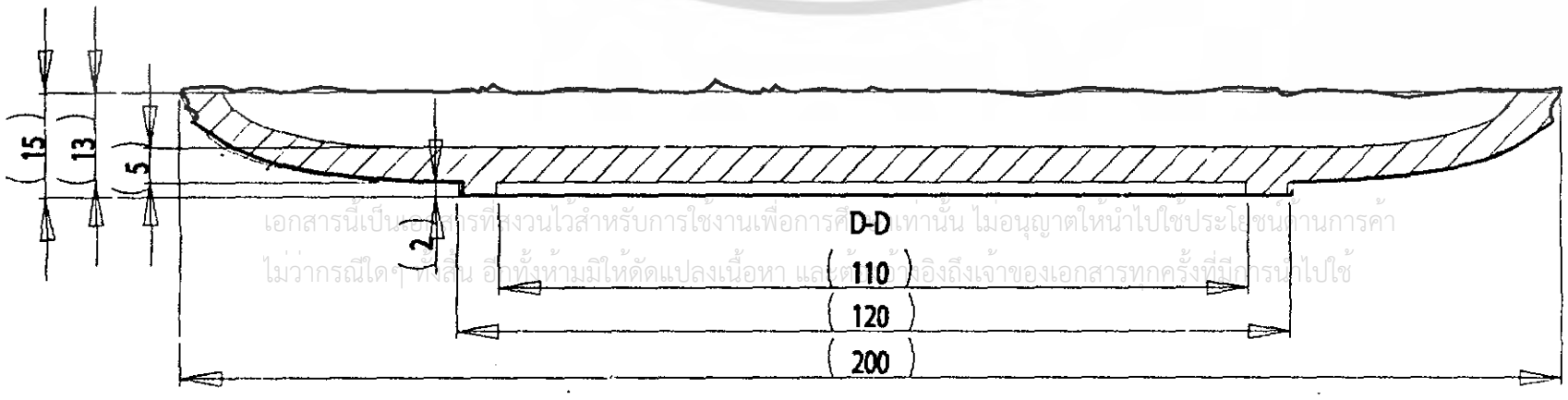

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NO.				
9	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN			
	PLATE. ภาชนะจีนหมากรูปเทียนแพ ขนาด 8 นิ้ว (ดอกดาวเรือง)			SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289	INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

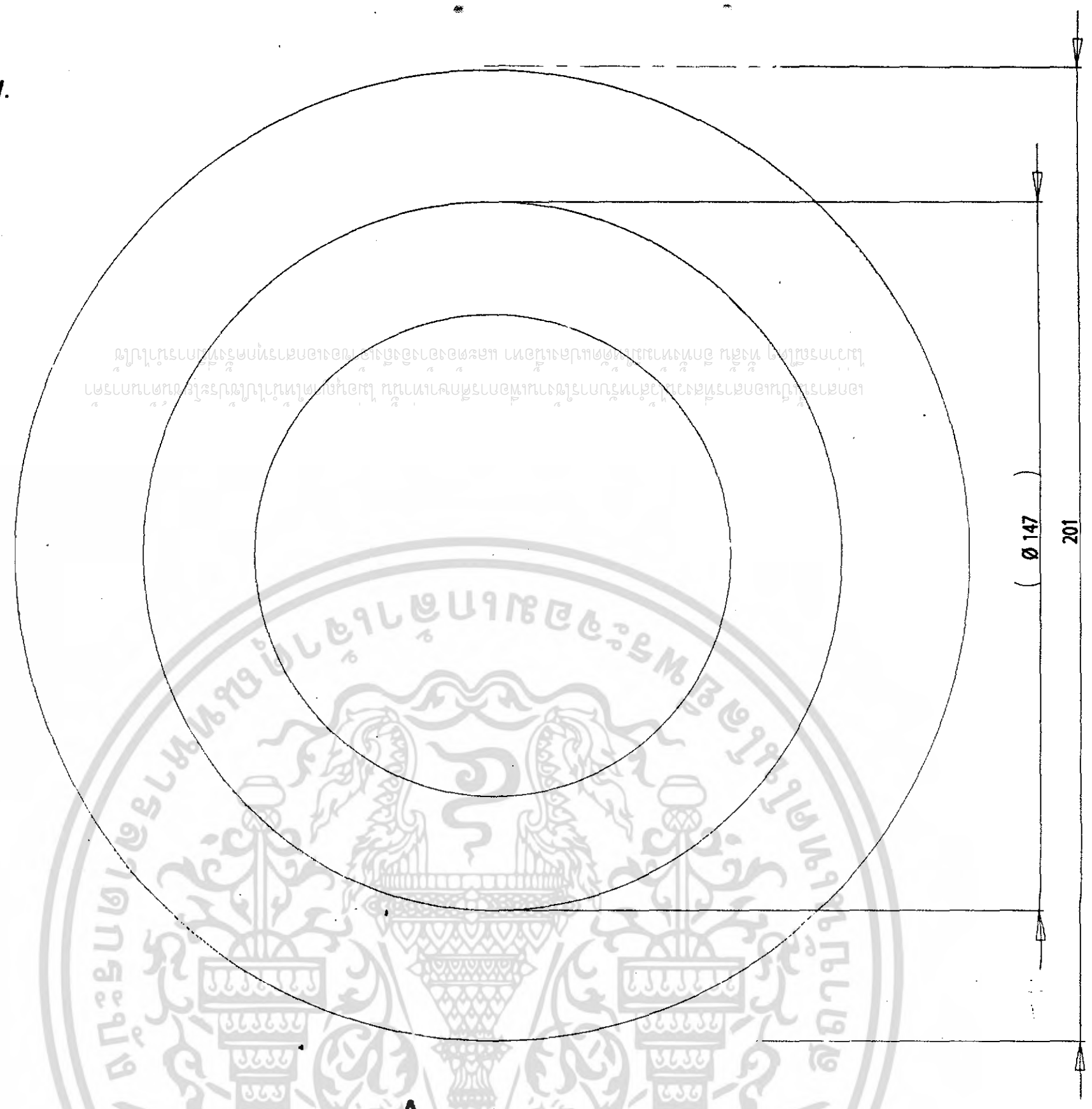

SIDE VIEW.

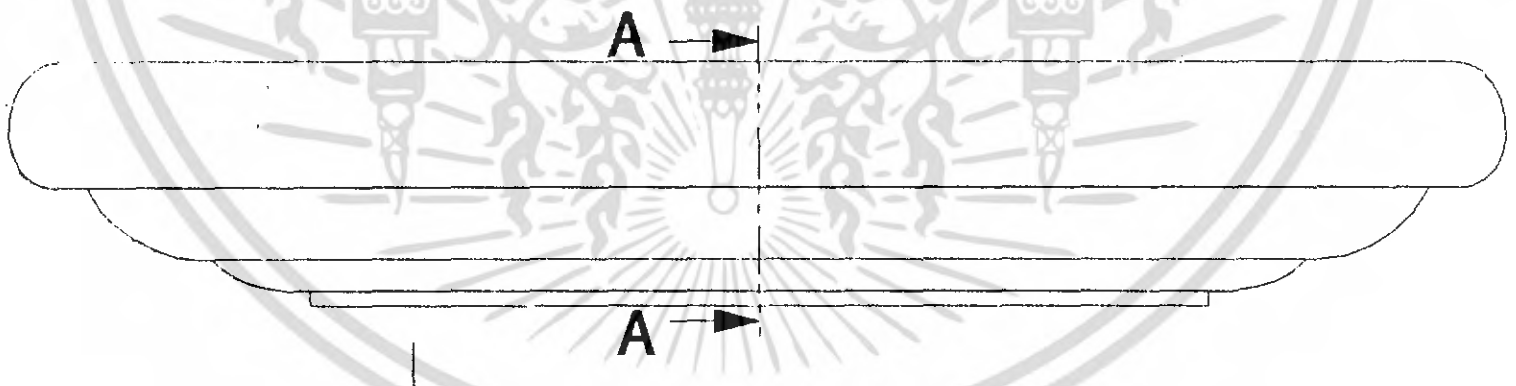

SECTION VIEW (A-A')

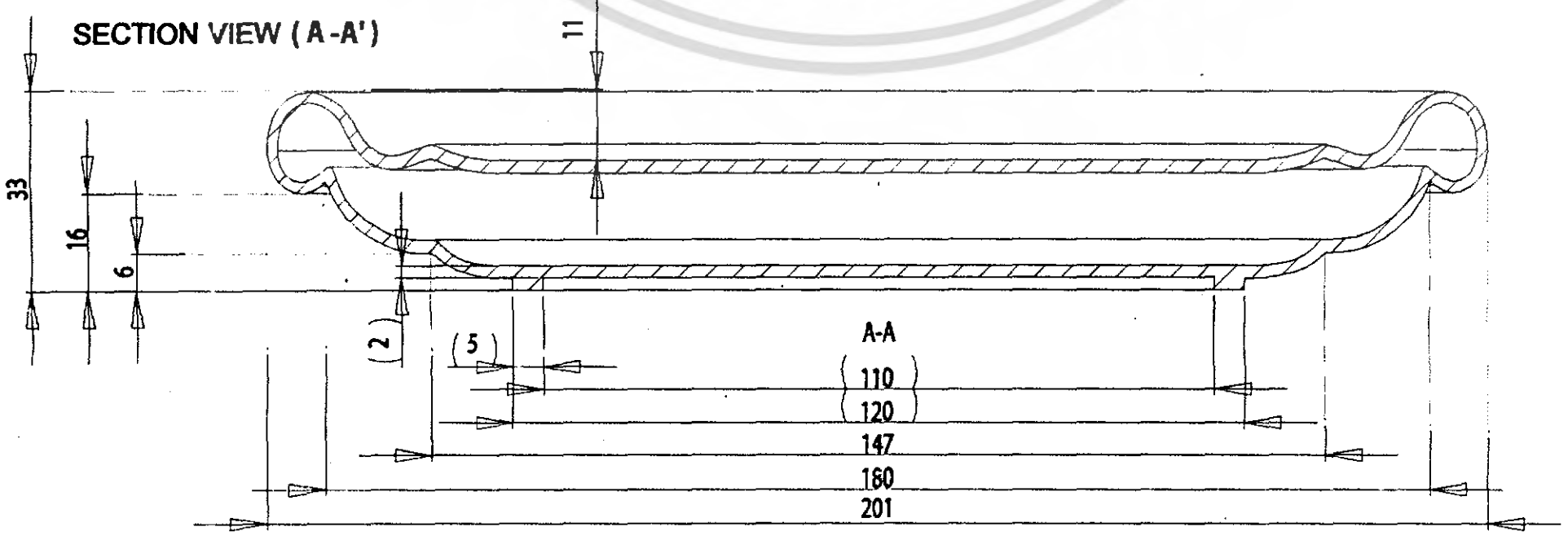

NO.		
10	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะแหวนแต่งงาน ขนาด 8 นิ้ว (ดอกรัก)	SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

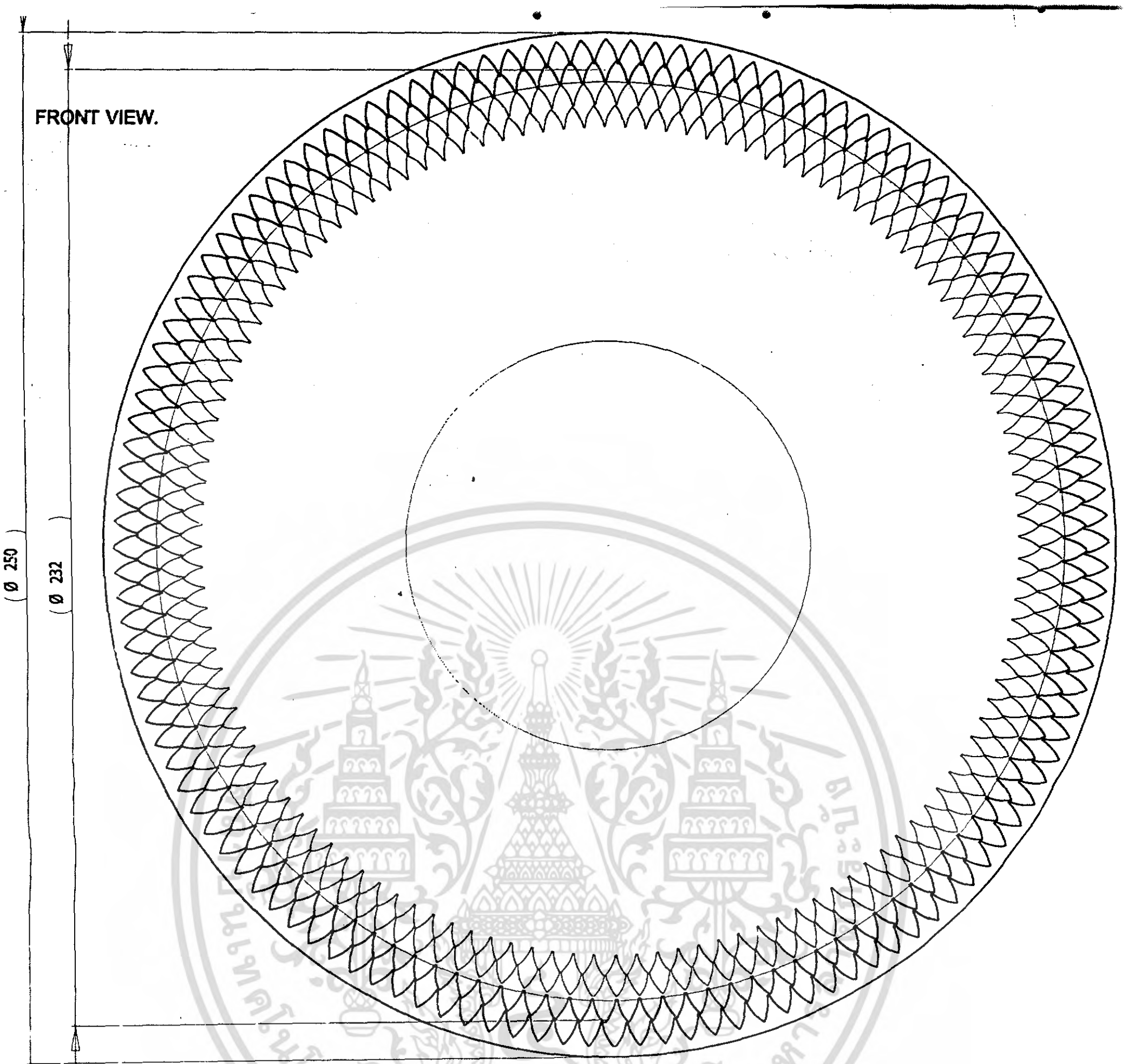

SIDE VIEW.

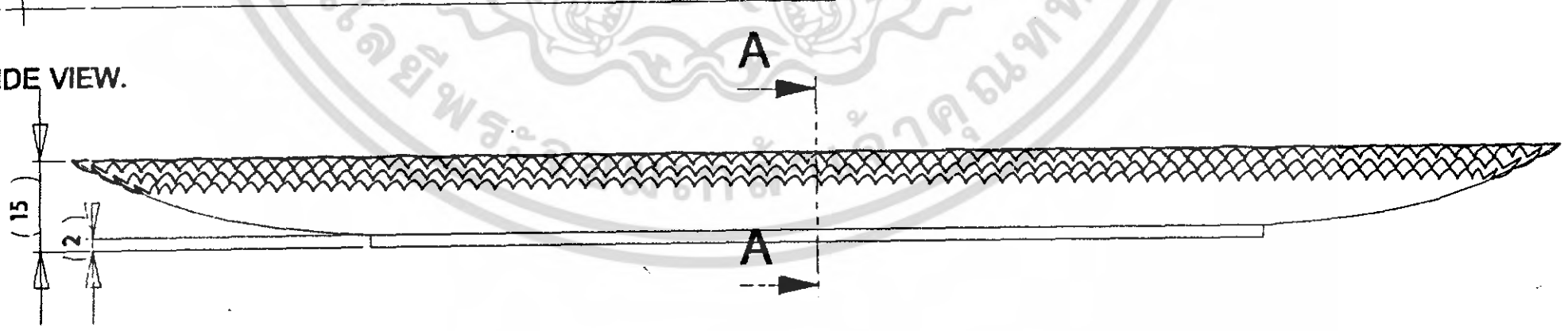

SECTION VIEW (A - A')

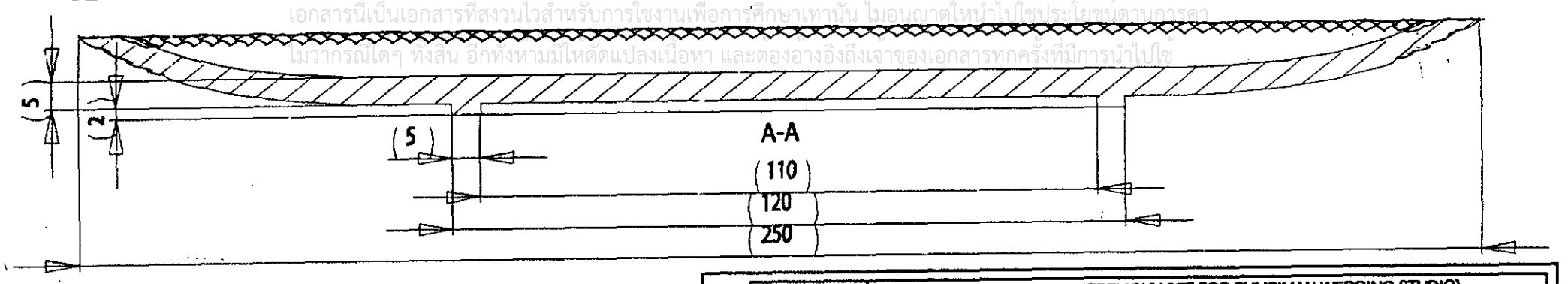

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NO.		
11	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE — DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะเซ็ญรับหมากขนาด 10 นิ้ว (ดอกบานไม่รู้โรย)	SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

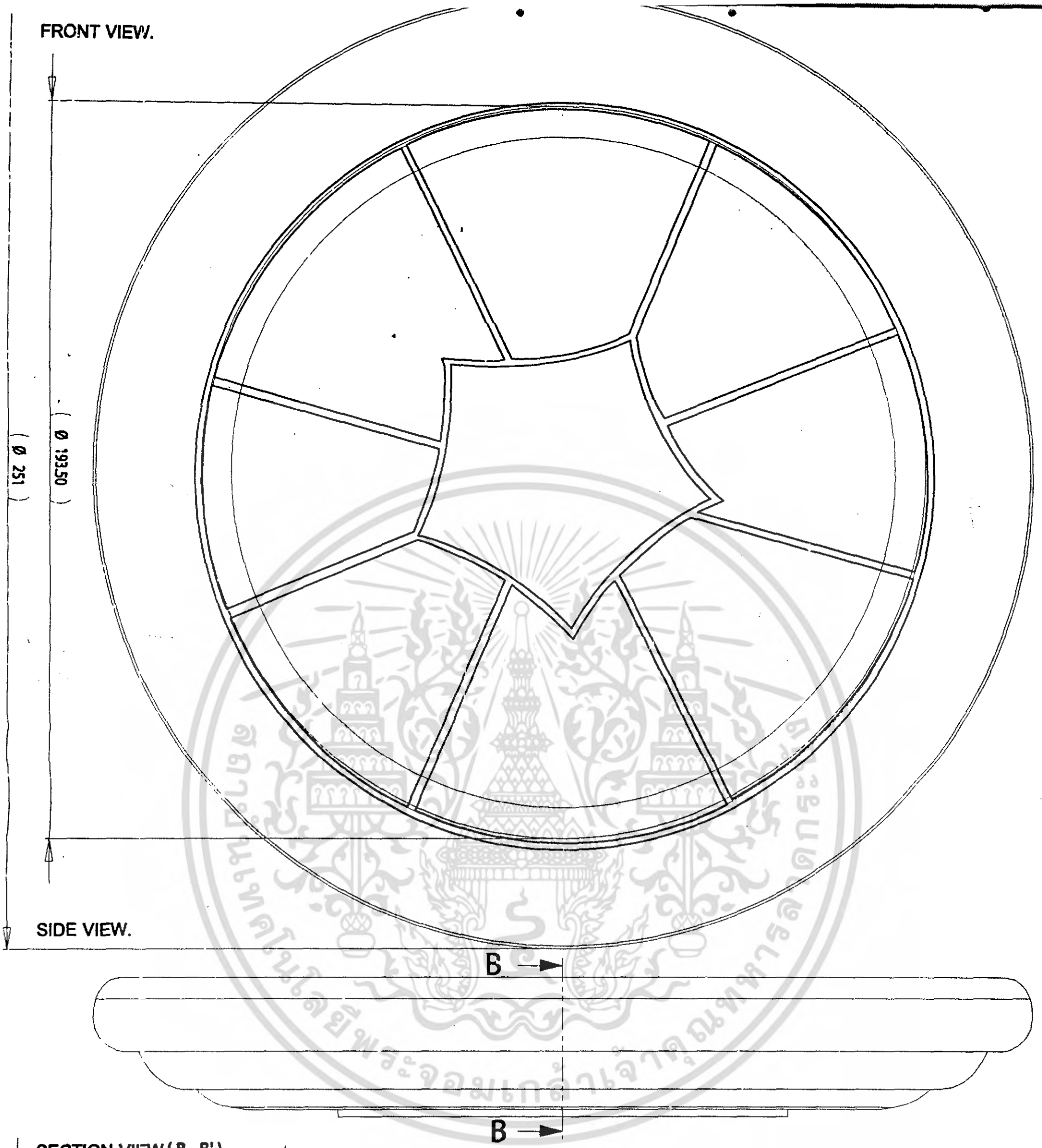

SIDE VIEW.

SECTION VIEW (B - B')

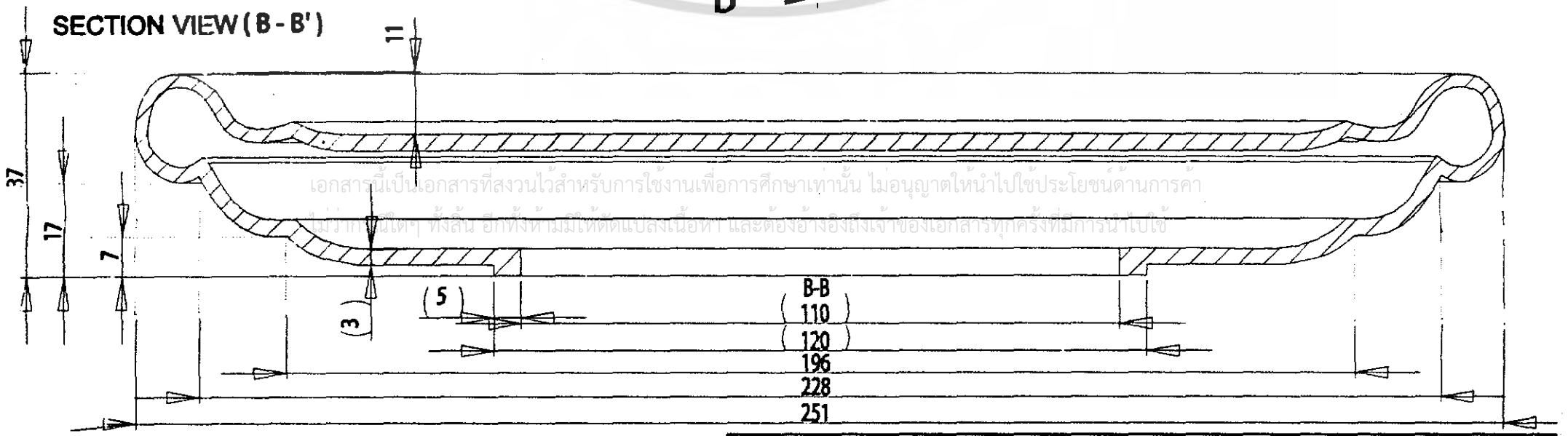

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NO.		
12	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE — DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะขนมมงคล ขนาด 10 นิ้ว (ดอกรัก)	SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

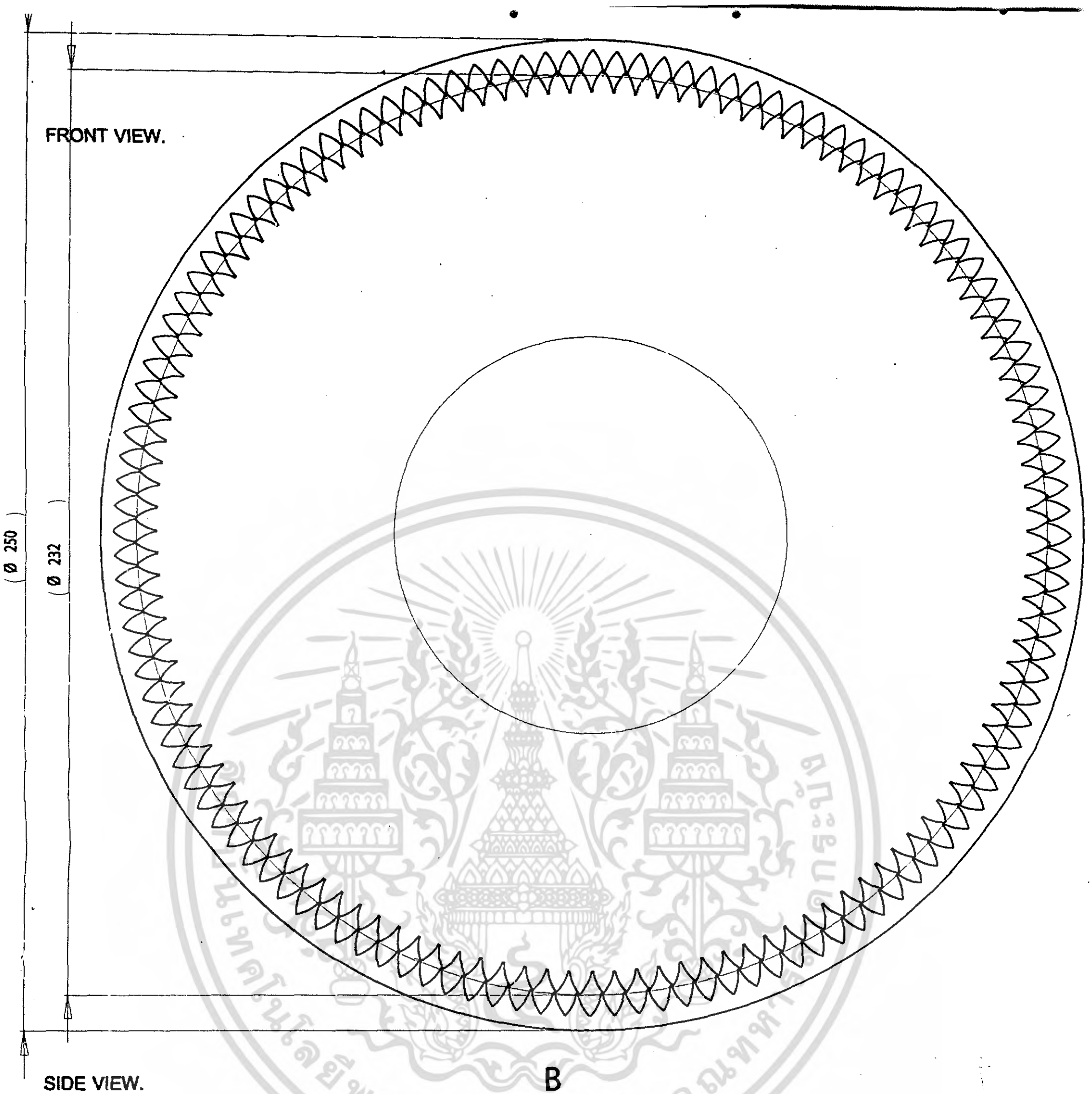

SIDE VIEW.

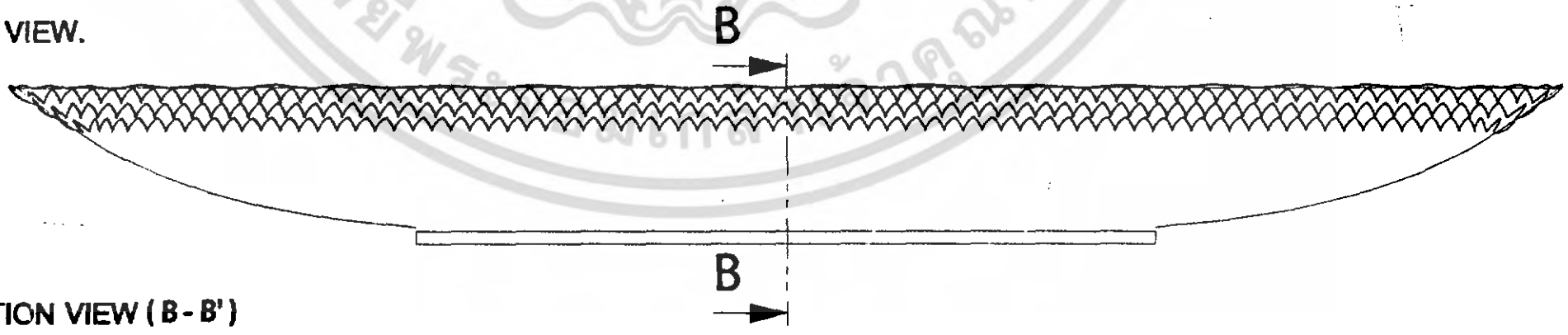

SECTION VIEW (B - B')

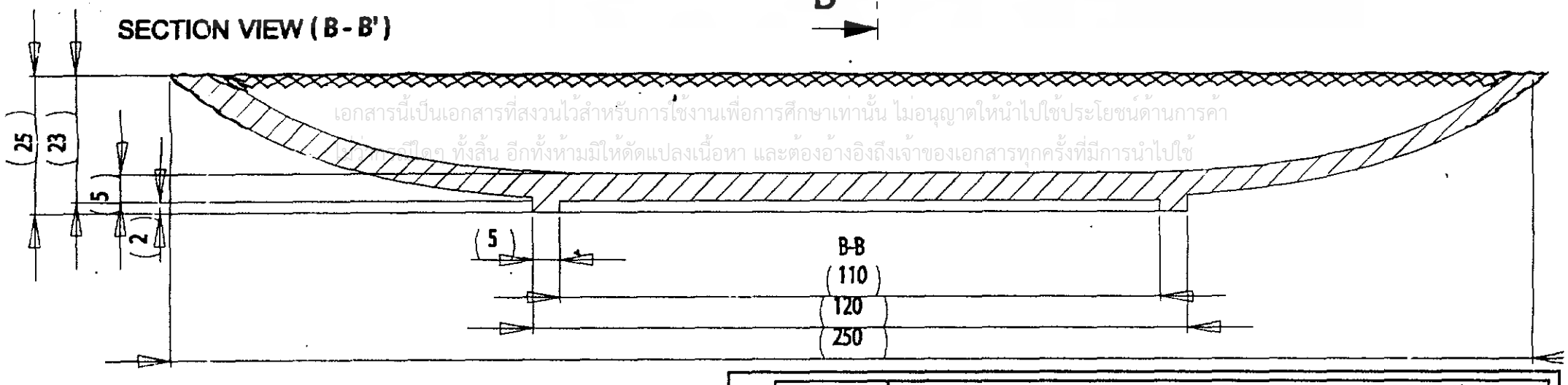

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NO.	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
13	INSTITUTE OF ARCHITECTURE	DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN		
	PLATE. ภาชนะข้าวสารน้ำตาลและภาชนะกล้วยอ้อย ขนาด 10 นิ้ว (ดอกบานไม่รู้โรย)			SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289	INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

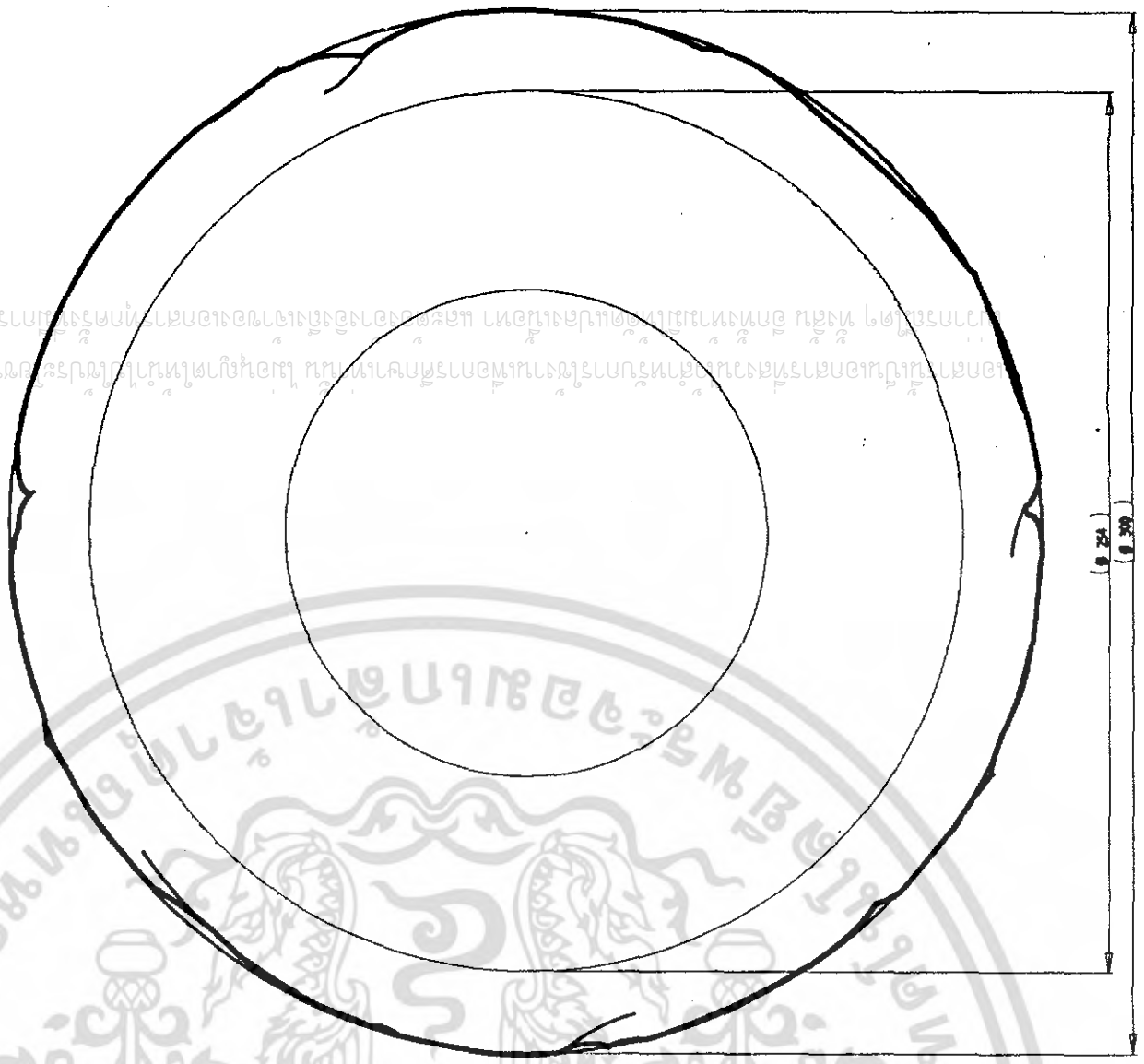

SIDE VIEW.

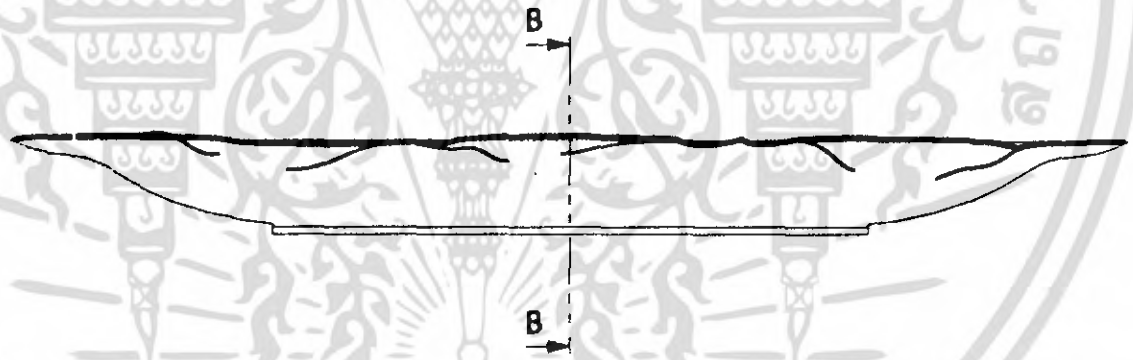

SECTION VIEW (B - B')

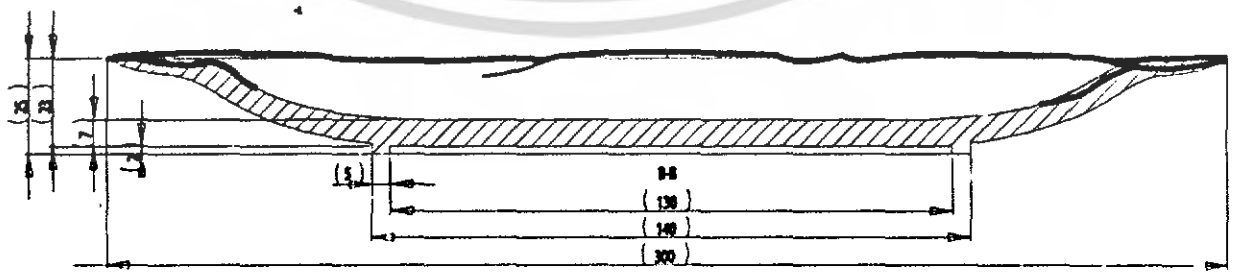

NO.		
14	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะขันหมากเอกและภาชนะให้ว้บรรพบุรุษ ขนาด 12 นิ้ว (ดอกกุหลาบ)	SCALE 1:2
	MR. SAKCANI WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

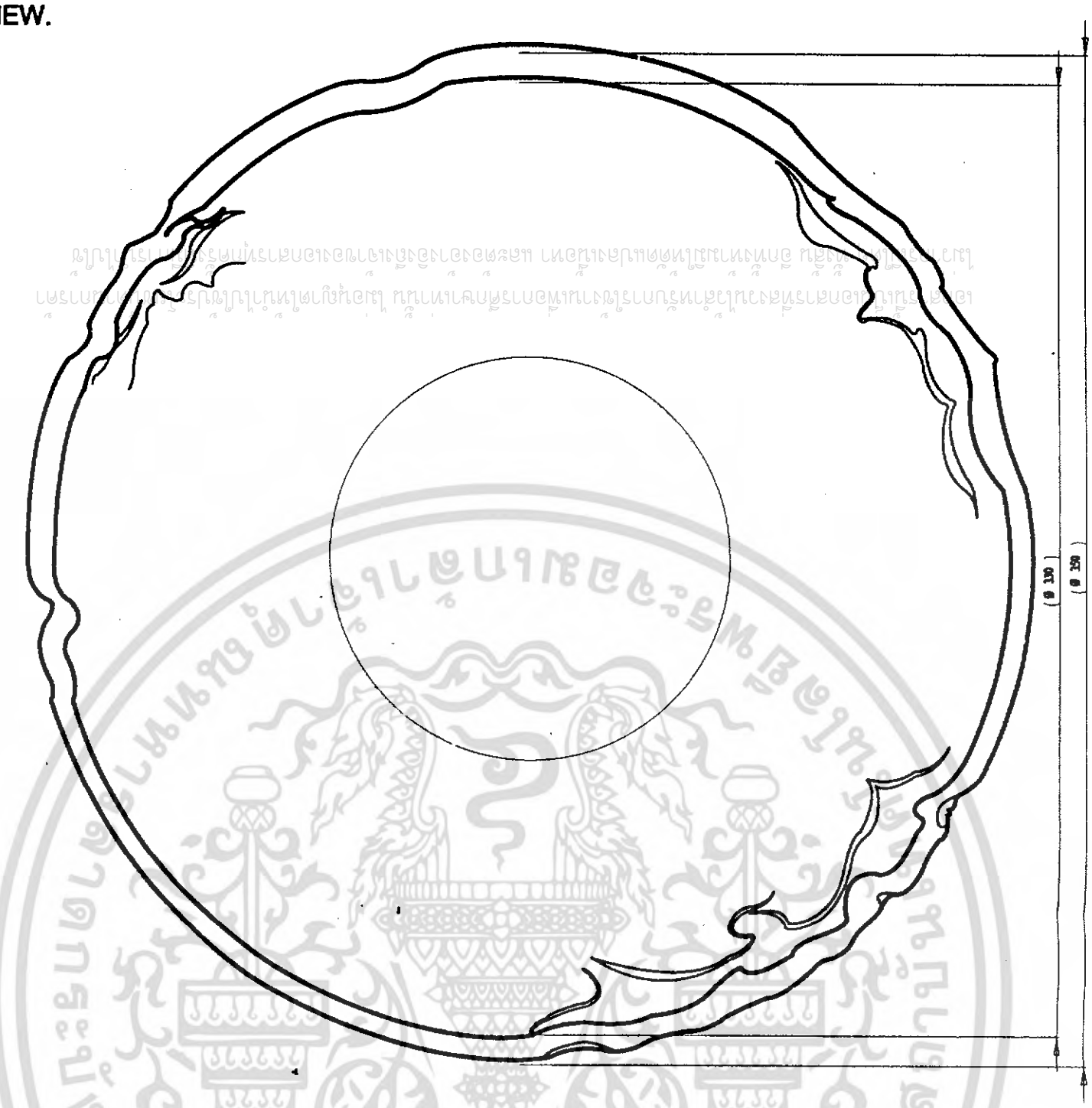

SIDE VIEW.

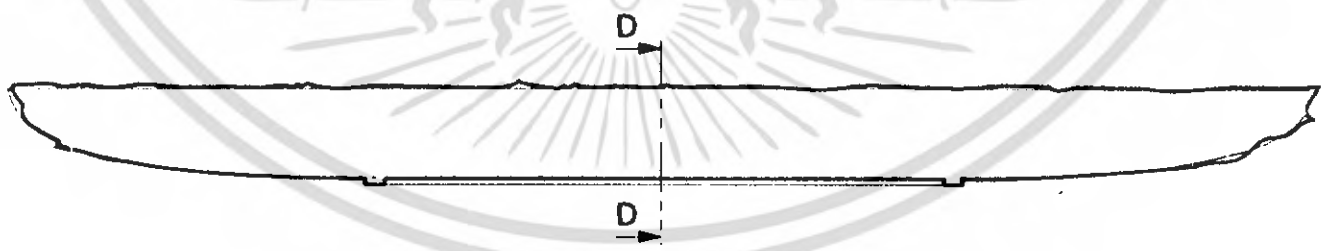

SECTION VIEW (D - D')

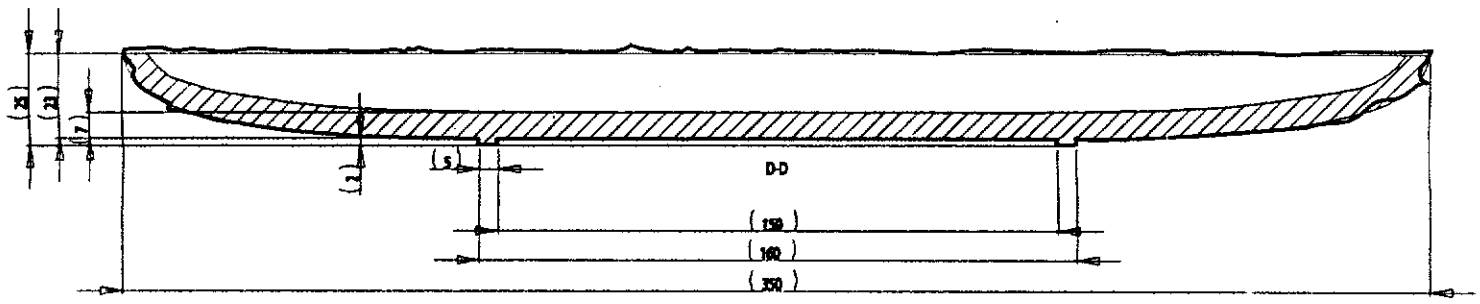

NO.			
15	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)		
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE	DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะผลไม้มงคล ขนาด 14 นิ้ว (ดอกดาวเรือง)		SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289 INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

FRONT VIEW.

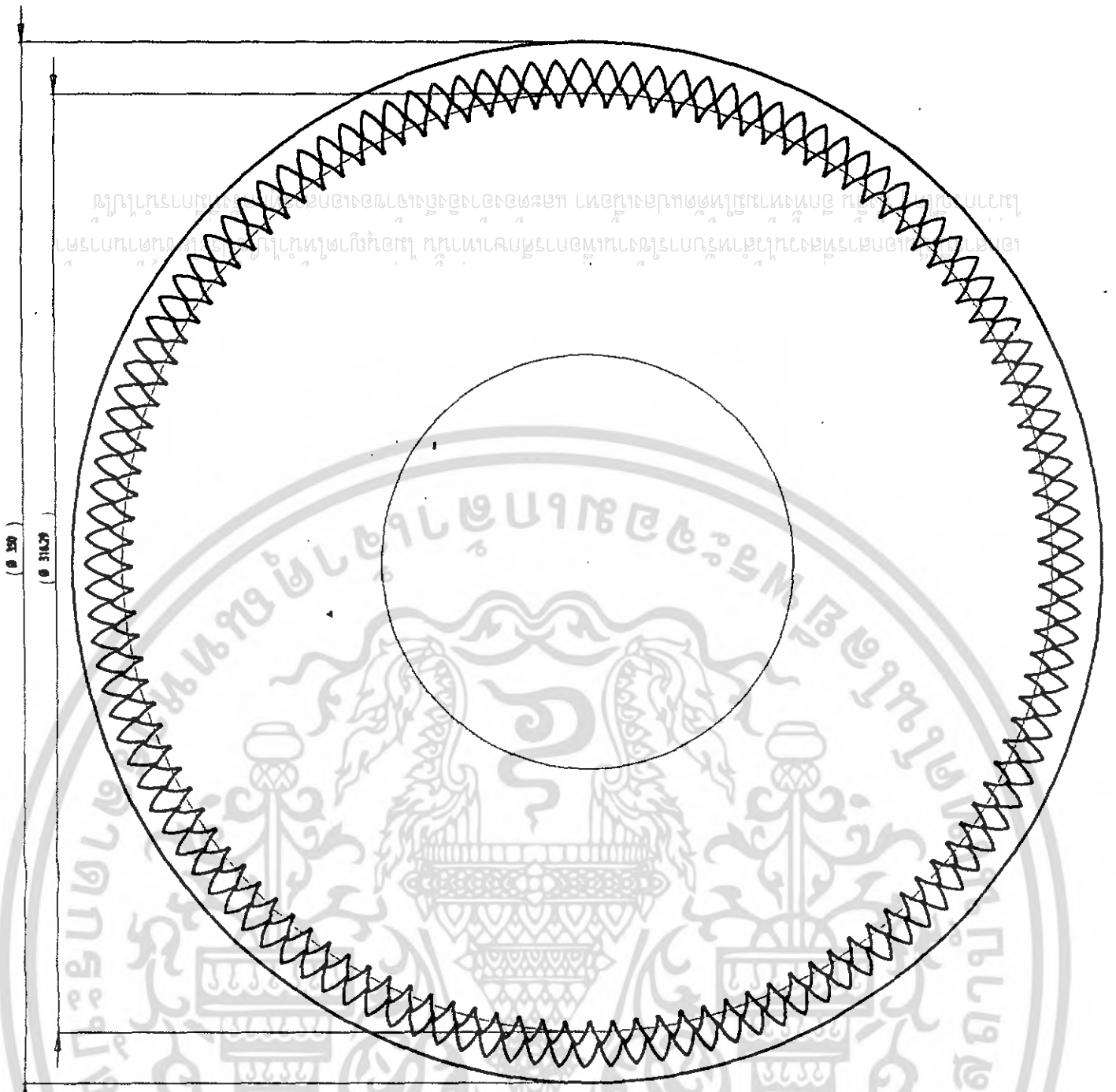

SIDE VIEW.

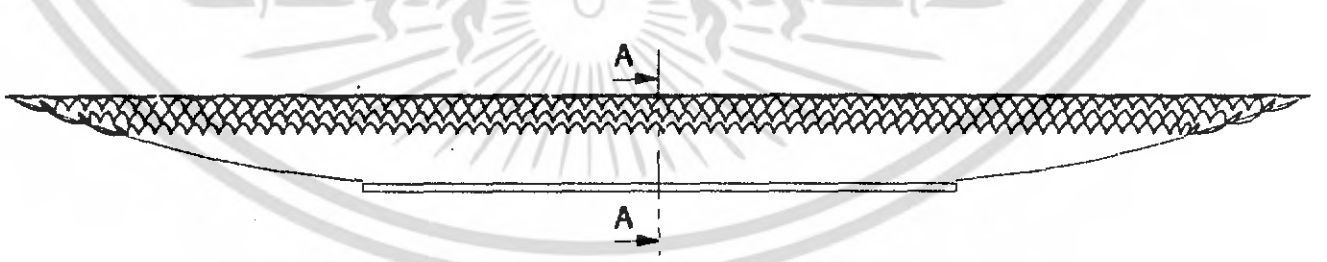

SECTION VIEW (A-A')

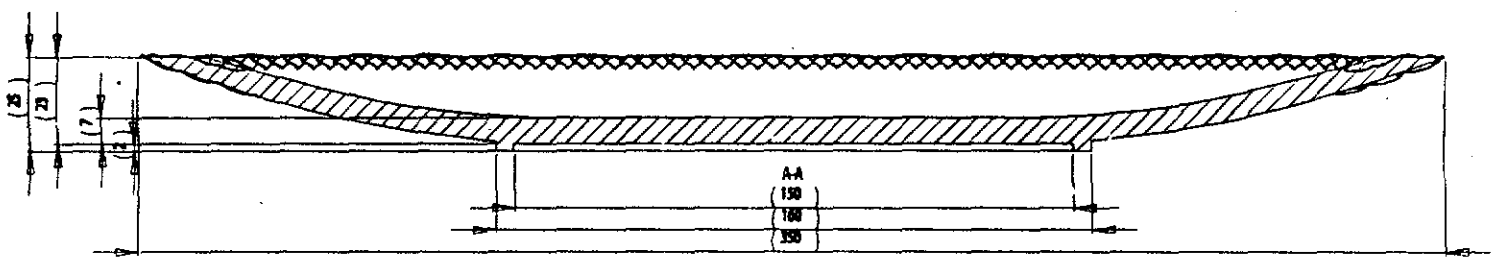

NO.		
16	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ภาชนะดินเผา ขนาด 14 นิ้ว (ดอกบานไม่รู้โรย)	SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

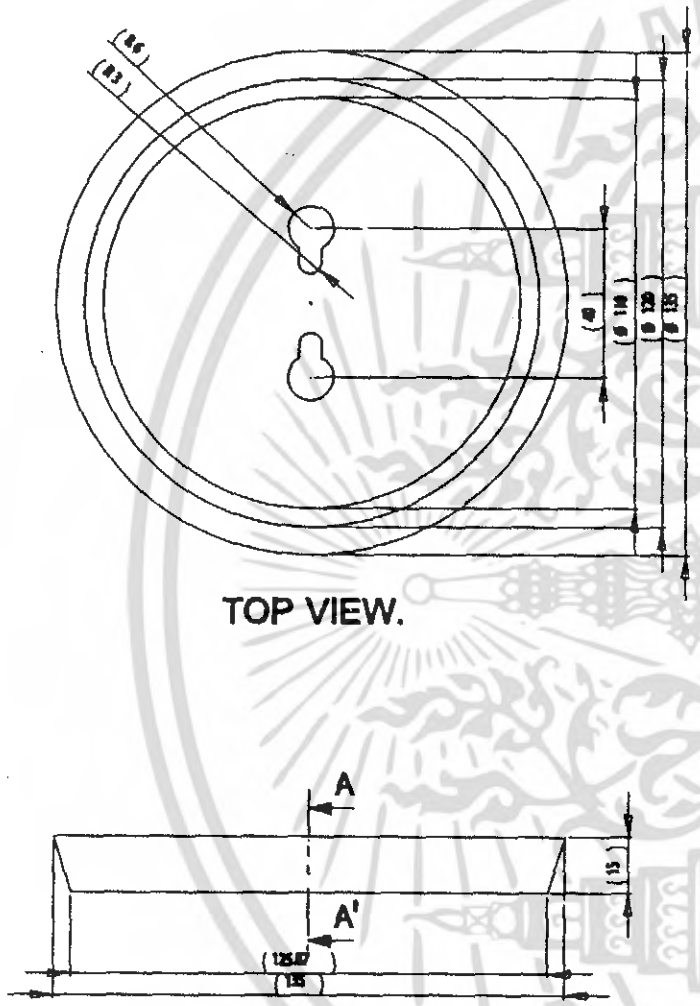

TOP VIEW.

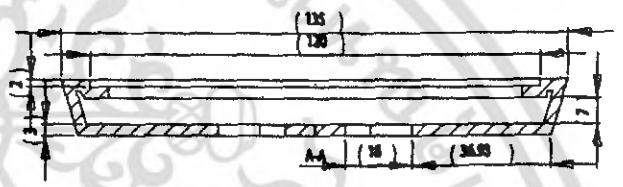

SECTION VIEW (A -A')

SIDE VIEW.

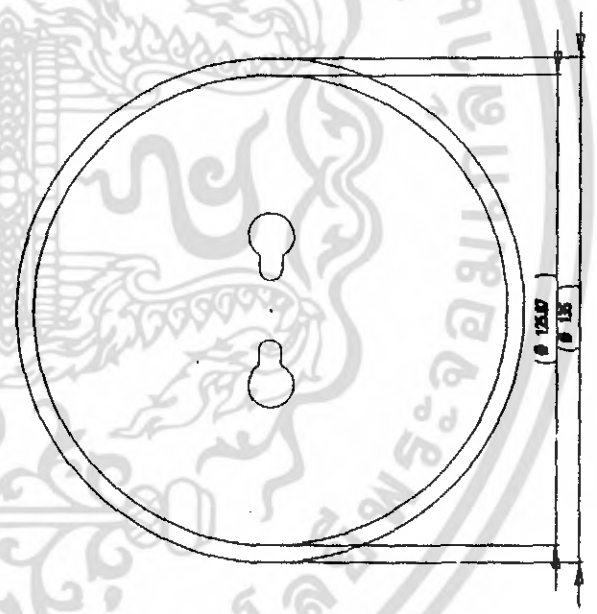

BOTTOM VIEW.

NO.		
17	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ฐานภาชนะขันหมาก ขนาด 8 และ 10 นิ้ว	SCALE 1:2
	MR. SAKCAH! WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

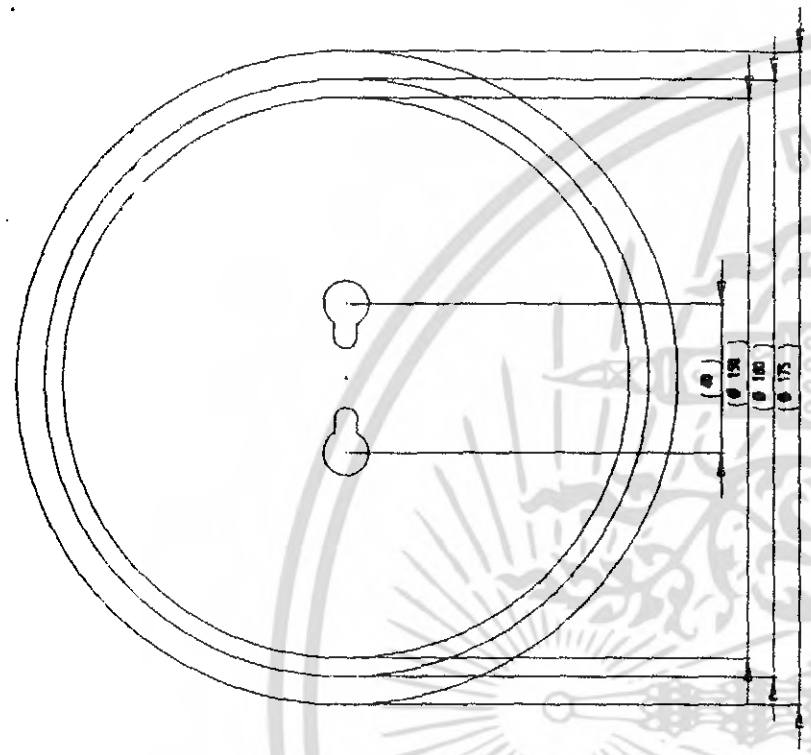

TOP VIEW.

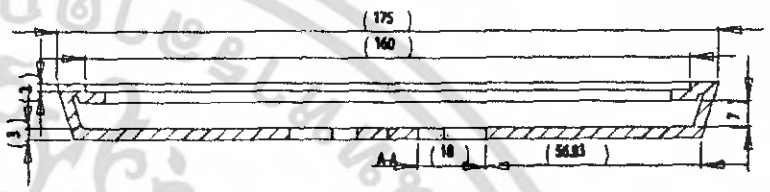

SECTION VIEW (A-A')

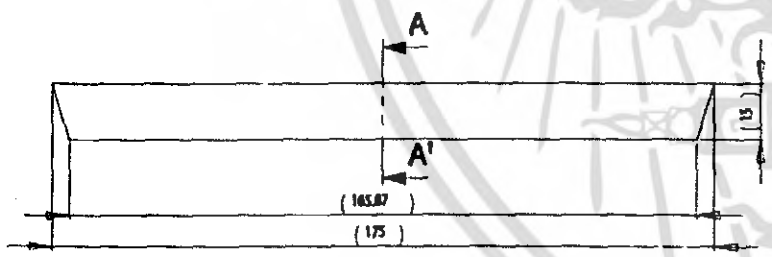

SIDE VIEW.

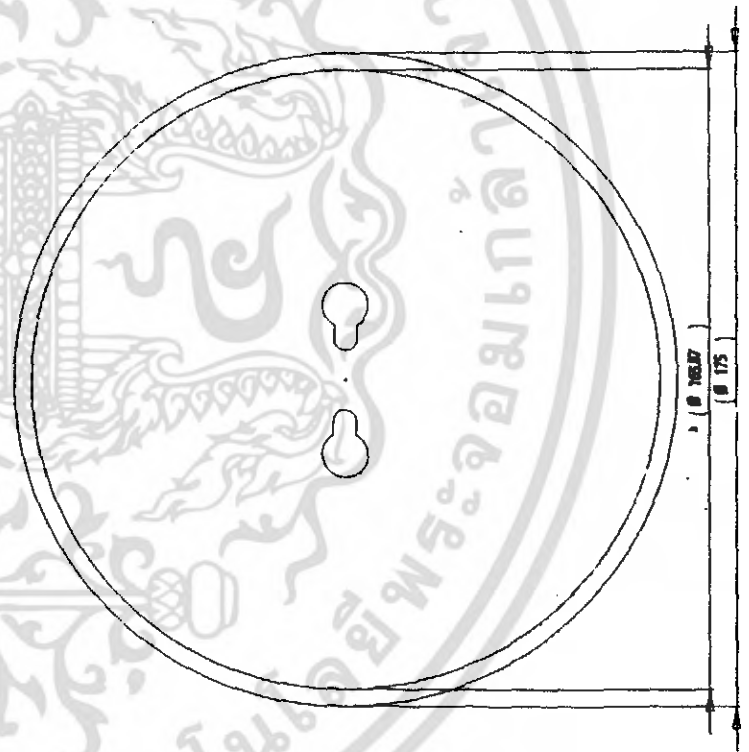

BOTTOM VIEW.

NO.		
18	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)	
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ฐานภาชนะชั้นหมาก ขนาด 12 และ 14 นิ้ว	SCALE 1:2
	MR. SAKCAI II WANGSARDUAK | CODE : 44020289 | INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TOP VIEW.

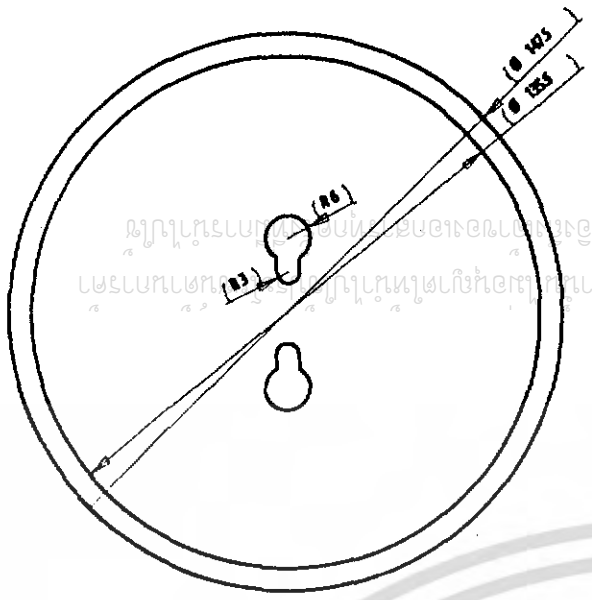

FRONT VIEW.

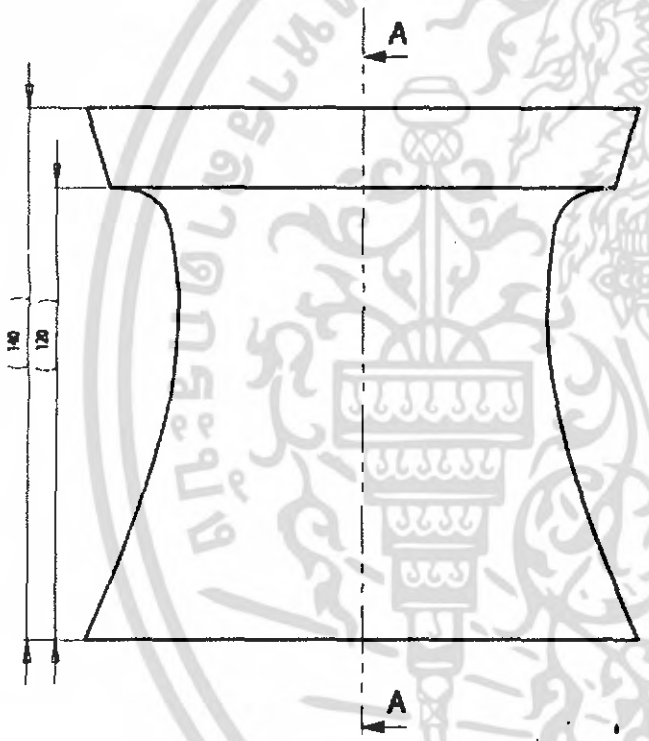

SECTION VIEW.(A - A')

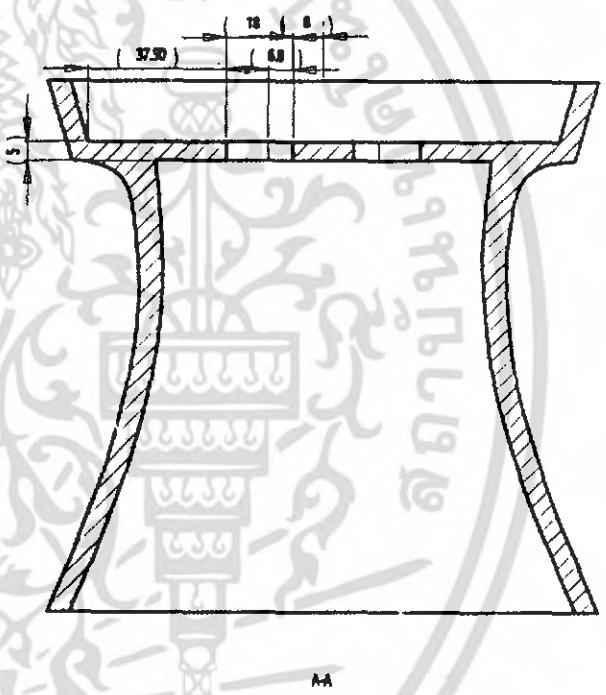

BOTTOM VIEW.

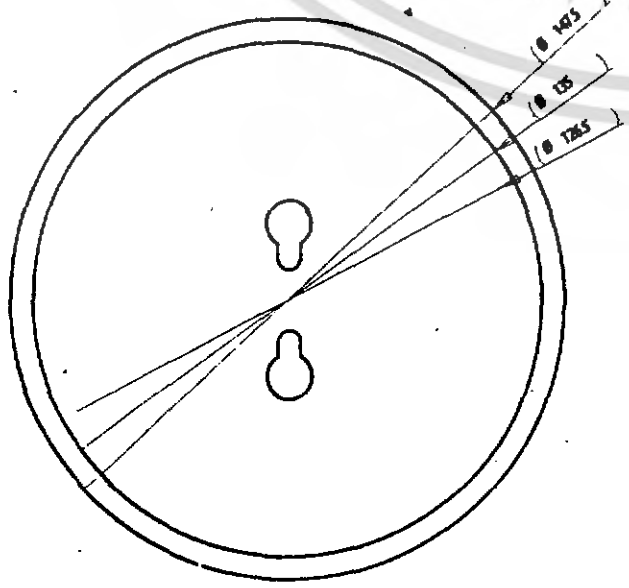

NO.	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
19	INSTITUTE OF ARCHITECTURE	DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN		
	PLATE. ชาตั้งภาชนะขันหมาก 1			SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289	INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

TOP VIEW.

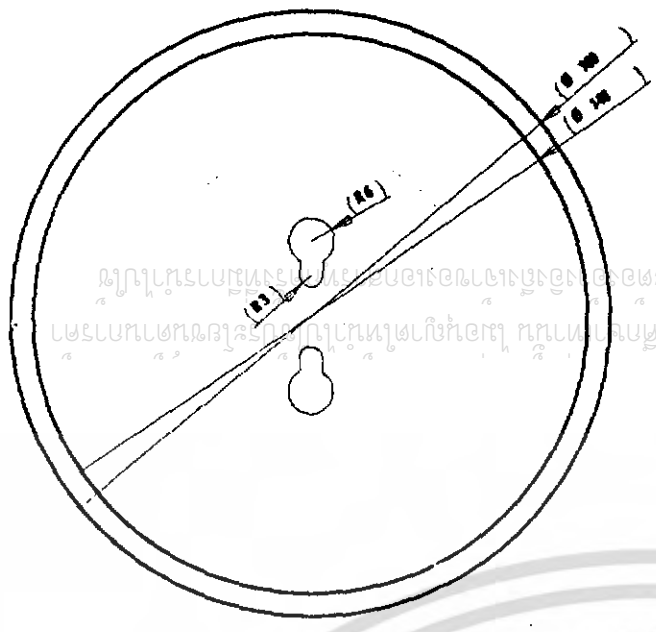

FRONT VIEW.

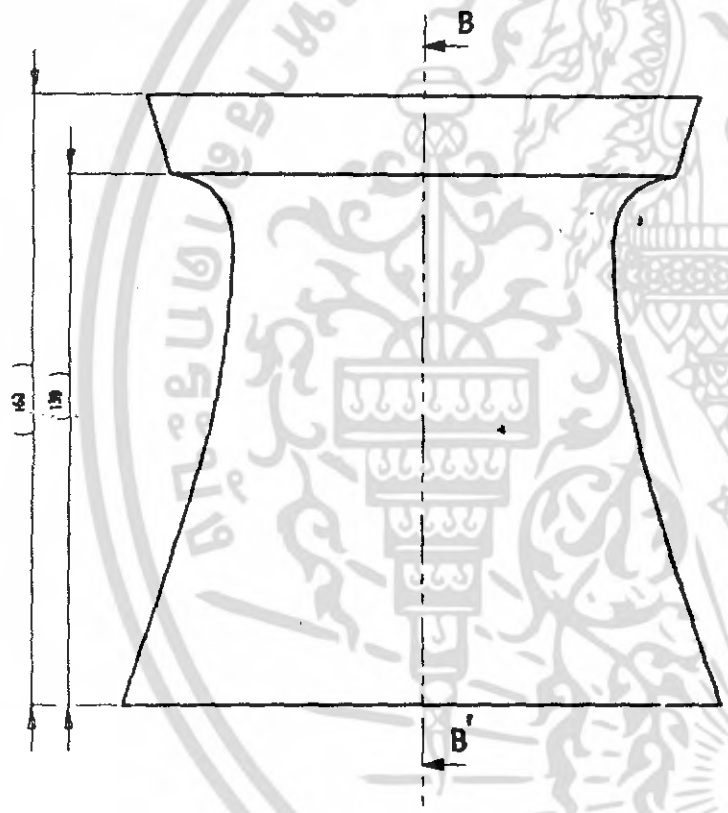

SECTION VIEW (B - B')

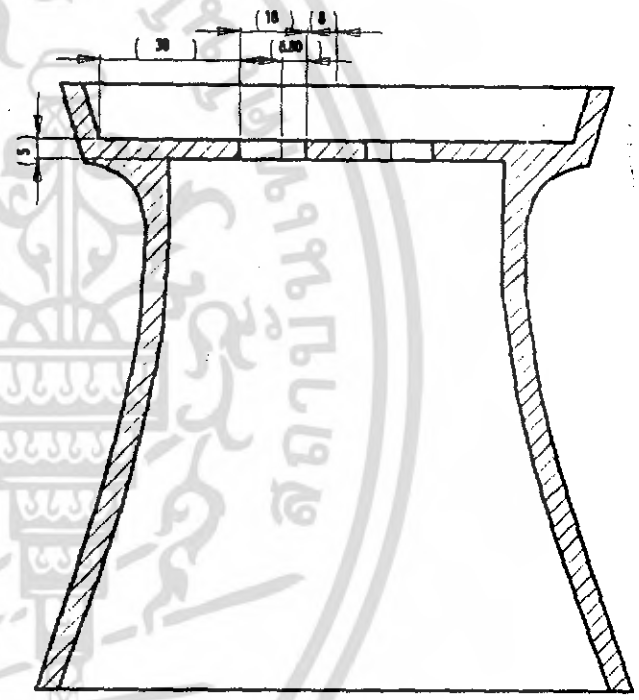

BOTTOM VIEW.

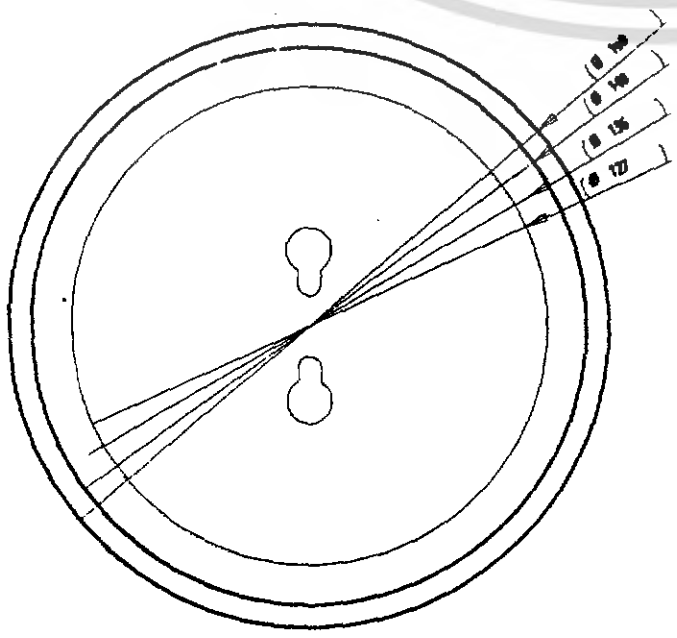

NO.				
20	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN			
	PLATE. ชาตั้งภาชนะขันหมาก 2			SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289	INDUSTRIAL DESIGN 5	UNIT : mm

TOP VIEW.

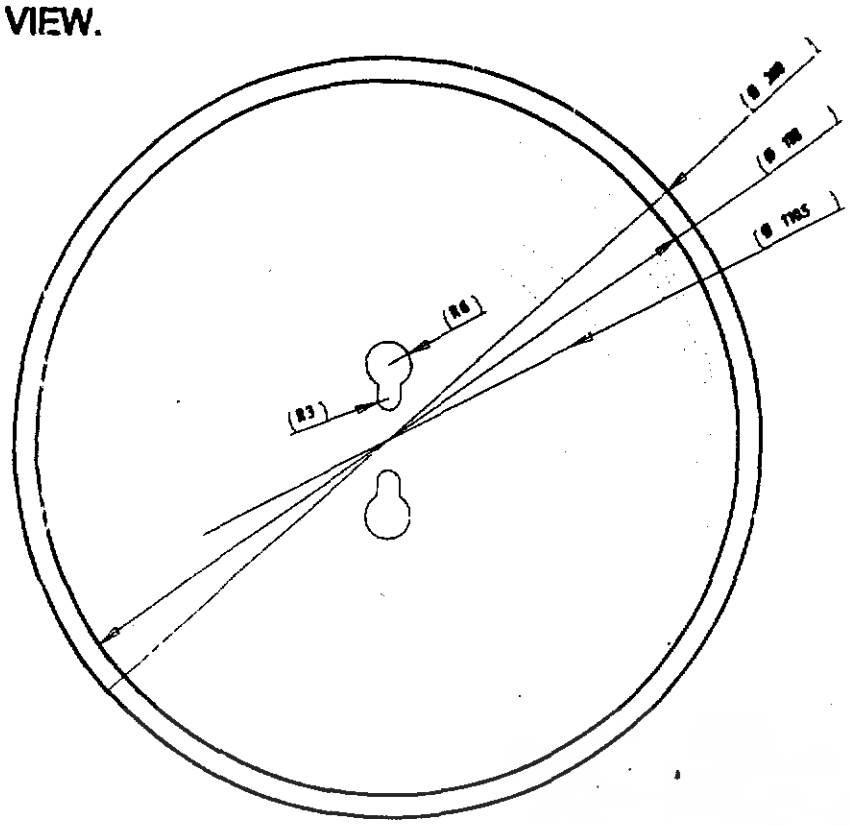

FRONT VIEW.

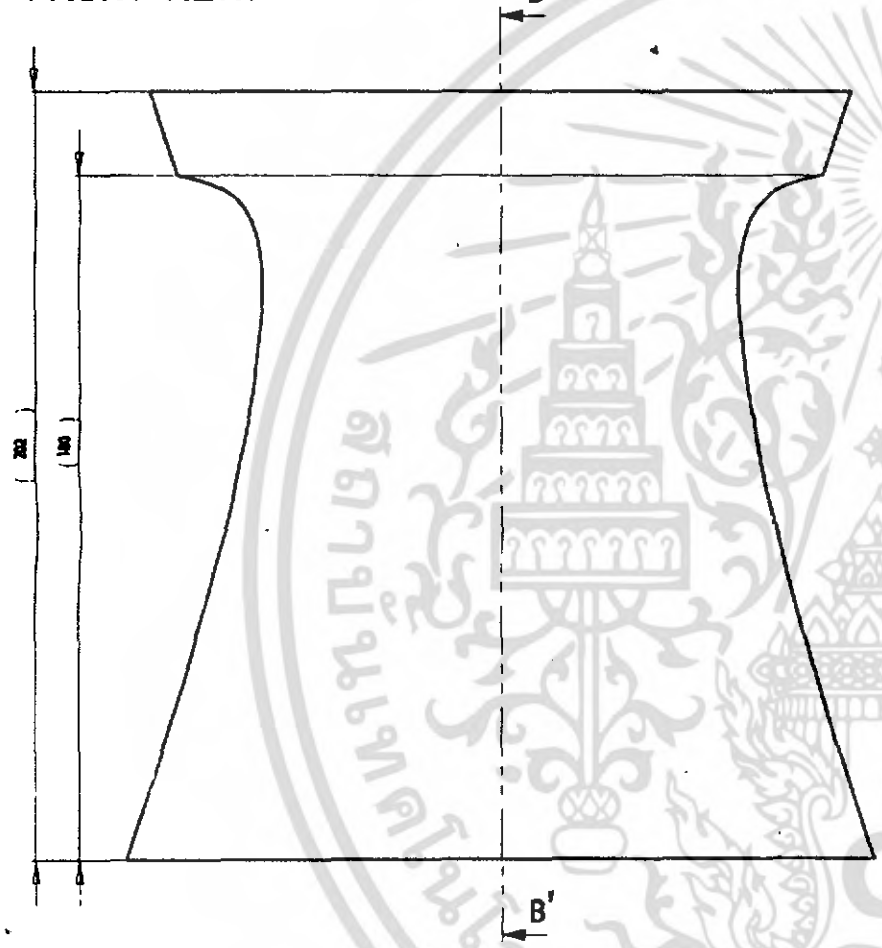

SECTION VIEW (B - B')

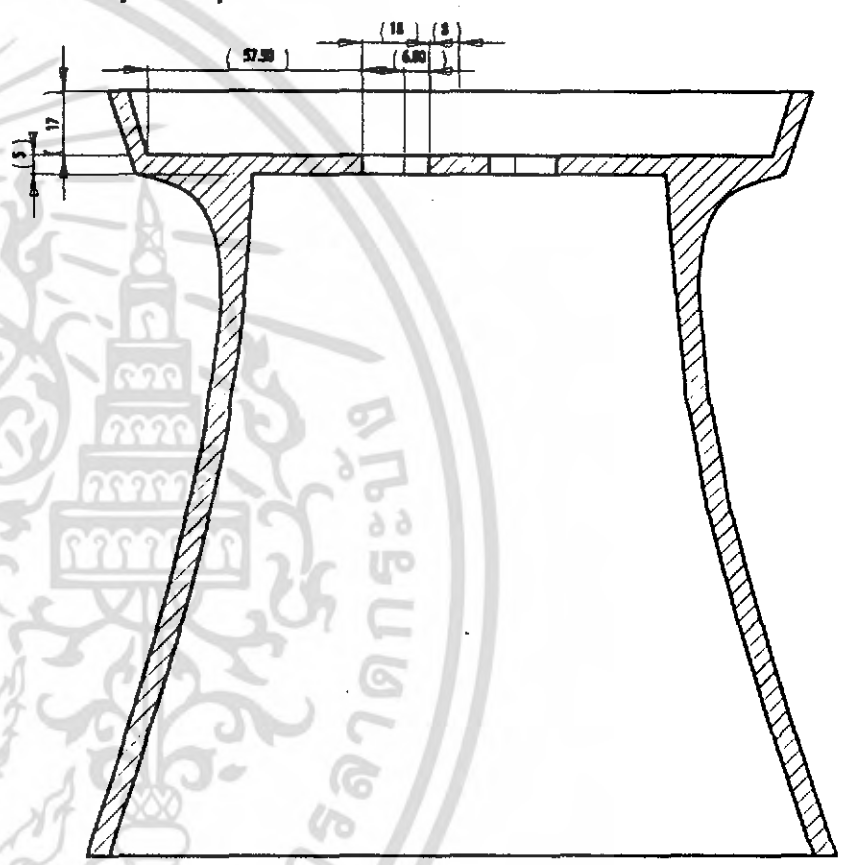

BOTTOM VIEW.

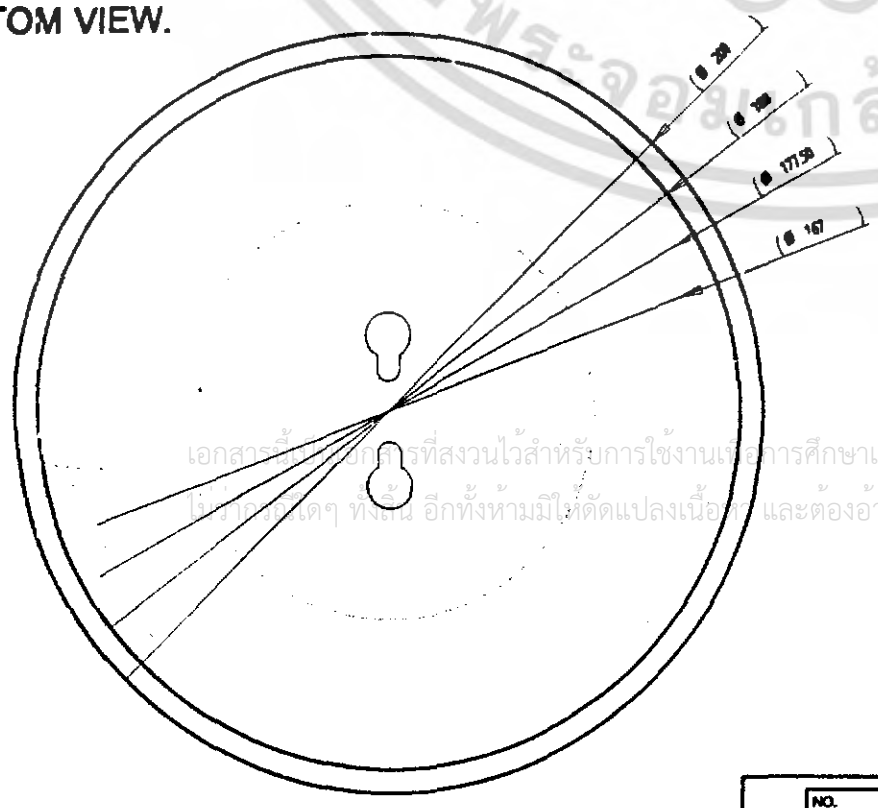

เอกสารนี้สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NO.			
21	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)		
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN		
	PLATE. ชาตั้งภาชนะขันหมาก 3		SCALE 1:2
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289 INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

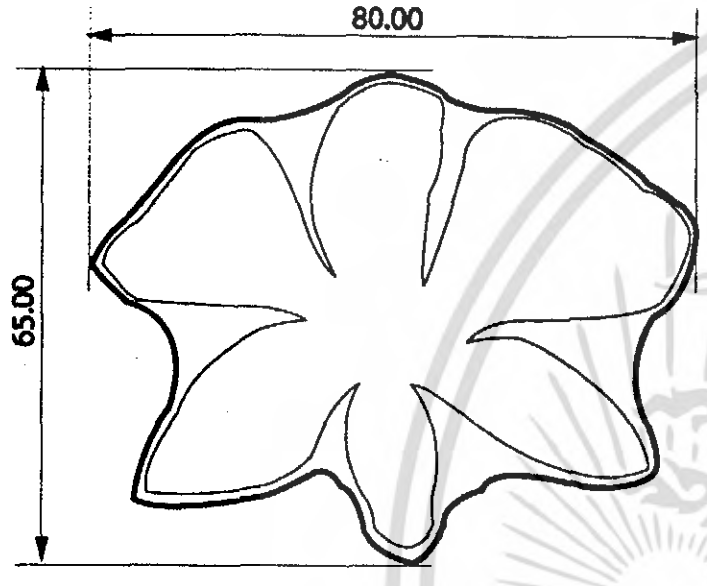

TOP VIEW

FRONT VIEW

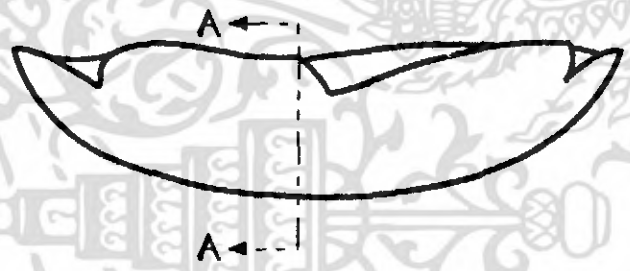

SIDE VIEW

SECTION VIEW

A-A

NO.	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
22	INSTITUTE OF ARCHITECTURE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN			
	PLATE. ที่ใส่ผลหมาก			SCALE 1:1 UNIT : mm
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 4402026ษ	INDUSTRAL DESIGN 5	

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Remark
PART 1.	ตัวภาชนะ	Ceramics	มีการแกะลายรอบตัวและเป็นการแกะลายแบบนูนต่ำ
PART 2.	ฝาภาชนะ	Ceramics	มีการแกะลายด้านบนเป็นการแกะลายแบบนูนต่ำ

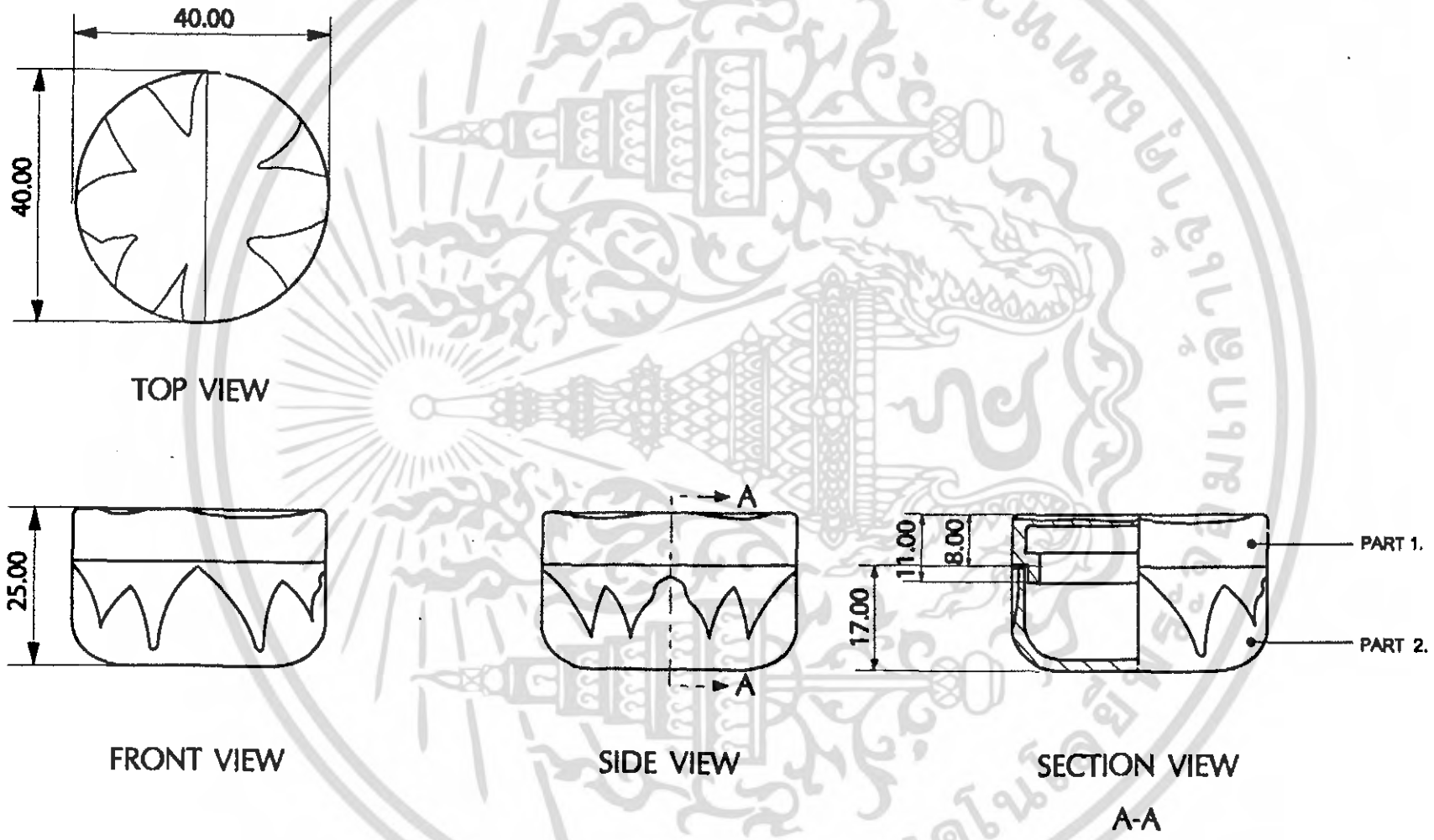

NO.			
23	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)		
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE	DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ที่ใส่สีผึ้ง		SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289 INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

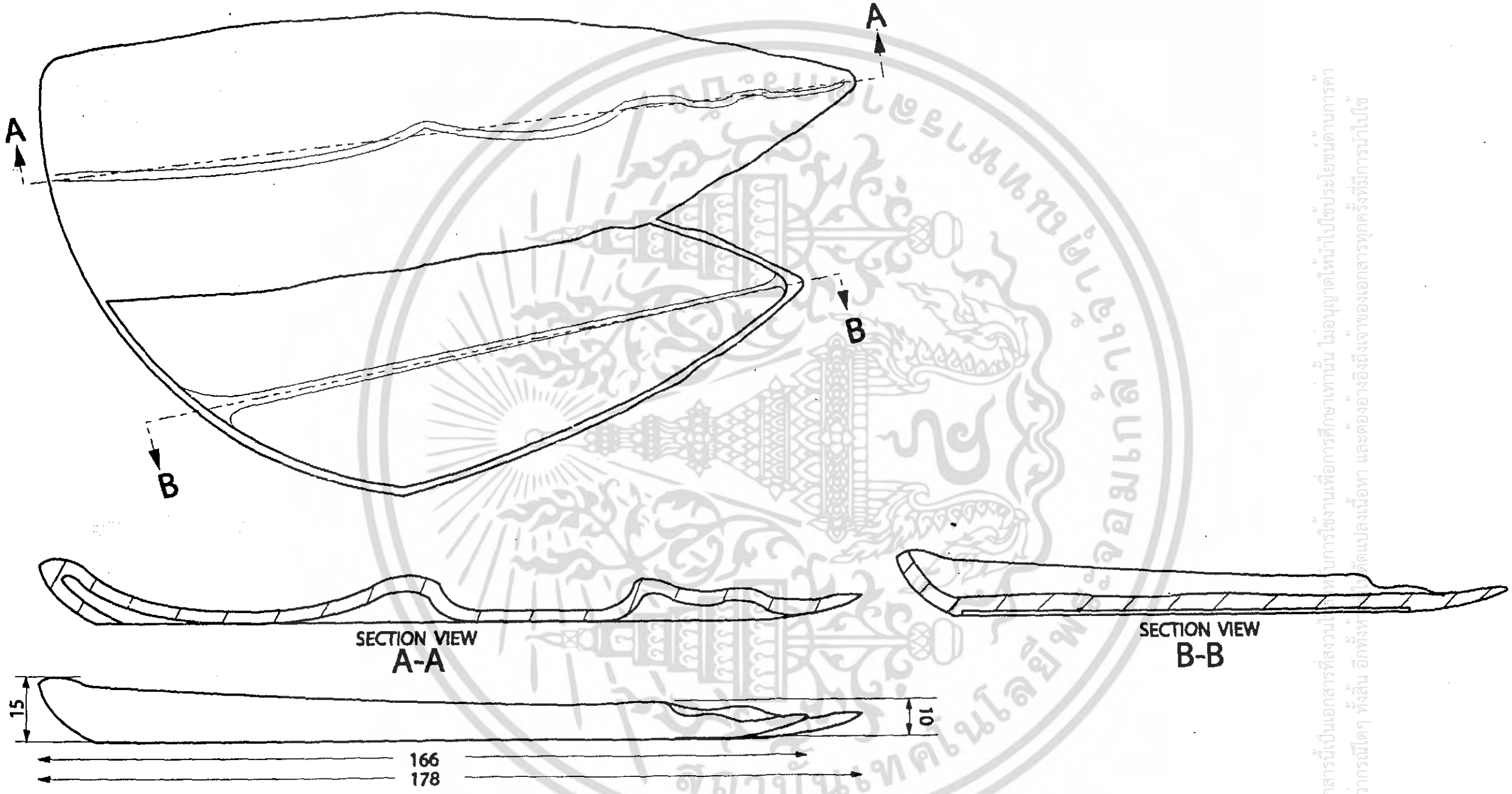

NO.	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
24	INSTITUTE OF ARCHITECTURE		DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ที่ใส่ใบพลู			SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289	INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Remark
PART 1.	ตัวภาชนะ	Ceramics	มีการแกะลายรอบตัวและเป็นการแกะลายแบบนูนต่ำ
PART 2.	ฝาภาชนะ	Ceramics	เป็นลักษณะคล้ายดอกไม้จริง

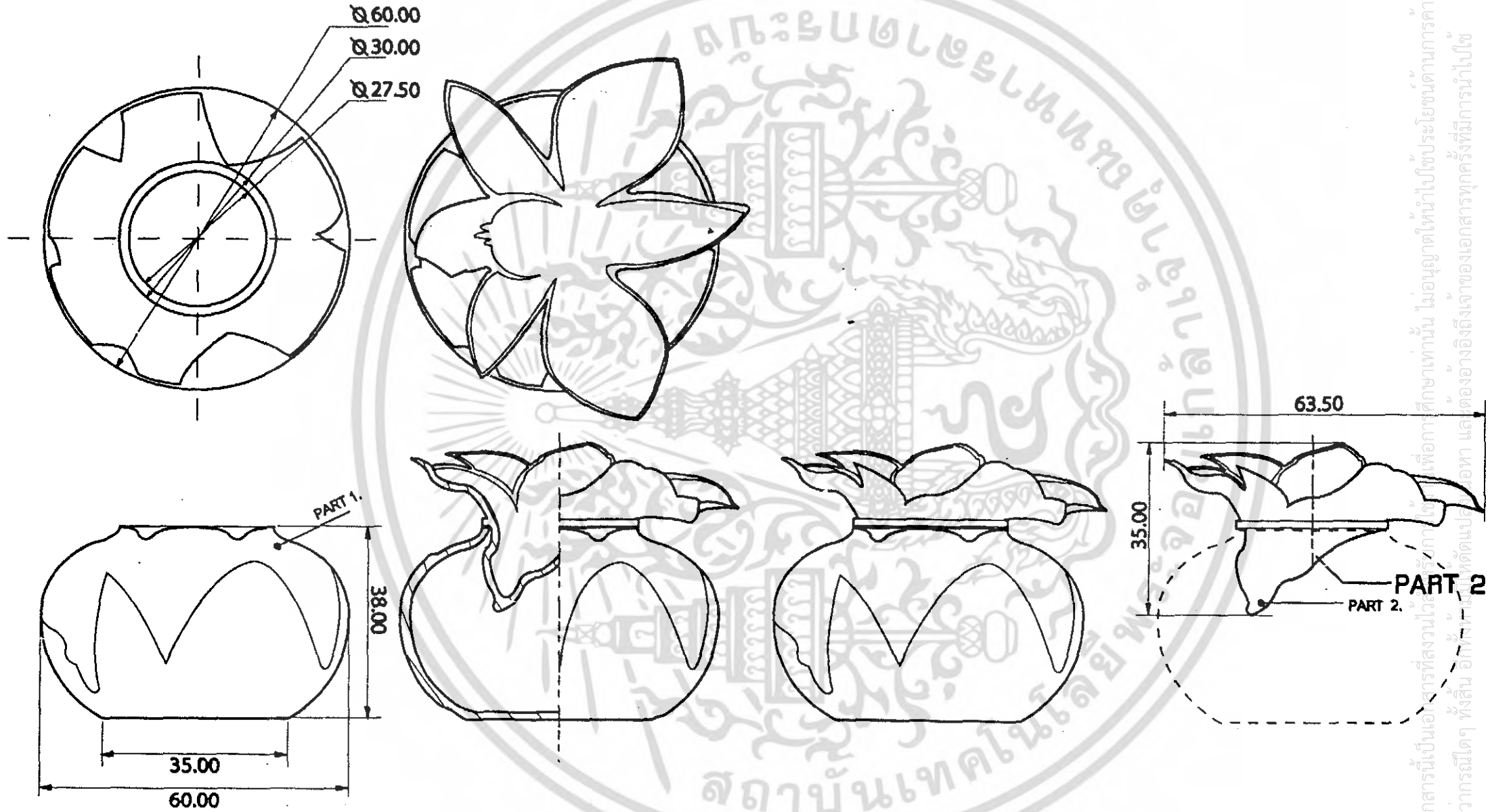

NO.			
25	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)		
	INSTITUTE OF ARCHITECTURE	DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN	
	PLATE. ที่ใส่เส้นยาสูบ		SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289	INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

SPECIFICATION

No.	Name	Material	Remark
PART 1.	ตัวภาชนะ	Ceramics	มีการแกะลายรอบตัวและเป็นการแกะลายแบบนูนต่ำ
PART 2.	ฝาภาชนะ	Ceramics	เป็นลักษณะคล้ายดอกไม้จริง

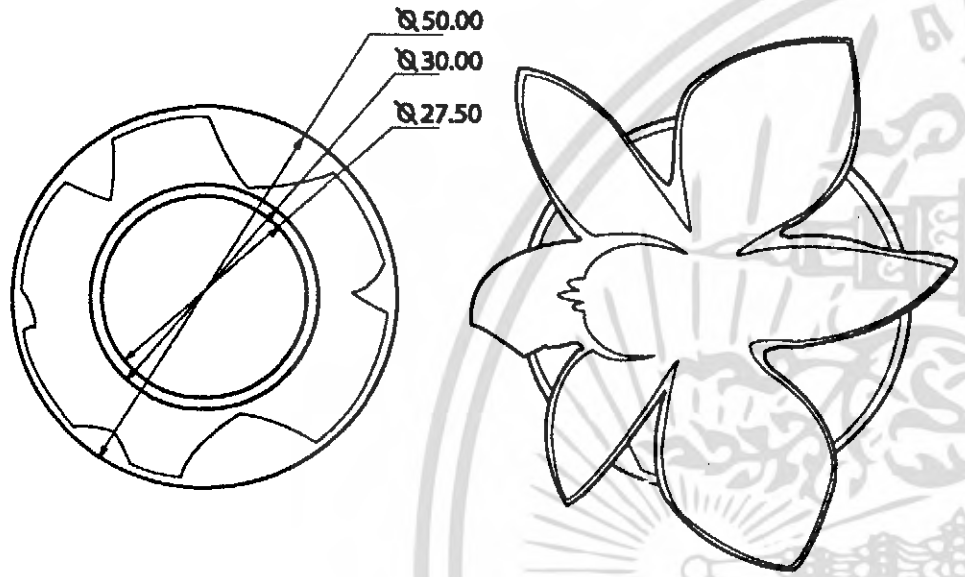

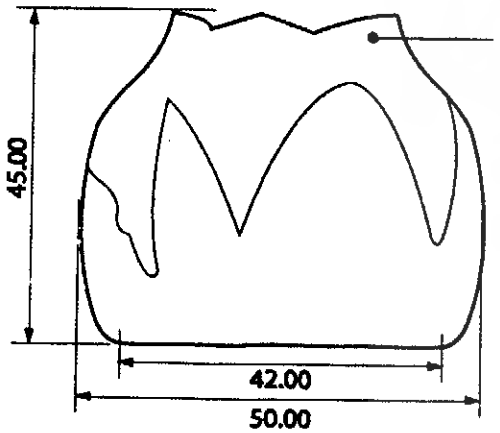

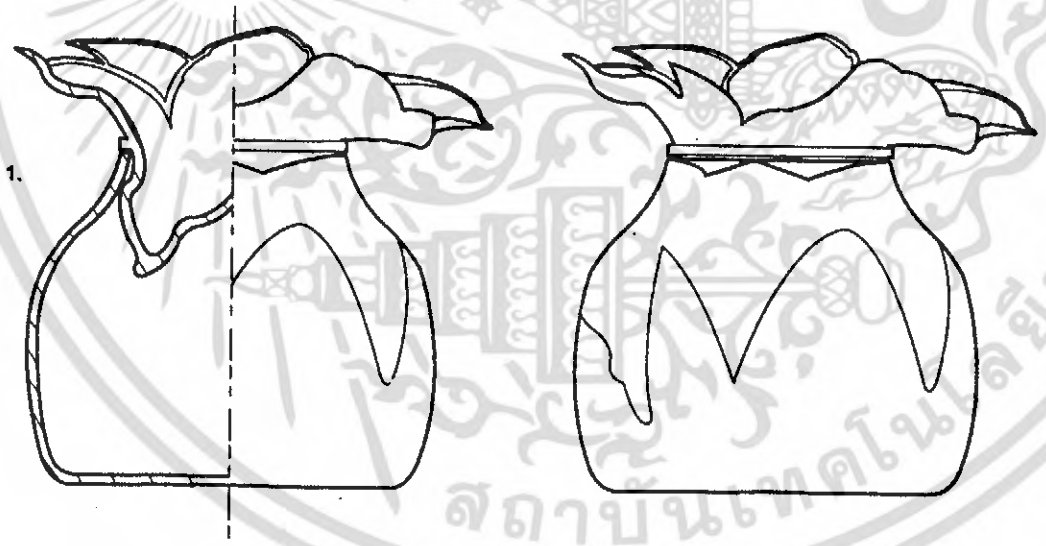

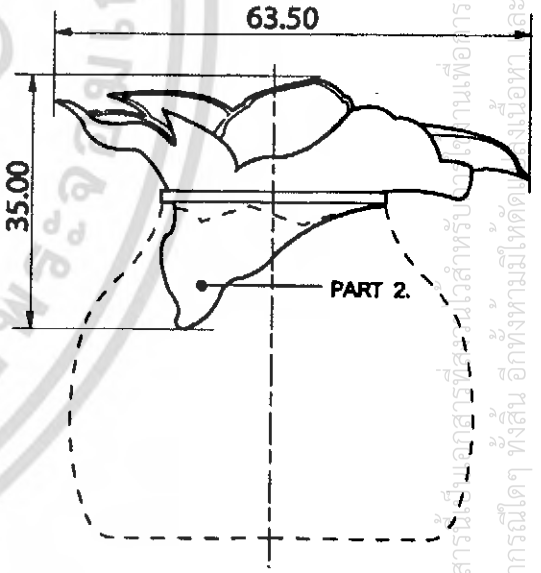

NO.	CERAMIC THAI WEDDING CEREMONY SET FOR PUMPIMAN WEDDING STUDIO)			
26	INSTITUTE OF ARCHITECTURE	DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN		
	PLATE. ที่ใส่ขนม			SCALE 1:1
	MR. SAKCAHI WANGSARDUAK	CODE : 44020289	INDUSTRAL DESIGN 5	UNIT : mm

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เอกสารนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

บทสรุป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
บทสรุป

5.1 สรุปผลการออกแบบ

1. ได้ชุดภาชนะขันหมากสำหรับพิธีการงานแต่งงานแบบไทย ที่เหมาะสมกับการใช้งานและสามารถเก็บสอยได้อย่างสะดวก
2. ได้ผลงานออกแบบที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ และช่วยเปิดตลาดเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการซื้อสินค้าของทางบริษัท
3. ได้ผลงานที่ทำให้การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมการแต่งงานของไทยยังคงสืบสานต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาในส่วนของการออกแบบ

การทำงานทุกอย่างย่อมต้องเกิดปัญหาน้อยใหญ่และอุปสรรค์อยู่เสมอ เช่นเดียวกับการทำวิทยานิพนธ์นี้ก็เช่นกัน ซึ่งปัญหาที่เราพบ คือ

5.2.1 ปัญหาในด้านการออกแบบ

- ภาชนะขันหมากที่ใช้ในงานมงคลสมรสนั้นจะต้องมีการแห่ขันหมาก ซึ่งจะมีผลในเรื่องของน้ำหนักของภาชนะขันหมาก
- ในเรื่องของขนาดของภาชนะที่เมื่อได้ออกแบบให้เป็นวัสดุเครื่องปั้นดินเผานั้นทำให้ขนาดนั้นจะต้องมีขนาดที่เหมาะสมต่อการผลิต
- ในการออกแบบควร Sketch Design ให้มีขนาดที่ใกล้เคียงกับขนาดจริงมากที่สุด เพื่อให้สามารถรู้ขนาดที่เหมาะสมที่สุดได้
- การที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตเป็นอย่างดี จะสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมต่อการผลิตได้ดียิ่งขึ้น
- ในเรื่องแนวทางการออกแบบที่ได้นำมาจากดอกไม้มงคลซึ่งด้วยลักษณะของแนวทางการออกแบบ ไม่เหมาะสมกับรูปทรงและรูปลักษณะของภาชนะขันหมากที่วิเคราะห์ ทำให้การแนวทางการออกแบบมาใช้ได้ไม่ถึงที่สุด

5.2.2 ปัญหาในด้านการผลิต

- ในการส่งแบบไปให้ช่างเพื่อทำการผลิตต้นแบบนั้น ควรเขียนแบบให้สามารถดูและเข้าใจได้ง่ายที่สุด เพราะความเข้าใจคลาดเคลื่อนของช่าง จะมีผลทำให้ต้นแบบนั้นคลาดเคลื่อนไปได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ในบางครั้งที่ช่างอาจจะอ่านแบบได้อย่างลำบาก เราควรจะทำแบบจำลองขนาดเท่าจริงอธิบายกับช่าง เพื่อให้ช่างเข้าใจได้ง่ายและไม่คลาดเคลื่อน
- ควรเผื่อเวลาการทำต้นแบบให้มากที่สุด เพราะระหว่างการทำต้นแบบนั้น จะมีปัญหาต่างๆเกิดขึ้นมากมาย เพื่อที่จะได้มีเวลาแก้ปัญหาเหล่านี้ ให้ต้นแบบออกมามีความสมบูรณ์มากที่สุดในเวลาที่มีจำกัด
- ในการส่งต้นแบบให้ช่างทำต้นแบบนั้น ไม่ควรปล่อยงานทิ้งไว้กับช่าง ต้องหมั่นเข้าไปควบคุมและตรวจสอบความถูกต้องอยู่เสมอ เพราะงานบางอย่างช่างอาจยังไม่มีความชำนาญมากพอ เป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาดขึ้นกับต้นแบบนั้นได้ การแก้ไขต้นแบบที่ผิดพลาดมีแต่จะทำให้เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายไป
- การทำงานควรจะทำในโรงงานที่มีทั้งการ

5.2.3 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาในเรื่องทั่วไป

ในการทำวิทยานิพนธ์นั้นมีปัญหาต่างๆเกิดขึ้นมากมาย ทั้งปัญหาเล็กปัญหาใหญ่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ทำวิทยานิพนธ์นั้น ต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่นและแน่วแน่ ที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆเหล่านี้ ทางออกของทุกปัญหา คือการปรึกษาจากผู้รู้ทั้งจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ พ่อแม่หรือแม้แต่เพื่อนๆ ไม่ควรปล่อยให้ปัญหาเหล่านี้มาเป็นอุปสรรคในการทำงาน เมื่อใดก็ตามหากงานที่ทำอยู่นั้นมีปัญหาเกิดขึ้น จงอย่าท้อแท้แม้มันจะเหนื่อยหน่ายก็ตามที เพราะในวันที่ผ่านพ้นปัญหาเหล่านั้นไปแล้วจะทำให้เราเข้าใจมัน และมันอาจจะทำให้เกิดความคิดดีๆ เกิดขึ้นมา

5.3 ข้อเสนอแนะของอาจารย์

1. ชิ้นงานควรจะออกแบบให้คำนึงถึงมุมมองของการใช้งานให้มากกว่านี้ เพราะมุมมองจะเป็นตัวบอกว่าชิ้นงานนั้นสวยงามหรือไม่
2. เรื่องการใช้แนวทางการออกแบบควรจะดึงความอ่อนหวานของแนวทางการออกแบบออกมามากกว่าที่มีอยู่ในชิ้นงาน เนื่องเพราะเป็นภาชนะที่ใช้ในงาน มงคล ความรัก
3. ลักษณะของงานไม่มีความเป็นกลุ่ม คือชิ้นงานไม่มีบางสิ่งที่ทำให้มองว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- หนังสือ "ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน" ของ เสถียรโกเศศ
- หนังสือ "ประเพณีไทย รวบรวมประเพณีและพิธีมงคลสำคัญ" โดย คณะราชครู
- http://www.weddingsquare.com/poompiman
- http://www. lucky-flower.com/tips.html
- หนังสือไม้ประดับมงคล โดย ชมรมพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ
- http://www.hairath.co.th
- หนังสือ The Language of Flowers
- หนังสือ Poem Corner "ความนัยแห่งดอกไม้"
- หนังสือ "ดอกไม้คือความหมาย" โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- http://www.Tipfood.Com
- http://www.UbonNetwork.com พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน
- http://www.tonrak.com/thaiwedding
- http://www.thai-d.com/siam-china/hcu/bangpa.html

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้